

HOGE RAAD VAN FINANCIËN

Afdeling "Financieringsbehoeften van de Overheid"

JAARVERSLAG 2000

JULI 2000

Woord Vooraf

Het voorliggend Jaarverslag bevat, naast de synthese, twee delen.

De *synthese* geeft een bondige evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma in 1999, geeft de budgettaire realisatie in 2000 weer en schetst de aanbevelingen van de Afdeling voor 2001 en voor de periode 2002-2005.

Deel I gaat meer uitgebreid in op de budgettaire realisaties van de Overheden in 1999 in het licht van het Stabiliteitsprogramma 1999-2000. Vervolgens komen de budgettaire perspectieven voor 2000 aan bod, waarna een strategie voor de overheidsfinanciën op korte en middellange termijn wordt uitgetekend.

Deel II omvat de evaluatie van de begrotingsevoluties. Die evaluatie slaat op de evolutie van de begroting van Entiteit I (Hoofdstuk I) en van de componenten van Entiteit II (Hoofdstuk II).

Brussel, 19 juli 2000

De Leden van de Afdeling

de Heer P. VAN ROMPUY, Voorzitter

Mevrouw M. DE WACHTER

de Heer J.P. PAUWELS

de Heer G. QUADEN

Vertegenwoordigers van de Nationale Bank van België

de Heer B. JURION

Vertegenwoordiger van de Minister van Financiën

de Heer J.-P. ARNOLDI

de Heer D. HEREMANS

de Heer G. RAYP

de Heer R. DESCHAMPS

Mevrouw D. MEULDERS

de Heer M. BIENSTMAN

Mevrouw D. JANSSEN

Vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, de Regering van de Franse Gemeenschap, de Waalse Regering en de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Waarnemers :

De Heren H. BOGAERT

L. DE RYCK

C. HELLEBRANDT, vertegenwoordiger van de Duitstalige Gemeenschap

Het Secretariaat :

Mevrouw C. SPINNOY

de Heren G. DE SMET

J.F. HUSSON

INHOUD

LIJST VAN DE AFKORTINGEN	9
SYNTHESE	11
1. De evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma in 1999	13
2. De aanbevelingen van de Afdeling op korte en middellange termijn	14
2.1. De Raming van de budgettaire realisaties in 2000	14
2.2. De aanbevelingen van de Afdeling op korte en middellange termijn	15
2.2.1. De aanbevelingen voor 2001	15
2.2.2. De Aanbevelingen voor de middellange termijn 2002-2005	18
DEEL I : BUDGETTAIRE REALISATIES, VOORUITZICHTEN EN AANBEVELINGEN OP KORTE EN MIDDELLANGE TERMJN	21
1. Inleiding	23
2. De budgettaire realisaties 1999 en de naleving van de normen van het Stabiliteitsprogramma 1999-2002	24
2.1. De budgettaire realisaties op het niveau van de Gezamenlijke Overheid	24
2.2. De budgettaire realisaties van Entiteit I	27
2.3. De budgettaire realisaties van Entiteit II	30
2.4. De evolutie van de schuld	31
3. Budgettaire perspectieven voor 2000	32
4. Een strategie op korte en middellange termijn voor de overheidsfinanciën	34
4.1. Een gewijzigde context	34
4.1.1. Macro-economische context	35
4.1.2. De budgettaire context	35
4.1.3. Het geactualiseerd stabiliteitsprogramma	36
4.1.4. De Europese context	38
4.2. De aanbevelingen voor 2001	39
4.3. Een scenario op middellange termijn	41
4.3.1. De evolutie van de overheidsfinanciën bij ongewijzigd beleid	41
4.3.2. De genormeerde evolutie van de overheidsfinanciën	43
4.3.3. Een aantal concrete aanbevelingen en besluiten	45
DEEL II : DE EVALUATIE VAN DE BEGROTINGSEVOLUTIES	47
HOOFDSTUK I De begrotingsevoluties op het niveau van Entiteit I ()	49
1. Begrotingsontwikkelingen m.b.t. de Federale Overheid in 1999 en 2000	49
1.1. De uitvoering van de begroting 1999	49
1.1.1. De ontvangsten in 1999	49
1.1.2. De op de begroting 1999 aangerekende uitgaven	52
1.1.3. Het netto te financieren saldo in 1999	53
1.2. De evolutie van de ontvangsten en de uitgaven 2000	55
1.2.1. De evolutie van de ontvangsten in 2000	55
1.2.2. De evolutie van de uitgavenkredieten in 2000	57
1.2.3. De evolutie van het netto te financieren saldo in 2000	58
1.3. Besluiten	59
2. De evoluties in de Sociale Zekerheid	60
2.1. De evoluties in de Sociale Zekerheid voor werknemers 1998-2000	60
2.1.1. De grote tendensen 1998-2000	60
2.1.2. De budgettaire ontwikkeling in 1999	64
2.1.3. De budgettaire ontwikkeling in 2000	65
2.1.4. Samenvattend beeld	67

2.2.	De evoluties in de Sociale Zekerheid voor zelfstandigen 1998-2000	67
2.2.1.	De grote tendensen in 1998-2000	67
2.2.2.	De budgettaire ontwikkeling in 1999	68
2.2.3.	De budgettaire ontwikkeling in 2000	70
2.2.4.	Samenvattend beeld	70
HOOFDSTUK II Begrotingsevoluties op het niveau van Entiteit II		71
1.	Inleiding en methodologische verwijzingen bij de evaluatie van de realisaties en bij de vergelijking van de begrotingsramingen met de normen van de Afdeling	71
2.	Overzicht van de normnaleving 1992-2000	74
3.	De Vlaamse Gemeenschap	77
3.1.	De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving	77
3.2.	De begroting 2000	81
3.3.	De meerjarenplanning 2001-2002	85
3.4.	Besluit	86
4.	De Franse Gemeenschap	87
4.1.	De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving	87
4.2.	De begroting 2000	91
4.3.	Meerjarenprojectie 2001-2006	93
4.4.	Besluiten	95
5.	Het Waals Gewest	96
5.1.	De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving	96
5.2.	De begroting 2000	100
5.3.	Meerjarenprojectie 2001-2005	102
5.4.	Besluit	103
6.	Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	105
6.1.	De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving	105
6.2.	De begroting 2000	109
6.3.	De meerjarenraming 2001-2005	111
6.4.	Besluit	112
7.	De Duitstalige Gemeenschap	114
7.1.	De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving	114
7.2.	De begroting 2000	116
7.3.	Het meerjarenplan 2000-2004	118
7.4.	Besluit	119
8.	De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.	121
8.1.	De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving	121
8.2.	De begroting 2000	122
8.3.	Besluit	123
9.	De Franse Gemeenschapscommissie	124
9.1.	De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving	124
9.2.	De begroting 2000	125
9.3.	De meerjarenraming 2000-2004	126
9.4.	Besluit	127
10.	De Lokale Overheden	128
10.1.	Uitvoering van de begrotingen 1995-1999 en normnaleving	128
10.2.	Vooruitzichten voor het begrotingsjaar 2000	131
10.3.	Meerjarenvoorzichten	132
10.4.	Besluit	133

BIJLAGEN

135

LIJST VAN DE AFKORTINGEN

ALESH	Amortisatiefonds voor de Leningen van de Sociale Huisvesting
ASLK	Algemene Spaar- en Lijfrentekas
BBP	Bruto Binnenlands Product
BNP	Bruto Nationaal Product
BFW	Bijzondere Financieringswet
BGHGT	Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën
BS	Belgisch Staatsblad
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
CO	Centrale Overheid (= FO + G&G)
CFO	Centraal Financieringsorganisme
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
EMU	Economische en Monetaire Unie
ESER	Europees Stelsel van Economische Rekeningen - 1979
ESR95	Europees Stelsel van Economische Rekeningen - 1995
EU	Europese Unie
FAO	Fonds voor Arbeidsongevallen
FBZ	Fonds voor Beroepsziekten
FEERR	Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie
FFE	Fonds voor Financieel Evenwicht
FFEZ	Fonds voor Financieel Evenwicht - Zelfstandigen
FO	Federale Overheid
FSO	Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers
G&G	Gemeenschappen en Gewesten
GO	Gezamenlijke Overheid
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
KVD	Kredietverleningen en deelnemingen
LO	Lagere Publiekrechtelijke Overheden
NCP	Nieuw Convergentieprogramma
NFB	Nettofinancieringsbehoeften
NFS	Netto te financieren saldo
NR	Nationale Rekeningen
PB	Personenbelasting
PWA	Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RJV	Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie
RKW	Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
RVP	Rijksdienst voor Pensioenen
RSVZ	Rijksinstituut voor sociale verzekeringen der zelfstandigen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SOFICO	Société wallonne de financement complémentaire des infrastructures
SZ	Sociale Zekerheid
UVW	Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze
VERF	Vlaams Egalisatie Rente Fonds

SYNTHESE

1. De evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma in 1999

In tegenstelling tot de voorgaande jaren, heeft de Afdeling haar traditionele evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma in het voorgaande jaar niet in maart laatstleden kunnen formuleren, in afwachting van haar hernieuwde samenstelling. Deze evaluatie wordt bijgevolg in voorliggend advies opgenomen.

De hogere dan verwachte groei in 1999 en de realisaties in 1998 hebben ertoe geleid dat zowel op het vlak van het primair overschot als van het vorderingensaldo de objectieven in gunstige zin ruimschoots werden overschreden. Zo wordt het gerealiseerde primair overschot op 6,5 % van het BBP geraamd tegenover het objectief van 6 %. Het vorderingensaldo van de Gezamenlijke Overheid zou in 1999 - 0,7 % van het BBP bedragen tegenover de doelstelling van -1,3 % van het BBP.

De ontvangstenratio van de Gezamenlijke Overheid stabiliseerde zich op het niveau van 1998 (1). Op het vlak van de primaire uitgaven wordt een stijging met 0,2 % van het BBP vastgesteld die voortvloeit uit hun versnelde groei in 1999, nl. 2,9 % in reële termen tegenover 2,4 % in '98. De positieve afwijking van de budgettaire realisaties in 1999 in vergelijking tot de doelstellingen van het Stabiliteitsprogramma neemt echter niet weg dat de in de voorbije jaren opgetekende structurele verbetering van het primair overschot, d.i. gezuiverd voor de economische conjunctuur, in 1999 achterwege is gebleven. Zowel het gerealiseerde als het voor de conjunctuur gezuiverde primair overschot daalde inderdaad in het voorbije jaar t.o.v. 1998 met ongeveer 0,2 % van het BBP.

Deze, zij het beperkte, achteruitgang van het primair overschot is hoofdzakelijk te situeren op het vlak van Entiteit I. Een beperkte daling van de ontvangstenratio en een stabilisatie van de primaire uitgaven (in % van het BBP) leidde tot een daling met 0,2 procentpunt BBP van het primair saldo. Op het niveau van Entiteit II nam het primair overschot daarentegen nog lichtjes toe (zie Tabel 3).

1 De ontvangsten zoals gepubliceerd door het INR werden gecorrigeerd voor de zogenaamde fictieve sociale bijdragen. Eveneens in afwijking tot de Overheidsrekeningen werden de aan de EU doorgestorte fiscale ontvangsten bij de ontvangsten gevoegd. Deze twee correcties gaan gepaard met een analoge correctie op het niveau van de uitgaven.

2. De aanbevelingen van de Afdeling op korte en middellange termijn

2.1. De Raming van de budgettaire realisaties in 2000 (2)

De ontwikkeling van de overheidsfinanciën van ons land dient te worden gesitueerd tegen de achtergrond van de krachtige conjuncturele expansie die dit jaar mag worden verwacht en die, zij het in iets mindere mate, ook volgend jaar zou aanhouden.

Voor dit jaar gaat de Afdeling zoals in de Economische Begroting uit van een groei die 3,8 % zou bedragen. Voor volgend jaar wordt uitgegaan van een reële groei van het BBP van ongeveer 3,1 %. In deze gunstige conjunctuur zou het primair saldo van de Gezamenlijke Overheid dit jaar substantieel dienen toe te nemen, gelet op de samenstelling van de bestedingen en op de reële groei van de loonmassa, twee factoren die de toename van de fiscale en parafiscale ontvangsten op een positieve wijze ondersteunen.

De *verwachte conjuncturele meevaller* van Entiteit I wordt echter door twee factoren gemilderd. In de eerste plaats leidt de door de federale regering besliste vermindering van de fiscale en parafiscale druk tot een verdere daling van de ontvangstenratio. De spontane toename van het primair saldo van Entiteit I wordt in de tweede plaats beïnvloed door de impact van de beleidsbeslissingen op de primaire uitgaven die op 0,2 % van het BBP wordt geraamd. Rekening houdend met deze budgettaire impulsen raamt de Afdeling het primair overschot van Entiteit I op 5,9 % van het BBP, hetzij een toename met 0,4 % in vergelijking met vorig jaar.

Voor Entiteit II, die pas met een jaar vertraging (in 2001) van de conjuncturele meevaller zal genieten (3), rekent de Afdeling op een daling van het primair overschot met 0,3% van het BBP in vergelijking met vorig jaar zodat het ongeveer 0,8 % van het BBP zou bedragen. Zowel de verwachte groei van de primaire uitgaven van de deelgebieden, rekening houdend met de toename van hun ontvangsten, als deze van de Lagere Overheden liggen aan de basis van deze daling.

Op deze wijze zou de Gezamenlijke Overheid een primair surplus van ruim 6,7 % van het BBP realiseren, hetzij een toename met ruim 0,2 % in vergelijking met vorig jaar; de intrestlasten van de Gezamenlijke Overheid worden op 6,7 % van het BBP geraamd, zodat mag worden gesteld dat dit jaar het budgettair evenwicht op het niveau van de Gezamenlijke Overheid zou worden gerealiseerd. Deze gunstige evolutie betekent dat dit evenwichtsobjectief twee jaar vroeger zal worden bereikt dan in het geactualiseerd Stabiliteitsprogramma werd vooropgesteld.

2 De Afdeling houdt bij deze raming geen rekening met de gunstige budgettaire weerslag van de opbrengst van de verkoop van UMTS-licenties die het vorderingensaldo eenmalig verbetert, noch met privatiseringen die de schuldgraad verlagen.

3 Door de toepassing van de groei- en inflatieparameters van het voorgaande jaar, zoals voorzien in de bijzondere financieringswet.

Tabel 1
Raming van het primair en vorderingensaldo voor 2000

(In % van het BBP)

	Initiële Begroting	Begrotings- controle	Raming Afdeling
<i>Gezamenlijke Overheid</i>			
Primair saldo	6.0	6,3	6,7
Vorderingensaldo	-1.0	-0.7	0.0
<i>Entiteit I</i>			
Primair saldo	5.2	5.5	5.9
Vorderingensaldo	-1.3	-0,8	-0,3
<i>Entiteit II</i>			
Primair saldo	0,9	0,8	0,8
Vorderingensaldo	0,4	0,1	0,3
<i>Schuldgraad</i>	<i>112,4</i>	<i>111,1</i>	<i>108,7</i>

2.2. De aanbevelingen van de Afdeling op korte en middellange termijn

2.2.1. De aanbevelingen voor 2001 (4)

Ondanks de in het vooruitzicht gestelde vertraging van de conjuncturele expansie in 2001 kan er worden van uitgegaan dat de economische groei volgend jaar ongeveer 3,1 % zal bedragen. In vergelijking tot een trendgroei van 2,5 % per jaar levert dit voor de Gezamenlijke Overheid een *conjuncturele bonus* van 0,4 % van het BBP op (5). Dit betekent dat het primair saldo van de Gezamenlijke Overheid in principe zou kunnen opgetrokken worden van 6,7% van het BBP in 2000 tot 7,1% in 2001. Rekening houdend met een aantal in 2000 besliste maatregelen ter verlaging van de fiscale en parafiscale druk, die een bijkomende impact hebben van 0,2% van het BBP in 2001 beveelt de Afdeling een primair overschot aan van 6,9% van het BBP voor 2001.

Teneinde in 2001 op het niveau van de Gezamenlijke Overheid een structureel evenwicht te bereiken – wat volgens het Pact voor Stabiliteit en Groei, in het bijzonder voor de landen met een hoge schuldgraad een minimum vereiste is - is het aangewezen een begrotingsoverschot van 0,5% van het BBP na te streven. Rekening houdend met het voor het jaar 2000 geraamde begrotingsevenwicht en met een voorziene daling van de intrestlasten met 0,3% van het BBP in 2001, moet het primair overschot toenemen met 0,2% van het BBP.

4 De Afdeling houdt bij deze raming geen rekening met de gunstige budgettaire weerslag van de opbrengst van de verkoop van UMTS-licenties die het vorderingensaldo eenmalig verbetert, noch met privatiseringen die de schuldgraad verlagen.

5 Deze bonus resulteert uit het groeiverschil van 0.6 procentpunt ten opzichte van de trendgroei en een budgettaire gevoeligheidsfactor van 0.65.

Het is vooral op het niveau van Entiteit I dat men een conjuncturele toename van het primair surplus zou verwachten. Daar de hoge groei en de inflatie in 2000 pas in 2001 wordt doorgerekend in de aan de Gemeenschappen en Gewesten door te storten personenbelasting en BTW wordt de conjuncturele bonus voor Entiteit I in 2001 echter grotendeels geneutraliseerd. Dit resulteert per saldo in een quasi stabilisatie van het primair overschot van Entiteit I, rekening houdend met de weerslag op de ontvangstenratio van deze Entiteit van de besliste verdere verlaging van de fiscale en parafiscale druk.

Deze overwegingen leiden ertoe voor Entiteit I *ten minste* een stabilisatie van het primair saldo aan te bevelen op het voor 2000 voorziene peil, hetzij 5,9 % van het BBP. De rentelasten worden op 5,9 % van het BBP geraamd waaruit volgt dat voor Entiteit I een budgettair evenwicht aanbevolen wordt. De nieuwe initiatieven die op niveau van deze Entiteit werden aangekondigd, waaronder de geleidelijke afschaffing van de crisisbelasting, evenals het belangrijke overloopeffect van de vroeger genomen beslissingen vereisen een beheerste groei van de primaire uitgaven van deze Entiteit, zowel op het niveau van de Federale Overheid als van de Sociale Zekerheid en meer in het bijzonder van de gezondheidszorgen. In de gunstige economische context die voor België wordt verwacht, is het aangewezen een procyclisch budgettair beleid van deze Entiteit te vermijden.

Door de toepassing van de mechanismen van de bijzondere financieringswet en de grote schommelingen in groei en inflatie tussen 1999 en 2000 kennen de aan de Gemeenschappen en Gewesten over te dragen middelen een sterke groei in 2001, gevolgd door een quasi stabilisatie in 2002. M.b.t. de aanwending van de meer dan trendmatige toename van de aan de Gemeenschappen en Gewesten overgedragen middelen in 2001, die op 0,3 % van het BBP wordt geraamd, inspireert de Afdeling zich op haar advies van vorig jaar dat als basis heeft gediend voor het afsluiten van het budgettair Samenwerkingsakkoord van november 1999 voor de periode 2000-2002.

Tabel 2

Maximaal toelaatbare saldi voor de Gemeenschappen en Gewesten (1)

	In miljarden BEF				
	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waals Gewest	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Totaal Gemeenschappen en Gewesten
2000	14,4	-4,6	-6,2	-2,7	0,9
2001	13,9	-3,2	-5,9	-2,3	2,6
2002	13,6	-2,5	-5,6	-2,2	3,3

(1) Deze tabel vermeldt niet de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, waarvoor de Afdeling het budgettair evenwicht aanbeveelt.

Onderliggend aan dit akkoord was de aanbeveling van de Afdeling om de groei van de primaire uitgaven van de deelgebieden aan een constant ritme te laten toenemen zodat, gegeven de toename van hun middelen, de tekorten respectievelijk overschotten over een tienjarige overgangperiode gespreid, tot nul afgebouwd worden. Het komt de Afdeling bijgevolg voor dat het volledig en structureel benutten van de in 2001 verkregen toename van de middelen niet in overeenstemming is met het hoger aangehaalde principe. Volgens de Afdeling verdient het aanbeveling om met deze extra-middelen een reserve bovenop de vorig jaar uitgewerkte norm aan te leggen. Deze kan later aangewend worden om de quasi stabilisatie van de toegewezen middelen inzake personenbelasting en BTW te absorberen, of fluctuaties in de middelen in latere jaren, op te vangen zonder dat de trendmatige evolutie van de primaire uitgaven in gevaar komt. De deelgebieden worden daarom uitgenodigd om in het kader van hun interne meerjarige stabiliteitsprogramma's deze aangroei van hun middelen – overeenkomstig het financieringsmechanisme – te situeren. Hierbij moet worden aangestipt dat de overheidsfinanciën van de deelgebieden ook in zekere mate beïnvloed zullen worden door de kosten van de vergrijzing die een voorzichtig budgettair beleid noodzakelijk maken.

Het spreiden in de tijd van de aanwending van de aangroei van de middelen in 2001 leidt voor Entiteit I tot een aanbevolen primair overschot van 1 % van het BBP, hetzij ongeveer 0,2 % meer dan het voor 2000 geraamde primair overschot van 0,8 % van het BBP. Het aanbevolen positief vorderingensaldo van de Gemeenschappen en Gewesten bedraagt bijgevolg 0,3 % van het BBP in 2001.

Het onverminderd aanhouden van de saldi die in het Samenwerkingsakkoord van november 1999 werden onderschreven zou daarentegen een lichte daling van het primair overschot van Entiteit II toelaten ten opzichte van het verwachte peil van dit jaar. Op deze wijze adviseert de Afdeling voor Entiteit II een vorderingenoverschot van ongeveer 0,5 % van het BBP. Het is evenwel duidelijk dat de realisatie van de minimalistische doelstelling voor de Gemeenschappen en Gewesten, m.n. het onverminderd aanhouden van de saldi van het Samenwerkingsakkoord van '99, ertoe zou leiden dat het primair overschot van de Gezamenlijke Overheid in 2001 slechts 6,7 % van het BBP zou bedragen en het vorderingenoverschot ongeveer 0,2 % van het BBP.

De Afdeling gaat er van uit dat de Lagere Overheden het in het Stabiliteitsprogramma en Samenwerkingsakkoord van november '99 vooropgestelde vorderingenoverschot van 0,15 % BBP daadwerkelijk in 2001 zullen realiseren.

Voorgaande overwegingen hebben als gevolg dat de Afdeling, op het vlak van de Gezamenlijke Overheid, een primair overschot van ongeveer 6,9 % van het BBP en een positief vorderingensaldo van 0,5% van het BBP aanbeveelt. De ruime voorsprong van de budgettaire realisaties van twee jaar op het geactualiseerde Stabiliteitsprogramma wordt hierdoor, dankzij de gunstige economische omgeving, bevestigd.

De Afdeling is van oordeel dat de loutere stabilisatie van het primair overschot voor de Gezamenlijke Overheid in een conjunctureel gunstig jaar niet alleen strijdig zou zijn met de aanbevelingen van de Europese instanties maar bovendien onmiskenbaar op een procyclisch budgettair beleid zou wijzen.

Tabel 3
De voor 2001 aanbevolen saldi

(In % van het BBP)

	1998	1999	2000		2001	
	realisaties		Stabiliteits- programma	Raming Afdeling	Stabiliteits- programma	Aanbeveling Afdeling
<i>Gezamenlijke Overheid</i>						
Primair saldo	6,7	6,5	6,0	6,7	6,2	6,9
Interestlasten	7,7	7,2	6,9	6,7	6,7	6,4
Vorderingensaldo	-0,9	-0,7	-1,0	0,0	-0,5	0,5
<i>Entiteit I</i>						
Primair saldo	5,7	5,5	5,2	5,9	5,3	5,9
Interestlasten	7,0	6,6	6,3	6,2	6,0	5,9
Vorderingensaldo	-1,3	-1,1	-1,1	-0,3	-0,7	0,0
<i>Entiteit II</i>						
Primair saldo	1,0	1,1	0,9	0,8	0,9	1,0
Interestlasten	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,5
Vorderingensaldo	0,3	0,4	0,2	0,3	0,2	0,5

2.2.2. De Aanbevelingen voor de middellange termijn 2002-2005

De realisatie van een budgettair evenwicht of zelfs een surplus in de loop van dit en volgend jaar impliceert dat het beleid op middellange termijn volgens de Afdeling een evenwichtige keuze zal dienen te maken tussen een drietal objectieven:

- het onverminderd voortzetten van de verlaging van de schuldgraad om op deze wijze meer in het bijzonder de kosten van de vergrijzing op te vangen. Dit objectief moet worden nagestreefd ongeacht de noodzakelijk te nemen maatregelen die enerzijds gericht zijn op de verhoging van de tewerkstellingsgraad en anderzijds de beheersing van de evolutie van de uitgaven verbonden met de vergrijzing;
- het inzetten van het begrotingsbeleid tot versterking van het groeipotentieel van de Belgische economie door een gerichte verhoging van de overheidsinvesteringen in menselijk (onderwijs en vorming) en fysisch kapitaal en door een verdere verlaging van de fiscale en parafiscale druk in het algemeen en deze die drukt op arbeid in het bijzonder;
- het beantwoorden van een aantal dringende maatschappelijke noden in het domein van de veiligheid, van het milieu, van het openbaar ambt en van de mobiliteit.

In dit perspectief is de Afdeling van oordeel dat het noodzakelijk is de nodige, duurzame budgettaire ruimte tot stand te brengen door het beheersen van de groei van de primaire uitgaven die beduidend beneden de trendgroei van het BBP dient te blijven. Zoals op het vlak van de ontvangsten dient ook de nodige aandacht in het begrotingsbeleid op middellange termijn te worden geschonken aan de kwaliteit van de uitgaven uit het oogpunt van hun doelmatigheid of van hun groei- en werkgelegenheidsbevorderend karakter.

De Europese instanties hebben in hun aanbevelingen aan de Lidstaten die nog door een hoge schuldgraad worden belast, waaronder België, de nadruk gelegd op de wenselijkheid tot het realiseren van een vorderingenoverschot dat gemiddeld over de conjunctuur positief dient te zijn. Zowel de kwetsbaarheid ten opzichte van onvoorziene en ongunstige rente- en uitgavenschokken als de wenselijkheid om de afbouw van de schuldgraad tot beneden de 60% van het BBP te versnellen verantwoorden deze aanbeveling.

De Afdeling heeft een referentiescenario voor de periode 2002-2005 opgesteld op basis van een trendmatige groei van 2,5 % per jaar en in de onderstelling dat de reële groei van de primaire uitgaven bij ongewijzigd beleid tot 1,8 % per jaar wordt beperkt. **De Afdeling beveelt de geleidelijke opbouw aan van een vorderingenoverschot van 1 % van het BBP tegen 2005. Dit stemt volgens de berekeningsmethode van de Europese Commissie overeen met een structureel overschot van ongeveer 0,5% van het BBP, hetgeen in de lijn ligt van de Europese aanbevelingen. Op deze wijze wordt in 2005 de schuldgraad herleid tot ongeveer 86 % van het BBP.**

In het voorliggend scenario groeit de beschikbare beleidsruimte voor de Gezamenlijke Overheid geleidelijk van 0,5% van het BBP in 2002 tot 1,5% in 2005, rekening houdend met de budgettaire weerslag van de reeds genomen beslissingen, en meer in het bijzonder van de afschaffing van de crisisbelasting waarvan de impact in 2005 op 0,3 % van het BBP wordt geraamd. Een beperking van de reële groei van de primaire uitgaven tot 1,5 % per jaar zou daarentegen de beleidsruimte in 2005 nog verhogen met ongeveer 0,5 % van het BBP.

Tabel 4
De genormeerde evolutie van de Overheidsfinanciën

	<i>(In % van het BBP)</i>						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Primair saldo	6.5	6.7	6.9	6.5	6.3	6.1	6.0
Interestlasten	7.2	6.7	6.4	5.9	5.6	5.3	5.0
Vorderingensaldo	-0.7	0.0	0.5	0.6	0.8	0.9	1.0
Schuldgraad	114.3	108.7	103.2	98.7	94.4	90.0	85.7
Cumulatief budgettaire marge bij een reële groei van de primaire uitgaven over de periode 2002-2005 van 1.8%				0,5	0,9	1,2	1,5
Additionele marge bij een reële groei van de primaire uitgaven van 1.5%				0,1	0,2	0,3	0,5

DEEL I :
BUDGETTAIRE REALISATIES, VOORUITZICHTEN EN
AANBEVELINGEN OP KORTE
EN MIDDELLANGE TERMJN

1. Inleiding

In afwachting van de hernieuwing van de Hoge Raad van Financiën heeft de Afdeling uitzonderlijk in het voorjaar geen advies uitgebracht over de evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma. Om dit op te vangen wordt in dit eerste deel een overzicht gegeven van de budgettaire realisaties 1999, deze worden vergeleken met de normen vastgelegd in het Stabiliteitsprogramma 1999-2002. Het is niet de bedoeling om zoals dit traditioneel gebeurde in de adviezen over de uitvoering van de Convergenceprogramma's de resultaten in detail te ontleden. In het kader van dit advies wordt een algemeen overzicht gegeven van de realisaties op het niveau van de Gezamenlijke Overheid en wordt kort de bijdrage van de Entiteiten en subentiteiten toegelicht.

Na een overzicht van de budgettaire evoluties in het recent verleden, wordt dieper ingegaan op de verwachtingen voor het lopende jaar. Het is onder meer duidelijk dat de economie veel sterker presteert dan bij de opmaak van de initiële begroting en bij de begrotingscontrole werd aangenomen. Dit zal uiteraard het resultaat voor 2000 beïnvloeden.

In een laatste punt evalueert de Afdeling het vorig jaar uitgetekende scenario voor de overheidsfinanciën en past dit aan de gewijzigde context aan.

2. De budgettaire realisaties 1999 en de naleving van de normen van het Stabiliteitsprogramma 1999-2002

2.1. De budgettaire realisaties op het niveau van de Gezamenlijke Overheid (6)

De budgettaire realisaties voor 1999 moeten afgemeten worden aan de in het Stabiliteitsprogramma 1999-2002 gestelde doelstellingen. Voortbouwend op het Nieuwe Convergentieprogramma van december 1996 werd in het Stabiliteitsprogramma 1999-2002 uitgegaan van een stabilisering van het primair saldo op ongeveer 6% van het BBP. Dit moest toelaten om het tekort van de Gezamenlijke Overheid terug te brengen tot maximaal 1,3% van het BBP in 1999 en de overheidsschuld verder te verminderen met 3 procentpunt BBP van 117,5% in 1998 tot 114,5% in 1999.

De beoordeling van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma wordt bemoeilijkt door belangrijke wijzigingen die doorgevoerd werden in de Overheidsrekeningen en meer algemeen in de Nationale Rekeningen. Bij de opmaak van het Stabiliteitsprogramma 1999-2002 werd nog vertrokken van overheidsrekeningen opgemaakt volgens de ESER79-methodologie. De in juli 1999 door het INR gepubliceerde overheidsrekeningen daarentegen werden opgemaakt volgens de ESR95-methodologie. De toetsing van de realisaties aan de normen van het Stabiliteitsprogramma gebeurt dus aan de hand van cijfers die opgesteld werden volgens een andere methodologie en bijgevolg niet altijd exact vergelijkbaar zijn.

6 De gegevens voor de periode 1994-1999 werden geput uit de samenvattende tabellen die door het INR werden opgenomen in de Overheidsrekeningen 1999. In de nieuwe overheidsrekeningen worden de resultaten van marktactiviteiten van de overheid niet langer voor de netto-opbrengst of netto-kostprijs geboekt. Maar zowel de ontvangsten als de uitgaven (aankopen, bezoldigingen) worden voor hun volle bedrag in de rekeningen opgenomen. Dit betekent dat zowel het niveau van de ontvangsten als uitgaven hoger komt te liggen. De gegevens zoals opgenomen in de hoger aangehaalde tabellen werden opgesteld volgens de afspraken die op Europees niveau gelden, en die de vergelijkbaarheid van verschillende nationale gegevens moet mogelijk maken. Voor zijn analyse is de Afdeling op verschillende punten van deze voorstellingswijze afgeweken:

- In de Overheidsrekeningen wordt de gunning van de mobilofoniecontracten geboekt als een desinvestering van immateriële activa, ze komt bijgevolg in mindering van de uitgaven. In de door de Afdeling gehanteerde cijfers worden deze bedragen geboekt als een niet-fiscale ontvangst.
- De Afdeling houdt geen rekening met de zogenaamde fictieve sociale bijdragen. De ontvangsten worden hiervoor gecorrigeerd (wat een identieke correctie van de primaire uitgaven noodzakelijk maakt).
- De fiscale ontvangsten (BTW, douanerechten, suikerheffing) die door de nationale overheid geïnd worden en doorgestort aan de EU worden in de Overheidsrekeningen rechtstreeks als een ontvangst van de EU geboekt. In de hier gehanteerde cijfers worden deze tot de overheidsontvangsten gerekend, en dus ook in de uitgaven als een transfer geboekt.

Tabel I 1
Budgettaire objectieven 1999 en realisaties

In % van het BBP

	1998	Objectieven	1999	Verschil
	Realisaties		Realisaties	
Entiteit I				
Primair saldo	5,7	5,3	5,5	0,2
Vorderingensaldo	-1,3	-1,3	-1,1	0,2
Entiteit II				
Primair saldo	1,0	0,7	1,1	0,4
Vorderingensaldo	0,3	0,0	0,4	0,4
Gezamenlijke Overheid				
Primair saldo	6,7	6,0	6,5	0,5
Vorderingensaldo	-0,9	-1,3	-0,7	0,6

Bron : INR (Rekeningen van de overheid 1999) en Stabiliteitsprogramma 1999-2003.

Volgens de definitieve overheidsrekeningen 1999 bedraagt het primair overschot voor 1999 6,5% van het BBP. Dit is 0,5 procentpunt BBP beter dan de in het Stabiliteitsprogramma 1999-2002 opgenomen referentiewaarde van 6%. Daar ook de interestlasten lichtjes lager uitvielen dan oorspronkelijk geraamd in het Stabiliteitsprogramma loopt het positief verschil op het niveau van het vorderingensaldo op tot 0,6% BBP. Volgens het in het Stabiliteitsprogramma 1999-2002 geschetste traject zou het vorderingensaldo pas in 2001 een niveau van 0,7% van het BBP bereiken. Men loopt dus inzake het vorderingentekort twee jaar voor op het schema van het Stabiliteitsprogramma 1999-2002.

Volgens Tabel I 1 is de positieve overschrijding van de doelstellingen voor 2/3 toe te schrijven aan de realisaties van Entiteit II, en meer bepaald de Gemeenschappen en Gewesten zoals verder zal blijken. Niettegenstaande Entiteit I er niet in slaagt om zijn primair saldo op het niveau van 1998 te handhaven levert ze dankzij de sterke daling van de interestlasten toch ook een bijdrage in het beter dan geplande resultaat.

Tabel I 2
Budgettaire saldi van de Gezamenlijke Overheid

In % van het BBP

	Niveau						Verschil		
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	94-'97	97-'99	94-'99
Inclusief fictieve sociale bijdragen									
Primaire uitgaven	45,3	44,8	45,3	44,7	44,2	44,5	-0,6	-0,2	-0,8
Ontvangsten	50,0	49,9	50,5	50,8	51,0	51,1	0,9	0,2	1,1
Exclusief fictieve sociale premies bijdragen									
Primaire uitgaven	43,3	42,9	43,3	42,6	42,3	42,5	-0,7	-0,1	-0,8
Ontvangsten	48,0	47,8	48,4	48,8	49,0	49,0	0,8	0,3	1,1
Primair saldo	4,6	5,0	5,1	6,1	6,7	6,5	1,5	0,4	1,9
Interestlasten	9,7	9,3	8,9	8,0	7,7	7,2	-1,6	-0,9	-2,5
Vorderingensaldo	-5,0	-4,3	-3,8	-1,9	-0,9	-0,7	3,1	1,3	4,4
p.m. Totale fiscale en parafiscale druk	45,5	45,2	45,7	46,1	46,4	46,5	0,6	0,3	0,9

Bron : INR (Rekeningen van de overheid 1999).

Inclusief de fictieve sociale bijdragen steeg de ontvangstenratio van de Gezamenlijke Overheid in 1999 nog lichtjes tot 51,1% van het BBP. Exclusief de fictieve sociale bijdragen stabiliseerde de ontvangstenratio zich op het niveau van 1998. De effectieve totale fiscale en parafiscale druk (inclusief de aan de EU door te storten fiscale ontvangsten) nam nog lichtjes toe in 1999. Na een terugval in 1998 stegen de primaire uitgaven in 1999 opnieuw sneller dan het BBP (+0,2 procentpunt). Hierdoor daalde het primair overschot met 0,2 procentpunt BBP. De reductie van het vorderingstekort in 1999 komt dan ook volledig op rekening van de interestlasten. De geobserveerde daling van de interestlasten met 0,5 procentpunt BBP is in 1999 hoofdzakelijk toe te schrijven aan de evolutie van de impliciete rente en, in mindere mate dan de voorgaande jaren, aan de vermindering van de schuldgraad.

Over een periode van 5 jaar werd het vorderingstekort van de Gezamenlijke Overheid teruggebracht van 5,0% van het BBP tot 0,7%. Deze vermindering is voor goed 55% toe te schrijven aan de daling van het gewicht van de interestlasten van 9,7% van het BBP tot 7,2%. Het primair saldo steeg van 4,6% van het BBP in 1994 tot 6,5% in 1999. De verbetering van het primair overschot is voor ongeveer 3/5 toe te schrijven aan de stijging van de ontvangsten en voor 2/5 aan de beperking van de primaire uitgaven.

De realisaties moeten ook beoordeeld worden binnen hun macro-economische context. Bij de begrotingscontrole 1999 is de Federale Regering nog uitgegaan van een verwachte reële groei van 2,0%. Bij de opmaak van de begroting 2000 werd, onder meer onder invloed van de dioxinecrisis, de groei naar beneden toe herzien tot 1,7%. Uiteindelijk bleek de groei tijdens het derde en vierde kwartaal van 1999 met respectievelijk 3,2 en 4,5% hoger dan verwacht. De reële groei op jaarbasis belooft volgens de door het INR gepubliceerde kwartaalrekeningen 2,5%. De gerealiseerde economische groei is dan ook gevoelig hoger dan voorzien bij de begrotingscontrole 1999. De hogere groei heeft dus minstens voor een deel de kosten van de dioxinecrisis kunnen compenseren.

Om een uitspraak te doen over de fundamentele tendens van de overheidsfinanciën kan men de cyclisch gecorrigeerde saldi berekenen. In onderstaande tabel worden zowel het cyclisch gecorrigeerd primair saldo als het vorderingensaldo weergegeven (7).

7 De structurele of conjunctureel gecorrigeerde saldi worden berekend door het effectief gerealiseerde saldo te verminderen met het product van de output gap en een elasticiteitscoëfficiënt die de gevoeligheid van de overheidsfinanciën voor een verandering in de economische groei weergeeft. Hier wordt uitgegaan van de door de Europese Commissie gehanteerde coëfficiënt van 0,65 (zie European Commission, Directorate General Economic and Financial Affairs, Public finances in EMU-2000, 24 May 2000). De output gap wordt uitgedrukt als het verschil tussen het trendmatig en het effectief BBP in % van het trend BBP. Voor de raming van de output gap werd dezelfde methode gebruikt als de Europese Commissie. De afwijking van de hier gehanteerde cijfers en de door de Commissie in haar lentevooruitzichten gepubliceerde cijfers is toe te schrijven aan het gebruik van meer recente groeiramingen en een iets lagere trendgroei voor de toekomst.

Tabel I 3

De gerealiseerde en cyclisch gecorrigeerde saldi

	<i>In % van het BBP</i>					
	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Output gap	-0,9	-0,6	-1,8	-0,8	-0,6	-0,6
Gerealiseerd						
Vorderingensaldo	-5,0	-4,3	-3,8	-1,9	-0,9	-0,7
Primair saldo	4,6	5,0	5,1	6,1	6,7	6,5
Structureel						
Vorderingensaldo	-4,5	-3,9	-2,6	-1,4	-0,6	-0,3
Primair saldo	5,2	5,4	6,3	6,7	7,1	6,9

Gezien de verschillen die kunnen optreden in de berekening van de output gap en de structurele saldi afhankelijk van de gehanteerde methode en hypothesen, moeten de resultaten met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Het is dan ook niet zozeer de absolute waarde dan wel de richting waarin de structurele saldi evolueren die van belang is.

Het effectief gerealiseerd primair overschot kent voor het eerst sinds 1992 een daling. Gezien de output gap tussen 1998 en 1999 quasi constant gebleven is, vertaalt de daling van het gerealiseerd primair overschot zich in een even grote daling van het structureel primair overschot. Op het niveau van het vorderingensaldo wordt deze trendbreuk niet vastgesteld. De daling van het structureel primair overschot wordt immers gecompenseerd door een sterke daling van de interestlasten, zodat het structureel vorderingensaldo ook in 1999 nog aanzienlijk verbetert.

Naast de zuiver cyclische component moet men ook nog rekening houden met eenmalige factoren. Zo werden de drie voorgaande jaren de resultaten telkens beïnvloed door belangrijke operaties van ongeveer dezelfde omvang:

- in 1997 de inbreng van 22 miljard BEF door de FPM in de NV HSTFIN;
- in 1998 de storting van 23 miljard BEF aan de NMKN ter compensatie van wisselkoersverliezen;
- in 1999 de kredieten in het kader van de dioxinecrisis (20 miljard BEF).

2.2. De budgettaire realisaties van Entiteit I

De ontvangsten van **Entiteit I** daalden van 33,4% van het BBP in 1998 tot 33,2% in 1999. Gezien de primaire uitgaven zich stabiliseerden op 27,7% van het BBP, resulteerde de evolutie van ontvangsten en primaire uitgaven in een daling van het primair overschot. Dit werd echter meer dan gecompenseerd door de daling van de interestlasten met 0,4 procentpunt BBP. Deze tegengestelde bewegingen resulteerden uiteindelijk in een beperkte verbetering van het vorderingensaldo van -1,3% van het BBP tot -1,1%.

Na de sterke toename van het primair surplus van de **Federale Overheid** in 1998 tot 5,3% van het BBP, liep het in 1999 terug tot 4,8%. Net als op het niveau van Entiteit I wordt ook hier de verslechtering volledig verklaard door de daling van de ontvangstenratio. De daling van de ontvangstenratio is vooral toe te schrijven aan de sterke stijging van de ontvangsten ter financiering van andere overheden. Met een gerealiseerd vorderingentekort van 1,7% van het BBP scoort de Federale Overheid een fractie slechter dan de in het Stabiliteitsprogramma opgenomen norm (1,6%). Op het niveau van de Federale Overheid stelt men duidelijk een breuk vast in de evolutie van de primaire uitgaven. Tot 1996 of 1997 (na correctie voor een aantal eenmalige factoren) kenden de primaire uitgaven een reële daling of slechts een beperkte groei. Daarna wordt overgeschakeld op een relatief sterke reële groei van ongeveer 2%.

Net als de twee voorgaande jaren sluit de **Sociale Zekerheid** 1999 af met een vorderingenoverschot. In 1999 is dit opgelopen tot 0,7% van het BBP. Hiermee scoort deze sector beter dan de in het Stabiliteitsprogramma opgenomen 0,3% van het BBP. Voor het eerst sinds 1994 kalven de ontvangsten in % van het BBP niet verder af. De beperkte toename (0,2 procentpunt BBP) is onder meer toe te schrijven aan de recuperatie van een deel van de vroeger ten onrechte toegestane Maribelsteun (8). De primaire uitgaven kennen een reële groei met 2,2%. Exclusief de uitgaven voor werkloosheid en brugpensioen loopt de reële groei van de primaire uitgaven op tot 3,1%. Net als de voorgaande jaren wordt de groei van de primaire uitgaven vooral bepaald door de groei van de uitgaven voor gezondheidszorgen. Deze kenden in 1999 een reële toename van 5,1%, wat de gemiddelde reële groei over de periode 1994-1999 op 3,6% brengt. In de Nationale Rekeningen en ook in de hier gehanteerde cijfers wordt het bedrag dat in 1999 door de Vlaamse Gemeenschap in het Zorgfonds werd gestort, beschouwd als een transfer naar de Sociale Zekerheid. Hierdoor wordt het vorderingensaldo van de Sociale Zekerheid (en Entiteit I) in 1999 voor 4 miljard BEF positief beïnvloed.

8 Hoewel de effectieve terugstorting door de bedrijven gespreid gebeurt over vier jaar, wordt het volledig bedrag als een ontvangst opgenomen in de rekeningen 1999.

Tabel I 4

De budgettaire saldi en hun determinanten voor Entiteit I

In % van het BBP

	1994	1995	1996	1997	1998	1999
I. In % van het BBP						
Entiteit I						
Ontvangsten	43,5	43,2	43,5	43,9	44,1	44,0
(Na overdracht fiscale ontvangsten)	33,1	32,8	33,1	33,3	33,4	33,2
Primaire uitgaven	28,4	28,2	28,6	27,9	27,7	27,7
Primair saldo	4,7	4,6	4,5	5,3	5,7	5,5
Interestlasten	8,8	8,5	8,0	7,3	7,0	6,6
Vorderingensaldo	-4,1	-3,9	-3,6	-2,0	-1,3	-1,1
Federale Overheid (inclusief EU)						
Ontvangsten	29,3	29,4	29,7	30,0	30,3	29,9
(Na overdracht fiscale ontvangsten)	17,0	17,0	17,1	17,1	17,4	16,9
Primaire uitgaven	12,8	12,4	12,5	12,3	12,1	12,1
Primair saldo	4,2	4,6	4,6	4,8	5,3	4,8
Interestlasten	8,8	8,4	8,0	7,3	7,0	6,5
Vorderingensaldo	-4,6	-3,8	-3,4	-2,5	-1,7	-1,7
Sociale Zekerheid						
Ontvangsten	19,5	18,9	19,0	19,0	18,8	19,0
(Eigen ontvangsten)	15,1	14,7	14,7	14,8	14,7	14,8
Primaire uitgaven	18,9	18,8	19,1	18,4	18,3	18,3
Primair saldo	0,6	0,0	-0,1	0,5	0,5	0,7
Interestlasten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Vorderingensaldo	0,5	0,0	-0,2	0,5	0,4	0,7
II. % variatie in constante prijzen						
Entiteit I						
Ontvangsten	2,2	1,9	1,1	3,7	3,8	1,7
Primaire uitgaven	-0,2	2,1	1,8	0,7	2,4	2,4
(Na correctie) (a)	-0,1	1,9	1,4	0,0	2,3	2,3
Federale Overheid (inclusief EU)						
Ontvangsten	-1,8	3,0	0,8	3,0	5,2	-0,6
Primaire uitgaven	-0,2	-0,7	0,9	1,3	2,0	2,1
(Na correctie) (a)	0,1	-0,8	0,1	-0,4	1,9	2,0
Sociale Zekerheid						
Ontvangsten	5,7	-0,4	0,8	3,1	2,2	3,5
primaire uitgaven	0,1	2,5	1,7	-0,5	2,5	2,2

(a) De doorgevoerde correcties hebben betrekking op een aantal eenmalige operaties:

- in 1997 de inbreng van 22 miljard BEF door de FPM in de NV HSTFIN;
- in 1998 de storting van 23 miljard BEF aan de NMKN ter compensatie voor wisselkoersverliezen;
- in 1999 de kredieten in het kader van de dioxinecrisis (20 miljard BEF);

Bron : INR (Rekeningen van de Overheid 1999).

2.3. De budgettaire realisaties van Entiteit II

Tabel I 5
De budgettaire saldi en hun determinanten voor Entiteit II

	<i>In % van het BBP</i>					
	1994	1995	1996	1997	1998	1999
I. In % van het BBP						
Entiteit II						
Ontvangsten	15.4	15.6	16.0	16.2	16.3	16.6
(Waarvan eigen ontvangsten)	4.6	4.8	5.0	5.0	5.0	5.2
Primaire uitgaven	15.5	15.3	15.3	15.3	15.2	15.6
Primair saldo	0.0	0.4	0.7	0.8	1.0	1.1
Interestlasten	0.9	0.8	0.9	0.8	0.7	0.7
Vorderingensaldo	-0.9	-0.5	-0.2	0.1	0.3	0.4
Gemeenschappen en Gewesten						
Ontvangsten	11.7	11.9	12.2	12.4	12.6	12.8
(Waarvan eigen ontvangsten)	1.5	1.5	1.7	1.7	1.8	1.8
Primaire uitgaven	12.3	12.3	12.2	12.2	12.1	12.2
Primair saldo	-0.5	-0.4	-0.1	0.2	0.5	0.6
Interestlasten	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Vorderingensaldo	-0.9	-0.8	-0.4	-0.1	0.2	0.3
Lagere Overheden						
Ontvangsten	6.5	6.5	6.5	6.4	6.2	6.4
(Waarvan eigen ontvangsten)	3.4	3.5	3.6	3.6	3.5	3.6
Primaire uitgaven	6.0	5.7	5.8	5.7	5.7	5.9
Primair saldo	0.5	0.8	0.7	0.7	0.5	0.5
Interestlasten	0.6	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4
Vorderingensaldo	-0.1	0.3	0.2	0.2	0.1	0.1
II. % variatie in constante prijzen						
Entiteit II						
Ontvangsten	4.1	4.2	2.5	4.1	3.9	4.7
Primaire uitgaven	3.1	1.5	0.5	3.0	2.8	4.5
Gemeenschappen en Gewesten						
Ontvangsten	2.8	4.3	2.2	4.9	5.0	4.3
Primaire uitgaven	2.7	3.3	-0.9	3.0	2.4	3.3
Lagere Overheden						
Ontvangsten	5.9	3.9	0.1	0.7	1.0	4.5
primaire uitgaven	3.6	-1.0	1.1	1.6	3.0	6.1

Bron : INR (Rekeningen van de overheid 1999)

Zoals hoger reeds aangegeven is het vooral dankzij het vorderingenoverschot opgebouwd door **Entiteit II** dat de Gezamenlijke Overheid de in het Stabiliteitsprogramma opgenomen doelstelling voor 1999 haalt. In het Stabiliteitsprogramma 1999-2002 werd voor 1999 uitgegaan van een primair overschot van 0,7% van het BBP. Rekening houdend met de geraamde interestlasten van 0,7% van het BBP moest dit toelaten om een budgettair evenwicht te realiseren. Met een primair saldo van 1,1% van het BBP en een vorderingenoverschot van 0,4% van het BBP vallen de realisaties aanzienlijk gunstiger uit. Over de periode 1994-1999 werd een primair overschot opgebouwd van 1,1% van het BBP. De primaire uitgaven van Entiteit II zijn gestegen van 15,5% van het BBP in 1994 tot 15,6% in 1999. Over dezelfde periode stegen de ontvangsten van 15,4% van het BBP tot 16,6%. Deze stijging is voor het grootste deel toe te schrijven aan de door Entiteit I doorgestorte middelen (9). Deze laatste staan voor ongeveer 75% van de ontvangsten van Entiteit II.

De **Gemeenschappen en Gewesten** (als geheel) hebben het vorderingenoverschot dat in 1998 reeds 0,2% van het BBP bedroeg verder opgebouwd tot 0,3% (10). De realisaties voor 1999 zijn dus beduidend beter dan het door de Afdeling in haar Jaarverslag 1998 aanbevolen (en in het Stabiliteitsprogramma 1999-2002 opgenomen) evenwicht. De stijging van het vorderingenoverschot komt hoofdzakelijk op rekening van het primair saldo. De verbetering van het primair saldo wordt vooral verklaard door de stijging van de ontvangsten en meer specifiek door de door de andere overheden getransfereerde ontvangsten. Na een terugval van de reële groei van de primaire uitgaven in 1998 is deze in 1999 opnieuw opgelopen tot 3,3%.

De **Lagere Overheden** realiseerden in 1999 een klein overschot. Het vorderingenoverschot, dat in 1995 nog 0,3% van het BBP bedroeg, is in 1999 quasi volledig verdwenen. De erosie van het overschot is toe te schrijven aan een trendmatige daling van de ontvangstenratio (die in 1999 werd onderbroken) en een sterke groei van de primaire uitgaven in 1998 en nog meer uitgesproken in 1999. De groei van de uitgaven is vooral, doch niet uitsluitend, terug te brengen tot de brutokapitaalvorming en vormt een illustratie van de electorale cyclus waaraan de begroting van de Lagere Overheden onderhevig is.

2.4. De evolutie van de schuld

De schuldgraad is in 1999 verder gedaald tot 114,3% van het BBP. Dit stemt ongeveer overeen met het in het Stabiliteitsprogramma 1999-2002 opgenomen niveau van 114,5% (11). In vergelijking met de voorgaande jaren is de afbouw van de schuldgraad in 1999 vertraagd. Door de terugval van de nominale BBP-groei was zelfs bij een dalende impliciete rente een hoger primair surplus vereist om de schuldgraad te stabiliseren. Hierdoor vertraagde de endogene vermindering van de schuld.

9 Deze worden gevormd door de ingevolge de bijzondere financieringswet aan de Gemeenschappen en Gewesten doorgestorte personenbelasting en BTW, de in het kader van de veiligheidscontracten aan de RSZPPO getransfereerde BTW-ontvangsten en de transfers ingeschreven als uitgaven in de begrotingen van de deelsectoren van Entiteit I (hoofdzakelijk de Federale Overheid).

10 Indien men het saldo van de Gemeenschappen en Gewesten corrigeert voor de storting door de Vlaamse Gemeenschap in het Zorgfonds, bedraagt het vorderingenoverschot 0,4% van het BBP.

11 Net als voor de overige cijfers, moet ook hier gewaarschuwd worden voor de vergelijking tussen de realisaties en de doelstellingen. Ook op het niveau van de schuld werden belangrijke methodologische aanpassingen aangebracht.

Tabel I 6
Determinanten van de evolutie van de schuldgraad

	<i>In % van het BBP</i>					
	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Schuldgraad	134,5	131,8	128,3	123,0	117,4	114,3
Variatie	-1,4	-2,7	-3,5	-5,3	-5,6	-3,1
Endogene verandering	-1,3	-1,2	1,0	-4,1	-4,2	-3,3
Tekort-schuldaanpassingen	-0,1	-1,5	-4,5	-1,2	-1,5	0,2
Enkele technische parameters						
Voor stabilisatie vereist primair saldo	3,4	3,7	6,1	2,0	2,6	3,2
Impliciete rente	7,5	7,2	6,9	6,6	6,5	6,3
Nominale BBP-groei	4,9	4,3	2,2	4,9	4,3	3,5
Werkelijk primair saldo	4,6	5,0	5,1	6,1	6,7	6,5

Bron : INR (Rekeningen van de overheid 1999) en NBB.

In tegenstelling tot de voorgaande jaren hebben de zogenaamde "andere factoren" geen bijdrage geleverd tot de vermindering van de schuldgraad, in tegendeel ze hadden een verhogend effect op de schuldgraad. De voorbije jaren zorgden de opbrengsten uit privatiseringen en de meerwaarde op de goudvoorraad van de NBB tot een belangrijke bijkomende vermindering van de schuldgraad. In 1999 was er enkel de aanwending door het Waalse Gewest van een deel van de opbrengst van de verkoop van haar participatie in Cockerill-Sambre. Dit woog echter niet op tegen de negatieve impact van een reeks van andere factoren (waaronder wisselkoersverschillen en de aan- en verkoop van financiële activa buiten de overheidssector).

Over de periode 1994-1999 daalde de schuldgraad met 20,2 procentpunt BBP. Hiervan namen de tekort-schuldaanpassingen ongeveer 2/5 voor hun rekening. Hun bijdrage was vooral hoog in 1996, waar ze erin slaagden om een endogene toename van de schuldgraad om te zetten in een vermindering met 3,5 procentpunt BBP.

3. Budgettaire perspectieven voor 2000

Bij de opmaak van de initiële begroting 2000 werd nog uitgegaan van een vorderingstekort voor de Gezamenlijke Overheid van 1,0 % van het BBP. Door de cumulatie van gunstige factoren:

- het beter dan verwachte resultaat voor 1999;
- de hoger dan verwachte groei voor 2000;

werd dit teruggebracht tot 0,7% van het BBP bij de begrotingscontrole. Volgens de inschatting van de Afdeling zal het begrotingsevenwicht reeds dit jaar gerealiseerd worden.

In de initiële begroting werd voor 1999 nog uitgegaan van een tekort voor de Gezamenlijke Overheid van 1,1% van het BBP. Dit werd later herzien tot 0,9%. Volgens de door het Instituut voor Nationale Rekeningen gepubliceerde overheidsrekeningen 1999 bedraagt het uiteindelijk vorderingstekort 0,7% van het BBP.

Bij de opmaak van de initiële begroting werd voor 2000 uitgegaan van een economische groei van 2,5%. Bij de begrotingscontrole werd de groeiraming voor 2000 opgetrokken tot 3,2%. Maar volgens het door de Federale Regering geïntroduceerde “goudhamsterprincipe” werd er bij de raming van de ontvangsten geen rekening gehouden met de voor 2000 voorspelde hogere economische groei. Dit betekent dat de ontvangsten van Entiteit I met ongeveer 30 miljard BEF (0,3% BBP) bewust werden onderschat (12). Indien men deze middelen in rekening brengt, zou het tekort van de Gezamenlijke Overheid reeds tot 0,4% van het BBP gereduceerd worden. Door de gehanteerde techniek voor de berekening van de aan Gemeenschappen en Gewesten door te storten personenbelasting en BTW, worden hun ontvangsten slechts in 2001 aangepast aan de hogere groei en zal bijgevolg de impact van de hogere groei op de door te storten middelen in 2000 eerder beperkt blijven.

Volgens de Economische Begroting van juli 2000 zou de reële groei in 2000 oplopen tot 3,8%. Dit betekent dat vooral **Entiteit I** zou profiteren van een conjuncturele bonus van ongeveer 0,7% van het BBP. Aan de negatieve zijde moet rekening gehouden worden met de impact van de stijgende kortetermijnrente en de inflatie. Door de concentratie van de schuld op dit niveau wordt hierdoor vooral Entiteit I getroffen. Maar bij de begrotingscontrole was door de Federale Overheid impliciet reeds rekening gehouden met een stijging van de rente (er werd uitgegaan van een rente op 3 maand die eind 2000 zou oplopen tot 4,6%). In de realiteit stijgt de rente iets sneller dan in aanmerking genomen bij de begrotingscontrole. Uitgezonderd echt belangrijke renteschokken kan men er van uitgaan dat de impact beperkt zal zijn tot maximaal 0,1% van het BBP. Bovendien zal door de sterkere dan verwachte stijging van de inflatie de spilindex sneller overschreden worden dan oorspronkelijk aangenomen. Dit geeft aanleiding tot meeruitgaven voor de aan de spilindex gekoppelde uitgaven.

Rekening houdend met de hoger aangehaalde factoren wordt er van uitgegaan dat op het niveau van Entiteit I het vorderingstekort beperkt zal worden tot ongeveer 0,3% van het BBP. Dit is ruim 0,5 procentpunt BBP beter dan voorzien bij de begrotingscontrole.

Voor **Entiteit II** wordt uitgegaan van een geraamd vorderingenoverschot van ongeveer 0,3% van het BBP. Zowel de Gemeenschappen en Gewesten als de Lagere Overheden zouden een beperkt overschot realiseren.

De **Gemeenschappen en Gewesten** realiseerden in 1999 een vorderingenoverschot van 0,3% van het BBP. Door het wegvallen van de eenmalige ontvangst van de BTW-regularisatie in 1999, de berekening van de in 2000 doorgestorte personenbelasting en BTW op basis van de voor 1999 geraamde BNI-groei en inflatie zouden de middelen van de Gemeenschappen en Gewesten in 2000 slechts een beperkte groei kennen. Hierdoor zou voor een deel op het in 1999 gerealiseerde overschot worden ingeteerd. Zonder belangrijke wijzigingen in het uitvoeringsritme van de begrotingen van de verschillende subentiteiten zou het in 1999 gerealiseerde overschot gereduceerd worden tot ongeveer 0,2% van het BBP.

12 Volgens de begrotingsdocumenten van de Federale Regering werd op deze manier een “conjuncturele bonus” aangelegd voor respectievelijk 25,4 miljard BEF op het niveau van de fiscale ontvangsten en 4,1 miljard BEF op het niveau van de sociale bijdragen.

Gezien de veelheid van actoren is de evolutie van het vorderingensaldo van de **Lagere Overheden** moeilijk in te schatten. In 1999 realiseerden de Lagere Overheden een beperkt overschot. Er wordt van uitgegaan dat dit overschot nog lichtjes zou worden opgetrokken tot 0,1 % van het BBP, zodat de Lagere Overheden in 2000 op een fractie na zouden voldoen aan het in het Stabiliteitsprogramma ingeschreven overschot van 0,15% van het BBP.

Tabel I 7
Raming van het primair- en vorderingensaldo voor 2000

	<i>In % van het BBP</i>		
	Initiële Begroting	Begrotings- controle	Raming Afdeling
<i>Gezamenlijke Overheid</i>			
Primair saldo	6,0	6,3	6,7
Vorderingensaldo	-1,0	-0,7	0,0
<i>Entiteit I</i>			
Primair saldo	5,2	5,5	5,9
Vorderingensaldo	-1,3	-0,8	-0,3
<i>Entiteit II</i>			
Primair saldo	0,9	0,8	0,8
Vorderingensaldo	0,4	0,1	0,3
Schuldgraad	112,4	111,1	108,7

Indien de huidige gunstige macro-economische vooruitzichten zich inderdaad realiseren, en er geen andere negatieve schokken optreden gaat de Afdeling er van uit dat het begrotingsevenwicht reeds in 2000 zal gerealiseerd worden. Dit als resultaat van een vorderingentekort van ongeveer 0,3% van het BBP op het niveau van Entiteit I en een ongeveer even groot overschot van Entiteit II. Hiermee zou men twee jaar vooruitlopen op het door de regering in het Stabiliteitsprogramma 2000-2003 uitgetekende scenario, waar pas in 2002 een evenwicht werd verwacht.

4. Een strategie op korte en middellange termijn voor de overheidsfinanciën

4.1. Een gewijzigde context

De Afdeling heeft in zijn Advies van vorig jaar een referentiescenario uitgetekend voor de overheidsfinanciën. In dit deel wordt dit scenario geactualiseerd, rekening houdend met de gewijzigde context. Vooraleer meer concreet het nieuw scenario te bespreken, wordt eerst dieper ingegaan op een aantal factoren die bepalend zijn voor het budgettair beleid, en die in aanmerking moeten worden genomen bij het uittekenen van een scenario op korte en middellange termijn.

4.1.1. Macro-economische context

De macro-economische vooruitzichten voor de eurozone voor dit en volgend jaar zijn de meest gunstige van het afgelopen decennium. Zo gaat de OESO in zijn recent gepubliceerde Economic Outlook uit van een groei voor dit en volgend jaar van respectievelijk 3,5 en 3,3% voor de eurozone. De voorspelde groei voor de komende jaren is gestoeld op een brede basis. De Europese economie kan volop profiteren van de groei van de wereldeconomie die sinds de tweede helft van 1999 sterk is opgeveerd. Daarnaast werd de uitvoer ook gesteund door een gunstige ontwikkeling van de competitiviteit, die voortvloeit uit een gematigde loonontwikkeling en uit de evolutie van de wisselkoers van de EURO tegenover de VS-dollar.

Naast de bijdrage van de netto-uitvoer leveren ook alle componenten van de binnenlandse vraag een positieve bijdrage tot de groei. De stijgende tewerkstelling en het algemeen gunstig economisch klimaat dragen bij tot een groeiend consumentenvertrouwen en een aanhoudende groei van de private consumptie. De gunstige afzetvooruitzichten creëren een gunstig klimaat voor de investeringen.

De Belgische economie vormt geen uitzondering op dit gunstig beeld. Volgens de Economische Begroting van juli zou de groei in 2000 oplopen tot 3,8% in 2000 en tot 3,1% in 2001.

Het is evident dat deze gunstige macro-economische vooruitzichten de budgettaire situatie beïnvloeden. Er is in punt 3 reeds op gewezen dat dit een sleutelfactor is in de gunstige vooruitzichten voor de resultaten 2000. De hoger dan verwachte groei maakt het noodzakelijk om de eerder geformuleerde doelstellingen bij te stellen. Bovendien zal in een periode van hoogconjunctuur meer dan vroeger de nadruk komen te liggen op het onderscheid tussen de effectieve evolutie van de overheidsfinanciën en de structurele (conjunctuurgezuiverde) evolutie. Het is vooral deze laatste die zal moeten gehanteerd worden om de resultaten van het begrotingsbeleid te evalueren.

4.1.2. De budgettaire context

Gedurende de twee voorbije decennia is het begrotingsbeleid gericht geweest op het terugdringen van het overheidstekort. In de jaren 90 gebeurde dit onder druk van de 3% norm uit het verdrag van Maastricht en meer recent de vereisten van het Stabiliteitspact. De resultaten van dit budgettair beleid worden geïllustreerd door de opbouw van een hoog primair overschot. Met nuancerings voor een aantal deelperiodes kan men stellen dat het budgettair beleid in de jaren '80 en '90 overwegend restrictief was (13).

In de jaren '90 was er een ruime consensus gegroeid over de algemene doelstellingen van het budgettair beleid. Nu treedt er echter een nieuwe periode aan. Zonder onverwachte tegenslag kan men er van uitgaan dat in 2000 het begrotingsevenwicht wordt bereikt. Discussies over de oriëntaties van het budgettair beleid na het bereiken van een evenwicht die een paar jaar geleden nog louter theoretisch leken, zijn plots brandend actueel.

13 Voor een gedetailleerde analyse kan verwezen worden naar: Savage R.: "Indicateurs de politique budgétaire discrétionnaire belge en longue période (1953-199) et répartition de l'assainissement 1991-99 par Entités." In het Documentatieblad van het Ministerie van Financiën, jaargang LX, nr. 4, pg. 121-360.

Deze discussie gaat ook gepaard met een accentverschuiving. In het verleden was het budgettair beleid eendimensionaal, gericht op het bereiken van een duidelijke doelstelling inzake het overheidstekort of het primair saldo. Door de herwonnen budgettaire vrijheid zal het budgettair beleid in de toekomst ingebed worden in een ruimere context. Meer algemeen kan men stellen dat er een compromis moet gezocht worden tussen verschillende doelstellingen:

- een voldoende snelle afbouw van de schuldgraad garanderen (met het oog op het opvangen van de gevolgen van de vergrijzing) en het verhinderen dat de schuld in nominale termen nog zou toenemen;
- het aanwenden van de openbare financiën voor het bevorderen van de tewerkstelling en de versterking van het groeipotentieel (verlaging van de fiscale en parafiscale druk in het algemeen en op arbeid in het bijzonder, een gerichte verhoging van de overheidsinvesteringen in materieel en menselijk kapitaal,...);
- daarnaast moet de overheid ook een antwoord bieden aan tal van maatschappelijke noden (veiligheid, justitie, mobiliteit, modernisering openbaar ambt, milieu, ...);

4.1.3. Het geactualiseerd stabiliteitsprogramma

Conform artikel 4 van de Verordening nr 1466/97 van 7 juli 1997 zijn de lidstaten verplicht om jaarlijks een geactualiseerd stabiliteitsprogramma voor te leggen. De regering diende eind 1999 een geactualiseerd Stabiliteitsprogramma voor de periode 2000-2003 in. Dit was het eerste geactualiseerd Stabiliteitsprogramma dat werd opgesteld door de midden juli 1999 aangetreden regering. Het geactualiseerd Stabiliteitsprogramma wordt dan ook geacht de hoofdlijnen van het budgettair beleid van de huidige regering weer te geven.

Er zijn een aantal belangrijke verschilpunten tussen het geactualiseerd en het initieel stabiliteitsprogramma. De doelstellingen voor de overheidsfinanciën werden de laatste jaren in toenemende mate gesteld in termen van het primair overschot. In het Nieuw Convergentieprogramma van december 1996 was er nog een mix tussen enerzijds een norm op het primair saldo op het niveau van Entiteit I en een norm op het vorderingensaldo van Entiteit II. De stabilisering van het primair saldo op 6% van het BBP vormde de centrale doelstelling van het eerste Stabiliteitsprogramma. In het geactualiseerd Stabiliteitsprogramma wordt deze norm op het primair saldo aangevuld met een norm in termen van het vorderingensaldo.

Volgens het Stabiliteitsprogramma 2000-2003 zou het vorderingentekort teruggebracht worden van 1% van het BBP in 2000 tot 0,5% in 2001 om in 2002 een evenwicht te realiseren. In vergelijking met het Stabiliteitsprogramma 1999-2002 betekent deze bijkomende norm eigenlijk een versnelling van de reductie van het deficit. In het in het Stabiliteitsprogramma uitgetekende centraal scenario impliceert dit immers dat het primair saldo zou opgetrokken worden van 6% van het BBP in 2000 tot 6,4% in 2002.

Tabel I 8

De interestlasten en begrotingssaldi van de verschillende entiteiten volgens het geactualiseerd Stabiliteitsprogramma

	<i>In % van het BBP</i>			
	2000	2001	2002	2003
Entiteit I en II				
Primair overschot	6.0	6.2	6.4	6.2
Interestlasten	6.9	6.7	6.4	6.0
Vorderingensaldo	-1.0	-0.5	0.0	0.2
Entiteit I				
Primair overschot	5.2	5.3	5.7	5.6
Interestlasten	6.3	6.0	5.7	5.4
Vorderingensaldo	-1.1	-0.7	0.0	0.2
Entiteit II				
Primair overschot	0.9	0.9	0.6	0.6
Interestlasten	0.7	0.7	0.6	0.6
Vorderingensaldo	0.2(a)	0.2(a)	0.0	0.0

(a) Het betreft hier het overschot van de lokale overheden dat op 0,15% van het BBP werd geraamd. Om de voorstellingswijze te vereenvoudigen werd dit afgerond op 0,2%

Ook de regel van de conjuncturele boni wordt aangepast. Voor het lopende begrotingsjaar 2000 wordt uitdrukkelijk gesteld dat budgettaire meevallers, inzonderheid voortvloeiend uit een hogere dan voorzien groei, zullen aangewend worden voor een verdere reductie van het overheidstekort. Voor de daaropvolgende jaren heeft de regering zich geëngageerd om in elk geval het deel van de groei boven de 2,7% volledig voor tekortreductie aan te wenden.

Over het begrotingsbeleid na het bereiken van het budgettair evenwicht stelt het Stabiliteitsprogramma dat het wenselijk is om een beperkt structureel overschot op te bouwen, en wel om twee redenen. De opbouw van een beperkt overschot zal de afbouw van de schuldgraad versnellen, zodat de kosten van de vergrijzing die zich vanaf 2010 zullen manifesteren, kunnen opgevangen worden. Anderzijds laat dit toe om de automatische stabilisatoren te laten spelen zonder dat er onmiddellijk een vorderingentekort hoeft te ontstaan in geval van ongunstige economische ontwikkelingen en waardoor de stijging van de nominale schuld wordt verhinderd.

In het samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 onderschreven de Gemeenschappen en Gewesten de in het Jaarverslag 1999 van de Afdeling geschetste lange termijnstrategie alsook de toelaatbare saldi voor de periode 2000-2002 die in het Stabiliteitsprogramma 2000-2003 werden overgenomen.

4.1.4. De Europese context

Bij het van start gaan van de EMU bleven de lidstaten in principe verantwoordelijk voor hun begrotingsbeleid. Het in het Verdrag van Maastricht opgenomen toezicht op het begrotingsbeleid werd echter aangescherpt door het Stabiliteitspact. Dit voorziet enerzijds een strengere budgettaire doelstelling, de lidstaten moeten op middellange termijn streven naar een begroting die vrijwel in evenwicht is of een overschot vertoont. Anderzijds werden de procedures aangepast voor het toezicht op de overheidsfinanciën; zo moeten de lidstaten jaarlijks een stabiliteitsprogramma indienen dat beoordeeld wordt door de ECOFIN-raad (14). Bovendien werd een systeem van sancties uitgewerkt indien het overheidstekort de 3%-norm zou overschrijden en dit niet het gevolg zou zijn van een strenge recessie (15).

Maar de invloed van Europa op het begrotingsbeleid reikt verder dan de toepassing van de elementaire regels van het Stabiliteitspact.

Artikel 98 van het Europees Verdrag voorziet dat de lidstaten hun economisch beleid richten op het bereiken van de doelstellingen gesteld in het kader van de richtsnoeren van het economisch beleid. Artikel 99 voorziet dat de lidstaten hun macro-economisch beleid op mekaar afstemmen en coördineren. Hiertoe worden er sinds de start van de tweede fase van de monetaire unie op voorstel van de Commissie jaarlijks Globale Richtsnoeren voor het Economisch Beleid door de Raad aangenomen. Deze bevatten zowel algemene als landenspecifieke aanbevelingen, waar ook het budgettair beleid als onderdeel van het macro-economisch beleid aan bod komen. In de Globale Richtsnoeren voor het Economisch Beleid in 2000 worden twee belangrijke beleidslijnen voor het begrotingsbeleid benadrukt (16).

Er wordt beklemtoond dat een pro-cyclisch budgettair beleid moet vermeden worden. De lidstaten moeten gebruik maken van de gunstige conjunctuur om het proces van budgettaire sanering te versnellen, dit betekent dat de budgettaire realisaties doorgaans beter moeten zijn dan vooropgesteld in het Stabiliteitsprogramma. Of m.a.w. dat de in het Pact voor Groei en Stabiliteit beoogde budgettaire positie sneller kan bereikt worden dan voorzien in de Stabiliteitsprogramma's. Bovendien worden de landen aangemoedigd om verder te gaan dan de vereisten van het Pact voor Stabiliteit en Groei en zo een bijkomende marge te creëren voor:

- cyclische stabilisatie;
- om onverwachte budgettaire schokken op te vangen (bvb. renteschokken);
- om een snellere afbouw van de schuld te realiseren om de begroting beter voor te bereiden op de veroudering van de bevolking.

Daarnaast wordt sterk de klemtoon gelegd op het verbeteren van de kwaliteit en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. Dit kan onder meer door: het heroriënteren van de uitgaven naar investeringen in fysisch en menselijk kapitaal, het verminderen van de fiscale druk vooral op lage lonen, het doorvoeren van hervormingen in de pensioenstelsels en de gezondheidszorgen,...

14 Volgens artikel 5 van de Verordening 1466/97 van 7 juli 1997 gebeurt deze beoordeling van de ECOFIN-raad na een onderzoek van de stabiliteitsprogramma's door de Commissie en het Financieel en Economisch Comité.

15 Deze wordt in artikel 2 van de Verordening nr. 1467/97 van 7 juli 1997 gedefinieerd als een daling van het BBP met ten minste 2%.

16 Aanbeveling van de Raad van 19 juni 2000 betreffende de Globale Richtsnoeren van het Economisch Beleid van de Lidstaten en de Gemeenschap.

Meer specifiek voor België wordt beklemtoond dat:

- gezien het feit dat de voor 2000 verwachte groei aanzienlijk hoger ligt dan voorzien in de begroting er een beter resultaat moet behaald worden dan het vooropgestelde tekort van 1%;
- het primair surplus moet behouden blijven op een niveau iets boven de 6%;
- de reële groei van de primaire uitgaven moet beperkt worden tot de 1,5 % die men kan afleiden uit het Stabiliteitsprogramma zodat er voldoende ruimte blijft om een vermindering van de fiscale druk toe te laten.

4.2. De aanbevelingen voor 2001

Na een hoge groei in 2000, zou deze in 2001 terugvallen tot een niveau van ongeveer 3,1%. Uitgaande van een trendgroei van 2,5% levert dit een conjuncturele bonus op van 0,4% van het BBP (17). Dit betekent dat het primair saldo van de Gezamenlijke Overheid zou moeten verhoogd worden van 6,7% van het BBP in 2000 tot 7,1% in 2001.

Rekening houdend met de bijkomende impact in 2001 van een aantal maatregelen ter verlaging van de fiscale en parafiscale druk ten belope van 0,2% van het BBP wordt het genormeerde primair saldo teruggebracht tot 6,9% van het BBP. Bij een geraamde interestlast van 6,4% van het BBP wordt er een vorderingenoverschot van 0,5% van het BBP gerealiseerd. De toewijzing van de conjunctuurboni over de verschillende entiteiten wordt echter bemoeilijkt door het mechanisme van de bijzondere financieringswet waardoor bij een plotse conjunctuurwijziging de saldi van de verschillende entiteiten in een verschillend jaar worden beïnvloed.

Bij een omschakeling van een jaar van lage groei (jaar t-1) naar een jaar met hoge groei, worden de middelen van de Gemeenschappen en Gewesten in jaar t nog berekend op basis van de voor t-1 geraamde parameters (BNI-groei en inflatie). Dit betekent dat in jaar t het saldo van Entiteit I tijdelijk positief wordt vertekend. De doorrekening van de hogere groei of inflatie in de aan de Gemeenschappen en Gewesten over te dragen middelen gebeurt immers pas in het volgende jaar.

De conjuncturele boni op het niveau van Entiteit I zal in 2001 grotendeels gecompenseerd worden door de sterke stijging van de aan de Gemeenschappen en Gewesten over te dragen personenbelasting en BTW. De aanbeveling van de Afdeling voor Entiteit I bestaat dan ook uit de stabilisatie van zijn primair saldo op het voor 2000 geraamde niveau, nl. 5,9% van het BBP. Rekening houdend met rentelasten van 5,9 % van het BBP zou dit resulteren in een evenwicht op het niveau van Entiteit I. Dit betekent dat eventuele nieuwe initiatieven alsmede het belangrijk overloopeffect in 2001 van reeds vroeger besliste maatregelen moet gefinancierd worden door het verschil in groei tussen de ontvangsten en de primaire uitgaven.

17 De aanwending van een groeidifferentieel van 0,6 (3,1-2,5) geeft bij de hantering van een elasticiteit van 0,65 een bijkomend vorderingsoverschot van 0,4% van het BBP.

Op basis van het Stabiliteitsprogramma 2000-2003 dienen de Lagere Overheden een overschot van 0,15% van het BBP te realiseren. Dit betekent wel dat de trend van de laatste jaren, waar de groeivoet van de uitgaven hoger ligt dan deze van de ontvangsten wordt omgebogen.

De aanbevolen evolutie op het niveau van de Gemeenschappen en Gewesten vormt als het ware het spiegelbeeld van deze van Entiteit I. Ook hier vertrekt de Afdeling van de verbintenissen vastgelegd in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999. Voor de Gemeenschappen en Gewesten werd uitgegaan van een evenwicht in ESR-termen. Daarnaast moet er conform de in het Advies 1999 geformuleerde aanbeveling gestreefd worden naar een nagenoeg constante groeivoet van de primaire uitgaven om de intertemporele neutraliteit van het budgettair beleid te vrijwaren. Het volledig en structureel benutten van de in 2001 verkregen toename van de middelen zou deze neutraliteit in gevaar brengen. Immers voor een belangrijk deel, ongeveer 0,3% van het BBP, gaat het hier om een meerontvangst bovenop de trendmatige ontwikkeling van de middelen die voortvloeit uit het mechanisme van de bijzondere financieringswet. Volgens de Afdeling verdient het aanbeveling om met deze extra-middelen een reserve bovenop de vorig jaar uitgewerkte norm aan te leggen. Deze kan later aangewend worden om de quasi stabilisatie van de toegewezen middelen inzake personenbelasting en BTW te absorberen, of fluctuaties in de middelen in latere jaren op te vangen zonder dat de trendmatige evolutie van de primaire uitgaven in gevaar komt.

Dit betekent dat, indien de Gemeenschappen en Gewesten de aanbeveling van de Afdeling toepassen en in 2001 een deel van de hen toegekende middelen niet aanwenden, zij een hoger saldo realiseren dan voorzien in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999. Op het niveau van Entiteit II zou er een vorderingenoverschot ontstaan van ongeveer 0,5% van het BBP (18).

Tabel I 9
De voor 2001 aanbevolen saldi

(In % van het BBP)

	1998	1999	2000		2001	
	realisaties		Stabiliteits- programma	Raming Afdeling	Stabiliteits- programma	Aanbeveling Afdeling
<i>Gezamenlijke Overheid</i>						
Primair saldo	6,7	6,5	6,0	6,7	6,2	6,9
Interestlasten	7,7	7,2	6,9	6,7	6,7	6,4
Vorderingensaldo	-0,9	-0,7	-1,0	0,0	-0,5	0,5
<i>Entiteit I</i>						
Primair saldo	5,7	5,5	5,2	5,9	5,3	5,9
Interestlasten	7,0	6,6	6,3	6,2	6,0	5,9
Vorderingensaldo	-1,3	-1,1	-1,1	-0,3	-0,7	0,0
<i>Entiteit II</i>						
Primair saldo	1,0	1,1	0,9	0,8	0,9	1,0
Interestlasten	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,5
Vorderingensaldo	0,3	0,4	0,2	0,3	0,2	0,5

18 Eigenlijk bedraagt het beoogde vorderingsoverschot 0,45% van het BBP, hetzij 0,3% op het niveau van de Gemeenschappen en Gewesten en 0,15% op het niveau van de Lagere Overheden.

Door de bijkomende inspanning van de Gemeenschappen en Gewesten zou het mogelijk worden om op het niveau van de Gezamenlijke Overheid een vorderingenoverschot te realiseren van 0,5% van het BBP. Zo blijft de voorsprong die in 2000 op het Stabiliteitsprogramma werd bereikt behouden. In plaats van een tekort van 0,5% van het BBP zou de Gezamenlijke Overheid een overschot van 0,5% van het BBP realiseren

Indien de Gemeenschappen en Gewesten zich houden aan de minimale norm, de realisatie van de in het Samenwerkingsakkoord voorziene saldi, zou er slechts een overschot van 0,2% van het BBP gerealiseerd worden.

4.3. Een scenario op middellange termijn

4.3.1. De evolutie van de overheidsfinanciën bij ongewijzigd beleid

Om de gevolgen van het voorgestelde beleid te illustreren is de Afdeling overgegaan tot een raming van de evolutie van de overheidsfinanciën bij ongewijzigd beleid over de periode 2001-2005. Hierbij werden in vergelijking met het vorig jaar uitgebrachte Advies een aantal parameters aangepast.

In het Advies van vorig jaar werd voor het uittekenen van het referentiescenario uitgegaan van een gemiddelde economische groei van 2,25% per jaar. Gezien de gunstige vooruitzichten op middellange termijn voor de Europese economie, wordt nu uitgegaan van een reële groei over de periode 2002-2005 van 2,5%. Gekoppeld aan een inflatie/deflator van 1,5% stemt dit overeen met een nominale BBP-groei van 4%.

De groei van 2,5% wordt nog om een andere reden gehanteerd. Gezien de regering haar beleid wil richten op het structureel saldo wordt er voor de periode 2002-2005 een conjunctureel neutraal scenario uitgewerkt. De groei van 2,5% wordt hier dus gehanteerd als een raming van de trendgroei (19).

De hier gehanteerde hypothesen wijken op nog een ander punt af van deze die vorig jaar gehanteerd werden. In het Advies van vorig jaar werd nog uitgegaan van een reële groei van de primaire uitgaven bij ongewijzigd beleid van 1,5%. Op verschillende overheidsniveaus zijn ondertussen beslissingen genomen die de komende jaren aanleiding zullen geven tot een versnelling van de primaire uitgaven, zo bvb. de akkoorden voor de non-profitsector, de verhoging van de groeinorm voor de gezondheidszorgen, het politie-akkoord,... Daarom werd in onderstaand illustratief scenario de groeivoet van de primaire uitgaven opgetrokken tot 1,8%. De afdeling vestigt er de aandacht op dat deze uitgavengroei aanzienlijk hoger ligt dan de 1,5% reële groei die als uitgangspunt diende voor de opmaak van het Stabiliteitsprogramma 2000-2003. In de Globale Richtsnoeren voor het Economisch Beleid werd in de aanbevelingen voor België het belang benadrukt van het in de hand houden van de primaire uitgaven om zo de ruimte te scheppen voor onder meer een verlaging van de belastingdruk op arbeid.

19 Volgens het Federaal Planbureau in zijn Economische Vooruitzichten 2000-2005 zou de trendgroei schommelen tussen de 2,5 en 2,6%

Voor de periode 2002-2005 wordt uitgegaan van een langetermijnrente van 5,5% en een kortetermijnrente van 4,5%. Onder deze hypothese zou de impliciete rente dalen van 6,3% in 2000 tot 5,8% in 2005.

Bij de raming van de ontvangsten werd rekening gehouden met de reeds besliste maatregelen ter verlaging van de sociale bijdragen, die in 2001 op kruissnelheid komen. Inzake fiscale ontvangsten werd rekening gehouden met de beslissing om de aanvullende crisisbijdrage in 5 stappen volledig af te schaffen tegen het inkomstenjaar 2003. In de hier gehanteerde hypothese wordt het volledig effect op de ontvangsten pas bereikt in 2005.

Tabel I 10
De evolutie van de overheidsfinanciën bij ongewijzigd beleid

	<i>(In % van het BBP)</i>						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ontvangsten	49,0	48,5	48,2	48,1	47,9	47,8	47,7
Primaire uitgaven	42,5	41,8	41,3	41,0	40,8	40,5	40,2
Primair saldo	6,5	6,7	6,9	7,1	7,2	7,3	7,5
Interestlasten	7,2	6,7	6,4	5,9	5,5	5,2	4,8
Vorderingensaldo	-0,7	0,0	0,5	1,2	1,6	2,1	2,6
Schuldgraad	114,3	108,7	103,1	98,2	92,9	87,4	81,6

Zoals hoger reeds gesteld zou in 2000 het budgettaire evenwicht bereikt worden. De toepassing van de aanbeveling voor 2001 leidt tot een vorderingenoverschot van 0,5% van het BBP. Bij constant beleid, en in een conjunctureel neutraal kader zouden er vanaf 2001 belangrijke overschotten gerealiseerd worden. Het vorderingenoverschot neemt gemiddeld met 0,6 procentpunt BBP per jaar toe. Dit overschot ontstaat uit twee bronnen. Enerzijds, de daling van de interestlasten uitgedrukt in % van het BBP, en anderzijds, wordt door het differentieel in groeivoet tussen de ontvangsten en de primaire uitgaven het primair saldo jaarlijks met ongeveer 0,1% BBP opgetrokken. Over de beschouwde periode zou er onder de gehanteerde hypothese een overschot worden opgebouwd van 2,6% van het BBP.

In dit scenario, dat er van uitgaat dat het ontstane budgettaire overschot volledig aan de versnelde aflossing van de overheidsschuld wordt besteed, zou de schuldgraad tegen 2005 gereduceerd worden tot 81,6% van het BBP.

4.3.2. De genormeerde evolutie van de overheidsfinanciën

In 4.1. werden een aantal elementen aangehaald die de Afdeling in aanmerking wenst te nemen bij het uittekenen van een referentiescenario op middellange termijn. De Afdeling neemt onder meer de in het geactualiseerd Stabiliteitsprogramma opgenomen doelstellingen als uitgangspunt. Dit betekent dat eenmaal het begrotingsevenwicht bereikt is er moet gestreefd worden naar een beperkt structureel overschot. Hiermee gaat men een stap verder dan het Advies van vorig jaar. Daarin werd uitgegaan van een stabilisatie van het primair surplus tot het bereiken van het budgettair evenwicht. Daarna werd de stabilisatie van de schuld in nominale termen als norm gehanteerd. Daar bij uitsluiting van privatiseringsopbrengsten meestal de schuld sneller toeneemt dan het vorderingensaldo werd dit vertaald in een beperkt budgettair overschot van 0,4% van het BBP (20). Dit werd gezien als een minimale doelstelling. De Afdeling stelde immers dat het aanbeveling verdiende om een zekere marge te creëren die toelaat om conjuncturele schokken (tot een zeker niveau) op te vangen zonder dat hierdoor direct de nominale stabilisatie van de schuld in gevaar zou komen. Deze marge kon opgebouwd worden door de cumulatie van "conjuncturele boni" of de toewijzing van een deel van de beschikbare marge.

Concreet stelt de Afdeling voor om tegen 2005 een overschot op te bouwen van 1,0% van het BBP. Tabel I 11 schetst de evolutie van de saldi onder dit genormeed scenario.

Tabel I 11
De genormeerde evolutie van de overheidsfinanciën

	<i>(In % van het BBP)</i>						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Primair saldo	6.5	6.7	6.9	6.5	6.3	6.1	6.0
Interestlasten	7.2	6.7	6.4	5.9	5.6	5.3	5.0
Vorderingensaldo	-0.7	0.0	0.5	0.6	0.8	0.9	1.0
Schuldgraad	114,3	108,7	103,2	98,7	94,4	90,0	85,7
Cumulatief budgettaire marge bij een reële groei van de primaire uitgaven over de periode 2002-2005 van 1,8%				0,5	0,9	1,2	1,5
Additionele marge bij een reële groei van de primaire uitgaven van 1,5%				0,1	0,2	0,3	0,5

20 Door een aantal wijzigingen aangebracht aan de Nationale Rekeningen, onder meer het niet langer boeken als een participatie van de investeringstoelagen aan de NMBS, kan deze correctie teruggebracht worden tot 0,2% van het BBP.

In het door de Afdeling geschetste scenario wordt tegen 2005 een vorderingenoverschot opgebouwd van 1,0% van het BBP. Dit betekent dat ongeveer 2/5 van het overschot dat bij ongewijzigd beleid en onder de gehanteerde hypothesen over de periode 2001-2005 zou gerealiseerd worden, aangewend wordt voor de opbouw van een surplus. Uit Tabel I 10 kan men afleiden dat het overschot bij ongewijzigd beleid van 2,6% van het BBP voor 0,7 procentpunt gevormd wordt door een verbetering van het primair saldo en voor 1,9 procentpunt door de vermindering van de interestlasten. De door de Afdeling geformuleerde aanbeveling betekent dat slechts een deel (ongeveer 2/5) van de vermindering van de interestlasten kan besteed worden. Het grootste deel van de vermindering van de interestlasten die voortvloeit uit het gecombineerd effect van de dalende schuldratio en de dalende impliciete rente wordt over de periode 2001-2005 aangewend voor de opbouw van een surplus.

Het overschot van 1,0% bevat enerzijds een technische buffer van 0,2% van het BBP die onder de gehanteerde hypothese noodzakelijk is om een nominale stabilisatie van de schuld te garanderen. Voor 0,8% van het BBP gaat het om een bijkomend overschot dat tegelijkertijd verschillende doelstellingen dekt:

- het vormt een bijkomende marge voor onvoorziene gebeurtenissen bvb. een plotse renteschok, onvoorziene uitgaven,..;
- het versnelt het ritme van de schuldafbouw;
- het laat toe om de automatische stabilisatoren te laten spelen zonder dat er onmiddellijk een tekort hoeft te ontstaan.

Aangezien in tegenstelling tot het spontaan scenario (Tabel I 10) niet langer het volledig overschot aan de afbouw van de schuld wordt besteed ligt de schuldgraad in 2005 in het genormeerd scenario met 85,7% van het BBP ongeveer 4,1 procentpunt hoger. De hogere overheidsschuld geeft ook aanleiding tot hogere rentelasten, in 2005 is het verschil in rentelasten tussen de twee scenario's opgelopen tot 0,2 van het BBP. Dit illustreert dat het sneller aanspreken van budgettaire marges gebeurt ten koste van hogere rentelasten. Deze kunnen eventueel op hun beurt gecompenseerd worden door mogelijke terugverdieneffecten.

In dit scenario wordt geopteerd voor een versnelde schuldafbouw. Ter illustratie kan men onder identieke hypothesen nagaan op welk tijdstip de 60% norm gehaald wordt in het hier geschetste scenario en in een scenario waar de schuld in nominale termen gestabiliseerd wordt (21). In dit laatste geval wordt de 60% limiet in 2016 gehaald. Bij het aanhouden van een hoger overschot wordt dit traject versneld tot 2012. Het aanhouden van een hoger overschot maakt op termijn de overheidsfinanciën minder gevoelig voor renteschokken.

De versnelde afbouw van de overheidsschuld kan eventueel gepaard gaan met de expliciete aanleg van een demografische reserve.

21 Voor het berekenen van de evolutie van de schuldgraad op langere termijn werd voor de periode 2006-2010 uitgegaan van een economische groei van 2,3 en voor de daaropvolgende jaren van 2,0%.

4.3.3. Een aantal concrete aanbevelingen en besluiten

Indien de huidige gunstige conjunctuurvooruitzichten gerealiseerd worden moet het mogelijk zijn om reeds dit jaar het begrotingsevenwicht te realiseren. Uitgaande van een evenwicht in 2000 en van een geraamde economische groei van 3,1% in 2001 beveelt de Afdeling aan om te streven naar een overschot van 0,5% van het BBP. Dit veronderstelt wel dat de Gemeenschappen en Gewesten de sterke schommeling in de aangroei van de hen krachtens de bijzondere financieringswet toegekende personenbelasting en BTW neutraliseren door het aanleggen van een reserve in 2001. Bij constant beleid kan de overheid (in hoofdzaak Entiteit I) in de daaropvolgende jaren rekenen op het ontstaan van aanzienlijke budgettaire overschotten. In verband met de inschatting en het aanwenden van deze marges wil de Afdeling de aandacht vestigen op volgende punten.

Deze overschotten kunnen voor verschillende doeleinden aangewend worden. De Afdeling steunt het voornemen van de regering, verwoord in het Stabiliteitsprogramma 2000-2003, om een deel van de overschotten aan te wenden voor de opbouw van een structureel overschot. Met het oog op de belangrijke demografische uitdaging wordt de winst die voortvloeit uit de dalende interestlasten best voor een belangrijk deel aangewend voor de opbouw van een overschot. Dit beleid creëert een bijkomende veiligheidsmarge, versnelt de schuldafbouw en maakt dat op termijn de belangrijke demografische uitdaging onder betere voorwaarden kan beantwoord worden.

Ontegensprekelijk zullen een versnelde schuldafbouw en het aanhouden van structureel gezonde overheidsfinanciën een belangrijke rol spelen in het opvangen van de demografische uitdagingen. Dit is echter maar een onderdeel van een noodzakelijk meersporenbeleid. Andere elementen zoals de verhoging van de werkgelegenheidsgraad, het in de hand houden van de kosten die direct verbonden zijn met de demografische evolutie (gezondheidszorg, pensioenen) zijn minstens even belangrijk.

In haar Advies van vorig jaar heeft de Afdeling er de aandacht op gevestigd dat de omvang van een budgettaire marge afhankelijk is van de evolutie van tal van factoren. Een stabilisatie van de impliciete rente op 6%, in plaats van de in het scenario opgenomen daling tot 5,8% zou het vorderingenoverschot in 2005 met 0,1% BBP reduceren. Andere factoren die bepalend zijn voor de toekomstige marges vloeien dan weer onmiddellijk voort uit het gevoerde beleid. Er is reeds op gewezen dat door een reeks van beslissingen de geraamde reële groeivoet van de primaire uitgaven aanzienlijk werd verhoogd. Hierdoor werd reeds beslag gelegd op een deel van de potentiële marge die bij ongewijzigd beleid zou ontstaan zijn. Ter illustratie kan men stellen dat een beperking van de reële groeivoet van de primaire uitgaven tot 1,5% over de periode 2002-2005 een impact heeft op het vorderingensaldo en bijgevolg de beschikbare marge in 2005 van 0,5% van het BBP.

Bij het uitwerken van beleidsbeslissingen die beslag leggen op toekomstige marges verdient het dan ook aanbeveling om te vertrekken van voorzichtige hypothesen. Meer algemeen verdient het aanbeveling om op elk overheidsniveau te werken met meerjarenramingen die bvb. een periode van 5 jaar overbruggen. Om te vermijden dat de overheid vervalt in een procyclisch beleid verdient het aanbeveling om de belangrijke budgettaire beslissingen te kaderen in een conjunctureel neutraal meerjarenkader.

De sanering van de overheidsfinanciën vormde een belangrijke politieke uitdaging. Het omgaan met de in het vooruitzicht gestelde overschotten en de marge die beschikbaar blijft na de opbouw van een overschot vormt een misschien nog grotere uitdaging. Meer dan vroeger zal de nadruk moeten komen te liggen op de kwaliteit en de doelmatigheid van de overheidsfinanciën. Het minder strakke keurslijf maakt het mogelijk dat de overheidsfinanciën een belangrijk instrument worden in het economisch beleid. Door een sturing van ontvangsten en uitgaven kunnen de overheidsfinanciën een belangrijke bijdrage leveren tot het optrekken van het groeipotentieel van de economie. In die zin is het aangewezen om de overheidsuitgaven te heroriënteren en de uitkeringsstelsels te herdenken naar investeringen in materieel en menselijk kapitaal, zodat ze bijdragen tot een verhoging van de werkgelegenheidsgraad. Ook de geplande hervormingen van de fiscaliteit moeten eenzelfde doel voor ogen hebben, zonder ongunstige procyclische effecten.

DEEL II :
DE EVALUATIE VAN DE BEGROTINGSEVOLUTIES

HOOFDSTUK I

De begrotingsevoluties op het niveau van Entiteit I (22)

1. Begrotingsontwikkelingen m.b.t. de Federale Overheid in 1999 en 2000

1.1. De uitvoering van de begroting 1999

1.1.1. De ontvangsten in 1999

Gezien de belangrijke toewijzing van ontvangsten (23) aan verschillende deelsectoren van de overheid, gebeurt de analyse van de ontvangsten van de Federale Overheid het best op het niveau van de "totale" ontvangsten (24). De evolutie van de rijksmiddelen, dit zijn de ontvangsten die de Federale Overheid kan aanwenden voor de financiering van haar uitgaven, wordt immers in sterke mate beïnvloed door vermelde transfers en is dus een minder goede maatstaf voor de analyse van de fundamentele tendensen van de ontvangsten.

In Tabel II 1 worden naast de initiële begrotingsramingen voor 1999 ook de ramingen van de begrotingscontrole, de vermoedelijke en de werkelijk gerealiseerde "totale" ontvangsten weergegeven. Het detail van deze cijfers is in bijlage II.1 opgenomen.

De aandacht wordt erop gevestigd dat in de hiernavolgende bespreking geen rekening wordt gehouden met de in 1998 geboekte privatiseringsopbrengsten (44,0 miljard BEF (25)). Deze opbrengsten mogen niet in aanmerking genomen worden voor de bepaling van de nettofinancieringsbehoeften en vertekenen in sterke mate de onderliggende tendensen m.b.t. de evolutie van de ontvangsten 1998 - 1999.

-
- 22 De cijfergegevens in dit hoofdstuk worden geput uit de begrotingsdocumenten van de verschillende subentiteiten. Gezien de verschillen in methodologie en afbakening van de sectoren zijn deze gegevens niet volledig vergelijkbaar met deze uit de Nationale Rekeningen die in Deel I. 2 werden besproken.
- 23 Dit zijn de op de "totale" ontvangsten voorafgenomen middelen t.b.v. de Gemeenschappen en de Gewesten, de Sociale Zekerheid en de Europese Unie. De totale begrotingsinspanning t.o.v. die overheden is ruimer gezien de uitgavenbegroting ook de dotaties ten gunste van die overheden bevat.
- 24 De "totale" ontvangsten omvatten de middelen die door de Federale Overheid voor rekening van de Gemeenschappen en de Gewesten, de Sociale Zekerheid en de Europese Unie geïnd worden. Ze houden geen rekening met de opcentiemen en andere ontvangsten die voor rekening van de Lokale Overheden geïnd worden en via de Schatkist transiteren als "derdengelden".
- 25 W.o. het saldo van de gedeeltelijke privatisering van Belgacom en van de gedeeltelijke verkoop van de ASLK die door de Federale Participatiemaatschappij in 1996 (12,0 miljard BEF) en 1997 (30,0 miljard BEF) aan de Schatkist werden gestort. Ze bleven beschikbaar op een wachtrekening en werden in 1998 geboekt bij de niet-fiscale kapitaalontvangsten.

Tabel II 1
De “totale” ontvangsten geïnd door de Federale Overheid
Evolutie 1998-1999

Miljarden BEF

	1998 Realisaties	Initieel	1999 Begrotings- controle	Vermoede- lijke ontvangsten	Realisaties	% variatie '99 rea. / '98 rea.
LOPENDE ONTVANGSTEN	2.652,1	2.725,1	2.734,6	2.719,4	2.763,8	4,2%
Fiscale ontvangsten	2.555,7	2.624,4	2.618,9	2.611,3	2.661,6	4,1%
- Directe Belastingen	1.509,6	1.571,4	1.547,0	1.532,6	1.558,0	3,2%
- Douane	49,1	50,4	50,4	46,4	46,9	-4,3%
- Accijnzen	225,2	218,3	225,9	225,9	229,5	1,9%
- BTW	678,0	693,0	702,2	710,2	728,5	7,4%
- Registratie	93,8	91,3	93,4	96,2	98,7	5,2%
Niet-fiscale ontvangsten	96,4	100,7	115,7	108,1	102,2	6,0%
KAPITAALONTVANGSTEN	43,9	44,4	51,0	40,0	42,2	-3,8%
Fiscale	33,6	29,5	34,6	35,3	36,0	6,9%
Niet-fiscale	10,2	14,9	16,4	4,7	6,2	-39,2%
	(a)					
TOTAAL	2.695,9	2.769,5	2.785,6	2.759,4	2.806,0	4,1%
Waarvan						
Over te dragen	1.155,2	1.199,6	1.209,6	1.208,5	1.214,5	5,1%
Aan Gemeenschappen en Gewesten	941,6	981,3	989,2	990,5	993,3	5,5%
Aan Sociale Zekerheid	125,7	130,0	132,2	133,7	136,4	8,5%
Aan Europese Unie	87,9	88,4	88,2	84,2	84,8	-3,5%
Rijksmiddelen	1.540,8	1.569,9	1.576,0	1.551,0	1.591,5	3,3%

(a) Na uitsluiting in 1998 van 44,0 miljard BEF privatiseringsopbrengsten.

Bron: Algemene Toelichting.

Conjunctuurnota – Studie- en Documentatiedienst.

Tussen 1998 en 1999 zijn de “totale” ontvangsten, in nominale termen uitgedrukt, met 4,1% gestegen. De toename van de totale ontvangsten ligt hiermee beduidend hoger dan de nominale BBP-groei (3,5%).

De lopende ontvangsten stijgen met 4,2%. Dit is het resultaat van een groei van 4,1% van de lopende fiscale ontvangsten en 6,0% van niet-fiscale ontvangsten. Door de uitgesproken daling van de niet-fiscale kapitaalontvangsten kennen de totale kapitaalontvangsten een achteruitgang met 3,8%.

De directe belastingen die, in relatieve termen uitgedrukt, de belangrijkste ontvangstenbron zijn (56,0% van de totale ontvangsten) stegen met 3,2%. Uiteraard gaan hierachter uiteenlopende evoluties van de verschillende belastingsoorten schuil. Hieronder worden enkel de meest markante evoluties geduid.

De ontvangsten aan **roerende voorheffing** hebben de in 1998 ingezette daling verder gezet. In 1999 bedroeg deze daling 9,3 miljard BEF of 9,4%. Zij was in hoofdzaak gelokaliseerd bij de roerende voorheffing op intresten (-24,7%). Ze vindt haar verklaring in: de verlaging van de intrestvoeten en de overschakeling op beleggingsinstrumenten die niet aan de roerende voorheffing onderworpen zijn.

De voorafbetalingen hebben sinds 1992 een aanhoudend hoog groeiritme gekend. In 1999 is hier een einde aan gekomen. Er wordt immers een daling met 3,7% opgetekend. Deze is vooral toe te schrijven aan de stortingen van vennootschappen. Als verklarende factoren kunnen de dioxinecrisis en een uitzonderlijke storting van 7,0 miljard BEF in 1998 worden aangehaald.

De **bedrijfsvoorheffing** kende een sterke groei (6,4%), die duidelijk hoger ligt dan de geraamde toename van de loonmassa (3,7%).

De douanerechten, die integraal aan de Europese Unie gestort worden, daalden met 4,3%. De stijging van de ontvangsten inzake **accijnzen** (1,9%) werd hoofdzakelijk gevoed door de ontvangsten uit accijnzen op tabak.

De BTW-ontvangsten en de opbrengsten van de met het zegel gelijkgestelde taksen, kenden een opmerkelijke groei met 7,4%. Aangezien de met het zegel gelijkgestelde taksen met 4,4% stijgen moet de verklaring bij de BTW-ontvangsten in enge zin gezocht worden. De stijging van de bruto-ontvangsten met 5,8% werd versterkt door een slechts lichte stijging van de terugbetalingen. De groei van de bruto-ontvangsten werd geschraagd door een levendige privé-consumptie (onder meer in de automobielsector, de audiovisuele sector en telecommunicatie- en informaticasector).

De ontvangsten aan **registratie en diverse rechten** namen toe met 5,2%. Dit als resultaat van een sterke stijging van de rechten op onroerende transacties (+16,1%) en een uitgesproken daling van de andere registratierechten (-29,1%).

De lopende niet-fiscale ontvangsten stegen met 6,0%.

De kapitaalontvangsten daalden met 3,8%, vooral onder impuls van de niet-fiscale kapitaalontvangsten die terugliepen van 10,2 miljard BEF tot 6,2 miljard BEF.

Uit Tabel II 1 kan afgeleid worden dat een belangrijk deel (43,3%) van de middelen die de Federale Overheid int, doorgestort wordt aan de andere overheidsgeledingen. In vergelijking met 1998 zijn deze overdrachten met 5,1% toegenomen. De aan de Gemeenschappen en de Gewesten overgedragen middelen, die staan voor het grootste deel van de over te dragen ontvangsten, stegen met 5,5%. Deze middelen bevatten een eenmalige overdracht van 6,0 miljard BEF voor de regularisatie van de BTW-middelen. De middelen die in het kader van de alternatieve financiering aan de Sociale Zekerheid werden gestort kenden een stijging met 8,5%. De middelen die naar de Europese Unie gaan, daalden met 3,5%.

De rijksmiddelen (bijlage II. 2), dit zijn de middelen die overblijven nadat op de totale ontvangsten de overgedragen middelen in mindering zijn gebracht, stegen met 3,3%. Het zijn deze ontvangsten die de Federale Overheid aanwendt voor de financiering van de uitgaven die ingeschreven staan op haar begroting.

1.1.2. De op de begroting 1999 aangerekende uitgaven

In Tabel II 2 wordt een overzicht gegeven van de evolutie van de tijdens het afgesloten begrotingsjaar beschikbare uitgavenkredieten en de aanrekeningen erop. In bijlage II 3 worden deze cijfers per departement gedetailleerd.

Tabel II 2
De uitgavenkredieten en de aanrekeningen 1998-1999

Miljarden BEF

(1)	1998			1999			% variatie '98/'99	
	Kredieten eigen aan het jaar (2)	Aanrekeningen (3)	Realisatiegraad (4)=(3/2)	Kredieten eigen aan het jaar (5)	Aanrekeningen (6)	Realisatiegraad (7)=(6/5)	Kredieten (8)=(5)/(2)	Aanrekeningen (9)=(6)/(3)
1. Dotaties	12,5	12,5	99,7%	13,0	13,0	100,1%	4,3%	4,7%
2. Gezagsdepartementen	311,6	300,3	96,4%	322,8	310,7	96,2%	3,6%	3,5%
3. Sociale cel	558,7	552,1	98,8%	587,2	564,0	96,1%	5,1%	2,2%
4. Economische cel	161,3	157,1	97,4%	179,2	167,5	93,5%	11,1%	6,6%
5. Provisies	1,9	0,0	0,0%	1,3	0,0	0,0%	-34,0%	
6. Europese Unie	42,8	41,8	97,7%	47,2	45,5	96,3%	10,4%	8,8%
7. Primaire Uitgaven	1.088,7	1.063,7	97,7%	1.150,8	1.100,8	95,7%	5,7%	3,5%
8. Rijksschuld	646,3	643,9	99,6%	626,5	599,1	95,6%	-3,1%	-7,0%
Algemeen totaal	1.735,1	1.707,6	98,4%	1.777,2	1.699,9	95,6%	2,4%	-0,5%

BRON : Administratie van de Begroting en de Controle op de Uitgaven.

Tussen 1998 en 1999 beliep de nominale stijging van *de aangepaste kredieten* voor de *primaire uitgaven* (inclusief de transfers aan de Europese Unie) 5,7% en exclusief de verrichtingen met de Europese Unie 5,5%. Bij de begrotingscontrole 1999 werd uitgegaan van een stijging van de index van de consumptieprijzen van 1,0%, waardoor de reële groei van deze kredieten op 4,7% kan geschat worden. Een niet onbelangrijk deel van de genoteerde groei is toe te schrijven aan de "dioxinekredieten". De Wet houdende zesde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voorzag in 25,6 miljard BEF bijkredieten voor de departementen Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu enerzijds, en Middenstand en Landbouw anderzijds (26). Na correctie hiervoor kennen de kredieten voor primaire uitgaven een stijging met 3,1% of ongeveer 2,0% in reële termen. De aangepaste kredieten voor interestuitgaven kennen een sterke daling (-3,1%).

De groei van de primaire uitgaven (inclusief de BNP-bijdrage aan de Europese Unie) op uitvoeringsbasis ligt met 3,5% aanzienlijk lager dan de evolutie van de beschikbare kredieten. Exclusief de aan de Europese Unie ter beschikking gestelde middelen beliep de groei 3,3%. Rekening houdend met de werkelijke evolutie van de index der consumptieprijzen (1,1%) mag de reële groei van de uitgaven geschat worden op 2,2%.

De benutting van de kredieten op de *rijksschuldbegroting* (95,5%) lag merkelijk lager dan in 1998 (99,5%). In 1998 werd een deel (23,6 miljard BEF) van de beschikbare kredieten aangewend voor de terugbetaling van de wisselkoersverliezen op leningen die door de NMKN toegekend waren. De lagere benuttigingsgraad in 1999 vloeit onder meer voort uit het voorzien bij de begrotingscontrole van een reserve van 18 miljard BEF op de Rijksschuldbegroting. Het krediet op deze reserve werd met 4,4 miljard BEF verminderd als gedeeltelijke compensatie voor de hoger aangehaalde bijkredieten in het kader van de dioxinecrisis.

Door de daling van de aangewende kredieten op de rijksschuldbegroting (exclusief aflossingen) loopt het totaal van de aangerekende uitgaven terug met 0,5%.

1.1.3. Het netto te financieren saldo in 1999

De Tabel II 3 geeft een overzicht van het netto te financieren saldo. De cijfers steunen op kasverrichtingen en wijken bijgevolg af van de hiervoor besproken cijfers die steunen op de aanrekeningen.

26 Respectievelijk 16.471,8 en 9.153,3 miljoen BEF.

Tabel II 3

Het netto te financieren saldo van de Federale Overheid 1995-1999

Miljarden BEF

	1995	1996	1997	1998	1999
I. Ontvangsten	1.397,6	1.400,8	1.444,6	1.543,2	1589,5
- fiscale	1.215,9	1.252,7	1.333,5	1.432,9	1.482,2
- niet-fiscale	181,8	148,1	111,1	110,3	107,4
II. Uitgaven	1.645,0	1.645,5	1.619,8	1.665,5	1.651,9
III. Saldo van de begrotingsverrichtingen	-247,4	-244,7	-175,2	-122,3	-62,4
IV. Schatkistverrichtingen	-42,7	1,8	-30,3	8,5	-84,7
Derdengelden waarvan :	-1,1	28,0	9,0	32,0	-56,8
- Fiscale administraties	-15,2	21,9	-14,4	28,1	-32,5
- Gemeenschappen en Gewesten	-1,0	0,9	0,7	1,0	0,2
- Andere	15,1	5,1	22,8	2,8	-24,5
* Kasverrichtingen	-35,5	-24,2	-38,4	-27,3	-28,1
* Uitgifteverschillen	0,3	-0,2	0,0	4,5	0,0
* Delgingsverschillen	-6,4	-1,8	-0,9	-0,8	0,2
V. Netto te financieren saldo	-290,1	-242,8	-205,5	-113,8	-147,1
VI. Herfinanciering van de rijksschuld	293,8	351,8	370,3	417,1	545,7
VII. Bruto te financieren saldo	583,9	594,6	575,8	530,9	692,8
<i>Bruto binnenlands product (BBP)</i>	<i>8.129,0</i>	<i>8.304,0</i>	<i>8.712,0</i>	<i>9.089,0</i>	<i>9.406</i>
<i>Netto te financieren saldo in % van het BBP</i>	<i>-3,6%</i>	<i>-2,9%</i>	<i>-2,4%</i>	<i>-1,3%</i>	<i>-1,6%</i>

BRON : Algemene Toelichting.

Het saldo van de begrotingsverrichtingen van de Federale Overheid verbeterde in 1999 met 59,9 miljard., dit als gecombineerd effect van een stijging van de ontvangsten met 46,3 miljard BEF en een daling van de uitgaven met 13,6 miljard. De vastgestelde daling van de uitgaven is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de evolutie van de uitgaven op de rijksschuldbegroting exclusief aflossingen (-44,1 miljard). De primaire uitgaven kenden een toename van 30,5 miljard of 3%. Door de scherpe verslechtering van het saldo van de schatkistverrichtingen van +8,5 miljard BEF in 1998 tot -84,7 miljard BEF wordt de verbetering van het saldo van de begrotingsverrichtingen niet vertaald in een beter netto te financieren saldo. Dit laatste kent een verslechtering van -113,8 miljard BEF in 1998 tot -147,1 miljard BEF in 1999.

De vastgestelde verslechtering van de schatkistverrichtingen wordt in hoofdzaak verklaard door de evolutie van de derdengelden, waar, zowel op het vlak van de aan de gemeenten door te storten opcentiemen als derdengelden Europese Unie, de saldi veel slechter uitvallen dan in 1998.

1.2. De evolutie van de ontvangsten en de uitgaven 2000

1.2.1. De evolutie van de ontvangsten in 2000

Tabel II 4 geeft een overzicht van zowel de totale als de rijksmiddelenontvangsten na begrotingscontrole. In bijlagen II.4 en II.5 wordt een gedetailleerder beeld van de ontwikkeling van deze ontvangsten gegeven.

Tabel II 4
Raming van de totale ontvangsten van de Federale Overheid
Begrotingscontrole - 2000

	1999 Realisaties	2000 Initieel	2000 Begrotings- controle	% variatie ' 2000 bc / ' 99 rea.
<i>Miljarden BEF</i>				
LOPENDE ONTVANGSTEN	2.763,8	2.796,5	2.849,7	3,1%
Fiscale ontvangsten	2.661,6	2.691,2	2.735,1	2,8%
- Directe Belastingen	1.558,0	1.585,3	1.624,0	4,2%
- Douane	46,9	44,3	44,3	-5,6%
- Accijnzen	229,5	228,6	233,8	1,9%
- BTW	728,5	730,2	752,7	3,3%
- Registratie	98,7	102,8	105,7	7,1%
- Conjunctuurbuffer			-25,4	
Niet-fiscale ontvangsten	102,2	105,3	114,7	12,2%
KAPITAALONTVANGSTEN	42,2	51,1	50,8	20,5%
Fiscale	36,0	36,7	37,8	5,1%
Niet-fiscale	6,2	14,4	13,0	109,1%
TOTAAL	2.806,0	2.847,6	2.900,5	3,4%
Waarvan				
Over te dragen (a)	1.214,5	1.238,1	1.241,5	2,2%
Aan Gemeenschappen en Gewesten (b)	993,3	1.001,4	1.003,4	1,0%
Aan Sociale Zekerheid	136,4	152,9	152,9	12,1%
Aan Europese Unie	84,8	83,7	85,1	0,4%
Rijksmiddelen	1.591,5	1.609,5	1.659,1	4,2%

(a) Voor 1999 en de initiële begroting 2000 inbegrepen de inschrijvingsrechten die aan het Vast Wervingssecretariaat worden toegewezen.

(b) Inclusief 6,0 miljard BEF verschuldigd als achterstal wegens de herberekening van de denataliteitsfactor voor de jaren 1990-1998.

Bron : Algemene Toelichting.

Conjunctuurnota – Studie- en Documentatiedienst.

In vergelijking met de realisaties 1999 stijgen de *totale ontvangsten* 2000 na begrotingscontrole met 3,4%. Bij de begrotingscontrole is de Federale Regering voor de raming van de fiscale ontvangsten niet uitgegaan van de in het economisch budget van februari 2000 geraamde macro-economische parameters, maar bleven de parameters van het economisch budget van juli 1999 behouden. Door de toepassing van het "goudhamsterprincipe" maakte de regering geen gebruik van 25,4 miljard BEF bijkomende fiscale ontvangsten. Deze werden ingeschreven als een conjunctuurbuffer. Inclusief deze buffer zouden de ontvangsten met 4,0% stijgen. Door het niet in aanmerking nemen van de betere groeivoorzichten leefde de Federale Overheid het engagement na, aangegaan in het Geactualiseerd Stabiliteitsprogramma. Hierin had zij er zich in verband met de begroting 2000 toe verbonden om budgettaire meevallers, inzonderheid voortvloeiend uit een hogere dan voorziene groei, aan te wenden voor een verdere reductie van het overheidstekort.

Ten opzichte van de initiële begroting stijgen de *lopende fiscale ontvangsten* met 43,9 miljard BEF (na verrekening van de conjunctuurbuffer). De door de regering in aanmerking genomen fiscale ontvangsten werden door toepassing van het "goudhamsterprincipe" niet beïnvloed door de betere economische voorzichten. De meerontvangst ten opzichte van de initiële raming wordt verklaard door het feit dat door de sterke groei van de fiscale ontvangsten in het laatste kwartaal van 1999 de gerealiseerde ontvangsten 50,3 miljard BEF hoger lagen dan de vermoedelijke ontvangsten (27). De hogere basis van 50,3 miljard werd voor een deel gecompenseerd door het effect van de verschuivingen en de impact van de maatregelen. De impact van de maatregelen werd 9,6 miljard BEF hoger ingeschat dan bij de initiële begroting. De toename van de impact van de maatregelen wordt vooral verklaard door het inschrijven van een bedrag van 6,3 miljard BEF om de gevolgen van het Arrest van het Arbitragehof van 9 december 1998 inzake vergoedingen voor arbeidsongevallen op te vangen.

De lopende niet-fiscale ontvangsten zouden in vergelijking met de realisaties van 1999 met 12,2% toenemen. In vergelijking met de initiële begroting werd de raming met 9,4 miljard BEF opgetrokken. Naast tal van kleine punctuele aanpassingen stijgen de door de Nationale Loterij door te storten middelen met 5,2 miljard BEF en de responsabiliseringsbijdrage met 1,8 miljard BEF.

De kapitaalontvangsten stijgen in vergelijking met de realisaties 1999 met 20,5%. Enerzijds is er de trendmatige toename van de successierechten. Anderzijds stijgen de niet-fiscale kapitaalontvangsten met ongeveer 6,8 miljard BEF. Nadat het programma in 1999 niet werd uitgevoerd, werd in de begroting 2000 opnieuw een bedrag van 9 miljard ingeschreven als opbrengst uit de verkoop van overheidsgebouwen.

27 De vermoedelijke ontvangsten zijn een herraming van de ontvangsten van het lopende jaar, die gehanteerd worden voor de raming van de fiscale ontvangsten van het volgende jaar bij de opmaak van de initiële begroting.

De totale ontvangsten worden verminderd met de ontvangsten tot *financiering van de andere overheden*. Deze overdrachten stijgen tussen 1999 en 2000 met 27,0 miljard BEF of 2,2%. De aan de Gemeenschappen en Gewesten over te dragen middelen stijgen met slechts 10,1 miljard BEF of 1,0%. Zelfs na correctie voor de eenmalige ontvangst in 1999 ten gevolge van de regularisatie van de BTW-middelen blijft de stijging beperkt tot 1,6% (28). De aan de Sociale Zekerheid door te storten BTW-ontvangsten stijgen met 16,5 miljard BEF. Deze stijging vormt een partiële compensatie voor de aanzienlijke verhoging van de kosten voor loonlastenverlaging. De aan de Europese Unie af te dragen ontvangsten blijven quasi ongewijzigd.

Door de geringe stijging van de over te dragen middelen stijgen de **rijksmiddelenontvangsten** sterker dan de totale ontvangsten (4,2%).

1.2.2. De evolutie van de uitgavenkredieten in 2000

In Tabel II 5 wordt de evolutie van de uitgavenkredieten tussen 1999 en 2000 in het licht gesteld. Gezien in onderstaande tabel de kredieten na begrotingscontrole worden vergeleken, wordt de vergelijking niet verstoord door de "dioxinekredieten" die als bijkredieten in de loop van 1999 werden toegekend.

Tabel II 5
De uitgavenkredieten van de Federale Overheid
begrotingscontrole – 2000

Miljarden BEF

	1999		2000		% variatie
	Aangepaste	Initiële	Aanpassing	Aangepaste	2000/1999
	Begroting	begroting	(3)	Begroting	(5) =(4)/(1)
	(1)	(2)		(4)	
1. Dotaties	13.0	13,4	0,2	13,7	4,8%
2. Autoriteitsdepartementen	318,6	328,5	3,2	331,7	4,1%
3. Sociale Cel	570,5	586,9	6,5	593,4	4,0%
4. Economische Cel	169,8	169,3	-0,1	169,3	-0,3%
5. Diversen	2,1	4,7	1,5	6,2	187,7%
6. Financiering Europese Unie	47,2	52,3	-2,4	49,9	5,6%
<i>Primaire uitgaven</i>	<i>1.121,3</i>	<i>1.155,1</i>	<i>9,0</i>	<i>1.164,1</i>	<i>3,8%</i>
6. Rijksschuld	630,9	615,2	10,6	625,7	-2,4%
ALGEMEEN TOTAAL	1.750,0	1.765,6	18,1	1.783,6	0,9%

Bron : Algemene Toelichting.

28 De geciteerde cijfers betreffen enkel de aan de Gemeenschappen en Gewesten over te dragen ontvangsten. De in het Sint-Elooisakkoord besliste verhoging van de Trekkingsrechten en de dotatie voor vreemde studenten (3,5 miljard BEF) zijn bijgevolg niet in deze cijfers opgenomen.

Bij de begrotingscontrole 2000 werden de kredieten voor primaire uitgaven (inclusief Europese Unie) met 9,0 miljard BEF verhoogd. Voor 3,5 miljard BEF vloeit dit voort uit de uitvoering van het Sint-Elooisakkoord en voor 2,7 miljard BEF uit de verhoging van de BNP-bijdrage aan de EU. In vergelijking met 1999 zouden de kredieten voor primaire uitgaven (incl. Europese Unie) met 3,8% toenemen. Exclusief de kredieten t.b.v. de Europese Unie zou die groei 3,4% belopen. Rekening houdend met de in het vooruitzicht gestelde ontwikkeling van de index van de consumptieprijzen (1,5%) mag de reële groei van de primaire uitgaven op 2,3% geschat worden

Ten opzichte van de initiële begroting werden de kredieten van de rijksschuld met 10,6 miljard BEF verhoogd. De hypothesen voor de rente-evolutie werden bij de begrotingscontrole op basis van de forward rates naar boven toe herzien. Dit gaf aanleiding tot een stijging van de interestlasten met 8,6 miljard BEF. De oorspronkelijk uitgesproken daling van de uitgaven op de Rijksschuldbegroting (exclusief aflossingen) werd onder meer hierdoor teruggebracht tot 5,2 miljard BEF of 2,4%.

1.2.3. De evolutie van het netto te financieren saldo in 2000

De Tabel II 6 geeft een overzicht van de evolutie van het netto te financieren saldo tussen 1999 en 2000.

Tabel II 6
Het netto te financieren saldo van de Federale Overheid
Begrotingscontrole - 2000

Miljarden BEF

	Kas- resultaten 1999	Kredieten	
		Initieel 2000	Aangepast
I. Ontvangsten	1.589,5	1.609,5	1.659,1
- fiscale	1.482,2	1.490,5	1.532,1
- niet-fiscale	107,4	119,0	127,0
II. Uitgaven	1.651,9	1.718,0	1.739,9
III. Saldo van de begrotingsverrichtingen	-62,4	-108,5	-80,9
IV. Schatkistverrichtingen	-84,7	-51,6	-47,8
V. Netto te financieren saldo	-147,1	-160,1	-128,7
VI. Herfinanciering van de rijksschuld	545,7	1.126,3	1.074,0
VII. Bruto te financieren saldo	692,8	1.286,4	1.202,7
<i>Bruto binnenlands product (BBP)(a)</i>	<i>9.406,0</i>	<i>9.810,7</i>	<i>9.810,7</i>
<i>Netto te financieren saldo in % van het BBP</i>	<i>-1,6%</i>	<i>-1,6%</i>	<i>-1,3%</i>

(a) Het cijfer voor 2000 stemt overeen met de raming uit de Economische Begroting van februari 2000.

Bron: Algemene Toelichting.

Op basis van de besproken ontvangstenontwikkelingen en de weergegeven uitgavenevoluties wordt voor 2000 een begrotingssaldo bekomen van –80,9 miljard BEF. Rekeninghoudend met het geraamde saldo van de schatkistverrichtingen (–47,8 miljard BEF), zou het netto te financieren saldo dalen tot 128,7 miljard BEF. Dit is een verbetering ten opzichte van de initiële begroting met ongeveer 31,4 miljard BEF. Anderzijds is dit 18,4 miljard BEF beter dan de realisaties 1999. Op basis van deze cijfers zou het netto te financieren saldo dalen van 1,6% van het BBP in de initiële begroting tot 1,3% in de aangepaste begroting 2000. Indien men in bovenstaande tabel voor de aangepaste begroting 2000 de geraamde fiscale ontvangsten in rekening zou brengen zonder correctie voor de conjunctuurbuffer, dan zou het netto te financieren saldo gereduceerd worden tot –103,3 miljard BEF of 1,1% van het BBP.

1.3. Besluiten

De Afdeling stelt vast dat voor het tweede jaar op rij bij de begrotingscontrole een buffer wordt ingeschreven in de begroting. Bij de begrotingscontrole 1999 werd een reserve ingeschreven van 18 miljard BEF. Bij de begrotingscontrole 2000 opteerde de Federale Regering ervoor om de bijkomende fiscale ontvangsten die voortvloeien uit de betere macro-economische vooruitzichten niet aan te wenden, maar in de begroting in te schrijven als een conjunctuurbuffer. Hiermee kwam zij haar engagement uit het Stabiliteitsprogramma 2000-2003 na, om budgettaire meevallers aan te wenden voor een verdere reductie van het overheidstekort. Het voorzien van een buffer in de begroting maakt het mogelijk om bepaalde onvoorziene omstandigheden, zoals de dioxinecrisis in 1999 of een plotse rentestijging op te vangen zonder dat de oorspronkelijke begrotingsdoelstellingen in het gedrang hoeven te komen.

Uit de realisaties 1999 blijkt dat net als in 1998 de nulgroeinorm op de primaire uitgaven (die in het vorig regeerakkoord was opgenomen) niet werd gehaald. Ook in 2000 zouden op basis van de begrotingscijfers de primaire uitgaven (exclusief de Europese Unie) in reële termen met 1,9% stijgen. Er moet beklemtoond worden dat het Geactualiseerd Stabiliteitsprogramma voorziet in een verhoging van het primair saldo van Entiteit I. Indien de Federale Overheid als onderdeel van Entiteit I hiertoe een bijdrage wil leveren moet zij er over waken dat het groeiritme van de primaire uitgaven onder dit van de rijksmiddelenontvangsten blijft.

Op basis van de vermelde ontvangsten- en uitgavenevoluties mag men aannemen dat de Federale Overheid op de aangegeven koers blijft met het oog op het naleven van de in het Stabiliteitsprogramma van België vooropgestelde doelstellingen m.b.t. vermindering van het tekort en de daling van de schuldgraad.

2. De evoluties in de Sociale Zekerheid

2.1. De evoluties in de Sociale Zekerheid voor werknemers 1998-2000

2.1.1. De grote tendensen 1998-2000

Onderhavig hoofdstuk is grotendeels gebaseerd op de meest recent gepubliceerde cijfergegevens, met name deze van het Vade Mecum van de Begroting van de Sociale Zekerheid, editie Begrotingscontrole 2000. De voorstellingswijze ervan verschilt evenwel van die van de Algemene Toelichting (29). Na de toelichting van een algemeen beeld wordt in een volgende paragraaf de evolutie in 1999 en 2000 geschetst en worden de markantste evoluties of cijfers toegelicht.

De reële groei van de **uitgaven** voor prestaties was gedurende de beschouwde periode 1998 (definitieve cijfers)-2000 beperkt en nam af van 2,2% in 1998 tot 1,9% in 1999 en 1,3% in 2000. De uitgaven voor prestaties inzake werkloosheid en brugpensioenen dalen zelfs in nominale bedragen in 1999 en 2000.

Ondanks het besparend effect op de *pensioenuitgaven* van de hervorming vanaf 1 juli 1997 (o.m. verhoging van de pensioenleeftijd voor vrouwen vanaf 1/7/97 tot 61 jaar en vanaf 1/1/2000 tot 62 jaar) zijn de pensioenuitgaven blijven toenemen. Het optrekken van de pensioenleeftijd voor vrouwen leidt echter via meeruitgaven door het RIZIV-Uitkeringen en door de RVA tot een budgettaire verschuiving binnen de Sociale Zekerheid. De sterke nominale stijging van de pensioenuitgaven in 1998 met 4,2% is te wijten aan occasionele factoren, namelijk de overname door het kapitalisatiestelsel van de RVP van 3 miljard BEF van de indexeringslasten, de boeking als een ontvangst en niet meer als een uitgavenvermindering vanaf 1998 van de solidariteitsbijdrage op uitgekeerde kapitalen en de terugstorting ten belope van 1,5 miljard BEF van de ten onrechte betaalde solidariteitsbijdragen op kapitalen uitbetaald vóór 1995. Andere uitgavenverhogende factoren in latere jaren zijn de toekenning van de welvaartsaanpassing vanaf 1/4/1999 van 0,5% voor de pensioenen ingegaan vóór 1991 en voor de gewaarborgde minimumpensioenen en de verhoging van de laagste pensioenen vanaf 1/7/2000 met 1.000 of 1.250 BEF per maand.

29 Aldus tellen bijvoorbeeld de resterende leninglasten van de uitkeringsinstellingen in het Vade Mecum wel en in de Algemene toelichting niet mee bij de te financieren behoeften.

In 1998 en 1999 werd het begrotingsobjectief voor *gezondheidszorgen* met respectievelijk 3,2 en 7,8 (vermoedelijk resultaat) miljard BEF overschreden. Het objectief lag al voor een zeer groot deel hoger dan de reële groeicijfer van 1,5% door het in aanmerking nemen van uitzonderlijke en bijzondere uitgaven. De evolutie bij de uitgaven voor gezondheidszorgen is ietwat vertekend doordat de uitgaven voor de fiscale franchise van het remgeld ten laste van het RIZIV (opgenomen onder "diversen") van 1995-1998 slechts in 1999 werden betaald, wat tot een uitzonderlijke meeruitgave van bijna 6 miljard BEF in de rekeningen van 1999 leidde. Daarnaast is er bij de prestaties een verschuiving van 1999 naar 2000 van de uitgaven voor het sociaal statuut van de geneesheren in de sector gezondheidszorgen ten belope van 1,7 miljard BEF. Bij de tak gezondheidszorgen werd voor het begrotingsjaar 2000 de reële groeicijfer voor het begrotingsobjectief verhoogd van 1,5% naar 2,5%. Om het begrotingsobjectief voor 2000 van 470,2 miljard BEF te realiseren, waren bij de initiële begroting voor 7,5 miljard besparingsmaatregelen noodzakelijk, waarvan 4,5 miljard in de farmaceutische sector. Daarnaast werd de heffing op de omzet van de farmaceutische producten van 4% verlengd. Tevens werden een aantal positieve maatregelen genomen of verlengd voor o.m. de chronisch zieken en de langdurige werklozen en voor de palliatieve zorg. De prestaties van het *RIZIV-Uitkeringen* vertonen in de periode 1999-2000 met een nominaal groeicijfer van respectievelijk 4,4% en 2,9% een tamelijk snelle stijging.

Sinds 1998 dalen de uitgaven voor *werkloosheid* jaarlijks in geringe mate, ondanks de stijging van het aantal oudere en 'duurdere' werklozen. De daling van het aantal UVW's en van het aantal tijdelijke werklozen overtreft immers de sterke groei van het aantal werklozen die zijn opgenomen in de diverse activeringsprogramma's. De forse toename van de via activeringsprogramma's tewerkgestelde werklozen (PWA-activiteiten, dienstenplan, doorstromingsprogramma's, banenplan, de op 1/1/99 afgeschafte eerste werkervaringscontracten) leidde tot een stijging van de uitgaven met ruim 4 miljard tussen 1998 en 2000. De uitgaven voor *loopbaanonderbreking* lopen sterk op. De stijging in 2000 werd beleidsmatig ondersteund met onder meer verhoogde uitkeringen. De uitgaven voor *brugpensioenen* daarentegen dalen duidelijk sinds 1998 wegens een vermindering van het aantal; de vervroegde uittreding uit de arbeidsmarkt geschiedt dan eerder via andere kanalen.

De eigen **ontvangsten** nemen in de periode 1997-1999 beduidend af omwille van de integratie van een deel ervan in de globale middelen van de RSZ-Globaal beheer, in 2000 stijgen ze echter opnieuw. De stijging van de ontvangsten van de RSZ-Globaal beheer is afgeremd door de toename van de bijdragenverminderingen, vooral in 2000. De ontwikkeling van de bijdragenverminderingen leidt ertoe dat op basis van de boeking volgens het begrotingsjaar de nominale stijging van de bijdragen (3,5% in 1998, 4,6% in 1999 en 0,6% in 2000) onder de groei van de loonmassa blijft. De bijdragenverminderingen bedragen volgens begrotingsoptiek in 1998, 1999 en 2000 respectievelijk 66,2 miljard, 76,6 miljard en 119,7 miljard BEF (30). Die gevoelige verhoging ervan in 2000 zorgt ervoor dat ondanks de stijgende werkgelegenheid de sociale bijdragen slechts matig toenemen. In die bedragen is vanaf 1999 geen rekening gehouden met de via speciale sociale Maribel-fondsen betaalde bijdragenverminderingen 'Sociale Maribel voor de non-profit sector' die in 1999 en 2000 respectievelijk 7,2 en 10,6 miljard bedragen; die zijn als bijzondere toewijzingen opgenomen bij de voorafnemingen van de totale ontvangsten van de RSZ-Globaal beheer. De staatstussenkomsten zijn in 1997 bepaald op 188,2 miljard BEF en worden vanaf 1998 geïndexeerd. De staatstoelage voor de stelsels van de mijnwerkers en de zeelieden is echter niet forfaitair en wordt bij de afsluiting van de rekeningen eventueel verrekend.

De toename van de alternatieve financiering, die vanaf 1998 uitsluitend uit een toewijzing van de BTW-opbrengst bestaat, bedraagt in 1998, 1999 en 2000 respectievelijk 1,2 miljard, 7,1 miljard en 19,0 miljard BEF en is ruimschoots ontoereikend om de minderontvangsten als gevolg van de bijdragenverminderingen op te vangen. Wel droeg de alternatieve financiering ertoe bij dat het globaal resultaat (inclusief leninglasten) in 1997-2000 positief was. Bij de alternatieve financiering werd de gebruikelijke verschuiving van 3,5 miljard BEF van december naar januari geschrapt in december 1999. Bij de begrotingscontrole 2000 werd het bedrag van de alternatieve financiering behouden op 140,9 miljard BEF, ondanks de toename van de BTW-ontvangsten. Het BTW-toewijzingspercentage is stelselmatig opgetrokken; aldus bijvoorbeeld van 20,24110% in 1998 naar 20,31300% in 1999. Voor 2000 moet het BTW-toewijzingspercentage nog vastgelegd worden bij KB. De belangrijkste rubriek bij 'andere', die in het verleden door het FFE werden beheerd, is de bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid. Daar de fiscale regularisatie voor de periode 1995-1998 (12,3 miljard BEF) pas in 1999 aan de RSZ-Globaal beheer door de Schatkist werd gestort, is de ontvangst van die bijdrage dat jaar uitzonderlijk hoog. In verband met die bijdrage dient nog vermeld dat in 1998 de inhouding van 2,5 miljard BEF ten gunste van de Schatkist als compensatie voor het verlaagd BTW-tarief in de bouwsector afgeschaft werd. De renteloos voor onbepaalde termijn ter beschikking gestelde reserves vanaf juli 1998 van de RVP en het FBZ (23,3 miljard BEF) en in januari 1999 van de RKW (0,1 miljard BEF) zijn geen overdrachten, maar leningen; daar de opbrengst van de belegging op lange en middellange termijn ervan rechtstreeks bij de reserves wordt gevoegd, doen ze de opbrengsten van beleggingen in 1999 met meer dan 1 miljard BEF dalen.

30 Volgens de Nationale Bank van België zouden de nieuwe bijdragenverminderingen in 2000 de gemiddelde loonkosten per voltijdse equivalent met ongeveer 1,2% drukken. Het grootste deel daarvan zijn structurele bijdragenverminderingen (ten gunste van de werkgevers), die vanaf 1 april per jaar gemiddeld 32.000 frank bedragen; tevens wordt sinds 1/1/2000 een vermindering van de werknemersbijdragen ingevoerd, die met ingang van 1/4/2000 opgetrokken wordt en wordt in de strijd tegen de werkloosheidsval het beschikbaar inkomen voor de laagste arbeidsinkomens via de vermindering van de persoonlijke bijdragen verhoogd.

Tabel II 7
Evolutie van de Sociale Zekerheid voor werknemers 1998-2000

Miljarden BEF

	1998 Realisatie	1999 Voorlopig	% variatie 1999/1998	2000 Begrotings- controle	% variatie 2000/1999
Uitkeringsinstellingen					
<i>Uitgaven</i>	1.469,6	1.520,2	3,4%	1.548,6	1,9%
Prestaties	1.386,2	1.428,8	3,1%	1.459,3	2,1%
w.o. RIZIV-gezondheidszorgen	428,0	456,0	6,5%	470,2	3,1%
RIZIV-uitkeringen	98,8	103,2	4,4%	106,2	2,9%
RVP-pensioenen	472,0	482,5	2,2%	495,8	2,8%
RKW-gezinsbijslag	123,2	124,4	0,9%	125,5	0,9%
FAO-arbeidsongevallen	5,5	5,5	0,4%	5,5	0,4%
FBZ-beroepsziekten	13,7	12,8	-6,1%	12,6	-1,4%
RVA-loopbaanonderbreking	6,5	7,9	22,7%	9,0	13,4%
RVA-werkloosheid	185,6	185,6	0,0%	184,3	-0,7%
RVA-brugpensioen	50,6	49,0	-3,2%	48,5	-1,1%
Andere	83,4	91,4	9,6%	89,4	-2,3%
<i>Eigen ontvangsten</i>	90,4	89,9	-0,6%	90,8	1,0%
<i>Lopende behoefte</i>	1.379,2	1.430,3	3,7%	1.457,9	1,9%
Overdracht globaal beheer	1.384,4	1.428,5	3,2%	1.467,9	2,8%
<i>Saldo uitkeringsinstellingen</i>	5,2	-1,8		10,0	
Globaal beheer					
<i>Ontvangsten globaal beheer</i>	1.395,7	1.465,9	5,0%	1.492,1	1,8%
Bijdragen	910,2	953,6	4,8%	963,6	1,0%
Staatstussenkomst	193,0	195,1	1,1%	196,2	0,6%
Andere ontv.-Gloaal beheer	290,1	314,3	8,3%	328,8	4,6%
Diverse ontvangsten	2,3	2,9	23,8%	3,5	22,4%
<i>Uitgaven globaal beheer</i>	1.389,7	1.443,8	3,9%	1.486,7	3,0%
<i>Saldo globaal beheer</i>	6,0	22,0		5,4	
Globaal saldo	11,2	20,3		15,4	

Bron : VADE MECUM - Begroting van de Sociale Zekerheid

2.1.2. De budgettaire ontwikkeling in 1999

Het vermoedelijke saldo van de lopende verrichtingen voor 1999 bedraagt 20,2 miljard BEF, op te splitsen in 22 miljard bij de RSZ-Globaal beheer en -1,7 miljard bij de uitkeringsinstellingen, en is aldus een verbetering met 23,9 miljard ten opzichte van de initiële begroting. De eenmalige ontvangst van ruim 12 miljard BEF betreffende de fiscale regularisatie voor de bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid en de uitzonderlijke uitgave van 6 miljard BEF voor de regularisatie van de fiscale franchise van het remgeld ten laste van het RIZIV hebben dit saldo in sterke mate beïnvloed. Het globaal resultaat, dus inclusief kapitaalverrichtingen, in casu de aflossing van leninglasten, zou 8,4 miljard BEF bedragen.

Ondanks de vertraagde indexering van de prestaties met één maand vertonen de uitgaven voor prestaties volgens het Vade Mecum een toename met 2 miljard BEF ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. De belangrijkste factor daarbij is de overschrijding van het begrotingsobjectief voor de uitgaven in de tak van de gezondheidszorgen met vermoedelijk 7,8 miljard BEF. Volgens de thans beschikbare gegevens bedroeg de begrotingsoverschrijding in 1999 7,4 miljard BEF, waarvan 9,2 miljard gelokaliseerd bij de geneesmiddelensector. Ook bij de arbeidsongeschiktheid en de loopbaanonderbreking zijn er ten opzichte van de initiële begroting meeruitgaven. Minderuitgaven komen daarentegen voor bij de pensioenen (geringer aantal) ondanks de positieve uitkeringsmaatregelen, bij de gezinsbijslag, bij de werkloosheidsuitgaven en bij de brugpensioenen (deels als gevolg van het optrekken van de minimumleeftijd voor brugpensioen naar 58 jaar). Gelet op de meeruitgaven van 125 miljoen voor tijdelijke werkloosheid uit "overmacht" (31) is de rechtstreekse budgettaire weerslag op de Sociale Zekerheid van de dioxinecrisis beperkt gebleven. Bij de lopende uitgaven van de RSZ-Globaal beheer is er bij de 'Diversen' onder meer de storting van 3 miljard BEF als voorschot aan de RJV (32) en de stortingen vanaf 1999 aan de Fondsen Sociale Maribel, uitgaven die naast de leninglasten en andere uitgaven die vroeger ten laste waren van het FFE, voorafgenomen worden op de totale ontvangsten van de RSZ-globaal beheer. De solidariteitsbijdrage op het persoonlijk gebruik van bedrijfswagens, waarvan de opbrengst initieel op 4 miljard BEF werd geraamd, bracht slechts 1,9 miljard op; dankzij efficiëntere controle en inning wordt voor 2000 echter op 2,8 miljard BEF gerekend. Ten opzichte van de initiële ramingen dalen de eigen middelen met 1,9 miljard BEF. De meerontvangst ten opzichte van de initiële begroting van de RSZ-Globaal beheer met 27,6 miljard BEF is toe te schrijven aan de veel hogere loonmassa, aan de hogere ontvangsten uit de alternatieve financiering en aan de fiscale regularisatie voor de periode 1995-1998 in 1999 van de bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid.

31 Rekenhof, Voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begrotingen van instellingen van de sociale zekerheid in 1999.

32 Die terugbetaling wordt door de Schatkist in 2000 ten laste genomen.

2.1.3. De budgettaire ontwikkeling in 2000

Bij de begrotingscontrole 2000 wordt het saldo van de lopende verrichtingen geraamd op 15,4 miljard BEF, waarvan 5,4 miljard bij de RSZ-Globaal beheer en 10 miljard bij de uitkeringsinstellingen, wat 10,8 miljard meer is dan bij de opmaak van de begroting. Het positief resultaat bij de uitkeringsinstellingen is mede te danken aan de tenlasteneming door de RSZ-Globaal beheer van de leninglasten van de uitkeringsinstellingen en van het door het RIZIV te storten bedrag aan de verzekeringsinstellingen betreffende het jaar 1998 in toepassing van de financiële verantwoordelijkheid. Op basis van de gegevens tot eind april 2000 zal het saldo van de lopende verrichtingen, mede als gevolg van de veel aanzienlijker recuperatie van de Maribel bis en ter bijdragenverminderingen (cf. infra), beduidend hoger liggen dan 15,4 miljard BEF. Het globaal resultaat wordt geraamd op 5,9 miljard BEF, wat 13,7 miljard meer is dan het oorspronkelijk resultaat. De terugbetaling van 3 miljard door de RSZ-Globaal beheer van een lening van de RJV van 5 miljard wordt bij de begrotingscontrole 2000 niet als een kapitaal- maar als een lopende uitgave (bijzondere toewijzing) beschouwd.

In toepassing van het "goudhamsterprincipe" is beslist de hypothese van de initiële begroting inzake reële groei van het BBP (2,5%) en inzake toename van de loonmassa van 4% te behouden. Dat leidt tot een conjunctuurbuffer van 4,1 miljard BEF. De daling van de uitgaven voor prestaties met 2,5 miljard BEF ten opzichte van de initiële begroting is voor 1,6 miljard BEF toe te schrijven aan het wegvallen bij de begrotingscontrole van de indexatie in december. De nominale groei van de uitgaven voor prestaties zou in 2000 (2,1%) lager liggen dan in 1999 (3,1%).

Nu al kan voorzien worden dat het begrotingsobjectief bij de gezondheidszorgen, dat werd berekend op basis van een reële groeinorm van 2,5%, zoals verleden jaar ruimschoots zal overschreden worden; dit jaar lagen de uitgaven van het eerste trimester voor gezondheidszorgen immers reeds 4,4% hoger dan verleden jaar. Om dat te remediëren worden structurele (en punctuele) maatregelen in het vooruitzicht gesteld, in het bijzonder bij de farmaceutische sector. De jongste prognoses voor 2000 rekenen op een begrotingsoverschrijding van 7,7 miljard BEF bij de Gezondheidszorgen, waarvan 6,7 miljard in de farmaceutische sector. De tot nu toe geringe weerslag van de besparingsmaatregelen draagt in sterke mate bij tot de budgetoverschrijding. De besparingsmaatregelen zijn immers niet direct praktisch toepasbaar of werden slechts gedeeltelijk uitgevoerd; daarom wordt voor de geneesmiddelensector overwogen een bijkomende heffing van 2% op de omzet door te voeren.

De geringere daling dan oorspronkelijk geraamd van het aantal rustpensioenen voor vrouwen als gevolg van de pensioenhervorming draagt er voor een groot deel toe bij dat de uitgaven voor pensioenen 578 miljoen BEF hoger liggen dan in de initiële begroting. Ondanks twee uitgavenverhogende maatregelen bij de werkloosheid ten belope van 805 miljoen BEF (33), vertonen de uitgaven voor werkloosheid een daling met 2,8 miljard BEF ten opzichte van het initieel voorziene bedrag, als gevolg van de volumedaling bij de werklozen die de meeruitgaven voor loopbaanonderbreking heel sterk compenseert. De daling van de uitgaven voor tijdelijke werkloosheid heeft tevens tot gevolg dat de tussenkomst van het FSO voor 33% in die uitgaven met bijna 700 miljoen BEF vermindert, wat de daling van de eigen middelen ten opzichte van de initiële begroting voor meer dan de helft verklaart.

De RSZ-bijdragen (inclusief loonmatiging) stijgen met 10,5 miljard BEF tot 1.038,8 miljard, de bijdragenverminderingen nemen ten opzichte van de initiële begroting met 1,7 miljard af tot 119,7 miljard BEF door de gewijzigde uitgangspunten bij de berekening van het bedrag ervan. Opvallend is de duidelijk geringere nominale toename van de bijdragen in 2000 (+1,0%) dan in 1999 (+4,8%), deels als gevolg van de sterke toename van de bijdragenverminderingen. De staatstoelage voor het Globaal beheer bedraagt bij de begrotingscontrole in totaal 196,2 miljard BEF (194,3 miljard BEF exclusief die voor het stelsel van de mijnwerkers en de zeelieden) en is aldus verlaagd met bijna 1 miljard BEF als gevolg van de evolutie van de gezondheidsindex en van een regularisatie voor 1999. Het bedrag van de alternatieve financiering is behouden op 140,9 miljard BEF (19 miljard meer dan voor 1999), het bedrag van de initiële begroting dat bovenop de autonome ontwikkeling met 12,2 miljard BEF was verhoogd. De voor 1999 voorziene ontvangst van de overdracht van 800 miljoen BEF reserves voor de vrije verzekerden (ASLK) door de RVP naar de RSZ-Globaal beheer is verschoven naar 2000. Bij de begrotingscontrole is inzake de terugbetaling aan de RSZ-Globaal beheer van bijdragenverminderingen Maribel bis en ter nog rekening gehouden met het terugbetalingsplan waarbij voor 2000 een bedrag van 3 miljard BEF voorzien was. Daar 69% van de ondernemingen zou opteren voor een volledige terugbetaling in 2000 van het totale bedrag dat is verhoogd tot 14 miljard, zou in 2000 in totaal ongeveer 10 miljard worden terugbetaald en niet 3 miljard zoals voorzien bij de begrotingscontrole, waarbij was uitgegaan van een lager totaal bedrag op basis van een met de Europese Commissie afgesproken terugbetalingsplan. In dit verband dient opgemerkt dat in ESR95 het volledige bedrag van de in de tijd gespreide terugbetaling geboekt wordt in 1999, het jaar waarin de beslissing door het Europese Hof van Justitie is genomen.

33 De minder snelle schorsing van de werklozen en de verhoging van de uitkering voor werkloze alleenstaanden +21jaar vanaf 1/9/2000 tot het bestaansminimum. Bij de initiële begroting werd reeds beslist de werkloosheidsuitkeringen voor alleenstaanden na één jaar werkloosheid vanaf 1/4/2000 en de wachtuitkeringen voor alleenwonende schoolverlaters vanaf 25 jaar vanaf 1/7/2000 te verhogen.

2.1.4. Samenvattend beeld

Samenvattend kan gesteld worden dat de financiële toestand van de sociale zekerheid van de werknemers in positieve zin geëvolueerd is, want na het omvangrijke tekort van de lopende rekeningen in 1995 en 1996 is er sinds 1997 elk jaar een positief saldo. Daarbij mag evenwel niet uit het oog verloren worden dat er wel een omvangrijk bedrag is van onbetaalde facturen in de ziekteverzekering (34), die eind maart 2000 na de afname ervan door de gedeeltelijke aanzuivering ervan door de opbrengst van een lening van het RIZIV van 20 miljard BEF in 1997, opnieuw opgelopen is tot 62,8 miljard BEF. Voor de gezondheidszorg, waarin de wettelijke groeicnorm van 2,5% onhoudbaar lijkt, zijn structurele maatregelen aan de uitgavenzijde nodig met responsabilisering van de actoren in de sector. Afgezien evenwel van de uitgaven voor gezondheidszorg evolueren de uitgaven op een beheerste wijze.

In 1999 nam de schuld van het stelsel voor werknemers af van 52,2 miljard BEF tot ongeveer 41 miljard. Het RSZ-Global beheer heeft een reservefonds, waarvan de inventariswaarde op 31/12/99 werd vastgesteld op ongeveer 24 miljard BEF, gevormd door de vóór 1995 opgebouwde eigen reserves van de uitkeringsinstellingen (cf. infra). Daar dit reservefonds enkel in Belgisch overheidspapier belegt, draagt het onrechtstreeks bij tot de verlaging van de overheidsschuld. Begin februari werd beslist om een deel (17 miljard) van het voor gans het jaar 2000 verwachte hoge thesaurieoverschot toe te voegen aan het reservefonds. Dat deel ervan zal functioneren als een afzonderlijke liquiditeitsreserve, bedoeld als buffer om in geval van onverwachte liquiditeitsproblemen dure kredieten te vermijden.

2.2. *De evoluties in de Sociale Zekerheid voor zelfstandigen 1998-2000*

2.2.1. De grote tendensen in 1998-2000

De **uitgaven** voor prestaties groeien nominaal in 1998, 1999 en 2000 met respectievelijk 1,8%, 1,6% en 2,8%; de groei is het sterkst bij de gezondheidszorgen. De toename van de uitgaven voor prestaties wordt voor 2000 gedeeltelijk verklaard door de verhoging van de laagste pensioenen met 1.000 BEF of 1.333 per maand vanaf 1 juli 2000 en voor 1998 en 1999 door de relatief hoge groei van de uitgaven voor gezondheidszorgen. Opmerkelijk is wel dat in tegenstelling tot het stelsel van de werknemers de realisaties van de uitgaven voor gezondheidszorgen van de zelfstandigen sinds 1997 onder het begrotingsobjectief liggen. De uitgaven voor de sedert juli 1997 ingevoerde faillissementsverzekering bedragen nul in 1998 en 1999 en zijn voor 2000 op 17 miljoen geraamd. De laatste jaren liggen de uitgaven voor gezinsbijslagen duidelijk onder de ramingen.

34 Het grootste deel daarvan is van de ziekenhuizen.

Terwijl de **bijdragen** nominaal in 1998 met 2,8% en in 2000 met 3,4% groeien, groeiden die in 1999 slechts met 0,8%. Het bedrag van de staatstussenkomst dat in 1998 werd vastgesteld op 38,6 miljard BEF en sindsdien aangepast wordt aan de evolutie van de gezondheidsindex, maakt een veel groter aandeel uit van de ontvangsten dan bij de werknemers. Na aftrek van de bedragen voor de administratieve omkadering van de PWA's en de veiligheidscontracten is 5,54% van de alternatieve financiering van de SZ voor het stelsel van de zelfstandigen bestemd. De aan het RSVZ-Globaal beheer toegewezen BTW-ontvangst steeg van 6,7 miljard BEF in 1997 naar 7,3 miljard in 2000. De sterke toename van het beschikbaar saldo voor het globaal financieel beheer in 2000 is voor een deel te danken aan het feit dat er in 2000 in tegenstelling tot 1998 (2,0 miljard) en 1999 (3,0 miljard) geen uitzonderlijke overdracht is van het RSVZ-Globaal beheer (voorafname) naar de tak gezondheidszorgen van het RIZIV, tak zelfstandigen.

Het **saldo** van de lopende verrichtingen en het globaal resultaat (inclusief kapitaalverrichtingen) is in de periode 1997-2000 steeds positief. Vanaf 1999 wordt het positieve resultaat van de lopende- en kapitaalrekeningen ondergebracht in een reserverekening om de zware aflossingslast vanaf 2002 te kunnen dragen (35). Eind 1999 bedroeg de schuld van het RSVZ 23,5 miljard BEF. Vanaf 2002 wordt jaarlijks een bedrag van 4 miljard BEF afgelost van een programma van thesauriebewijzen op middellange termijn voor een bedrag van 20 miljard; de obligatielening van 3,5 miljard wordt eind 2007 terugbetaald.

2.2.2. De budgettaire ontwikkeling in 1999

De vermoedelijke lopende behoeften van 1999 van de uitkeringsinstellingen liggen 8,3 miljard BEF lager dan het bedrag van de initiële begroting van 1999 en liggen 0,8 miljard onder het bedrag van de realisaties van 1998. De daling van de uitgaven van de uitkeringsinstellingen met 5,5 miljard ten opzichte van de initiële begroting is echter voor 3,6 miljard het gevolg van het feit dat de overdracht inzake gezondheidszorgen van bijdragen tussen de regeling van de zelfstandigen en deze van de werknemers niet meer als een uitgave van de tak gezondheidszorgen-zelfstandigen maar als een rechtstreekse voorafname wordt beschouwd. De daling van de uitgaven voor prestaties met 1,7 miljard is voor 1,1 miljard gelokaliseerd bij de gezinsbijslagen.

35 Na toekenning van de netto-opbrengst van de solidariteits-, matigings- en consolidatiebijdragen aan het Participatiefonds onder de vorm van een renteloze achtergestelde lening.

Tabel II 8
De Sociale Zekerheid voor Zelfstandigen 1998-2000

Miljarden BEF

	1998 Realisaties	1999 Voorlopig	% variatie 1999/1998	2000 Begrotings- controle	% variatie 2000/1999
ONTVANGSTEN					
Bijdragen	82,9	83,6	0,8%	86,4	3,4%
Rijkstoelage	38,6	39,1	1,2%	39,4	0,7%
FFEZ	6,7	7,3	8,4%	7,3	0,6%
Diversen	0,4	0,3	-25,3%	0,4	14,0%
Totale ontvangsten	128,7	130,3	1,2%	133,5	2,5%
VOORAFNAMES					
Werkingskosten	3,9	4,0	1,4%	4,3	8,4%
Leningslasten	1,5	1,4	-8,1%	1,4	-0,7%
Transfer-ZIV-Alg.reg.	3,5	3,6	3,4%	3,8	4,6%
Transfer-ZIV-Zelfst.	2,1	3,0	46,8%	0,0	
Totaal voorafnames	11,0	12,0	9,2%	9,5	-21,1%
<i>Beschikbaar saldo voor het globaal financieel beheer</i>	117,7	118,3	0,5%	124,0	4,9%
UITGAVEN					
Pensioensector	70,2	70,8	0,7%	72,0	1,8%
Gezinsbijslagsector	13,3	13,0	-2,6%	13,6	4,9%
Faillissementsverzekering	0,0	0,0		0,0	
ZIV-zorgen	25,4	24,5	-3,8%	28,6	16,9%
ZIV-uitkeringen	5,0	5,1	1,3%	5,1	0,8%
Totaal te financieren behoeften RSVZ	114,1	113,3	-0,7%	119,4	5,4%
<i>Saldo (lopende verrichtingen)</i>	3,7	5,0	35,7%	4,6	-7,3%

Bron : VADE MECUM – Begroting van de Sociale Zekerheid

De ontvangsten van de RSVZ-Globaal beheer bedragen vermoedelijk 130,3 miljard BEF, bijna 100 miljoen minder dan bij de begrotingscontrole en bijna 400 miljoen minder dan in de initiële begroting. Het saldo van de lopende verrichtingen bedraagt vermoedelijk +5 miljard BEF, wat 1,6 miljard beter is dan bij de initiële begroting, hetgeen mede te danken is aan het positieve saldo van 1,9 miljard bij de gezondheidszorgen als gevolg van de uitzonderlijke overdracht van het RSVZ-Globaal beheer van 3 miljard BEF. Als gevolg van de aflossing van 1,2 miljard van de geconsolideerde lening bedraagt het globaal resultaat 3,8 miljard.

2.2.3. De budgettaire ontwikkeling in 2000

Bij de begrotingscontrole 2000 werden de lopende uitgaven met 0,9 miljard verlaagd ten opzichte van de initiële begroting; die verlaging is hoofdzakelijk gelokaliseerd bij de prestaties, in het bijzonder bij de uitgaven voor pensioenen en voor gezinsbijslag. De bij de initiële begroting voorziene indexaanpassing van de prestaties in december 2000 wordt uitgesteld tot in 2001. Voor de uitgaven gezondheidszorgen werd het begrotingsobjectief, vastgesteld op basis van een reële groeicnorm van 2,5%, weerhouden. Bij de begrotingscontrole 2000 werden geen specifieke maatregelen genomen voor de sociale zekerheid van de zelfstandigen. Tevens werd het bedrag van de alternatieve financiering behouden op 7,3 miljard BEF. De verlaging van de staatstussenkomst met bijna 200 miljoen vloeit voort uit de vertraagde evolutie van de gezondheidsindex en de afrekening voor 1999. De ontvangsten werden met 595 miljoen verlaagd ten opzichte van de initiële begroting tot 133,5 miljard BEF, maar groeien nominaal toch nog sterker (3,4%) dan in 1999 (0,8%). Opvallend is de grote toename van de ontvangst van de vennootschapsbijdrage, van 3,4 miljard in 1999 naar 4,1 miljard in 2000. Het saldo van de lopende verrichtingen wordt geraamd op +4,6 miljard, het globaal resultaat op 3,4 miljard. Het globale overschot wordt evenwel zoals in 1999 geprovisioneerd om het hoofd te kunnen bieden aan de zware aflossingslast vanaf 2002, na toekenning van een heel gering deel ervan aan het Participatiefonds (cf. voetnoot 34).

Mede in anticipatie op een grondige harmonisering van de diverse stelsels van de sociale zekerheid, werd eind mei dit jaar een pakket maatregelen beslist tot verbetering van het sociaal statuut van de zelfstandigen. De nieuwe maatregelen omvatten onder meer de verhoging van de invaliditeitsuitkering vanaf 1 juli met 4,7%, eenzelfde percentage als van de reeds vroeger besliste verhoging voor de minimumpensioenen voor werknemers en zelfstandigen, de verkorting van 3 maanden naar 1 maand van de wachttijd in de primaire arbeidsongeschiktheid (carensperiode) en de verhoging van het basisbedrag op 1 januari 2001 voor het eerste en enige kind met 600 frank per maand alsmede de invoering van een jaarlijkse herwaarderingspremie op de pensioenen (ingegaan vóór 1 januari 1991), van 6% van het brutomaandbedrag voor de maand februari.

2.2.4. Samenvattend beeld

De budgettaire evolutie van het stelsel van de zelfstandigen verloopt de laatste jaren erg gunstig, jaarlijks worden er aanzienlijke overschotten geboekt. De nieuwe positieve maatregelen samen kosten dit jaar slechts 123 miljoen BEF maar lopen op tot 1,7 miljard volgend jaar en zouden op kruissnelheid 1,58 miljard kosten. Die kosten kunnen slechts op korte termijn gedragen worden door beroep te doen op de ruime reserves, daar de eventueel met die kosten verminderde reserves daarna wellicht ontoereikend zullen zijn voor de aflossing van de geconsolideerde schuld vanaf 2002.

HOOFDSTUK II

Begrotingsevoluties op het niveau van Entiteit II (36)

1. Inleiding en methodologische verwijzingen bij de evaluatie van de realisaties en bij de vergelijking van de begrotingsramingen met de normen van de Afdeling

In de navolgende punten worden de realisaties voor 1998 en 1999 vergeleken met de begrotingen voor die jaren en getoetst aan de aanbevolen saldi. Daarnaast worden tevens de begrotingen voor 2000 ten opzichte van de aanbevelingen van de Afdeling geëvalueerd.

Wat de realisaties betreft gaat de evaluatie uit van de in het betrokken (burgerlijk) jaar gerealiseerde aanrekeningen en ordonnancerings (37). De bekomen saldi worden gecorrigeerd voor de in het betrokken jaar vastgestelde netto-evolutie van de indirecte schuld (38) (39). De aldus bekomen gecorrigeerde saldi worden vergeleken met de maximaal toelaatbare tekorten respectievelijke boni die in de adviezen van de Afdeling werden vooropgesteld en die, voor wat het jaar 1999 betreft, werden vastgelegd in het Samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 tussen de Federale Regering en de Gemeenschaps- en de Gewestregeringen (BS 19.03.1997). Voor het jaar 2000 stemmen deze gecorrigeerde saldi overeen met de verbintenissen die werden aangegaan in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002.

36 De cijfergegevens in dit hoofdstuk worden geput uit de begrotingsdocumenten van de verschillende subentiteiten. Gezien de verschillen in methodologie en afbakening van de sectoren zijn deze gegevens niet volledig vergelijkbaar met deze uit de Nationale Rekeningen die in Deel I. 2 werden besproken.

37 Deze methodologie stemt overeen met de principes van de rijkscomptabiliteit en van het ESR95. Bij de opstelling van de Nationale Rekeningen wordt immers in principe ook uitgegaan van de ordonnancerings in een bepaald burgerlijk jaar.

38 Met het oog op de toetsing van de naleving van de toelaatbare saldi bevat de indirecte schuld ook de schuld die ontstaat uit de extra-budgetaire verrichtingen, voor zover die aanleiding geven tot schuldpbouw. Deze verrichtingen worden in het advies omschreven als "beleidsverruimende" verrichtingen.

39 Indien de indirecte schuld of een deel ervan werd overgenomen in de directe schuld, blijft de Afdeling de evolutie ervan verrekenen in de normering.

De in het Samenwerkingsakkoord van november 1999 vastgelegde normen voor 2000 worden vergeleken met de op basis van de begrotingen (initieel of aangepast) bepaalde gecorrigeerde saldi. Met het oog op de bepaling van die gecorrigeerde saldi vertrekt de Afdeling van de in de begroting voorziene uitgaven (inclusief de variabele kredieten), die verminderd worden met de aflossingen (op directe en/of indirecte schuld). De aldus bekomen uitgaven worden verhoogd met de "gedebudgetteerde" verrichtingen. De Afdeling raamt die debudgettering op basis van de ontlenuingsmachtigingen (40), die ondertussen uit de begrotingen verdwenen zijn (41), en van de beleidsverruimende initiatieven die als niet-intertemporeel-neutraal kunnen beschouwd worden (vb. de Maatschappijen voor schoolgebouwen, de NV Aquafin, de NV Sofico). De op die wijze bekomen gecorrigeerde uitgaven worden gesteld ten opzichte van de in de middelenbegroting voorziene ontvangsten (inclusief de toegewezen ontvangsten). De Afdeling wijst er evenwel op dat zij, conform de door haar gebruikte methodologie en zoals dat de voorgaande jaren het geval was, de herinschrijving van niet-gebruikte middelen uit het verleden niet aanvaardt als een reële opbrengst in overeenstemming met de ESR95-methodologie. Daarnaast worden tevens de opbrengsten van privatiseringen die op de middelenbegroting aangerekend zijn in mindering gebracht (42). Het saldo dat uit de vergelijking van de op die wijze bepaalde ontvangsten en uitgaven volgt, is het saldo dat vergeleken wordt met de door de Afdeling vooropgestelde saldi.

Hoewel het relevante cijfermateriaal voor de recentste jaren in de navolgende tekst vervat zit, werd in de bijlagen getracht de begrotingen en hun uitvoering in een iets ruimer tijds kader te plaatsen. Daarom bevatten die bijlagen de begrotingstotalen (bijlage II.12) naast de ordonnancerings- (bijlage II.13) en de kas cijfers (bijlage II.14).

In de daaropvolgende bijlagen wordt de evolutie van de directe en indirecte schuld per deelgebied weergegeven (bijlagen II.15. tot II.24.). De afschaffing van de debudgettering en de geleidelijke overname van de gedebudgetteerde schuld in de directe schuld, die vanaf 1994 in sommige deelgebieden op gang is gekomen, hebben tot gevolg dat de evoluties van beide schuldrubrieken als een geheel moeten beschouwd worden, opdat trendbreuken zouden uitgesloten worden.

In de hiernavolgende tekst werden de officiële begrotings-, ordonnancerings- en kasgegevens, waarvan de inhoud om bovenvermelde redenen soms verschillend is, omgezet in een "traditioneel" (43) netto te financieren saldo. Op die wijze kon een zekere conceptuele vergelijkbaarheid tussen de deelgebieden onderling behouden worden.

40 Bepaalde ontlenuingsmachtigingen, o.a. leningen waarvoor waarborg en/of rentetussenkomst wordt gegeven, blijven ingeschreven in de begroting maar worden wegens hun aard niet als debudgettering aangemerkt.

41 De ermee overeenstemmende uitgaven werden rechtstreeks in de begroting opgenomen.

42 De ontvangsten voorzien op de middelenbegroting worden, zoals in de ESR95-definitie, gecorrigeerd voor de privatiseringsopbrengsten. Deze mogen conform deze methodologie niet aangewend worden voor de vermindering van de financieringsbehoeften maar kunnen wel gebruikt worden voor schuldvermindering.

43 Het traditionele netto te financieren saldo wordt in deze context omschreven als de in de middelenbegroting voorziene ontvangsten (inclusief de toegewezen ontvangsten maar exclusief de leningen) en als de in de uitgavenbegroting voorziene kredieten (inclusief de variabele kredieten doch met uitsluiting van de kredieten die voorzien worden voor de aflossing van de directe schuld). Schulden die uit de indirecte schuld zijn overgenomen in de directe schuld, worden blijvend als indirect beschouwd teneinde de vergelijkbaarheid over de jaren te behouden.

*

* *

De Afdeling wenst in het bijzonder de aandacht te vestigen op de behandeling van de onroerende leasingoperaties in de ESR95 (44). Volgens de definities die daarin opgenomen zijn, zal de investeringswaarde van deze leasingoperaties in de loop van het jaar waarin ze worden gerealiseerd, verrekend dienen te worden in de uitgaven en dus hun weerslag hebben op de vorderingensaldi. Het gebruik van een dergelijke financieringstechniek zal de afwijking tussen de begrotingssaldi (die alleen rekening houden met de jaarlijkse betalingen op het leasingcontract) enerzijds, en de vorderingensaldi op basis van de Nationale Rekeningen in ESR95-definities anderzijds, vergroten. Deze leasingoperaties worden desgevallend vanaf begrotingsjaar 2000 verrekend als gedebudgetteerde verrichtingen.

44 Europees Stelsel van Economische Rekeningen 1995. Dit stelsel trad in werking vanaf 1998 maar aan de lidstaten werd gevraagd de Nationale Rekeningen volgens de nieuwe definities te herrekenen vanaf het jaar 1995.

2. Overzicht van de normnaleving 1992-2000

In onderstaande Tabel II 9 worden de ex-post vastgestelde gecorrigeerde saldi 1992-1999 (45) en de begrotingsgegevens voor 2000 vergeleken met de aanbevolen saldi door de Afdeling.

Tabel II 9
De gerealiseerde gecorrigeerde saldi en de normering van de Afdeling 1992-2000 (a)

Miljarden BEF

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 Begroting
VLAAMSE GEMEENSCHAP (d)									
Norm	-42,5	-38,4	-36,6	-31,4	-25,2	-13,3	-0,9	13,5	14,4
Realisatie	-47,6	-27,9	-40,3	-17,4	-12,7	11,4	21,3	31,0	22,0
Afwijking	-5,1	10,5	-3,7	14,0	12,5	24,7	22,2	17,5	7,6
FRANSE GEMEENSCHAP									
Norm	-9,0	-9,1	-14,6	-13,2	-11,7	-9,6	-8,2	-5,7	-4,6
Realisatie	-11,3	-11,0	-16,5	-17,7	-10,5	-7,6	-11,8	-7,1	-6,0
Afwijking	-2,3	-1,9	-1,9	-4,5	1,2	2,0	-3,6	-1,4	-1,4
WAALS GEWEST									
Norm	-17,4	-17,9	-15,7	-14,4	-13,2	-11,0	-8,6	-6,0	-6,2
Realisatie	-18,4	-12,6	-14,1	-17,1	-12,3	-6,6	-5,8	-1,5	-14,7
Afwijking	-1,0	5,3	1,6	-2,7	0,8	4,4	2,8	4,5	-8,5
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST									
Norm	-7,4	-5,4	-6,9	-4,3	-4,5	-4,3	-4,3	-2,6	-2,7
Realisatie	-10,0	-18,2	-5,8	-3,1	-0,7	-0,2	3,2	3,4	-2,0
Afwijking	-2,6	-12,8	1,1	1,2	3,8	4,1	7,6	6,0	0,7
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP (b) (c)									
Norm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Realisatie	-0,3	-0,6	-0,8	-0,7	-0,3	-0,3	0,0	-0,2	-0,2
Afwijking	-0,3	-0,6	-0,8	-0,7	-0,3	-0,3	0,0	-0,2	-0,2
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE (b)									
Norm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,0	0,00
Realisatie	0,3	0,2	-0,5	-0,4	0,2	0,01	-0,04	0,1	0,01
Afwijking	0,3	0,2	-0,5	-0,4	0,2	0,01	-0,04	0,1	0,01
FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE (b)									
Norm	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Realisatie	-	-	2,0	0,7	-1,6	-0,3	-0,2	0,3	-0,3
Afwijking	-	-	2,0	0,7	-1,6	-0,3	-0,2	0,3	-0,3
TOTAAL									
Norm	-76,3	-70,8	-73,8	-63,3	-54,5	-38,2	-22,1	-0,8	0,9
Realisatie	-87,3	-70,0	-76,0	-55,5	-37,9	-3,6	6,7	26,0	-1,1
Afwijking	-11,0	0,8	-2,2	7,8	16,6	34,6	28,8	26,8	-2,0

- (a) Minteken op de lijn "Afwijking" = overschrijding.
 (b) De normoverschrijdingen konden gefinancierd worden met reserves. Die werkwijze werd steeds door de Afdeling aanvaard.
 (c) Reserves waren opgebruikt vanaf eind 1995.
 (d) Aangepaste begroting 2000.

45 De gecorrigeerde saldi worden bekomen door het begrotingssaldo op ordonnanceringsbasis (waarbij in de uitgaven de aflossingen op de indirecte schuld begrepen zitten, doch waaruit de aflossingen op de directe schuld geëlimineerd werden) te corrigeren met de netto-evolutie van de gedebudgetteerde verrichtingen (gemeten aan de hand van de evolutie van de indirecte schuld) en/of met de verrichtingen die een beleidsverruimend karakter hebben.

De uit deze tabel blijkende afwijkingen worden hierna, per deelgebied, voor de jaren 1998-1999 meer in extenso behandeld (46).

In de periode 1992-1999 is de globale schuldpositie van de deelgebieden geëvolueerd zoals weergegeven in Tabel II 10.

De variatie van de daarin opgenomen directe en indirecte schuld stemt, om de hierna opgesomde redenen, niet noodzakelijk overeen met de cijfers die weerhouden werden in het kader van de normering van de Afdeling :

- teneinde zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de economische realiteit gaat de Afdeling uit van de ordonnanceringsresultaten op de begroting die, om redenen van kasbeheer (47), soms sterk kunnen afwijken van de kassaldi. Het zijn evenwel die kassaldi die de evolutie van de directe schuld bepalen.
- daarnaast weerspiegelen de schommelingen in de indirecte schuld niet altijd de op de norm aangerekende bedragen. De indirecte schuld wordt immers beïnvloed door :
 - de verschuivingen van de indirecte naar de directe schuld;
 - door de verrekening van beleidsuitbreidende initiatieven;
 - door schuldovernames (Brusselse Agglomeratie, splitsing provincie Brabant);
 - de weerslag van bepaalde overeenkomsten m.b.t. schuldovernames die de Gemeenschappen en de Gewesten met de Federale Overheid sloten (ALESH).
- bovendien wordt er nogmaals en zeer uitdrukkelijk op gewezen dat het hier weerhouden schuldbegrip duidelijk ruimer is dan de schuld die aangehouden wordt in het kader van de Maastrichtcriteria. Het schuldbegrip dat door de Afdeling gehanteerd wordt om de financiële leefbaarheid van een deelgebied te bepalen, houdt eveneens rekening met de financiële implicaties op de begroting van de schulden van sommige "overheidsbedrijven". Die schulden worden in het kader van de Maastrichtschulddefinitie niet in aanmerking genomen.

46 Voor commentaar m.b.t. de afwijkingen tijdens vorige jaren wordt verwezen naar de desbetreffende jaarverslagen.

47 Behalve door de derdengelden wordt de kassituatie ook beïnvloed door financiële verrichtingen die niet noodzakelijk een weerspiegeling zijn van de budgettaire realiteit.

Tabel II 10

Evolutie van de schuldpositie van de Gemeenschappen en de Gewesten 1991-1999 (a) (b)

Miljoenen BEF

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
VL.AAMSE GEMEENSCHAP									
Directe	13.035	40.596	72.493	92.745	152.232	184.360	175.672	169.420	141.162
Indirecte	243.782	261.638	266.714	267.785	207.154	186.804	178.068	157.228	151.406
FRANSE GEMEENSCHAP									
Directe	14.982	24.163	28.788	39.793	47.977	53.980	59.410	69.212	75.641
Indirecte (c)	28.763	31.336	42.432	42.077 (d)	47.831	51.900	54.151	56.020	55.842
WAALS GEWEST									
Directe	2.909	17.489	27.172	32.338	48.835	66.254	71.832	78.483	68.457
Indirecte	143.893	150.327	161.205	159.402 (d)	156.299	153.574	150.116	144.483	136.982
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST									
Directe	5.078	14.988	20.921	34.988	41.260	51.462	51.824	50.946	49.824
Indirecte (e) (f)	42.976	44.346	51.430	48.917	45.310	37.322	19.757	15.913	13.183
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP									
Directe	-1.785	-1.247	-1.019	-351	119	538	842	1.022	1.239
Indirecte	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE									
Directe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Indirecte	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE (g)									
Directe	0	0	0	-1.130	-1.833	-676	-858	-616	-996
Indirecte	0	0	2.950	4.390	5.977	6.848	7.247	7.516	7.435
TOTAAL									
Directe	34.219	95.989	148.355	198.383	288.591	355.918	358.723	368.467	335.327
in % BBP	0.50%	1.32%	2.00%	2.55%	3.55%	4.29%	4.12%	4.05%	3.57%
Indirecte	459.415	487.646	524.731	522.571	462.571	436.447	409.339	381.160	364.849
in % BBP	6.65%	6.70%	7.06%	6.71%	5.69%	5.26%	4.70%	4.19%	3.88%

- (a) De schuldpositie van de Gemeenschappen en de Gewesten bevat alle schulden die in aanmerking worden genomen voor de normevaluatie door de Afdeling. Het hier gehanteerde schuldbegrip is daardoor ruimer dan dat van de Maastrichtcriteria – Detail zie bijlagen II.15 – II.24.
- (b) Inclusief de totale schuld van de sector van de sociale huisvesting (ALESH).
- (c) Inclusief een gedeelte van het uitstaand bedrag van de overbruggingslening waarvan het totaal bedrag als volgt evolueerde : 11,95 miljard BEF in 1993 ; 22,04 miljard BEF in 1994, 30,04 miljard BEF in 1995, 35,15 miljard BEF in 1996; 37,77 miljard BEF in 1997, 39,60 miljard BEF in 1998 en 39,52 miljard BEF in 1999.
- (d) Na overname van bepaalde schulden van de Franse Gemeenschap door het Waals Gewest per 1/1/1994.
- (e) Rekening houdend met de schuld overgenomen van de Brusselse Agglomeratie per 1/1/1995.
- (f) Rekening houdend met de schuld overgenomen van de ex-provincie Brabant per 1/1/1995.
- (g) Met inbegrip van het gedeelte van de schuld van de overbruggingslening dat ten laste valt van de Franse Gemeenschapscommissie en met inbegrip van de schuld overgenomen van de ex-provincie Brabant per 1/1/1995.

3. De Vlaamse Gemeenschap

3.1. De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving

In de hiernavolgende toelichting van de begrotingsuitvoering 1999 wordt de vergelijking met het voorgaande jaar gemaakt op basis van de realisaties 1998 maar zonder rekening te houden met de aankoop van de voorheen geleasde gebouwen (48), gelet op het uitzonderlijk karakter van deze operatie. De derdengelden die het kassaldo met ingang van 1999 beïnvloedden, ingevolge het in eigen beheer nemen van de inning van de onroerende voorheffing, worden eveneens buiten beschouwing gelaten om de vergelijkbaarheid met het kassaldo van het voorgaande jaar te behouden. Die derdengelden stemmen overeen met de aan de Lokale Overheden door te storten opcentiemen op voormelde belasting (49).

Tabel II 11
Begrotingsevoluties 1998-1999

(a)	(b) Kredieten aangepast	1998			1999			Miljarden BEF 1999/1998 veranderings% (nominaal)		
		Ordon- nanciering	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten	Ordon- nanciering	Kas	
Ontvangsten <i>(realisatie %)</i>	574,9	581,6 <i>101,2%</i>	600,3 <i>104,4%</i>	612,6	618,3 <i>100,9%</i>	638,1 <i>104,2%</i>	6,6%	6,3%	6,3%	
Uitgaven <i>(realisatie %)</i>	576,0	569,8 <i>98,9%</i>	575,4 <i>99,9%</i>	602,2	601,2 <i>99,8%</i>	604,1 <i>100,3%</i>	4,5%	5,5%	5,0%	
Begrotingssaldo	-1,1	11,8	24,9	10,4	17,1	34,0	11,5	5,3	9,1	
aankoop gebouwen (c)	9,3	9,3	9,3	-	-	-	-	-	-	
uitgaven incl. aankoop (c)	585,3	579,1	584,7	-	-	-	-	-	-	
saldo na aankoop derdengelden	-10,4	2,5	15,6	-	-	-	-	-	-	
saldo	-10,4	2,5	15,6	10,4	17,1	42,3	20,8	14,6	26,7	

(a) Inclusief de verrichtingen op de organieke fondsen. Ontvangsten gedefinieerd exclusief leningopbrengsten. Uitgaven gedefinieerd exclusief aflossingen directe schuld, inclusief aflossingen indirecte schuld en met inbegrip van provisioneringen.

(b) Kredieten 1998 volgens het ontwerp eindrekening 1998.

(c) Aankoop van voorheen geleasde gebouwen waarin de Administratie van de Vlaamse Gemeenschap is gehuisvest.

Bron: Begrotingsdocumenten, Rekenhof, Schatkisttoestand, Gegevens verstrekt door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

48 Het betreft de aankoop, eind 1998, van de voorheen geleasde gebouwen (het Ferrarisgebouw en het Hendrik Consciencegebouw – samen 9,3 mia. BEF). De aankoop werd rechtstreeks uit kas gefinancierd. De regularisatie van de kredieten wordt in de eindrekening 1998 geregeld.

49 Doorstorting aan de lokale overheden tijdens de maand volgend op de maand van inning door het Vlaamse Gewest.

In de bijlagen II. 12 tot II. 14 wordt zowel de begrotingsevolutie als de begrotingsuitvoering op aanrekenings- en kasbasis weergegeven vanaf 1989.

Het begrotingsjaar 1999 werd afgesloten met een batig saldo van 17,1 miljard BEF (aanrekeningsbasis). Dit was ook reeds het geval in 1997 en in 1998. Het kasoverschot lag in vergelijking met het voorgaande jaar 9 miljard hoger. Het ordonnanceringsaldo bedraagt 4 miljard minder dan in 1998. In tegenstelling tot het voorgaande jaar namen de uitgaven sterker toe dan de ontvangsten maar de begrotingsuitvoering 1999 was meer dan normaal belast met krediettransporten van 1998.

De aangerekende **ontvangsten** stegen in 1999 met 6,3% (of 5,1% in reële termen – ten opzichte van 4,1% in 1998) en overschreden de begrotingsramingen in lichte mate (realisatiepercentage 100,9%). Hiermee wordt nogmaals bevestigd dat de middelenbegroting op voorzichtige en adequate wijze werd opgesteld. De groei voor 1999 ligt boven het gemiddelde niveau van de periode 1989-1998, die in reële termen 3,9% bedraagt. Dit brengt de gemiddelde reële groeivoet voor de periode 1989-1999 op 4,1%.

Als voornaamste verklaring voor het hoge groeicijfer van 1999 dient verwezen naar de evolutie van de gedeelde en samengevoegde belastingen die 87% van de totale ontvangsten uitmaken (+28,5 mia. BEF). Het jaar 1999 vormde immers het laatste jaar van de overgangsfase, bedoeld in de bijzondere financieringswet, zodat het resultaat van zowel de verticale (federaal/gefedereerde entiteiten) als de horizontale (tussen de gefedereerde entiteiten onderling) herverdeling van de middelen maximaal was. De gedeelde en samengevoegde belastingen (inclusief een licht negatief afrekeningssaldo van het voorgaande jaar en de éénmalige regularisatie van de BTW toewijzingen) groeiden reëel met 5,1% (50) tegenover 3,7% gemiddeld in de periode 1989-1998. De gemiddelde groeivoet voor de overgangsfase tot en met 1999 belooft 3,8%.

Bovenop deze gewone overdrachten werd de éénmalige regularisatie van de BTW-toewijzingen met betrekking tot de periode 1990-1998 integraal in 1999 doorgestort zodat de effectieve ontvangst (3,5 mia. BEF) hoger uitviel dan voorzien in de begroting (2,3 mia.).

Een tweede belangrijke groeifactor vormden de (oneigenlijke) gewestelijke belastingen (51) die, zoals in 1998, opnieuw een forse groei optekenden (hetzij +4,2 mia. of in reële termen +9,9% - ten opzichte van +11,1% in 1998). Hierbij was vooral de progressie van de registratierechten (+13,6% reëel) en van de successierechten (+6,3% reëel) doorslaggevend (52). Het aandeel van de gewestelijke belastingen in de totale ontvangsten bedraagt 7%.

50 Afgezien van het saldo 1998 en van de éénmalige regularisatie van de BTW-toewijzingen van het verleden, steunden de doorstortingen in 1999, conform de retro-regel van de bijzondere financieringswet, nog op de inflatie en de BNP-groei van 1998 (resp. 0,95% en 3,00%). Inzake BTW-toewijzingen gingen zowel de begrotingsramingen als de effectieve doorstortingen uit van de bestaande verdeelsleutel 57,55% Vlaamse Gemeenschap / 42,45% Franse Gemeenschap.

51 Gewestelijke belastingen bedoeld in artikel 3 van de bijzondere financieringswet.

52 Ook de belasting op de automatische ontspanningstoestellen nam fors toe (+27,5% reëel – ten opzichte van +17,7% in 1998) maar de stijging betekent in absolute omvang niet veel (+0,4 mia.).

De opbrengst van het kijk- en luistergeld evolueerde volgens de inflatie zonder reële groei (53). Het aandeel in de totale ontvangsten bedraagt 3%.

De ontvangsten die aan de organieke fondsen in 1999 werden toegewezen namen in belangrijke mate toe maar de aanrekening op de variabele kredieten overtrof de ontvangsten zodat het begrotingssaldo (en het kassaldo) negatief werd beïnvloed (impact van -0,6 mia.) (54).

De geordonnanceerde **uitgaven** (betalingskredieten) namen in 1999 met 7,3% toe (of +6,1% in reële termen – ten opzichte van +1,1% in 1998). De groei in 1999 ligt dus gevoelig hoger dan de voorbije jaren (1995-1998: gemiddeld reëel 1,6%) en tevens hoger dan het gemiddelde van de voorbije periode 1989-1998 waarin een reële groeivoet van 3,6% werd opgetekend. De toevoeging van het jaar 1999 trekt die gemiddelde groeivoet op tot 3,8% in de periode 1989-1999.

Deze evolutie weerspiegelt zich in de uitvoeringsgraad die in 1999 met 2,5% stijgt (van 97,3% in 1998 naar 99,8% in 1999). Daarvan is ongeveer 1,5 procentpunt het gevolg van de versnelling in het gebruik van de kredieten van het jaar zelf (niet gesplitste kredieten). Dergelijke versnelling in de ordonnanceringsingen is gunstig omdat lagere transporten de toekomstige begrotingen minder belasten. De overige 1 procentpunt is te wijten aan hogere ordonnanceringsingen op de overgedragen kredieten (+6,2 mia.) waarmee de begroting 1999 meer dan vorige was belast (55).

Gegeven de vastleggingen en ordonnanceringsingen in 1999, zou de aangroei van de uitstaande vastleggingen (zogenaamde "encours") in mindere mate zijn toegenomen dan in 1998 (voorlopige raming op +2,5 mia.) (56).

Het **ordonnancerings**surplus belooft ongeveer de helft van het **kasoverschot**. Het verschil tussen beide bedraagt 17 miljard BEF wat meer is dan voorgaande jaren. De verklaring dient hoofdzakelijk gezocht bij de verrichtingen van de Diensten met Afzonderlijk Beheer (DAB), voornamelijk het MINA-fonds en het Vlaams Infrastructuurfonds (VIF). De DAB's zijn op begrotingsvlak afzonderlijke entiteiten maar worden op financieel vlak (kasbasis) evenwel geïntegreerd in de centrale schatkisttoestand van de Vlaamse Gemeenschap. In tegenstelling tot voorgaande jaren hebben de kassaldi van de twee voornoemde DAB's elkaar niet gecompenseerd maar wel per saldo het globaal kasresultaat verhoogd (57). Deze verhoging is evenwel slechts tijdelijk; het leeuwendeel van deze saldi is immers belast omdat het zal aangewend worden ter betaling van reeds genomen vastleggingen.

53 Ingevolge het bruterings-effect (inningsvergoeding aan CIPAL toegevoegd aan de opbrengst van de gemeenschapsbelasting) kan het stijgingspercentage van 1998 niet vergeleken worden met de realisatie van 1999.

54 Saldo beschikbaar op 1 januari 1999 op de organieke fondsen niet meegerekend.

55 Het betreft de overdracht van niet gesplitste kredieten die niet werden geordonnanceerd binnen het jaar van de vastlegging. De begroting 1999 was meer dan vorige jaren met deze transporten belast omdat er zich in 1998 een vertraging in de uitvoeringsgraad had voorgedaan.

56 Het betreft de encours op gesplitste en variabele vastleggingskredieten. Eind 1998 bedroeg die encours 52,5 mia., hetzij een toename met 3,8 mia.

57 Het gezamenlijk kassaldo van het MINA-fonds en het VIF bedroeg eind 1999 18,1 mia. BEF en is voornamelijk toe te schrijven aan vertragingen in de ordonnanceringsingen en, wat het VIF betreft, aan de volledige benutting van de vastleggingsmogelijkheden gekoppeld aan een afnemende aanwending van de ordonnanceringskredieten wat wijst op vertragingen in de realisaties. Er weze opgemerkt dat de saldi van de VOI (Vlaamse Openbare Instellingen) vanaf 1997 gecentraliseerd worden binnen het Centraal Financieringsorgaan (CFO) en zodoende geen impact hebben op de centrale schatkisttoestand van de Gemeenschap omdat het CFO niet ressorteert onder die schatkisttoestand.

Om de overgang te maken van het begrotingssaldo (van Tabel II 11) naar het **gecorrigeerd saldo**, bepaald overeenkomstig de methodologie van de Afdeling, worden de evolutie van de indirecte schuld, de beleidsverruimende initiatieven en de provisioneringen in rekening gebracht. Het detail van deze elementen is weergegeven in de voetnoot bij de hiernavolgende tabel.

Wat voormelde provisionering betreft, staat de Afdeling positief ten aanzien van het aanleggen van deze voorzieningen, op voorwaarde dat de aanwending of realisatie van deze reserves binnen de marges van haar aanbevelingen blijft.

In 1999 bedroeg de aangroei van de reserves over de drie fondsen, te weten het Vlaams Pensioenfonds, het Vlaams Egalisatie Rente Fonds (VERF) en het in 1999 nieuw gecreëerde Zorgfonds, in totaal 5,8 miljard BEF. Op dat laatste werd een eerste reserve aangelegd van 4 miljard (inspanning die in 2000 wordt herhaald); de bedoeling van het fonds is het opvangen van de gevolgen van de demografische evolutie (vergrijzing).

Rekening houdend met de beleidsverruimende verrichtingen die door de nv Aquafin in de sector van de waterzuivering worden uitgevoerd (7,4 mia.), verminderde de indirecte schuld in totaal met 8,1 miljard (58).

58 Een bepaald gedeelte van de FNSV-schuld zal terugbetaald worden met middelen die GIMVINDUS ter beschikking dient te stellen van de Vlaamse Gemeenschap. Maar aangezien dit schuldgedeelte wel op naam van de Vlaamse Gemeenschap staat, werd het eind 1999, na een opmerking van het Rekenhof en om louter juridische redenen, in de schuldstatistiek van de Gemeenschap opgenomen. Die opname wordt bijgevolg niet als een schuldaangroei tussen 1998 en 1999 beschouwd. Desbetreffend schuldgedeelte bedroeg eind 1999 nog 16,8 miljard BEF.

Tabel II 12

De normnaleiving voor de begrotingsuitvoering 1992-1999

Miljarden BEF

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1. Saldo ordonnancerings (a)	-29,8	-22,9	-36,4	-17,4	-20,2	4,4	11,8	17,1
2. Netto-debudgettering (b)	-17,8	-5,0	-3,9	0,0	7,5	7,0	9,5	13,9 (c)
3. Globaal saldo (1+2)	-47,6	-27,9	-40,3	-17,4	-12,7	11,4	21,3	31,0
4. Norm	-42,5	-38,4	-36,6	-31,4	-25,2	-13,3	-0,9	13,5
5. <i>Afwijking (4-3)</i>	-5,1	10,5	-3,7	14,0	12,5	24,7	22,2	17,5

(a) Saldo op ordonnanceringsbasis (zie tabel II 11).

(b) Algemeen gesteld: rekening houdend met 1) de evolutie van de indirecte schuld, bepaald inclusief de in de directe schuld opgenomen indirecte schulden, inclusief de schuld van de nv Aquafin, en voor het Alesh rekening houdend met de schuldafname die toerekenbaar is aan het Gewest, 2) de aanleg van reserves (Vlaams Pensioenfonds, Vlaams Egalisatie Rente Fonds en Zorgfonds).

(c) 1999 concreet: evolutie indirecte schuld (afname 8,1 mia.) waaronder : ALESH (afname 9,2 mia.), nv Aquafin (toename 7,4 mia.) en de in de directe schuld overgenomen indirecte schuld (afname 2,8 mia.); provisioneringen (in totaal 5,8 mia.) hetzij Vlaamse Pensioenfonds (1,4 mia.), VERF (0,4 mia.) en Zorgfonds (4,0 mia.).

Bron: Administratie Vlaamse Gemeenschap en begrotingsdocumenten.

Zoals aangegeven in voorgaande tabel was het gecorrigeerd saldo in 1999 ruimschoots beter dan de norm van de Afdeling. De opbouw van reserves en de sneller dan voorziene aflossing van de indirecte schuld (o.m. belangrijke verhoogde stortingen aan het ALESH) waren hierbij doorslaggevend. Sinds 1998 worden de kasoverschotten immers zoveel mogelijk gebruikt voor schuldaflossing, zonder herfinanciering van de bestaande leningen.

3.2. De begroting 2000

De aangepaste begroting 2000 vertoont een surplus van 10,8 miljard. De quasi stabilisatie ten opzichte van het begrotingssaldo van het voorgaande jaar ligt in de lijn van de normatieve aanbevelingen van de Afdeling. Vanaf 1994 wordt het begrotingstekort jaarlijks afgebouwd en in 1998-1999 konden voor het eerst de begrotingen met een overschot worden neergelegd (59). Indien het voor 2000 vooropgestelde surplus wordt gesitueerd in de begrotingsevolutie van de voorbije periode 1989-1999, dan ligt dit saldo 57 miljard hoger dan de piek in 1993 (begrotingsdeficit van 46,4 mia.) (60).

59 Begrotingsjaar 1998: de aangepaste begroting, vóór regularisatie van de uitgavenkredieten bestemd voor de aankoop van de voorheen geleaste gebouwen (Ferraris en Hendrik Consciencegebouw), vertoonde een overschot van 1,4 mia.

60 Evolutie niet gecorrigeerd voor inflatie.

Tabel II 13
Begroting 2000 versus norm

Miljarden BEF

	norm	2000		Verschil	
		initieel	aangepast	initieel	aangepast
1. Ontvangsten		629,4	630,1		
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)		608,4	608,1		
3. Begrotingsuitgaven		619,5	619,3		
4. Aflossingen (a)		10,6	10,6		
5. Extra - budgettaire verrichtingen (b)		-0,5	-0,5		
6. Saldo (6) = (1)-(2) (c)	14,4	21,1	22,0	6,7	7,6

- (a) Wat de schuld sociale huisvesting betreft die door het ALESH wordt beheerd: rekening houdend met de schuldafname die toerekenbaar is aan het Gewest (initieel en aangepast: 4,1 mia.).
- (b) Enerzijds investeringen nv Aquafin (+4,0 mia.), anderzijds provisionering in het Zorgfonds (-4,0 mia.), het Vlaams pensioenfonds (-0,46 mia.) en het VERF (-0,1 mia.).
- (c) Minteken = overschrijding

De gelijke toename van **ontvangsten** (+2,9% nominaal) en uitgaven (+2,8%) contrasteert met de begrotingen van voorgaande jaren; vooral langs de ontvangstenzijde is de vertraging tekenend. Tijdens de periode 1995-1999 bedroeg de gemiddelde nominale stijging van de ontvangsten 5,7% en deze van de uitgavenkredieten 3,7% (betalingskredieten).

De vertraging in de middelenevolutie is het gevolg van de overgang, in het jaar 2000, naar het definitieve stelsel van de vaststelling van de toewijzingen inzake samengevoegde en gedeelde belastingen die 88% uitmaken van de totale ontvangsten (exclusief leningopbrengsten) voor 2000. Een bijkomende verklarende factor is het wegvallen van de éénmalige ontvangst in 1999 van de regularisatie van de BTW-toewijzingen met betrekking tot de periode 1990-1998 (begroot op 2,3 miljard, effectief ontvangen 3,5 mia.) (61). Na uitzuivering van die éénmalige middelen ligt de nominale groei in 1999 op 3,2%.

Deze toegewezen belastingopbrengsten inzake personenbelasting en BTW stijgen in de begrotingsramingen met 2,3% ten opzichte van 6,0% het voorgaande jaar. Zij bedragen niettemin 4 miljard meer dan voorzien in de aangepaste federale Rijksmiddelenbegroting 2000 omdat zij gebaseerd zijn op hogere (maar nog steeds voorzichtige) inflatie- en groeiverwachtingen dan de parameters weerhouden door de Federale Overheid die gebonden is door de retroregel van de bijzondere financieringswet (62). De Vlaamse Gemeenschap laat zich in haar begrotingsramingen niet leiden door die retroregel en opteert voor een zeker uitlijningeffect dat toelaat om de uitgaven af te stemmen op het structurele pad van de ontvangsten. Zodoende wijken zowel het afrekeningssaldo van (t-1) als de middelenraming van (t) af van de federale doorstorting, maar worden al te grote schokken in het uitgavenniveau vermeden.

Indien de herziening van de verdeelsleutel van het aantal leerlingen nog wordt verrekend in de effectieve doorstorting tijdens het jaar 2000, dan duikt er bijkomend nog een te verwachten minwaarde op van ongeveer 1,8 miljard (63).

Een belangrijke compensatie kan komen van de gewestelijke belastingen (aandeel van 7% in de totale ontvangsten) omdat de voorzichtige ramingen amper 1 miljard hoger liggen dan de realisaties 1999. De twee voorbije jaren steeg de opbrengst van de gewestelijke belastingen telkens met ongeveer 4 miljard (64).

61 Regularisatie van de toewijzingen ingevolge herziening van de parameter van het aantal inwoners jonger dan 18 jaar op basis waarvan de (de)nataliteitsevolutie wordt gemeten.

62 De zgn. retroregel houdt in dat in afwachting van de definitieve vaststelling van de waarde van de parameter voor het jaar in kwestie, de waarde van de parameter van het voorgaande jaar dient weerhouden te worden in de middelenberekening.

De door de Vlaamse Gemeenschap in de aangepaste begroting 2000 weerhouden parameters:

- inflatie: 1,30 t.o.v. 1,12% in federale raming (met toepassing retro-regel voorzien in BFW)
- groei: 2,50 t.o.v. 1,80% in federale raming (met toepassing retro-regel voorzien in BFW).

63 Bij de begrotingscontrole 2000 hield de Vlaamse Gemeenschap wel en de Federale Overheid nog geen rekening met de herziening van de verdeelsleutel toe te passen op de BTW-toewijzingen.

64 Zo kan mogelijk de impact van de sterke economische groei in 2000 de in de begroting verwachte compensatie tussen de toename van het aantal transacties van onroerende goederen en de prijsstijgingen toch overschrijden en de opbrengst van de registratierechten positief beïnvloeden (raming van + 2 mia. voor 2000/1999, zoals voor 1999/1998, t.o.v. +0,1 mia. in begroting 2000). De realisaties over het eerste semester van 2000 wijzen in die richting.

De verhoging van de trekkingsrechten voor tewerkgestelde werklozen (+ 1 mia.) en de aanpassing van de dotatie voor buitenlandse studenten in het universitair onderwijs (+ 0,7 mia.), ingevolge het Sint-Elooisakkoord van 1 december 1999, werd, zoals op het federale niveau, bij de begrotingscontrole 2000 verrekend.

Van de totale begrotingsontvangsten 2000 wordt 95% gevormd door overdrachten vanwege de Federale Overheid (65). De ontvangsten voortvloeiend uit de eigen fiscale bevoegdheid zijn, op de leegstandheffing na (66), niet in de ontvangstenbegroting opgenomen. Bedoelde heffingen, voornamelijk milieuheffingen, worden immers rechtstreeks aan bepaalde diensten met afzonderlijk beheer toegewezen (in hoofdzaak het Minafonds en in mindere mate het Vlaams Infrastructuurfonds). Deze heffingen worden voor 2000 geraamd op 13,7 miljard (67). De diverse inkomsten uit de uitoefening van de gewest- en gemeenschapsbevoegdheden stellen weinig voor op de totaliteit van de begrotingsmiddelen (68).

De **betalingskredieten** voor 2000 stijgen met 2,8% (nominaal), de beleidskredieten nemen met 3,4% toe (ten opzichte van respectievelijk 4,9% en 4,6% in 1998). Het verschil tussen de gesplitste ordonnanceringskredieten en de gesplitste vastleggingskredieten (2 mia.) stemt overeen met de potentiële aangroei van de uitstaande vastleggingen.

Ter gelegenheid van de begrotingscontrole 2000 werden globaal gezien de vastleggingsmachtigingen opgetrokken terwijl de vereffeningskredieten neerwaarts werden herzien. Bij herhaalde toename van de divergentie tussen beide wordt een belasting gelegd op de toekomstige begrotingen. Maar voor 2000 gaat het volgens de toelichting bij de aangepaste begroting eerder om een bijzondere aanpassing, met name van de vastleggingsmachtigingen vereist om reeds bestaande verbintenissen inzake economische expansie te kunnen nakomen en derwijze de aanzuivering van een latente schuld in de toekomst mogelijk te maken (69); anderzijds waren voor de geschrapte vereffeningskredieten de bestaansredenen weggevallen.

De Afdeling acht het evenwel raadzaam om alle uitstaande vastleggingsmachtigingen te inventariseren zodat een continue opvolging mogelijk wordt en bij elke begrotingsfase de druk op de toekomstige begrotingsruimte kan ingeschat worden.

De omzetting van het begrotingssaldo van +10,8 miljard BEF naar het **gecorrigeerd saldo**, overeenkomstig de methodologie van de Afdeling, resulteert in een gecorrigeerd saldo van 22,0 miljard, hetzij een marge van 7,6 miljard ten opzichte van de verbintenis die de Vlaamse Gemeenschap heeft onderschreven in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002 (met name een surplus van 14,4 miljard voor 2000).

65 De overdrachten door de Federale Overheid werden hier gedefinieerd met uitsluiting van de belastingen of retributies waarvan de inning in eigen beheer is (onroerende voorheffing en kijk- en luistergeld).

66 De opbrengst van de heffing leegstand en verkrotting vertoont een dalende trend (ontradingseffect) en wordt voor 2000 nog slechts geraamd op 110 miljoen BEF.

67 De raming betreft de heffingen inzake afvalstoffen, oppervlaktewateren, meststoffen, grondwater (toegewezen aan het Minafonds) en watervangen (toegewezen aan het VIF).

68 Eigen niet-fiscale ontvangsten bedoeld in artikel 2, BFW (bijv. loodsgelden: voor 2000 begroot op 2,2 mia. BEF).

69 Het betreft de vastleggingsmachtigingen aan het FEERR-MGO en het FEERR-KO (Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconvertie - Middelgrote en Grote Ondernemingen respectievelijk - Kleine Ondernemingen).

De overgang naar het gecorrigeerd saldo is gesteund op een aantal correcties die de evolutie van de indirecte schuld, de beleidsverruimende verrichtingen van de n.v. Aquafin en de provisionering in rekening brengen.

3.3. De meerjarenplanning 2001-2002

Een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma dat kadert in voormeld Samenwerkingsakkoord (van 24 november 1999) en waarvan de looptijd ten minste overeenstemt met deze van het Stabiliteitsprogramma van België, zoals de Afdeling dit heeft aanbevolen in haar Jaarverslag 1999, ontbreekt voorlopig nog. De uitwerking van een dergelijk programma is echter wel aangekondigd in het verlengde van de begrotingsopstelling voor 2001.

Niettemin heeft de Vlaamse Gemeenschap een vrij gedetailleerde meerjarenbegroting 2001-2002 opgesteld. De uitgangspunten zijn de initiële begroting 2000 en de notie van ongewijzigd beleid (die wordt omschreven). De macro-economische parameters werden voorzichtig ingeschat (inflatie van 1,5% in 2001 en 2002 en een BNI groei van 2,5% in 2001 en 2,6% in 2002). Voor de BTW-toewijzingen werd nog uitgegaan van de in 1999 toegepaste verdeelsleutel zodat rekening dient gehouden te worden met een neerwaartse aanpassing van de toegewezen middelen die voorlopig op 1,8 miljard kan geraamd worden. Zonder in detail te treden, dient evenwel aangestipt te worden dat de projectie geen rekening houdt met de recent besliste maatregelen (zoals het sociaal akkoord in de non-profit sector en in het onderwijs en de verschuiving in de tijd van de budgettaire impact van de afcentiemen op de samengevoegde belasting). De overgang van het begrotingssaldo naar het gecorrigeerd saldo wordt gemaakt op basis van de elementen die in voorgaande punten (3.1. en 3.2.) ook door de Afdeling in rekening worden gebracht.

De resultaten van de meerjarenbegroting kunnen als volgt worden samengevat:

Tabel II 14
Meerjarenbegroting 2001-2002

Miljarden BEF

	2001	2002
Gecorrigeerd saldo (a)	17,0	30,5
Norm HRF	13,9	13,6
Afwijking (b)	3,1	16,9

- (a) Vóór aanpassing van de verdeelsleutel inzake BTW-toewijzingen in functie van de telling van het aantal leerlingen en exclusief de impact van de recente beslissingen in de non-profitsector en het onderwijs.
- (b) Minteken = afwijking

Uit deze indicatieve projectie, opgesteld bij de opmaak van de initiële begroting 2000 en sindsdien niet geactualiseerd, blijkt een positief verschil ten opzichte van de in het Samenwerkingsakkoord van november 1999 overeengekomen saldi.

De Afdeling beklemtoont dat in elk geval de in voormeld Samenwerkingsakkoord onderschreven verbintenissen dienen gerespecteerd te worden, ongeacht van reeds genomen of toekomstige initiatieven.

3.4. Besluit

Sinds 1997 sluit de Vlaamse Gemeenschap het begrotingsjaar af met een batig saldo en dit zowel op het niveau van het kasresultaat als op basis van de ordonnanceringen.

Sinds meerdere jaren resulteert de uitvoering van de begroting in een gecorrigeerd saldo dat ruimschoots beter is dan de aanbevelingen van de Afdeling.

Dit was niet anders in 1999 en ook de aangepaste begrotingsvooruitzichten voor 2000 wijzen op een positieve marge ten opzichte van de doelstelling overeengekomen in het Samenwerkingsakkoord betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002. De impact van de neerwaartse herziening van de verdeelsleutel inzake het toegewezen gedeelte van de BTW-opbrengst en de afwijkende raming inzake samengevoegde en gedeelte belastingen ten opzichte van de Federale Overheid zullen op uitvoeringsbasis de marge ten opzichte van de aanbevelingen enigszins beperken indien het voorziene uitgavenpeil integraal wordt gerealiseerd.

Over de periode 1989-1999 tekent zich een positieve afwijking af tussen de gemiddelde groei van de ontvangsten en deze van de uitgaven. De geleidelijke afbouw van de tekorten en de sinds 1997 gecumuleerde surplussen hebben een substantiële vermindering van de schuldratio (uitgedrukt als de verhouding schuld/ontvangsten) (70) mogelijk gemaakt. Over de periode 1997-1999 werd de schuldratio gereduceerd tot 60% van het eind 1996 gekende niveau (piekniveau gerekend vanaf de organisatie van de eigen thesaurie in 1991) en werd de schuld in absolute termen met bijna 30% afgebouwd (71). De schuldafbouw resulteert in een omgekeerde rentesnieuwbal.

De Afdeling wenst te herinneren aan haar aanbeveling tot opstelling van een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma zoals overeengekomen in het Samenwerkingsakkoord van november 1999.

De verbintenis die werd aangegaan in het voorgaande Samenwerkingsakkoord betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 1996-1999 (en die in het nieuwe Samenwerkingsakkoord voor de periode 2000-2002 opnieuw is opgenomen) tot optimalisering van het thesauriebeheer met het oog op de vermindering van de schuldgraad van de Gezamenlijke Overheid werd, zoals vorige jaren, ook in 1999 nagekomen.

70 Totale schuld gedefinieerd als de directe schuld en de indirecte schuld (waarbij de schuld sociale huisvesting die door het Alesh wordt beheerd éénvoudigheidshalve forfaitair voor de helft in aanmerking wordt genomen).

71 Bedragen niet gecorrigeerd voor inflatie.

4. De Franse Gemeenschap

4.1. De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normaleleving

Tabel II 15 geeft een overzicht van de begrotingsramingen, de aanrekeningen en de kasverrichtingen voor 1998-1999 (72). In de bijlagen II.12 tot II. 14 worden deze cijfers in een ruimer tijds kader geplaatst.

Tabel II 15
Begrotingsevoluties 1998-1999 (a)

Miljarden BEF

	1998			1999			1999/1998 veranderings% (nominaal)		
	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten	Ordon- nanciering	Kas
Ontvangsten <i>(realisatie %)</i>	233,9	230,3 <i>98,5%</i>	228,2 <i>97,6%</i>	241,0	233,7 <i>97,0%</i>	232,7 <i>96,6%</i>	3,0%	1,5%	2,0%
Uitgaven <i>(realisatie %)</i>	240,3	235,9 <i>98,2%</i>	238,0 <i>99,1%</i>	247,0	239,7 <i>97,1%</i>	239,2 <i>96,8%</i>	2,8%	1,6%	0,5%
Saldo	-6,4	-5,7	-9,8	-6,0	-6,0	-6,4	0,4	-0,3	3,4

- (a) exclusief de C-Fondsen, die in 1999 een excedent van de ontvangsten ten opzichte van de uitgaven vertonen van 1,5 mia. BEF, maar in 1998 een excedent van de uitgaven ten opzichte van de ontvangsten boeken van 1,2 mia. BEF (73).

Bron : Begrotingsdocumenten, Rekenhof, Schatkistoestand

Zoals de bovenstaande tabel aantoont is de Franse Gemeenschap op ordonnanceringsbasis binnen de door haarzelf vooropgestelde begrotingssaldi gebleven. In tegenstelling met 1998 is er weinig verschil tussen de toestand op ordonnanceringsbasis en die op kasbasis, wat logisch is gezien het klein aantal instellingen van openbaar nut in de Franse Gemeenschap.

72 De door de Franse Gemeenschap gepubliceerde begrotingsgegevens werden vertaald in het "traditionele" concept van netto te financieren saldi, d.w.z. dat de aflossingen op de directe schuld niet in de uitgaven vervat zitten (terwijl dat wel het geval is in de begrotingsdocumenten van de Franse Gemeenschap) en dat de leningsopbrengsten uit de middelen werden verwijderd.

73 De A-Fondsen zijn de fondsen waarvan de uitgaven onderworpen zijn aan een voorafgaand visum van het Rekenhof. De B-Fondsen zijn de fondsen waarover beschikt wordt door tussenkomst van de Regering. De C-Fondsen zijn de fondsen waarover rechtstreeks beschikt wordt door de rekenplichtigen die de ontvangsten hebben verricht; de gegevens i.v.m. deze Fondsen werden verstrekt door het Rekenhof. Aangezien de inlichtingen laattijdig aan het Hof worden overgemaakt, komen de gegevens voor 1999 van de voorlopige rekeningen die haar werden medegedeeld (zie Voorafbeelding van de resultaten van de begrotingsuitvoering 1999, blz. 21)

Rekening houdend met de toegewezen ontvangsten inclusief de C-Fondsen (74) is de realisatiegraad op de ontvangsten gedaald van 99,3% in 1998 naar 98,8% in 1999, terwijl de realisatiegraad van de uitgaven daalde van 99,5% naar 98,2%. Exclusief de variabele kredieten lag de realisatiegraad van de algemene ontvangsten in 1999 op 98,4%, tegen 99,8% in 1998. Daaruit mag geconcludeerd worden dat de middelenbegroting accuraat wordt geraamd, maar het benadrukt ook hoe belangrijk het is dat de realisatiegraad in de toekomst niet nog meer verslechtert. Verder kan er vermeld worden dat in de hier genoemde ontvangsten ten belope van 1.857,3 miljoen BEF rekening gehouden is met de overdrachten van het "Egalisatiefonds".

De BTW-middelen, die de voornaamste inkomstenbron zijn van de Franse Gemeenschap, hielden initieel rekening met een nieuwe verdeelsleutel tussen de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap (voorziene weerslag: 2,5 miljard BEF) en met een aanpassingsfactor van de bevolking jonger dan 18 jaar die verschilde van de tot dan toe gebruikte factor (75). Het in 1999 uiteindelijk verrekende bedrag beloopt 155,9 miljard BEF, tegenover 158,3 miljard BEF in de aangepaste begroting.

In nominale termen zijn de totale ontvangsten (76) met 1,5% gestegen tussen 1998 en 1999. In 1999 is de middelentoename voornamelijk het gevolg van de ontwikkeling van de overgedragen opbrengst uit de personenbelasting (+4,2%); bij de diverse ontvangsten (exclusief Egalisatiefonds en overgedragen middelen) is de toename groter (+5,8%), maar daar gaat het om een minder omvangrijk bedrag. Daarnaast stijgt de opbrengst van het kijk- en luistergeld wel (+3,9%), maar is de reële groei van deze ontvangst in 1999 quasi nul (77). De toegewezen ontvangsten (78) kenden een daling van bijna 3% ten opzichte van 1998 en zetten dus de daling van 4,8% in 1998 verder.

Het nominale groeipercentage van de uitgaven –inclusief de variabele kredieten– bedroeg 1,6% (79) en lag eens te meer hoger dan de toename van de middelen. Zonder de variabele kredieten zou de groei beperkt zijn tot 1,1%.

Aangezien de Franse Gemeenschap bijna geen vastleggingskredieten voorziet in de begroting, kan hier geen encours van betekenis opgebouwd worden. Bovendien blijven deze kredieten relatief onderbenut.

74 Sinds de invoering van de organieke begrotingsfondsen in 1995 wordt ieder jaar een belangrijke afwijking vastgesteld tussen de ramingen en de voorlopige realisaties – exclusief de C-Fondsen – waarvoor de gegevens laattijdig worden overgemaakt. In 1999 beliepen de geraamde ontvangsten en uitgaven ongeveer 6,4 miljard BEF; de realisaties beliepen 2,9 miljard BEF aan ontvangsten en 3,2 miljard BEF aan uitgaven bij de A- en B-Fondsen, waarbij 4,3 miljard aan ontvangsten en 2,8 miljard aan uitgaven bij de C-Fondsen moeten toegevoegd worden (niet-officiële cijfers). Qua begrotingsevenwicht dient vermeld dat, in afwijking van de wetten op de rijkscomptabiliteit, achttien organieke begrotingsfondsen een debetsaldo mogen vertonen.

75 De gegevens inzake de bevolking jonger dan 18 jaar werden herzien; bovendien werd er een volledige regularisatie van de periode 1990-1998 doorgevoerd waarvan het bedrag voor de Franse Gemeenschap 2,6 mia. BEF bedroeg.

76 Inclusief de variabele kredieten maar exclusief de C-Fondsen.

77 De ontvangsten 1999 omvatten 220 miljoen teruggestorte dotaties die in 1998 en 1999 niet werden aangewend en door de centra van Brussel en Namen aan de diensten belast met de inning van het kijk- en luistergeld werden teruggestort; de reële groei, d.w.z. exclusief de jaarlijkse groei van het eenheidsbedrag van het kijk- en luistergeld, is quasi nul (zie Voorafbeelding, Rekenhof, blz.7)

78 exclusief C-Fondsen

79 exclusief C-Fondsen

Tenslotte moet de gestage daling vermeld worden van de overdracht van het resultaat van het vorige jaar, dat achtereenvolgens is geëvolueerd van 2.047,8 miljoen BEF van 1997 voor de begroting 1998, naar 968,4 miljoen van 1998 voor de begroting 1999 en tenslotte naar "negatieve niet-aangewende middelen" ten belope van 139,5 miljoen van 1999 voor de begroting 2000 (80). Daar anderzijds de opbrengst van de overbruggingslening is uitgeput, speelt die geen rol meer in 1999.

Een vergelijking van de begrotingsuitvoering met de door de Afdeling in haar methodologie gehanteerde maximaal toelaatbare saldi maakt het noodzakelijk om naast de ordonnancerings ook de evolutie van de indirecte schuld in aanmerking te nemen (zie bijlage II.18).

Ondanks de toename van de encours van de kredietlijn "cultuur" (+244,9 miljoen BEF) zet de indirecte schuld de in 1996 en 1997 opgetekende maar in 1998 onderbroken daling verder. Die daling bedraagt 155,5 miljoen.

In 1999 waren er geen stortingen aan het "Egalisatiefonds". Er weze aan herinnerd dat het in 1998 gestorte bedrag van 1.857,3 miljoen BEF een positief effect had op de naleving van de normering omdat die storting niet als uitgave werd geboekt.

De Afdeling staat positief tegenover het aanleggen van voorzieningen, op voorwaarde dat de aanwending of realisatie van deze reserves binnen de marges van de maximaal toelaatbare saldi blijft. Ze beschouwt dergelijke voorzieningen als een element van voorzichtig budgettair beleid.

80 Dat bedrag van 139,5 miljoen BEF wordt bekomen door samentelling van de niet-uitvoeringen op niet-gesplitste kredieten 1999 (3.404,6 miljoen BEF), op gesplitste kredieten (219,5 miljoen BEF) en op overgedragen niet-gesplitste kredieten (244,2 miljoen BEF), waarvan de niet gerealiseerde algemene ontvangsten (d.i. exclusief toegewezen ontvangsten) en de niet gerealiseerde opbrengsten van leningen, die respectievelijk 3.700,5 en 307,3 miljoen BEF bedragen, worden afgetrokken.

Tabel II 16
De normnaleving m.b.t. de begrotingen 1992-1999

Miljarden BEF

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1A. Saldo ordonnancerings	-8,7	-8,9	-7,0	-7,1	-4,3	-4,4	-5,7	-6,0
1B. Variatie Fonds C (a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0,2	1,1	-1,2	1,5
1C. Gecorrigeerd saldo ordonnancerings (1A+1B)					-4,1	-3,3	-6,9	-4,5
2. Netto-debudgetteringens	-2,6	-2,1	0,4	0,7	0,4	0,3	-0,8	-1,7 (b)
3. Saldo (1C+2)	-11,3	-11,0	-6,6	-6,4	-3,7	-3,0	-7,7	-6,2
4. Overbruggingslening (c)		(-12,0)	-9,9	-9,4	-5,6	-3,0	-2,1	0,0
5. Niet-aangewende middelen				-1,9	-1,2	-1,6	-2,0	-0,9
6. Globaal Saldo (3+4+5)	-11,3	-11,0	-16,5	-17,7	-10,5	-7,6	-11,8	-7,1
7. Norm	-9,0	-9,1	-14,6	-13,2	-11,7	-9,6	-8,2	-5,7
8. Afwijking (6-7) (d)	-2,3	-1,9	-1,9	-4,5	1,2	2,0	-3,6	-1,4

- (a) De specificiteiten van die Fondsen werden reeds vermeld. De C-Fondsen werden voorheen niet geïntegreerd omdat de gegevens daaromtrent pas lang na het afsluiten van het begrotingsjaar en na het overleggen van de Voorafbeelding van het resultaat van de begrotingsuitvoering werden overgemaakt aan het Rekenhof. Nieuwe reglementaire beschikkingen aangaande "l'Agence Fonds Social Européen" zouden eerstdaags de weerslag van de C-Fondsen gevoelig kunnen verminderen.
- (b) Vermindering van de indirecte schuld (+0,1555 miljard BEF) ; bijdrage van het Egalisatiefonds (-1,8573 miljard).
- (c) Totaalbedrag van de opgenomen schijf, eventueel vermeerderd met de gekapitaliseerde intresten van het bedoelde jaar.
- (d) Minteken = overschrijding

Bron : Rekenhof, Statistiek van de indirecte schuld

Als we rekening houden met het geheel van die elementen krijgen we het resultaat dat in Tabel II 16 is opgenomen. Uit de vergelijking van de gerealiseerde gecorrigeerde tekorten met de norm blijkt dat de Franse Gemeenschap, die twee opeenvolgende jaren binnen de norm van de Afdeling was gebleven (namelijk in 1996 en 1997), in 1999 opnieuw een overschrijding (1,4 miljard BEF) laat noteren, die echter kleiner is dan in 1998.

4.2. De begroting 2000

Tabel II 17 maakt de vergelijking mogelijk tussen het voor 2000 vooropgestelde maximaal toelaatbare saldo en de initiële begroting (81).

Tabel II 17
De begroting 2000 versus de norm

Miljarden BEF

	Norm	2000		Verschil	
		Initieel	Aangepast	Initieel	Aangepast
1. Ontvangsten (a)		240,4			
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)		246,4			
3. Begrotingsuitgaven		249,9			
4. Aflossingen (b)		3,5			
5. Extra - budgettaire verrichtingen		0,0			
6. Saldo (6) = (1)-(2) (c)	-4,6	-6,0		-1,4	

- (a) Exclusief de heringeschreven niet-aangewende middelen (1,25 miljard BEF) en de ontvangsten afkomstig van het Egalisatiefonds (0,15 miljard)
- (b) Directe en indirecte schuld
- (c) Minteken=overschrijding

De in de initiële begroting voorziene overschrijding ten opzichte van de norm van de Afdeling, met name 1,4 miljard, stemt precies overeen met de ontvangsten die niet door de Afdeling in aanmerking genomen worden, te weten de overdracht van de heringeschreven niet-aangewende middelen van het vorige jaar (1,25 miljard) en het aanwenden van de middelen van het Egalisatiefonds (0,15 miljard). Uit de uitvoering van de begroting 1999 komt trouwens voort dat beide voornoemde ontvangsten in 2000 geen concrete vorm zullen aannemen, aangezien de berekening van de in 1999 niet-aangewende middelen leidt tot een negatief resultaat van 0,1395 miljard BEF, zoals eerder reeds uitvoerig werd toegelicht.

Om tot de naleving van de norm te komen, zou het verschil tussen de realisatiegraad van de uitgaven en die van de ontvangsten rond 0,6% moeten liggen (82).

81 De Franse Gemeenschap dient traditioneel haar begrotingsaanpassing slechts in de loop van de maand juni in, tezelfdertijd als haar begroting voor het daaropvolgende jaar. De aangepaste begroting voor 2000 zou in de loop van de herfst aan het parlement worden ingediend. Daarom blijft deze analyse gebaseerd op de initiële begroting.

82 In 1996 en 1997 was het verschil $\pm 1,0\%$. In 1998 was het maar 0,3% (exclusief de C-Fondsen).

Op basis van de initiële begroting stijgen de totale geraamde ontvangsten in nominale termen met 0,3% tussen 1999 en 2000, indien het overgedragen saldo van het vorige jaar en de voorafname op het Egalisatiefonds worden meegerekend. Zonder deze laatste mee in rekening te brengen bedraagt de groei 1%.

Dat is voornamelijk het gevolg van de evolutie die verwacht wordt voor het kijk- en luistergeld dat met 5,7% stijgt, voor de toegewezen ontvangsten (+2,6%) en voor de PB-middelen (+1,5%) (83). De BTW-middelen (ongeveer tweederde van de totale ontvangsten) nemen volgens de begrotingsramingen maar met 0,9% toe, onder meer wegens de zwakke stijging van de index van de consumptieprijzen die in aanmerking werd genomen bij de opmaak van de initiële begroting en wegens de regularisatie ingevolge de herziening van de aanpassingsfactor van de bevolking jonger dan 18 jaar over de periode 1990-1998. Op de herziening van de verdeelsleutel van de BTW-middelen (84) werd in de begroting 1999 reeds vooruitgelopen, zodat die dus geen bijzondere verhoging van die middelen met zich meebrengt.

De overige algemene ontvangsten daarentegen, die 1,7% van de totale ontvangsten vertegenwoordigen, dalen met 34,8% ingevolge variaties in tegengestelde richting : enerzijds groeien de overdrachten van vorige jaren met 29,1% (85), anderzijds verlaagt de bijdrage van het Egalisatiefonds met 91,9% en verlagen de "overige diverse ontvangsten" met 22,1%. De toegewezen ontvangsten stijgen met 2,6%. Ook moet er vermeld worden dat de pas later besliste verhoging van de dotatie voor buitenlandse studenten niet is opgenomen in de initiële begroting.

In het Jaarverslag 1999 werden de redenen in herinnering gebracht waarom de Afdeling niet akkoord gaat met de herinschrijving van niet-aangewende middelen van de vorige jaren :

- de Franse Gemeenschap heeft tijdens de voorbije jaren, met uitzondering van 1996 en 1997, geen overschotten ten opzichte van de door de Afdeling aanbevolen norm gerealiseerd;
- de Afdeling heeft aan geen enkel deelgebied de aanwending van de saldi van het verleden - voor zover die zouden bestaan hebben - toegestaan;
- zoals in de ESR95-methodologie wordt er door de Afdeling alleen rekening gehouden met reële opbrengsten.

83 De PB-middelen vertegenwoordigen ongeveer één vierde van de totale ontvangsten van de Franse Gemeenschap.

84 De Franse Gemeenschap steunde op art. 39, § 2 van de bijzondere financieringswet dat stelt dat :
"Het met toepassing van §1 bekomen bedrag wordt voor de begrotingsjaren 1989 tot en met 1998 omgeslagen over de Gemeenschappen volgens de verdeling van het huidig aantal leerlingen, te weten:

- voor de Vlaamse Gemeenschap : 57,55%
- voor de Franse Gemeenschap : 42,45%

Vanaf het begrotingsjaar 1999 wordt deze verdeelsleutel aangepast aan de verdeling van het aantal leerlingen aan de hand van bij de wet vastgestelde objectieve criteria.

Het aldus bekomen resultaat vormt het basisbedrag voor iedere Gemeenschap."

85 Het Rekenhof heeft sindsdien laten weten, in haar Voorafbeelding van de uitvoering van de begroting 2000, dat de overdracht uiteindelijk negatief zou zijn.

In vergelijking met de aangepaste begroting 1999 verminderen de in de initiële begroting 2000 opgenomen uitgaven (exclusief aflossingen op de directe schuld) nominaal met 0,1%. Dat de uitgavengroei dermate kon beperkt worden is in grote mate toe te schrijven aan de vermindering met 17,8% (hetzij 3,2 miljard BEF) van de dotaties die aan het Waals Gewest en aan de Franse Gemeenschapscommissie worden overgemaakt. In de uitgaven wordt trouwens niets voorzien om het Egalisatiefonds te spijzen.

4.3. Meerjarenprojectie 2001-2006

In haar vorig Jaarverslag heeft de Afdeling elk van de deelgebieden aanbevolen om een *meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma* op te stellen dat kadert in het Samenwerkingsakkoord dat tussen de deelgebieden en de Federale Overheid werd afgesloten. Het is de bedoeling dat de Gemeenschappen en de Gewesten aantonen hoe ze voor elk van de betrokken begrotingsjaren de door de Afdeling in haar Jaarverslag van juni 1999 aanbevolen doelstellingen denken te verwezenlijken.

De Franse Gemeenschap heeft geen dergelijk Stabiliteitsprogramma opgesteld, maar haar Algemene Toelichting bevat sedert meerdere jaren een meerjarenprojectie. De benaderingswijze is niet dezelfde want een meerjarenprojectie is in wezen van informatieve aard. Toch zou die projectie als basis kunnen dienen voor het opstellen van een dergelijk intern Stabiliteitsprogramma.

Wat de ontvangsten betreft, rekt de meerjarenprojectie op een betere inning van het kijk- en luistergeld (o.m. door een inhaalplan) en op een “intrafrancofone herfinanciering” die zou oplopen van 3,2 miljard in 2000 tot 4,4 miljard vanaf 2002. De verdeelsleutel van de BTW-middelen steunt op cijfers uit het verslag van 15 februari 1999 van de technische werkgroep samengesteld door het Overlegcomité. De “andere” ontvangsten lijken met grote voorzichtigheid geraamd te zijn (86). Wat de uitgaven betreft, steunen de vooruitzichten vooral op de loonmassa’s. Onderstaande tabel vat de vooruitzichten samen zonder er dieper op in te gaan.

86 De lijn “diverse ontvangsten”, bijvoorbeeld, blijft constant terwijl ze toch de geïndexeerde dotatie “buitenlandse studenten” omvat.

Tabel II 18
Meerjarenvoorzicht van de Franse Gemeenschap

	<i>Miljoenen BEF</i>					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
NFS (niet gecorrigeerd)	4.490,7	2.073,4	1.960,0	1.448,5	-5,5	-1.406,4
HRF-norm	3.200,0	2.500,0	1.900,0	1.200,0	700,0	400,0
Te dekken saldo (-) of beschikbare marge (+)	-1.290,7	426,6	-60,0	-248,5	705,5	1.806,4

Bron: Algemene Toelichting

Dat betekent dat, op basis van haar eigen definities en vooruitzichten, de Franse Gemeenschap enkel in 2000, 2002, 2005 en 2006 binnen de norm van de Afdeling zou blijven en deze norm zou overschrijden in 2001, 2003 en 2004.

Dit vooruitzicht moet om diverse redenen met de grootste voorzichtigheid benaderd worden:

- Enerzijds lijken de voor 2000 (beginjaar van de projectie) in aanmerking genomen macro-economische hypothesen zeer voorzichtig, met name een inflatie van 1,2% en een BBP-groei van 2,5%.
- Anderzijds werd de projectie opgesteld vóór het Sint-Elooisakkoord, waarin onder meer een verhoging met 0,8 miljard van de dotatie buitenlandse studenten voorzien is; dat akkoord regelt ook voor 2000 de verdeelsleutel van de BTW-middelen; er weze aan herinnerd dat het aandeel van de Franse Gemeenschap 42,45% bedroeg in de overgangsfase; bij de opstelling van de begroting 2000, dus vóór het Sint-Elooisakkoord, stelde de Franse Gemeenschap dat het haar toekomstige deel 43,12% bedroeg. Er worden regelmatig cijfers aangehaald die variëren tussen 42,88% en 42,95% als zijnde het aandeel dat de Franse Gemeenschap toekomt volgens het door het Sint-Elooisakkoord ingevoerde tellingsmechanisme, maar het Rekenhof, dat gelast is met de telling van het aantal leerlingen, had bij de opstelling van onderhavig verslag nog geen cijfer bevestigd.
- Tenslotte zullen diverse elementen verduidelijkt moeten worden bij de voor de herfst voorziene begrotingscontrole; het betreft hier elementen die zowel verband houden met de uitgaven (in dit stadium van de begrotingscontrole vastgestelde overschrijdingen, weerslag van de akkoorden met betrekking tot de non-profitsector, ...) als met de ontvangsten (initiatieven ter verbetering van de inning van de diverse ontvangsten, voorafname van 157,3 miljoen, over drie jaar gespreid, op de opbrengst van de verkoop door de RTBF van haar aandelen in Canal+België,...).

De Afdeling beklemtoont dat in elk geval de in voormeld Samenwerkingsakkoord van november 1999 onderschreven verbintenissen dienen gerespecteerd te worden, ongeacht van reeds genomen of toekomstige initiatieven.

4.4. Besluiten

De Franse Gemeenschap heeft haar begroting 1999 niet binnen de limieten van het door de Afdeling aanbevolen tekort kunnen houden, terwijl ze daar in 1996 en 1997 wel in geslaagd was. De overschrijding beloopt 1,4 miljard BEF (87), dus minder dan in 1998.

De voor 1999 op begrotingsbasis vastgestelde afwijking ten opzichte van de aanbevelingen houdt ook verband met het feit dat de herziening van de verdeelsleutel van de BTW-middelen pas vanaf 2000 wordt doorgevoerd en niet vanaf 1999 zoals de Gemeenschap in haar begroting 1999 had voorzien (zie voetnoot 84).

De overschrijding in 2000 is te verklaren door diverse mechanismen die door de Afdeling niet in aanmerking worden genomen, noch in de ene noch in de andere zin, met name de overdracht van niet-aangewende middelen en de ontvangsten afkomstig van het Egalisatiefonds. Niettegenstaande die vaststelling zou de Franse Gemeenschap haar begroting op uitvoeringsbasis binnen de normering kunnen brengen, indien het differentieel tussen de realisatiegraad op de ontvangsten en deze op de uitgaven ongeveer 0,6 procentpunt bedraagt of meer, zoals dat het geval was vóór 1998.

De Afdeling wenst te herinneren aan haar aanbeveling tot opstelling van een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma zoals overeengekomen in het Samenwerkingsakkoord van november 1999.

Tenslotte dient er vermeld te worden dat, zoals de vorige jaren, de Franse Gemeenschap de in het Samenwerkingsakkoord van 1996 aangepane (en in dat van 1999 hernieuwde) verbintenis is nagekomen inzake de optimalisering van het thesauriebeheer met het oog op de vermindering van de schuldgraad van de Gezamenlijke Overheid.

87 Wat onder meer te danken is aan een ontvangstenoverschot van 1,5 miljard ten opzichte van de uitgaven bij de C-Fondsen; daarzonder zou de overschrijding 2,9 miljard belopen.

5. Het Waals Gewest

5.1. De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normaleleving

Tabel II 19 geeft een overzicht van de begrotingsramingen voor de periode 1998-1999 (88) en van de uitvoering ervan op ordonnancerings- en kasbasis. In de bijlagen II.12. tot II.14. worden deze gegevens in een ruimer tijds kader geplaatst.

Tabel II 19
Begrotingsevoluties 1998-1999

	<i>Miljarden BEF</i>						1999/1998		
	Kredieten aangepast	1998 Ordon- nancing	Kas	Kredieten aangepast	1999 Ordon- nancing	Kas	veranderings% (nominaal)		
							Kredieten	Ordon- nancing	Kas
Ontvangsten (a) <i>(real. %)</i>	175,0	178,1 101,8%	182,6 104,3%	201,4	205,8 102,2%	211,7 105,1%	15,1%	15,5%	15,9%
Uitgaven <i>(real. %)</i>	187,2	177,5 94,8%	181,2 96,7%	199,6	192,0 96,2%	194,7 97,5%	6,6%	8,2%	7,5%
Begrotingssaldo	-12,3	0,7	1,4	1,8	13,8	17,0			
Andere verrichtingen			-8,1			-7,0			
Saldo	-12,3	0,7	-6,7	1,8	13,8 (b)	10,0	14,0	13,1	16,7

(a) de ontvangsten 1999 omvatten 12,3 miljard afkomstig van de gedeeltelijke verkoop van Cockerill-Sambre, die een uitzonderlijke ontvangst zijn.

(b) hetzij een saldo van 3,2 miljard en aflossingen op de directe schuld ten belope van 10,6 miljard.

Bron : Begrotingsdocumenten, Rekenhof, Schatkistoestand.

De uitvoering van de begroting 1998 op ordonnanceringsbasis leidde voor het eerst sinds 1991 tot een overschot. De uitvoering van de begroting 1999 resulteert in een positief begrotingssaldo zowel op het vlak van de aangepaste kredieten als op dat van de ordonnanceringen en van de kaspositie. De verklaring hiervoor is het bedrag van 12,3 miljard BEF ontvangen in 1999 ingevolge de verkoop van aandelen van Cockerill-Sambre (die hier in de ontvangsten zijn opgenomen), waarvan een gedeelte is gebruikt voor de aflossing van de directe schuld ten belope van 10,6 miljard (die hier niet in de uitgaven zijn opgenomen).

88 Hierbij wordt het traditionele concept van het netto te financieren saldo gehanteerd. Dit impliceert dat er in vergelijking met de gewestelijke begrotingsdocumenten (Algemene Toelichting) twee verschillen zijn : enkel de aflossingen op de directe schuld worden in mindering gebracht van de uitgavenkredieten en de leningsopbrengsten worden niet meegerekend in de ontvangsten. De verrichtingen op de organieke begrotingsfondsen worden mede in rekening gebracht. de afzonderlijke sectie wordt buiten beschouwing gelaten, behalve in de kastoestand.

De “overige verrichtingen” op kasbasis omvatten voornamelijk het saldo van de schatkestverrichtingen (-12,0 mia.) en de eerder op het jaar geïnde opbrengst van een lening (+4,9 mia). Zo komt men tot een financieringsoverschot van 10,0 miljard, dat trouwens overeenkomt met de vermindering van de directe schuld zoals die in bijlage is opgenomen.

Cockerill-Sambre buiten beschouwing gelaten (89), groeien de ontvangsten met 8,6% ten opzichte van 1998. Zowel op ordonnanceringsbasis als op kasbasis overtreffen de realisaties de begrotingsvooruitzichten; dat wijst op een grote nauwkeurigheid bij het ramen van de ontvangsten, nauwkeurigheid die strookt met de vanaf de begroting 1997 toegepaste techniek van de overdracht van de niet-aangewende middelen van het vorige jaar. Het realisatiepercentage lag eens te meer het hoogst (117,4%) bij de aan de organieke fondsen toegewezen ontvangsten, die echter maar 5,5% van de totaal aangerekende ontvangsten uitmaken; dat is zowel toe te schrijven aan de gewestelijke milieuheffingen (waarvan de realisaties zowel in procenten als in bedragen verbeteren) als aan de “overige toegewezen ontvangsten”, hoewel die post hoofdzakelijk bestaat uit het Tewerkstellingsfonds (zie verder). Ook bij de oneigenlijke gewestelijke belastingen –exclusief de milieuheffingen– lag de realisatiegraad hoog (116,1%).

De algemene ontvangsten, zijnde de totale ontvangsten exclusief de toegewezen ontvangsten, kenden een stijging met 7,7%. De toewijzingen inzake de samengevoegde belasting (opbrengst van de personenbelasting), die 67% van de totale ontvangsten vertegenwoordigen, namen toe met 6,7%. De gewestelijke belastingen, exclusief de milieuheffingen, met een aandeel van 9,9% in de ontvangsten, groeiden met 18,2%; bij die ontvangsten kenden de successierechten en de rechten van overgang bij overlijden de hoogste groei; zij namen toe met 20,6% en maakten 5,5% van de ontvangsten uit. De niet-aangewende middelen van het vorige jaar, die ten opzichte van 1998 met 23,6% toenamen (van 9,3 mia. BEF in 1998 naar 11,6 mia. in 1999), maakten 6,0% van de totaal aangerekende ontvangsten uit. Buiten deze overdracht groeiden de totale ontvangsten met 6,8%. De toegewezen ontvangsten kenden een groei van 26,7%, die niet zozeer toe te schrijven is aan de milieuheffingen (die toenemen met 7,4%) dan wel aan de overige toegewezen ontvangsten, en in het bijzonder aan het Tewerkstellingsfonds, dat een ongewoon hoge terugbetaling heeft genoten (met name 2,9 miljard) van door het FOREM niet aangewende gewestelijke subsidies (90).

89 Waar er in deze en in de volgende paragrafen verwezen wordt naar de totale ontvangsten van 1999, moet men daaronder, tenzij anders vermeld, de totale ontvangsten exclusief de opbrengst van de verkoop van activa (Cockerill-Sambre) verstaan. Ter herinnering: door 53,77% van het kapitaal van Cockerill-Sambre af te staan, heeft de Société Wallonne de Sidérurgie (SWS) een ontvangst van 26 miljard kunnen innen. Aangezien de terugbetaling van de lening van de staalsector zware wederbeleggingsvergoedingen zou vergen, heeft de Waalse Regering het wenselijker geacht de andere posten van de schuld te verminderen. Zo heeft er een terugbetaling van 10.6 miljard plaatsgevonden op de directe schuld, is er een vrijwillige bijdrage van 1.8 miljard gestort aan het ALESH en zijn er 6.6 miljard beschikbaar gesteld voor doelstellingen in verband met de staalsector, terwijl de overblijvende 7 miljard “beschikbaar” bleven.

90 De ontvangsten van dit Fonds evolueerden als volgt:

Begroting 1998 initieel	Begroting 1998 aangepast	Begroting 1999 initieel	Begroting 1999 aangepast	Begroting 2000 initieel (a)
427,3	427,3	375,0	3.225,7	132,4

(a) Het mechanisme van dit Fonds werd gewijzigd door het decreet van 6 mei 1999, dat stelt dat voortaan “de saldi van de niet-aangewende gewestelijke subsidies bij het afsluiten van het begrotingsjaar naar de reserves moeten worden overgebracht, op de balans van de FOREM”.

Samengevat kan gesteld worden dat voor 1999 de niet door andere overheden overgedragen middelen 13,4 % van de totale gewestelijke ontvangsten (exclusief Cockerill-Sambre) vertegenwoordigden, terwijl de door de Federale Overheid doorgestorte middelen 79,4% en de door de Franse Gemeenschap in het kader van het Sint-Kwintensakkoord gestorte dotatie 7,2% van de totaal aangerekende ontvangsten uitmaakten.

Aan de uitgavenzijde weerspiegelen de ordonnanceringen een uitvoeringsgraad die lichtjes hoger ligt dan van vorig jaar, vermits die van 94,8% naar 96,2% stijgt. De niet aangewende begrotingskredieten belopen 14,9 miljard BEF, rekening houdend met een excedent van 5,1 miljard van de geordnanceerde variabele kredieten ten opzichte van de bedragen in de aangepaste begroting, wat mogelijk was door de saldi beschikbaar op de organieke fondsen op 1 januari 1999. Dat impliceert dat de voorziene begrotingsontvangsten uit de overdracht van de niet-gebruikte middelen van het voorgaande jaar (hetzij 11,6 mia. BEF) niet aangesproken werden. Wat de algemene kredieten (exclusief organieke fondsen en overgedragen kredieten) betreft, bedroeg de benuttingsgraad 90,1%, tegenover 94,1% in 1998 en 96% in 1997. De geordnanceerde kredieten stegen met +8,2%, ten opzichte van +5,8% in 1998 en slechts 2,9% in 1997. Zoals in 1998 was de hogere groei van de ordonnanceringen voornamelijk toe te schrijven aan de ordonnanceringen op de organieke fondsen, die toenamen met 85,4% (na reeds toegenomen te zijn met 77,7% in 1998) en waarvan het aandeel in de totale ordonnanceringen steeg van 2,6% in 1997 naar 4,3% in 1998 tot 7,4% in 1999. De ordonnanceringen op variabele kredieten waren tot nog toe lager gebleven dan de tijdens het jaar zelf toegewezen ontvangsten; in 1999 daarentegen overtroffen de ordonnanceringen de in de loop van het jaar geïnde ontvangsten met 3,5 miljard.

De zogenaamde 'encours', d.w.z. het gecumuleerd bedrag van de vastleggingen op gesplitste kredieten die nog niet het voorwerp zijn geweest van ordonnanceringen, wordt bepaald op het niveau van de algemene kredieten en van de organieke fondsen (met uitsluiting van de afzonderlijke sectie). Het bedroeg eind 1999, na annulatie van visa, 95,1 miljard BEF, hetzij een stijging met 11,3 miljard tegenover eind 1998. Ongeveer 12% van de encours is gelokaliseerd bij de organieke fondsen. Voornoemde toename van de encours in 1999 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de voor de algemene uitgaven bestemde gesplitste kredieten (+8,5 miljard) en in mindere mate aan de variabele kredieten (+2,9 miljard). Over de periode 1990-1999 is de encours globaal toegenomen met 40,7 miljard BEF. Het hogere niveau van de vastleggingskredieten ten opzichte van de ordonnanceringskredieten, de structureel hogere benuttingsgraad van eerstgenoemde en de belangrijke vastleggingen gedaan op het einde van het jaar hebben hiertoe bijgedragen. Aansluitend bij de maatregelen tot uitzuivering van de encours (91) heeft de Waalse Regering beslist dat er bij de begrotingscontrole 2000 voor 3,1 miljard middelen zouden toegewezen worden aan die uitzuivering.

De vergelijking tussen de uitvoering van de begroting 1999 en de door de Afdeling aanbevolen tekortnorm gebeurt op basis van het gecorrigeerd tekort, zoals weergegeven in Tabel II 20 hierna.

91 Met name met betrekking tot de dossiers waarvan het visum al meer dan vijf jaar oud is of al drie jaar geen beweging heeft gekend en die een encours van bijna 19,6 miljard vertegenwoordigen.

Voor de vaststelling van het globaal tekort wordt uitgegaan van het saldo van de aangerekende ontvangsten en de geordonnanceerde uitgavenkredieten, zoals weergegeven in Tabel II 19 hierboven. De aangerekende ontvangsten uit de overdracht van niet-gebruikte middelen van het vorige jaar worden uitgesloten, net zoals de ontvangsten uit het Egalisatiefonds van de begroting en de opbrengst van de verkoop van activa. De evolutie van de gedebudgetteerde schuld daarentegen wordt wel in rekening gebracht.

Tabel II 20
De normering m.b.t. de begrotingen 1992-1999

Miljarden BEF

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1. Saldo ordonnancerings	-12,0	-11,8	-12,3	-19,9	-7,9	-3,1	0,7	1,5 (e)
2. Netto-debudgettering	-6,4	-0,8	-1,8 (a)	2,8	2,9	2,7	2,9	8,5 (b)
3. Saldo (1+2)	-18,4	-12,6	-14,1	-17,1	-5,0	-0,4	3,5	10,0
4. Niet-aangewende middelen						-6,1	-9,3	-11,5
5. Provisie ALESH					-7,3 (c)			
6. Globaal saldo (3+4+5)	-18,4	-12,6	-14,1	-17,1	-12,3	-6,6	-5,8	-1,5
7. Norm	-17,4	-17,9	-15,7	-14,4	-13,2	-11,0	-8,6	-6,0
8. Afwijking (6-7) (d)	-1,0	5,3	1,6	-2,7	0,8	4,4	2,8	4,5

- (a) Exclusief de schuldherschikking binnen het ALESH die in de loop van 1994 tussen de Federale Overheid en de Gewesten in het voordeel van laatstgenoemden werd doorgevoerd.
- (b) Aflossing van de indirecte schuld exclusief ALESH (3,7 miljard); storting aan het Egalisatiefonds (2,7 miljard); wat de door het ALESH beheerde schuld van de sociale huisvesting betreft, wordt er rekening gehouden met de schuldevolutie die aan het Gewest toerekenbaar is (vermindering van 2,1 miljard eind 1999); er dient geen rekening gehouden te worden met een debudgettering bij de SOFICO)
- (c) Stemt overeen met de aanrekening als begrotingsontvangst van de in het verleden geordonnanceerde maar niet betaalde kredieten.
- (d) Minteken=overschrijding
- (e) Hetzij 13,8 miljard, waarvan 12,3 miljard, afkomstig van de verkoop van activa, worden afgetrokken.

Bron : Rekenhof, Waals Gewest

Zoals de twee vorige jaren is het gecorrigeerd tekort, berekend volgens de methodologie van de Afdeling, in 1999 opnieuw op substantiële wijze beneden de aanbevolen tekortnorm gebleven. De sterke groei van de ontvangsten, de lage benuttingsgraad van de uitgavenkredieten alsook de verdergezette afbouw van de gedebudgetteerde schuld zonder nieuwe debudgettering, zijn de factoren die tot dit positieve resultaat hebben geleid. Het aanbevolen differentieel van minimaal 4,5% tussen de realisatiegraad van de ontvangsten en die van de uitgaven werd bijgevolg integraal gerealiseerd.

5.2. De begroting 2000

In Tabel II 21 worden de begrotingsvooruitzichten voor 2000 vergeleken met de door de Afdeling aanbevolen norm.

Tabel II 21
De begroting 2000 versus norm

Miljarden BEF

	Norm	2000		Verschil	
		Initieel	Aangepast	Initieel	Aangepast
1. Ontvangsten (a)		174,6			
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)		189,3			
3. Begrotingsuitgaven		194,5			
4. Aflossingen (b)		5,2			
5. Extra - budgettaire verrichtingen (c)		0,0			
6. Saldo (6) = (1)-(2) (d)	-6,2	-14,7		-8,5	

- (a) Met uitsluiting van de heringeschreven niet-aangewende middelen van het voorgaande jaar (7.5 miljard) en inkomsten afkomstig van het Egalisatiefonds (2.7 miljard).
- (b) Rekening houdend met de bijkomende schuldvermindering van 1.2 miljard bij het ALESH en met aflossingen op de indirecte schuld ten belope van 4.0 miljard; de initiële begroting 2000 bevat geen enkele aflossing op de directe schuld.
- (b) Voorziening op het Egalisatiefonds; volgens de inlichtingen waarover de Afdeling beschikt zouden er wat de verrichtingen van de SOFICO en de oprichting van de SPGE (Société Publique de Gestion de l'Eau) betreft geen extra-budgettaire verrichtingen plaatsvinden.
- (d) Minteken = overschrijding

De Afdeling acht het noodzakelijk dat er een differentieel van ongeveer 4,5% wordt gehandhaafd tussen de realisatiegraad van de ontvangsten (exclusief de niet gebruikte middelen van het voorgaande jaar) en de benuttingsgraad van de uitgavenkredieten (op gecorrigeerde basis); slechts onder die voorwaarde kan het ex-post begrotingssaldo overeenstemmen met de aanbevolen tekortnorm voor het begrotingsjaar 2000.

In 1999 stemmen de extra-budgettaire verrichtingen vermeld in Tabel II 21 overeen met de voorziene dotatie aan het Egalisatiefonds van de begrotingen (92) die een verbetering van het globaal tekort impliceert. De initiële begroting 2000 voorziet hier geen enkel bedrag, maar de Waalse Regering heeft al beslist dat het Fonds bij de begrotingsaanpassing opnieuw gespijst zou worden, en dit ten belope van 2,9 miljard BEF. Zoals vorig jaar staat de Afdeling gunstig tegenover het aanleggen van voorzieningen, op voorwaarde dat de aanwending of realisatie daarvan binnen de marges van de maximaal toelaatbare saldi blijft. Ze beschouwt dergelijke voorzieningen als een element van voorzichtig budgettair beleid.

Gelet op de eenmaligheid van de opbrengst uit de verkoop van activa, gaat de initiële begroting 2000 uit van een (nominale) ontvangstendaling van 8,2% ; exclusief de verkoop van activa verminderen de ontvangsten met 2,1% ten opzichte van de aangepaste begroting van 1999. Die vermindering moet worden gerelativeerd en worden beoordeeld aan de hand van vijf elementen :

1. een vermindering van de overgedragen niet-aangewende middelen van het vorige jaar (-35%, d.i. een vermindering van ongeveer 4 miljard in de initiële begroting 2000 ten opzichte van de aangepaste begroting 1999), maar het initieel bedrag wordt bij de begrotingsaanpassing waarschijnlijk opgetrokken met 8,3 miljard;
2. een vermindering van 17% van de dotatie van de Franse Gemeenschap (d.i. een vermindering ongeveer 2,3 miljard);
3. een vermindering van 79% van de (niet-fiscale) toegewezen ontvangsten, gezien het uitzonderlijk karakter van de in 1999 verrichte en in 2000 niet herhaalde storting aan het Tewerkstellingsfonds;
4. een vermindering van 0,2% - hetzij 250 miljoen - van de verwachte ontvangsten uit de personenbelasting, volgens de ramingen van het Waalse Gewest (bedrag dat lager ligt dan dat voorzien in de federale Rijksmiddelenbegroting)(93); het is trouwens de eerste keer dat de ontvangsten uit de personenbelasting er niet op vooruit gaan;
5. a contrario stort het Egalisatiefonds van de begrotingen het bedrag van 2,7 miljard dat in 1999 werd gereserveerd (zie hierboven) en stijgen de in de bijzondere financieringswet bedoelde gewestelijke belastingen met 12,4% ondanks de voorzichtige ramingen, die 679,1 miljoen BEF lager liggen dan in de initiële Rijksmiddelenbegroting (94); de autonome gewestelijke belastingen (hoofdzakelijk toegewezen ontvangsten) stijgen met 24,7% ten opzichte van de aangepaste begroting 1999.

92 Het Egalisatiefonds van de begrotingen van het Gewest werd bij decreet opgericht als pararegionale van categorie A.

93 Het bedrag van de PB-middelen dat het Waals Gewest ten deel valt na de begrotingscontrole 2000 blijft lichtjes hoger dan het initieel in de Gewestbegroting voorziene bedrag, ook al ligt het lager dan in de initiële federale begroting 2000.

94 Ook moet er vermeld worden dat de initiële begroting 2000 ingediend was vóór het akkoord van het overlegcomité van 1/12/99 dat de toestand van de ontvangsten van het Gewest lichtjes verbetert inzake trekkingsrechten: het deel daarvan dat het Waalse Gewest ten goede komt werd vastgelegd op 5,6 miljard tegenover 4,8 miljard voordien. Het precieze bedrag (waarin rekening gehouden wordt met de 78,8 miljoen BEF die rechtstreeks aan de Duitstalige Gemeenschap worden gestort) is echter nog niet bekend.

Aan de uitgavenzijde wordt, in vergelijking met de aangepast begroting 1999, een (nominale) daling van 7,5% voorzien bij de betalingskredieten en een daling van 9,0% bij de beleidskredieten. In absolute waarde liggen de beleidskredieten 7,3 miljard BEF hoger dan de betalingskredieten (tegenover respectievelijk verschillen van 7,5 en 8,4 miljard in de aangepaste begrotingen 1998 en 1999), waarvan 3,3 miljard bij de gesplitste kredieten en 4 miljard bij de variabele kredieten.

5.3. Meerjarenprojectie 2001-2005

In haar vorig Jaarverslag heeft de Afdeling elk van de deelgebieden aanbevolen om een *meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma* op te stellen dat strookt met het Samenwerkingsakkoord dat tussen de deelgebieden en de Federale Overheid werd afgesloten. Het is de bedoeling dat de Gemeenschappen en de Gewesten aantonen hoe ze voor elk van de betrokken begrotingsjaren de door de Afdeling in haar Jaarverslag van juni 1999 aanbevolen doelstellingen denken te verwezenlijken.

Het Waalse Gewest heeft geen dergelijk Stabiliteitsprogramma opgesteld, maar haar Algemene Toelichting bevat al verschillende jaren een meerjarenprojectie. De benaderingswijze is niet dezelfde want een meerjarenvoorzicht is in wezen van informatieve aard. Toch zou die projectie als basis kunnen dienen voor het opstellen van een dergelijk intern Stabiliteitsprogramma.

De belangrijkste parameters van de projectie zijn een inflatie van 1,3% in 2000 en van 1,5% daarna, alsook een groei van 2,5% in 2000 en van 2,25% vanaf 2001. De PB-middelen werden op basis van die parameters berekend, waarbij rekening werd gehouden met een PB-differentieel per inwoner van 11,446%. De dotatie van de Franse Gemeenschap wordt in 2000 verminderd met 2,4 miljard (beginjaar van het vooruitzicht) en wordt daarna geïndexeerd. De gewestelijke belastingen en de toegewezen ontvangsten worden alleen maar geïndexeerd. Het bedrag van de trekkingsrechten blijft onveranderd (4,7 miljard) en houdt dus geen rekening met de verhoging voorzien in het Sint-Elooisakkoord, die ze heeft vastgesteld op 5,6 miljard BEF. Het Egalisatiefonds komt pas vanaf 2000 voor in de ontvangsten. De niet-gebruikte middelen van het vorige jaar zijn vastgesteld op 6 miljard BEF en worden vanaf 2001 geïndexeerd.

De primaire uitgaven worden geïndexeerd, terwijl de evolutie van de rentelasten en die van de uitgaven betreffende het ALESH, de SPABS (Sociétés Patrimoniales Autonomes de gestion des Bâtiments Scolaires) en de zuivering van het afvalwater op specifieke parameters berusten.

Zonder verder in te gaan op die hypothesen, kan het vooruitzicht als volgt worden samengevat.

Tabel II 22
Meerjarenprojectie van het Waals Gewest

	<i>Miljoenen BEF</i>				
	2001	2002	2003	2004	2005
NFS (niet gecorrigeerde)	3.152,2	4.725,6	3.017,2	2.694,9	2.051,8
Norm HRF	5.900,0	5.600,0	5.200,0	4.700,0	4.200,0
Te dekken saldo (-) of beschikbare marge (+)	2.747,8	874,4	2.182,8	2.005,1	2.148,2

Bron: Algemene Toelichting

Dat betekent dat, op basis van haar eigen definities en hypothesen, het Waals Gewest de norm van de Afdeling in acht neemt over de hele beschouwde periode.

De Afdeling beklemtoont dat in elk geval de in voormeld Samenwerkingsakkoord van november 1999 onderschreven verbintenissen dienen gerespecteerd te worden, ongeacht van reeds genomen of toekomstige initiatieven.

5.4. Besluit

In 1999 was het begrotingssaldo positief en beter dan het jaar daarvoor ; het is dus duidelijk binnen de grenzen van de door de Afdeling aanbevolen tekortnorm gebleven. Er moet benadrukt worden dat, zoals dat in 1998 reeds het geval was, de overgedragen middelen (niet-aangewende middelen van het vorige jaar) niet werden benut.

Het Gewest slaagt er sinds 1996 systematisch in om de uitvoering van haar begroting binnen de marges van de maximaal toelaatbare tekorten te houden. Dit positieve resultaat is toe te schrijven aan de volgehouden combinatie van een vrij belangrijke ontvangstengroei, een beheerste uitgavenevoluitie en de verdere afbouw van de gedebudgetteerde schuld. In 1999 daalde ook de directe schuld gevoelig (-10 miljard). Het toewijzen van aanzienlijke middelen aan de vermindering van de directe en indirecte schuld in 1999, waaronder voornamelijk een aanzienlijk deel van de opbrengst van de gedeeltelijke verkoop van Cockerill-Sambre, is een zeer positief element. De Afdeling neemt ook akte van de onlangs door de Waalse Regering genomen beslissing om bij de komende begrotingscontrole een bijkomend miljard toe te wijzen aan de afbouw van de schuld.

Op basis van de correcties die werden aangebracht overeenkomstig de methodologie van de Afdeling, valt er bij de begroting 2000 een overschrijding van de aanbevolen tekortnorm te noteren. De norm zal nochtans gerespecteerd worden als een differentieel van ongeveer 4,5 procentpunten gehandhaafd wordt tussen de ontvangsten en uitgaven. Dat zou geen probleem mogen stellen, aangezien dat differentieel de laatste drie jaren altijd ten minste 6 procentpunten bedroeg.

De Afdeling wenst te herinneren aan haar aanbeveling tot opstelling van een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma zoals overeengekomen in het Samenwerkingsakkoord van november 1999.

Tenslotte moet er benadrukt worden dat, zoals de vorige jaren, het Waals Gewest de in het Samenwerkingsakkoord van 1996 aangegeven (en in dat van 1999 hernieuwde) verbintenis is nagekomen inzake de optimalisering van het thesauriebeheer met het oog op de vermindering van de schuldgraad van de Gezamenlijke Overheid.

6. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

6.1. De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleiving

In onderhavige toelichting bij de begrotingsuitvoering van 1999 worden de realisaties op het niveau van de kasverrichtingen en van de ordonnancements vergelijken met de aanpassingsbladen die resulteerden uit de begrotingscontrole van het najaar 1999 (95). Een overzicht van de begrotingsuitvoering in de periode 1989-1999 is opgenomen in de bijlagen II. 12 tot II. 14.

Tabel II 23
Begrotingsevoluties 1998-1999

Miljarden BEF

(a)	Kredieten aangepast	1998			1999			1999/1998 veranderings% (nominaal)		
		Ordon- nanciering	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten	Ordon- nanciering	Kas	
Ontvangsten <i>(realisatie %)</i>	54,9	58,2 <i>106,0%</i>	58,3 <i>106,1%</i>	58,3	58,2 <i>99,7%</i>	58,2 <i>99,7%</i>	6,2%	-0,1%	-0,1%	
Uitgaven <i>(realisatie %)</i>	62,2	58,4 <i>94,0%</i>	58,4 <i>93,9%</i>	63,7	57,6 <i>90,4%</i>	58,9 <i>92,4%</i>	2,4%	-1,5%	0,8%	
Begrotingssaldo	-7,3	-0,2	-0,2	-5,4	0,6	-0,7	1,9	0,8	-0,5	
Andere verrichtingen			1,0			1,8			0,8	
Saldo	-7,3	-0,2	0,8	-5,4	0,6	1,1	1,9	0,8	0,2	

(a) Inclusief de verrichtingen op de organieke fondsen (behalve schuldbeheersverrichtingen). Ontvangsten gedefinieerd exclusief leningsopbrengsten. Uitgaven gedefinieerd exclusief aflossingen directe schuld.

Bron: Begrotingsdocumenten, Schatkistoestand, Rekenhof (1998), Gegevens verstrekt door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (1999).

Na het in 1998 gerealiseerde quasi evenwicht (saldo van -0,2 miljard), werd het begrotingsjaar 1999 afgesloten met een licht surplus van 0,6 miljard BEF. De vanaf 1994 ingezette verbetering van de saldi werd dus verdergezet, zij het in minder sterke mate. Het gerealiseerde overschot stemt overeen met het saldo van de verrichtingen op de organieke fondsen (96); de verrichtingen op de algemene ontvangsten en uitgaven (hetzij 97% van het totaal) waren dus in evenwicht.

95 In het Jaarverslag 1999 van de Afdeling werd de interne controle die in het voorjaar plaatsvond maar geen aanleiding gaf tot aanpassingen in de initiële begroting, ook reeds als een begrotingscontrole voorgesteld (cf. aangepaste kredieten 1999, Tabel II.24, op blz. 122).

96 Positief verschil tussen de tijdens het jaar toegewezen ontvangsten (exclusief saldo op 1/1) en de ordonnancements op variabele kredieten (0,6 mia. in 1999).

Zoals het voorgaande jaar is de afwijking tussen het gerealiseerd en het begroot saldo vrij hoog. De in de begroting voorziene ontvangsten werden vrijwel volledig gerealiseerd maar de uitvoering op de ingeschreven uitgavenkredieten lag vrij laag.

De in 1999 aangerekende **ontvangsten** stabiliseerden in nominale termen op het niveau van 1998 (-1,2% reëel), na de sterke en uitzonderlijke groei die in dat jaar werd opgetekend (+11,4% reëel).

De forse stijging in 1999 van enkele dominerende ontvangsten, zoals de overdracht inzake de samengevoegde belasting (+8,4% reëel – aandeel van 61% in de totale ontvangsten) en de opbrengst van de registratierechten (+18,7% reëel – aandeel van 8%), werd gecompenseerd door een niet onverwachte afname van de successierechten (-0,3 mia., hetzij -5,6% reëel) en van de overgedragen inkomsten van de agglomeratie (-0,9 mia., hetzij -17,5% reëel) enerzijds, en een daling van een aantal kleinere ontvangstenposten anderzijds. De evolutie van de successierechten, die 12% van de totale ontvangsten vertegenwoordigen, wijst eerder in de richting van een normalisering van de ontvangsten, gelet op een aantal niet-recurrente factoren die de resultaten van de voorbije jaren bijzonder gunstig hebben beïnvloed (reële groei in 1998 van bijna 30%). De daling in de andere ontvangsten is voornamelijk gelokaliseerd bij de door de Federale Overheid doorgestorte dotatie dode hand (impact van -1,6 miljard in 1999) (97). Een andere factor was de geringere opbrengst van de autonome gewestelijke belasting (-0,3 mia.) ingevolge het afnemend belang van de geïnde achterstallen met betrekking tot voorgaande jaren.

De in de begroting voorziene ontvangsten werden ten belope van 99,7% verwezenlijkt. De voornaamste oorzaak van de niet-integrale realisatie ligt in de late doorstorting van de dotatie dode hand (de aanrekening gebeurt op het jaar 2000). De voorziene transfer van het toegewezen gedeelte van de personenbelasting stemde overeen met het in de federale Rijksmiddelenbegroting ingeschreven bedrag en de overige dominante ontvangsten werden accuraat en voorzichtig ingeschat zodat hun realisaties de begrotingsramingen overtroffen.

Van de totale middelen waarover het Gewest in 1999 kon beschikken, werd 91% overgemaakt door andere overheden of entiteiten (+1% t.o.v. 1998), hetzij 84% door de Federale Overheid (98), 7% door de Agglomeratie en slechts 0,3% door de drie Gemeenschapscommissies te Brussel (99). De ontvangsten voortvloeiend uit de uitoefening van de eigen fiscale bevoegdheid, met inbegrip van de overgenomen agglomeratie- en provinciale taksen, vertegenwoordigden 5,6% van de middelen (tegenover 6,1% in 1998).

97 De in 1999 gerealiseerde minderontvangst is te wijten aan het wegvallen van de dubbele storting die in 1998 plaatsvond (dotatie van 1997 en 1998) enerzijds, en het uitblijven van de doorstorting van de dotatie voor het jaar 1999 (slechts 0,05 mia. aangerekend t.o.v. 0,9 mia.) anderzijds.

98 Met inbegrip van de "oneigenlijke" gewestelijke belastingen zoals bedoeld in artikel 3 van de bijzondere financieringswet – aandeel van 21% in de totale ontvangsten van het Gewest.

99 Het betreft de bijdragen van de drie Gemeenschapscommissies tot de dotatie aan de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 0,3 mia. voorzien in de begroting, slechts 0,15 mia. aangerekend in 1999 wegens te late doorstorting (enkel een gedeelte van de bijdrage door de Franse Gemeenschapscommissie kon worden aangerekend).

De **uitgaven** daalden nominaal met bijna 1 miljard BEF (-2,5% reëel) en bleven gevoelig achter op de begrotingsvooruitzichten. De realisatiegraad daalde tot 90,4% (hetzij -3,6 procentpunt ten opzichte van 1998). Sinds 1992 is de begrotingsuitvoering niet meer zo laag geweest. De voorbije drie jaar schommelde de uitvoeringsgraad rond 94%, voorheen varieerde hij tussen 97% en 99%. Gegeven de vertraging in de aanwending van de kredieten van het jaar zelf (niet gesplitste kredieten) wordt de begroting 2000 belast met een vrij belangrijk krediettransport van 1999.

Gelet op de vastleggingen (gevoelig lager aanwendingspercentage) en de ordonnancerings in 1999, zouden de uitstaande vastleggingen op gesplitste kredieten (zogenaamde "encours") verder zijn afgebouwd zodat de door het Gewest vooropgestelde doelstelling, met name een encours die maximaal 145% van het normaal jaarlijks vastleggingsniveau bedraagt, vrij dicht wordt benaderd (100).

Om de overgang te maken van het begrotingssaldo (van Tabel II 23) naar het **gecorrigeerd saldo**, bepaald overeenkomstig de methodologie van de Afdeling, wordt de evolutie van de indirecte schuld in rekening gebracht (met inbegrip van de indirecte schulden die in de directe schuld werden overgenomen); overige correcties zijn niet op het Gewest van toepassing. Meer details werden opgenomen in de voetnoot bij de hiernavolgende tabel.

100 Voorlopige raming van vermindering van encours in 1999: -1,1 mia. BEF d.i. (ramingen exclusief organieke fondsen – in de algemene toelichting bij de begroting 2000 werden de organieke fondsen wel in de vooruitzichten betrokken).

Tabel II 24
De normnaleving voor de begrotingsuitvoering 1992-1999

Miljarden BEF

	1992	1993	1994	1995 (e)	1996	1997	1998	1999
1. Saldo ordonnancerings (a)	-8,6	-11,1	-8,8	-6,8	-3,6	-3,8	-0,2	0,6
2. Netto-debudgettering (b)	-1,4	-7,1	3,1 (d)	3,6	2,9	3,7	3,5	2,8 (f)
3. Globaal tekort (1+2)	-10,0	-18,2	-5,8	-3,1	-0,7	-0,2	3,2	3,4
4. Norm	-7,4	-5,4	-6,9	-4,3	-4,5	-4,3	-4,3	-2,6
5. Afwijking (4-3) (g)	-2,6	-12,8 (c)	1,1	1,2	3,8	4,2	7,6	6,0

- (a) Saldo op ordonnanceringsbasis (zie tabel II 23).
- (b) Algemeen gesteld: rekening houdend met de evolutie van de indirecte schuld, bepaald inclusief de in de directe schuld opgenomen indirecte schulden, en voor het ALESH rekening houdend met de schuldafname die toerekenbaar is aan het Gewest.
- (c) Overschrijding gedeeltelijk te wijten aan een statistische aanpassing in de gedebudgetteerde schuld m.b.t. de lokale overheden en gedeeltelijk aan een uitzonderlijke inhaaloperatie op het niveau van de ordonnancerings.
- (d) Exclusief de schuldherschikking binnen het ALESH die tussen de Federale Overheid en de Gewesten in het voordeel van deze laatste werd doorgevoerd in 1994.
- (e) Vanaf 1995 werden de begrotingen van de Brusselse Agglomeratie en het Brusselse Gewest geconsolideerd.
- (f) 1999 concreet: evolutie indirecte schuld (afname 2,8 mia.) waaronder de in de directe schuld overgenomen schulden (afname 0,04 mia.), BGHGT (afname 1,9 mia.) en ALESH (afname 0,3 mia.).
- (g) Minteken = overschrijding
- Bron: Administratie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en begrotingsdocumenten.

Uit voorgaande tabel blijkt dat het gecorrigeerd saldo in 1999 ruim beter was dan de norm van de Afdeling. Het verwezenlijkte surplus (ordonnanceringsaldo) werd aangevuld met de herbudgettering ten belope van 2,8 mia. zodat het overschot op gecorrigeerde basis 3,4 miljard bedroeg (101).

101 In de herbudgettering 1999 zit de laatste schijf van de aflossing van de gedebudgetteerde schuld inzake de MIVB vervat. De overblijvende schuld (hetzij 13.773,9 miljoen) is in hoofde van het Gewest een gewaarborgde schuld.

6.2. De begroting 2000

Op basis van de initiële begrotingsvooruitzichten bedraagt het voor 2000 voorziene tekort 5,3 miljard BEF. Dit betekent in vergelijking met de begroting van het voorgaande jaar een quasi stabilisatie die aansluit bij het genormeerd traject dat door de Afdeling voor de periode 1999-2000 werd uitgetekend.

In de volgende tabel wordt nagegaan of het genormeerd saldo voor 2000 op basis van de initiële begroting wordt nageleefd.

Tabel II 25
Begroting 2000 versus norm

Miljarden BEF

	Norm	2000		Verschil	
		Initieel	Aangepast	Initieel	Aangepast
1. Ontvangsten		60,6	n.b.		n.b.
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)		62,6	n.b.		n.b.
3. Begrotingsuitgaven		70,0	n.b.		n.b.
4. Aflossingen (a)		7,1	n.b.		n.b.
5. Extra - budgettaire verrichtingen (b)		-0,3	n.b.		n.b.
6. Saldo (6) = (1)-(2) (c)	-2,7	-2,0	n.b.	0,7	n.b.

(a) Aflossingen van de directe schuld (4,1 mia.) en van de indirecte schuld (3,0 mia.) (met inbegrip van de aflossingen op de in de directe schuld overgenomen schulden).

(b) Verwachte evolutie van de netto schuld van het BGHGT (afname 0,3 mia.).

(c) Minteken = overschrijding

Bron: Begrotingsdocumenten

De vooropgestelde toename van de **ontvangsten** bedraagt 4,0% nominaal en ligt lager dan in de begroting van het voorgaande jaar (+6,2% nominaal). Twee factoren verklaren deze evolutie: in eerste instantie, de vertraging van de groei van de samengevoegde belasting ingevolge de overgang in 2000 naar de definitieve fase bedoeld in de bijzondere financieringswet; in tweede instantie, de forse toename in 1999 van de oneigenlijke gewestelijke belastingen, inzonderheid van de registratierechten (102).

102 Vooropgestelde stijging met 20.5% (nominaal) die door de realisaties werd bevestigd (zie punt 4.1. terzake).

De vooropgestelde toename van het toegewezen gedeelte van de personenbelasting (+2,8% nominaal) ligt echter nog hoger dan de toewijzingen opgenomen in de federale Rijksmiddelenbegroting (zowel de initiële als de aangepaste). In de gewestelijke raming werden de hogere inflatie- en groeiverwachtingen voor 2000 reeds gedeeltelijk geanticipeerd terwijl de doorstorting door de Federale Overheid uitgaan van de retro-regel van de bijzondere financieringswet (103). De verwachte minderontvangst bedraagt 1,5 miljard BEF.

De "oneigenlijke" (of overgedragen) gewestelijke belastingen zouden met 3,7% nominaal stijgen (tegenover +10,8% in de begroting van het voorgaande jaar) (104). De verwachte opbrengst van de successierechten stabiliseert op het voor 1999 geraamde bedrag en de registratierechten nemen toe met 6,8% nominaal (tegenover +20,5% in de begroting 1999); voor beide belastingen ligt de opbrengst in absolute bedragen lager dan de realisaties 1999 (-0,4 respectievelijk -0,3 mia.). De raming is dus eerder voorzichtig zodat op het niveau van de gewestelijke belastingen enige compensatie zou mogelijk zijn van de verwachte minderopbrengst inzake toewijzingen van de samengevoegde belasting.

Voor de autonome gewestelijke belasting wordt een toename met bijna 25% nominaal vooropgesteld (+0,6 mia. t.o.v. raming en realisaties 1999) omdat volgens de begrotingsdocumenten de belastinggrondslag werd uitgebreid ingevolge de vaststelling van nieuwe belastbare oppervlakten.

Aan de **uitgavenzijde** worden de betalingskredieten (exclusief aflossingen van de directe schuld) met 3,5% (nominaal) opgetrokken. Die toename zit helemaal geconcentreerd in de gesplitste kredieten. Gegeven de begrote vastleggingen en ordonnanceringen op gesplitste kredieten is er een potentiële toename van de encours (0,7 mia.). De niet-gesplitste kredieten liggen nominaal beneden het niveau van de begroting van het voorgaande jaar maar zullen in de uitvoering aangevuld worden met de vrij belangrijke krediettransporten van 1999.

De omzetting van het begrotingsdeficit van 5,3 miljard BEF naar het **gecorrigeerd saldo**, overeenkomstig de methodologie van de Afdeling, resulteert in een gecorrigeerd tekort van 2,0 miljard, hetzij een marge van 0,7 miljard ten opzichte van de verbintenis die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft onderschreven in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002 (met name een tekort van 2,7 mia.). Nochtans dient deze marge genuanceerd te worden gelet op de minwaarde op de doorstorting van de toegewezen personenbelasting (indien niet gecompenseerd door de overige ontvangsten) en de krediettransporten van 1999 die de uitvoering van de begroting 2000 belasten.

103 De zgn. retroregel houdt in dat in afwachting van de definitieve vaststelling van de waarde van de parameter voor het jaar in kwestie, de waarde van de parameter van het voorgaande jaar dient weerhouden te worden in de middelenberekening. Bovendien wordt in de federale raming rekening gehouden met het negatief afrekeningssaldo van het voorgaande jaar.

104 Voor de mogelijke opening van het casino in het Gewest werd een meeropbrengst van 150 mio. BEF voorzien in de raming van de belasting op de spelen en weddenschappen (i.p.v. 300 mio. in de vorige begrotingen die telkenmale bij de begrotingscontrole werd geschrapt).

Op basis van de vooruitzichten in de begroting 2000 zal de gedebudgetteerde schuld inzake het BGHGT (105) en een belangrijk gedeelte van de Agglomeratieschuld (106) eind 2000 terugbetaald zijn.

6.3. De meerjarenraming 2001-2005

De uitwerking van een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma dat kadert in voormeld Samenwerkingsakkoord (van 24 november 1999) en waarvan de looptijd ten minste overeenstemt met deze van het Stabiliteitsprogramma van België, zoals de Afdeling dit heeft aanbevolen in haar Jaarverslag 1999, werd nog niet gerealiseerd.

Sedert meerdere jaren wordt in de Algemene Toelichting bij de begroting wel een indicatieve meerjarenraming opgenomen. Dit gebeurde eveneens bij de opmaak van de initiële begroting 2000. Dergelijke meerjarenprojectie kan, mits actualisering, de basis vormen voor een toekomstig Stabiliteitsprogramma.

De meerjarenraming vertrekt van de initiële begrotingsramingen voor 2000 en houdt rekening met een inflatiepercentage van 1,7%, de reële economische groei wordt niet gepreciseerd. De gemiddelde nominale groei van de ontvangsten in de periode 2000-2005 bedraagt 3,2% en deze van de uitgaven belooft 2,7%. Voor de toewijzingen inzake samengevoegde belasting wordt een nominale groei van 3,8% vooropgesteld, wat impliceert dat een reële BNI-groei van 2,2% wordt weerhouden (bij constante fiscale capaciteit). Voor de uitgaven wordt het atypische karakter van een belangrijk gedeelte van de uitgaven verrekend (107).

Gelet op het tijdstip van de opstelling van deze projectie, werd nog geen rekening gehouden met de budgettaire weerslag van de recent genomen beslissingen in de welzijnssector (108).

-
- 105 Het betreft de schuld van het BGHGT na aftrek van de uitstaande vorderingen op de lokale overheden; deze schuld zal eind 2000 quasi zijn afgebouwd (op 0,02 miljard BEF na). Vanaf 2001 zal de terugbetaling van de nog uitstaande herfinancieringsleningen van het BGHGT gelijke tred houden met de schuldvorderingen op de gemeenten. Deze nog uitstaande schuld vormt in hoofde van het Gewest een gewaarborgde schuld omdat de kwijtschelding ervan in hoofde van de gemeenten voorwaardelijk is.
- 106 Het betreft de Thesaurielening van 1,8 mia. die, ingevolge de consolidatie van de Gewest- en Agglomeratiebegroting vanaf 1995, in de directe schuld van het Gewest werd overgenomen.
- 107 Evolutie van de uitgaven bepaald door een bij wet of bij overeenkomst vastgestelde berekeningswijze (bijv. de trekkingsrechten en dotaties aan de Gemeenschapscommissies, de dotaties aan pararegionale instellingen).
- 108 Budgettaire impact op het Gewest via bijdragen aan de Gemeenschapscommissies die voor deze aangelegenheden bevoegd zijn.

De resultaten van de meerjarenraming kunnen als volgt worden samengevat:

Tabel II 26
Meerjarenraming 2001-2005

Miljarden BEF

	2001	2002	2003	2004	2005
Gecorrigeerd saldo (a)	-2,1	-2,2	-1,6	-1,4	-1,5
Norm HRF	-2,3	-2,2	-2,0	-1,8	-1,6
Afwijking (b)	0,2	0,0	0,4	0,4	0,1

- (a) Exclusief de impact van de recente beslissingen in de welzijnssector.
(b) Minteken = overschrijding

Op basis van deze indicatieve meerjarenraming, opgesteld bij de initiële begroting voor 2000 en sindsdien niet geactualiseerd, zou enig positief verschil mogelijk zijn ten opzichte van de in voormeld Samenwerkingsakkoord overeengekomen saldi voor de periode tot en met 2002, en ten opzichte van het aanbevolen genormeerd traject van de Afdeling, voor wat de saldi vanaf 2003 betreft.

De Afdeling beklemtoont dat in elk geval de in voormeld Samenwerkingsakkoord onderschreven verbintenissen dienen gerespecteerd te worden, ongeacht van reeds genomen of toekomstige initiatieven.

6.4. Besluit

In 1999 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de eerste maal het begrotingsjaar afgesloten met een batig saldo nadat in het voorgaande jaar reeds een quasi evenwicht werd bereikt.

Sinds 1994 wordt het tekort systematisch afgebouwd. Over de periode 1989-1999 lag de gemiddelde groeivoet van de uitgaven hoger dan deze van de ontvangsten, maar in de tweede helft van voormelde periode keerde deze situatie om en voor de jaren 1995-1999 werd een gevoelig positieve afwijking vastgesteld tussen de gemiddelde reële groei van de ontvangsten en deze van de uitgaven.

De uitvoering van de begroting resulteerde in een gecorrigeerd saldo dat ruimschoots beter was dan de aanbeveling van de Afdeling voor het jaar 1999. Dit positief resultaat is in belangrijke mate toe te schrijven aan de partiële benutting van de begrote uitgavenkredieten wat een verschuiving teweegbrengt die zal wegen op de uitvoering van de begroting 2000.

De initiële begrotingsvooruitzichten voor 2000 wijzen, afgezien van de krediettransporten van het vorige jaar, vooralsnog op een licht positief verschil ten opzichte van het maximaal tekort waartoe het Gewest zich heeft verbonden in het Samenwerkingsakkoord betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002.

De Afdeling wenst te herinneren aan haar aanbeveling tot opstelling van een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma zoals overeengekomen in voormeld Samenwerkingsakkoord van november 1999.

De verbintenis die werd aangegaan in het vorige Samenwerkingsakkoord betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 1996-1999 (en die in het nieuwe Samenwerkingsakkoord voor de periode 2000-2002 opnieuw is opgenomen) tot optimalisering van het thesauriebeheer met het oog op de vermindering van de schuldgraad van de Gezamenlijke Overheid werd, zoals vorige jaren, ook in 1999 nageleefd.

7. De Duitstalige Gemeenschap

7.1. De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving

In de hiernavolgende tabel worden de realisaties op kas- en ordonnanceringsbasis vergeleken met de aangepaste begrotingsvooruitzichten voor de twee voorbije jaren. Het begrotingssaldo op aanrekeningsbasis kan onmiddellijk getoetst worden aan de norm van de Afdeling daar de Duitstalige Gemeenschap het voorbije decennium geen debudgetteringen heeft toegepast en zodoende geen indirecte schuld heeft opgebouwd.

Tabel II 27
Begrotingsevoluties 1998-1999

Miljoenen BEF

(a)	1998			1999			1999/1998 veranderings% (nominaal)		
	Kredieten aangepast	Ordon- nancing	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nancing	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nancing	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	4.011,3	3.955,4 <i>98,6%</i>	3.954,7 <i>98,6%</i>	4.011,0	4.074,9 <i>101,6%</i>	4.073,5 <i>101,6%</i>	0,0%	3,0%	3,0%
Uitgaven <i>(real. %)</i>	4.244,2	3.990,4 <i>94,0%</i>	4.084,7 <i>96,2%</i>	4.427,6	4.307,4 <i>97,3%</i>	4.265,6 <i>96,3%</i>	4,3%	7,9%	4,4%
Begrotingssaldo	-232,9	-35,0	-130,0	-416,6	-232,5	-192,1			
Andere verrichtingen			8,5			-4,2			
Saldo	-232,9	-35,0	-121,5	-416,6	-232,5	-196,3	-183,7	-197,5	-74,9

(a) Inclusief de verrichtingen op de organieke fondsen. Ontvangsten gedefinieerd exclusief leningopbrengsten. Uitgaven gedefinieerd exclusief aflossingen directe schuld.

Bron: Begrotingsdocumenten, maandelijks schatkistoestand, gegevens verstrekt door de Administratie van de Duitstalige Gemeenschap.

Het jaar 1999 werd afgesloten met een tekort van 232,5 miljoen BEF, hetzij ongeveer de helft van het begrote deficit. Na het bijzonder lage tekort van 1998, dat het gevolg was van éénmalige ontvangsten en een historisch lage uitvoeringsgraad van de uitgaven, werd in 1999 opnieuw aangesloten bij de deficits opgetekend in 1996-1997 (-0,27 mia.).

De **ontvangsten** vielen 1,6% hoger uit dan begroot en stegen met 3% (of 1,9% in reële termen). Die groeivoet ligt duidelijk boven het gemiddelde niveau dat in het verleden werd opgetekend (1,0% reël tijdens de periode 1995-1998 en een reële nulgroei tijdens de periode 1990-1998). De toevoeging van het jaar 1999 brengt de gemiddelde groeivoet voor de periode 1990-1999 op amper 0,2% wat beduidend lager is dan in de andere deelgebieden. Tot en met 1993 was het leeuwendeel van de middelen (de federale dotatie) immers enkel geïndexeerd. Bovendien is de eigen fiscale bevoegdheid van de Gemeenschap veeleer een theoretische dan een reële mogelijkheid.

De voornaamste oorzaak van de hoge groeivoet in 1999 is de verhoging van de dotatie met de eerste tranche (hetzij 84,8 mio. BEF) van de over drie jaar gespreide regularisatie van de lasten van het verleden (109). De door de federale overheid gestorte dotatie steeg bijgevolg met 2,8% in reële termen tegenover slechts 0,3% zonder de regularisatie (110). De dotatie vormde bijna 87% van de totale ontvangsten. De opbrengst van het kijk- en luistergeld kende ondanks de loutere indexering van de tarieven een lichte reële groei (+0,4%) en vertegenwoordigde iets minder dan 5% van de totale middelen.

Aan de uitgavenzijde werd een stijging van 7,9% opgetekend (of 6,8% in reële termen – ten opzichte van –4,4% in 1998). De afwerking van het eerste investeringsprogramma 1995-1999 en de ermee gepaard gaande verhoging van de benuttingsgraad van de kredieten met 3,3% liggen aan de basis van die stijging (111). De voorbije jaren werden de primaire uitgaven gevoelig gecomprimeerd teneinde de financiële lasten van de sinds 1995 aangegane leningen voor investeringsuitgaven te kunnen opvangen (evolutie van de totale uitgaven in reële termen: gemiddeld –4,2% tijdens de periode 1995-1998); mits toevoeging van 1999 wordt die achteruitgang afgezwakt tot gemiddeld –1,6%. Voor de periode 1990-1999 situeert de gemiddelde reële groei zich op 2,7% tegenover 0,2% voor de ontvangsten; tot en met 1994 konden de jaarlijkse tekorten echter worden ondervangen door de financiële reserves waarover de Gemeenschap beschikte.

Het verschil tussen het ordonnancerings- en kasresultaat situeert zich op het normale niveau en is te wijten aan nog niet betaalde ordonnanceringen.

In tegenspraak met de aanbeveling van de Afdeling heeft de Duitstalige Gemeenschap ook in 1999 geen budgettair evenwicht kunnen realiseren. Ondanks de reële besparingsinspanningen blijven de tekorten zich dus opstapelen. Het investeringsprogramma 1995-1999 werd grotendeels met externe middelen gefinancierd. De leningfinanciering leidde eind 1999 tot een uitstaande schuld van 1,24 miljard BEF, hetzij een toename met 0,2 miljard.

-
- 109 Wet van 4 mei 1999 tot wijziging van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap (B.S. van 29 oktober 1999 – 2de uitgave).
- 110 Lage reële groei omdat het afrekeningssaldo van 1998 sterker negatief was dan het positieve saldo van 1997.
- 111 Naast de verbetering van de aanwendingsgraad van de kredieten eigen aan het begrotingsjaar (NGK en GOK), stegen de ordonnanceringen op overdrachten van niet gesplitste kredieten met bijna 18% (nominaal). Dit laatste vloeide voort uit de historisch lage uitvoeringsgraad in 1998.

De Gemeenschap bevindt zich in een bijzondere situatie van enerzijds een sterke positieve demografische ontwikkeling (in tegenstelling tot de denataliteit vastgesteld in de Vlaamse en de Franse Gemeenschap) en anderzijds een vrij belangrijke immigratie vanuit de Franse Gemeenschap alsook vanuit naburige landen die bovendien van jaar tot jaar sterk kan variëren. Die situatie heeft geleid tot een forse druk op de uitgaven en dit binnen een relatief kleine begroting en met een gebrek aan schaalvoordelen. Het financieringsstelsel van de Duitstalige Gemeenschap (de federale dotatie) houdt echter geen rekening met deze specifieke evoluties die onder meer op de onderwijsuitgaven sterk doorwegen. Daar de samendrukbaarheid van de uitgaven steeds moeilijker wordt en een radicale ommkeer in de geschetste ontwikkelingen onwaarschijnlijk is, stevent de Gemeenschap af op een structureel tekort en een oplopende schuldratio.

7.2. De begroting 2000

Met ingang van het begrotingsjaar 2000 wordt de begrotingscontrole opgeschoven van het voorjaar naar de herfst. De aanpassing zal voortaan gebeuren in het kader van de opstelling van de initiële begroting van het volgende jaar (112). Onderhavige toelichting beperkt zich bijgevolg tot de initiële begroting voor 2000 (113).

Tabel II 28
De begrotingen 1999-2000
inclusief bevoegdheidsoverdracht in 2000

Miljoenen BEF

	1999		2000		2000i/ 1999i
	Initieel	Aangepast	Initieel	Aangepast	
Ontvangsten	3.982,9	4.011,0	4.676,1	n.b.	17,4%
Uitgaven	4.181,1	4.427,6	4.832,7	n.b.	15,6%
<i>Saldo</i>	<i>-198,2</i>	<i>-416,6</i>	<i>-156,6</i>	n.b.	<i>41,6</i>

Bron : Begrotingsdocumenten

Op basis van de initiële begroting zou het begrotingstekort voor 2000 beperkt blijven tot 156,6 miljoen BEF. Het door de Afdeling aanbevolen begrotingsevenwicht wordt dus niet nageleefd.

112 Deze werkwijze wordt ook door de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest toegepast.

113 Aangezien de niet-gebruikte gesplitste kredieten met betrekking tot het meerjarig investeringsplan niet worden overgedragen maar bij de begrotingscontrole 2000 opnieuw in de begroting worden ingeschreven als nieuwe kredieten eigen aan het begrotingsjaar, wordt de vergelijking met het voorgaande jaar het best gemaakt op basis van dezelfde begrotingsfase (initieel 2000 i/1999 i).

Mede door éénmalige ontvangsten, met name de inlassing in de algemene ontvangsten van reserves beschikbaar op een eind 1999 afgeschafte begrotingsfonds (100 mio. BEF), kon het begrotingstekort beperkt worden. In de raming van de dotatie wordt rekening gehouden met de tweede schijf van de regularisatie van het verleden (114). Voor het kijk- en luistergeld wordt een quasi stabilisatie in nominale termen vooropgesteld.

In termen van gecorrigeerd saldo dient voormelde invoeging van reserves in de ontvangsten buiten beschouwing gelaten te worden zodat het gecorrigeerd tekort 256,6 miljoen bedraagt.

Er treedt in 2000 een niveauaanpassing op van de ontvangsten en de uitgaven ingevolge de nieuwe overdracht van bevoegdheidsuitoefening en de daaraan gekoppelde middelentransfer door het Waalse Gewest met ingang van het jaar 2000 (115). Het betreft de bevoegheden inzake tewerkstelling en opgraving van historische sites.

Met uitsluiting van de éénmalige ontvangsten en de bevoegdheidsoverdracht nemen de ontvangsten toe met 3,8% (nominaal).

Ingevolge de verruimde uitoefening van gewestbevoegdheden treden er verschuivingen op in de samenstelling van de middelen: de door de federale overheid overgedragen middelen vertegenwoordigen nog 79% van de totaal recurrente ontvangsten, de overdracht door de Europese Unie heeft een aandeel van 3% en de overdracht vanuit het Waalse Gewest neemt in belang toe tot 12%.

De betalingskredieten (exclusief de bevoegdheidsoverdracht) stijgen met 5,0% (nominaal). De initiële begroting 2000 omvat een belangrijke stijging van de beleidskredieten (vooral van de gesplitste vastleggingskredieten) die zijn oorsprong vindt in het infrastructuurplan 2000-2004. Gegeven het verschil tussen betalings- en beleidskredieten bedraagt de mogelijke aangroei van de uitstaande vastleggingen bij integrale uitvoering van de begroting 0,27 miljard BEF (116). De encours nam tijdens het voorgaande jaar toe met 0,11 miljard BEF en bedroeg eind 1999 0,55 miljard. Van de totale betalingskredieten heeft 3% betrekking op de financiële lasten van de directe schuld (interessen en aflossingen).

In de consideransen van het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002 heeft de Duitstalige Gemeenschap opgemerkt dat zij, in de huidige stand van haar financieringswet, het door de Afdeling aanbevolen begrotingsevenwicht niet kan naleven. Zij heeft zich er wel toe verbonden dat haar nettoschuld op 31 december 2002 het bedrag van 1,73 miljard BEF niet zal overschrijden.

In uitvoering van de beslissing van het Overlegcomité Federale Regering/Regeringen van Gemeenschappen en Gewesten werden in de loop van 2000 onderhandelingen aangevat om een oplossing te bieden aan de structurele problemen ingevolge de specifieke demografische ontwikkelingen.

114 De regularisatie betekent voor 2000 een verhoging van de dotatie met 95,9 miljoen BEF (84,8+11,1).

115 Bevoegdheidsoverdracht ten belope van 429 mio. BEF (+ 14,2 mio. éénmalig in 2000).

116 De realisaties van het eerste semester 2000 wijzen eerder in de richting van een lage uitvoeringsgraad op de vastleggingskredieten.

Het voorstel bestaat erin om in de dotatie ten laste van de federale begroting rekening te houden met de evolutie van het aantal inwoners jonger dan achttien jaar (117). De dotatie zou met ingang van 2000 worden opgetrokken (met ongeveer +0,2 miljard jaarlijks tijdens de eerstkomende jaren, afhankelijk van de demografische evolutie). In de initiële ramingen voor 2000 werd hiermee nog geen rekening gehouden.

De Afdeling heeft er in het verleden bij de Duitstalige Gemeenschap steeds op aangedrongen om haar begroting in evenwicht te houden, gelet op de beperkte groei van de middelen en het verdringingseffect van de lasten van de oplopende schuld op de primaire uitgaven.

Gelet op wat voorafgaat, houdt de Afdeling meer dan ooit vast aan haar aanbeveling van budgettair evenwicht.

7.3. Het meerjarenplan 2000-2004

De aanbeveling die de Afdeling in haar Jaarverslag 1999 heeft geformuleerd ten aanzien van elk van de gefedereerde entiteiten omvatte ondermeer de opstelling van een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma dat kadert in voormeld Samenwerkingsakkoord (van 24 november 1999) en waarvan de looptijd ten minste overeenstemt met deze van het Stabiliteitsprogramma van België.

Dergelijk stabiliteitsprogramma werd nog niet uitgewerkt maar de Gemeenschap heeft in het raam van de begrotingsopstelling 2000 wel een vrij gedetailleerd meerjarenplan opgesteld dat recent, naar aanleiding van de bespreking door de Raad van het voorstel van gewijzigde financiering, werd geactualiseerd.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van deze geactualiseerde versie die uitgaat van een verderzetting van de in het verleden vastgestelde positieve nataliteitsevolutie en een voorzichtige raming van de macro-economische parameters (inflatie 1,50% - BNI groei van 2,25%). Aan de uitgavenzijde wordt rekening gehouden met de uitvoering van het infrastructuurplan 2000-2004 dat naast een aantal nieuwe investeringen in de onderwijs- en ziekenhuissector alsook in de bejaardenhuissector (ten belope van 0,9 miljard) en in de gedeeltelijke afbouw van de uitstaande vastleggingen op investeringskredieten.

117 Zoals dit ook reeds het geval is in de berekening van de overdracht aan de twee andere Gemeenschappen inzake de BTW-opbrengst. Het voorstel werd na goedkeuring door de federale Ministerraad ook reeds goedgekeurd door de Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft.

Tabel II 29
Meerjarenplan 2000-2004 van de Duitse Gemeenschap

Miljoenen BEF

	2000	2001	2002	2003	2004
Gecorrigeerd saldo	-155,4	28,6	24,7	61,4	147,5
Norm HRF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afwijking (a)	-155,4	28,6	24,7	61,4	147,5

(a) Minteken = overschrijding

Uit de projectie blijkt dat globaal over de beschouwde periode en afhankelijk van de spreiding van de investeringsuitgaven een evenwicht tot een licht surplus kan bereikt worden.

De Afdeling beklemtoont dat in elk geval de in voormeld Samenwerkingsakkoord onderschreven verbintenissen dienen gerespecteerd te worden, ongeacht van reeds genomen of toekomstige initiatieven.

7.4. Besluit

Tot 1995 kon het vrij hoge maar onregelmatige groeiritme van de uitgaven worden opgevangen door de financiële reserves waarover de Gemeenschap beschikte. Vanaf 1995-1996 en tot 1998 werd het uitgavniveau quasi nominaal bevroren zodat de realisatie van het eerste investeringsprogramma 1995-1999 een beknotting van de lopende uitgaven vereiste. Niettemin kon de Gemeenschap geen sluitende begrotingen indienen en liep de schuld op tot 1,24 miljard einde 1999. Ook in 1999 werd het door de Afdeling aanbevolen nulsaldo niet gerealiseerd.

Op basis van de initiële begrotingsramingen voor 2000 wordt deze doelstelling evenmin gehaald.

De Afdeling acht het dan ook aangewezen dat op uitvoeringsbasis het nulsaldo voor 2000 vooralsnog wordt gehaald.

De Afdeling heeft akte genomen van de limiet op de schuldaangroei waartoe de Duitstalige Gemeenschap zich in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002, bij ongewijzigd financieringsstelsel, heeft verbonden. Door de geplande herziening van de federale dotatie vervalt de verantwoording van deze bepaling die tot en met 2002 een verdere schuldtoename vooropstelde.

In deze nieuwe context dringt de Afdeling er op aan dat de Gemeenschap haar begroting minstens in evenwicht houdt ongeacht de impact van de demografische parameter op de bijkomende middelenoverdracht.

Uit de meerjarenplanning 2000-2004 blijkt dat een geleidelijke schuldafbouw mogelijk is. Voormelde meerjarenprojectie kan de vertrekbasis vormen voor de uitwerking van een meerjarig intern voortschrijdend stabiliteitsprogramma, zoals de Afdeling dit in haar Jaarverslag 1999 heeft aanbevolen voor elk deelgebied en zoals dit werd overeengekomen in voormeld Samenwerkingsakkoord.

8. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

8.1. De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving

De begrotingsuitvoering van de twee voorbije jaren werd beïnvloed door de institutionele patstelling waarin de entiteit sinds eind 1997 was terecht gekomen. Er werden voor elk van deze jaren meerdere ontwerp-begrotingen ingediend maar geen enkele ervan werd tijdig door de vereiste meerderheid van de Verenigde Vergadering aangenomen. De uitgaven werden bijgevolg uitgevoerd op basis van de overgedragen kredieten van het voorgaande jaar en van beslissingen genomen in het kader van de artikelen 40, § 2 en 44 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit (118)(119).

Tabel II 30
Begrotingsevoluties 1998-1999 (120)

Miljoenen BEF

	1998			1999			1999/1998 veranderings% (nominaal)		
	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten	Ordon- nanciering	Kas
Ontvangsten (a) <i>(realisatie %)</i>	1.950,3	1.810,2 <i>92,8%</i>	2.095,0 <i>107,4%</i>	1.957,2	2.012,9 <i>102,8%</i>	2.781,0 <i>142,1%</i>	0,4%	11,2%	32,7%
Uitgaven <i>(realisatie %)</i>	2.199,1	1.854,4 <i>84,3%</i>	1.715,0 <i>78,0%</i>	2.386,1	1.869,1 <i>78,3%</i>	1.767,0 <i>74,1%</i>	8,5%	0,8%	3,0%
Saldo	-248,8	-44,2	380,0	-428,9	143,8	1.014,0	-180,1	188,0	634,0

(a) Inclusief de terugbetaling van de renteloze lening die aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd toegestaan (terugstorting van 300 mio. BEF in 1998 en 800 mio. BEF in 1999).

Bron: Begrotingsdocumenten, Schatkisttoestand, Rekenhof.

118 Op basis van artikel 40 . § 2. SWR kan de Ministerraad (in casu het College van de GGC), in spoedeisende gevallen, wanneer de betaling niet kan uitblijven zonder dat er een ernstig nadeel uit voortvloeit, op zijn eigen verantwoordelijkheid en met een met redenen omklede beslissing een voorlopig visum van het Rekenhof vorderen. Die beslissing dient tegelijkertijd aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers (in casu de Verenigde Vergadering van de GGC) en het Rekenhof worden overgezonden.

De oproeping van artikel 44, SWR laat toe om uitgaven buiten begroting te doen in dringende gevallen, veroorzaakt door uitzonderlijke of onvoorziene omstandigheden. Desgevallend kan de Ministerraad (het College van de GGC), bij gemotiveerde beraadslaging, machtiging verlenen tot het vastleggen, het ordonnanceren en het betalen van uitgaven boven de limiet van de begrotingskredieten of, bij ontstentenis van kredieten, ten belope van het door de beraadslaging vastgesteld bedrag.

119 De begrotingen voor 1998 en 1999 werden goedgekeurd op 10/12/1999.

120 De geordnanceerde uitgaven voor 1998 werden overgenomen uit de "Voorafbeelding van de resultaten van de uitvoering van de begroting 1999" van het Rekenhof en verschillen van de voorlopige cijfers in het Jaarverslag 1999 van de Afdeling (tabel II.27 - blz. 131).

De sterke toename van de ontvangsten in 1999 is het gevolg van een vertraagde doorstorting van de voor 1998 verschuldigde dotaties door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de hogere beleggingsinkomsten ingevolge de stijging van de beschikbare financiële middelen (o.m. door de terugstorting van 800 mio. BEF van de renteloze lening toegekend aan het Brusselse Gewest).

In de institutioneel en politiek onzekere situatie bleef de evolutie van de uitgaven in de twee voorbije jaren erg beperkt; in tegenstelling tot de in de begroting ingeschreven stijging van de betalingskredieten, trad er een quasi stabilisatie op ten opzichte van de realisaties 1997. Na een belangrijke vermindering van de uitstaande vastleggingen in 1997, wijst de uitvoering van 1998 en 1999 op een toename van de encours, vooral in 1999 (+0,21 mia. tot 1,13 mia. eind 1999). De sterk gestegen vastleggingen houden verband met de eind 1997 goedgekeurde bouwkalender die voorziet in (ver)nieuwbouwprojecten in de ziekenhuissector en de medisch-sociale instellingen (w.o. rustoorden).

Gelet op wat voorafgaat, viel het saldo op realisatiebasis gevoelig beter uit dan het vooropgesteld deficit ex ante. De aanbeveling van de Afdeling (hetzij een nulsaldo) werd gerespecteerd aangezien het begrotingsjaar 1999 met een batig saldo van 0,14 miljard werd afgesloten. Het kasresultaat werd vertekend door hogervermelde terugstorting van de renteloze lening.

8.2. De begroting 2000

Een overzicht van de begrotingsramingen sinds 1990 is weergegeven in bijlage II. 12. Onderstaande tabel beperkt zich tot de jaren 1999-2000.

Tabel II 31
De begrotingen 1999-2000

Miljoenen BEF

	1999		2000		% variatie	
	Initieel	Aangepast	Initieel	Aangepast	2000i/1999i	2000 i/1999a
Ontvangsten	1.983,0	1.957,2	2.110,6		6,4%	7,8%
Uitgaven	2.386,1	2.386,1	2.103,5		-11,8%	-11,8%
Saldo	-403,1	-428,9	7,1		410,2	436,0

Bron : Begrotingsdocumenten.

Voor de eerste maal sinds 1994 werd een begroting in evenwicht neergelegd (boni van 7,1 miljoen), zodat in tegenstelling tot voorgaande jaren (met uitzondering van 1999) de thesauriereserves in principe niet dienen aangesproken te worden (121).

De dotatie van het Brusselse Gewest voor de lasten voortkomend uit de splitsing van de Provincie Brabant wordt in 2000 met 100 miljoen verhoogd als bijkomende impuls voor de realisatie van de bouwkalender (122); dit verklaart de toename van de ontvangsten.

De betalings- en beleidskredieten evolueren in tegengestelde richting. De daling van de betalingskredieten situeert zich bij de gesplitste ordonnanceringskredieten die aansluiten bij de realisaties van het voorgaande jaar. De voorziene toename van de vastleggingen op gesplitste kredieten weerspiegelt de verderzetting van het investeringsprogramma inzake ziekenhuizen en medisch-sociale inrichtingen. De potentiële stijging van de encours bedraagt 0,45 miljard BEF.

Er werd in de Algemene Toelichting bij de begroting 2000 geen meerjarenraming opgenomen. Gelet op het omvangrijke investeringsprogramma en de evolutie van de ontvangsten, is dit nochtans ten zeerste aangewezen. De middelen worden voor de helft gevormd door de dotatie van de Federale Overheid die enkel wordt geïndexeerd.

De Afdeling beklemtoont dat in elk geval de in het Samenwerkingsakkoord van november 1999 vooropgestelde verbintenissen dienen gerespecteerd te worden, ongeacht van reeds genomen of toekomstige initiatieven.

8.3. Besluit

De resultaten van de jaren 1998-1999 werden beïnvloed door de institutionele patstelling waarin de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie zich bevond. De voorziene uitgavenkredieten werden slechts ten dele benut.

Voor 1999 werd het in de begroting voorzien deficit ex ante op uitvoeringsbasis omgezet in een surplus. De aanbeveling van de Afdeling (evenwicht) werd bijgevolg gerealiseerd.

Op basis van de initiële begroting zou in 2000 een evenwicht mogelijk zijn. Na de in 1997 geleverde inspanningen tot afbouw van de uitstaande vastleggingen, zouden deze op basis van de begrotingsvooruitzichten in 2000 verder toenemen. Voor de aanzuivering van deze encours en de verderzetting van het meerjarig investeringsprogramma zullen de financiële reserves moeten aangesproken worden. De behoefte aan een meerjarenplanning is bijgevolg actueler dan ooit. Op termijn impliceert de verwezenlijking van het begrotingsevenwicht een afstemming van het uitgavenritme op de evolutie van de ontvangsten.

De Afdeling dringt daarom aan op de uitwerking van een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma zoals zij dit in haar Jaarverslag 1999 reeds had aanbevolen en zoals dit is ingeschreven in het Samenwerkingsakkoord van november 1999 betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002.

121 Behoudens een negatief afwijkende begrotingsuitvoering o.m. ingevolge de krediettransporten van 1999.

122 Bovenop de 150 mio. die sinds 1995 om dezelfde reden aan deze dotatie wordt toegevoegd.

9. De Franse Gemeenschapscommissie

9.1. De uitvoering van de begrotingen 1998-1999 en de normnaleving

Een overzicht van de begrotingsuitvoering in de periode 1994-1999 is opgenomen in bijlage II. 13 en II. 14. Onderstaande tabel beperkt zich tot de twee voorbije jaren.

Tabel II 32
Begrotingsevoluties 1998-1999

Miljoenen BEF

	1998			1999			1999/1998 veranderings% (nominaal)		
	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten	Ordon- nanciering	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	8.189,3	7.861,7 96,0%	7.861,7 96,0%	8.514,0	8.689,0 102,1%	8.689,0 102,1%	4,0%	10,5%	10,5%
Uitgaven <i>(real. %)</i>	8.326,7	8.060,1 96,8%	8.060,1 96,8%	8.700,7	8.371,2 96,2%	8.371,2 96,2%	4,5%	3,9%	3,9%
Saldo	-137,4	-198,4	-198,4	-186,7	317,8	317,8	-49,3	516,2	516,2

Bron: Begrotingsdocumenten (decretale begroting), Rekenhof

Het begrotingsjaar 1999 werd afgesloten met een boni van 0,32 miljard BEF.

De verbetering van het saldo is toe te schrijven aan een niet-recurrente verhoging van de ontvangsten, onder meer de opbrengst van de verkoop van gebouwen (0,23 mia. BEF). Een tweede element is de forse verhoging van de trekkingsrechten op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de door de Franse Gemeenschap overgemaakte dotaties inzake cultuur en personeel (tesamen +0,64 miljard ten opzichte van 1998). Daarvan is echter bijna de helft te wijten aan de storting begin 1999 van de schijven van de maand december 1998 (+0,30 mia.).

De groei van de uitgaven lag lager dan het voorgaande jaar (nominaal 3,9% t.o.v. 4,5% in 1998). De groei ligt voornamelijk bij de gesplitste ordonnancieringskredieten die meer dan verdubbelden. De uitvoering op deze kredieten lag in niveau hoger dan de vastleggingen op gesplitste kredieten zodat een vermindering van de encours mogelijk was (-0,36 mia. tot 0,35 mia. eind 1999).

In de periode 1995-1999 bedroeg de gemiddelde nominale groei van de ontvangsten 4,0% en deze van de uitgaven 5,6%.

9.2. De begroting 2000

De initiële begroting 2000 stelt een tekort voorop van 0,29 miljard BEF, hetzij 0,10 miljard meer dan in de aangepaste begroting van het voorgaande jaar. In de bijlage II. 12 wordt een overzicht gegeven van de begrotingen sinds 1994.

Tabel II 33
Begrotingsevoluties 1999-2000

Miljoenen BEF

	1999		2000		% variatie	
	Initieel	Aangepast	Initieel	Aangepast	2000i/1999i	2000i/1999a
Ontvangsten	8.551,4	8.514,0	8.232,5	n.b.	-3,7%	-3,3%
Uitgaven	8.655,6	8.700,7	8.526,1	n.b.	-1,5%	-2,0%
Saldo	-104,2	-186,7	-293,6	n.b.	-189,4	-106,9

Bron: Begrotingsdocumenten (decretale begroting)

De daling van de ontvangsten met 3,3% nominaal is te wijten aan twee factoren. Een eerste factor is het wegvallen van de éénmalige opbrengst van de verkoop van gebouwen in 1999 (-228,2 mio. BEF). Een tweede factor is de vermindering van de dotatie van de Franse Gemeenschap, ingevolge de beslissing die in het najaar van 1999 werd genomen tot uitbreiding van de intrafrancophone solidariteit ten gunste van de Gemeenschap (123); die vermindering werd slechts ten dele gecompenseerd door de verhoging van de trekkingsrechten van de Gemeenschapscommissie op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (124) (per saldo een impact van -68,1 mio.).

123 Vermindering van de dotatie voor 2000 met 0.8 mia. en het wegvallen van de +1% jaarlijkse aanpassing die tijdens de periode 1994-1999 van toepassing was.

124 In principe dient de compensatie volledig te zijn. In de begrotingsramingen voor 2000 is dit nog niet het geval ondanks de verrekening in deze trekkingsrechten van de aanpassing van de lonen in de administratie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vanaf 1 juli 1999 (art. 83ter, Brusselwet van 12/1/1989) (verhoging van de trekkingsrechten met 2,2%).

De daling van de ontvangsten vereiste een neerwaartse ombuiging van de uitgaven (-2,0%). De bijdrage tot de dotatie aan de Brusselse Hoofdstedelijke Raad werd geschrapt en de kredieten voor de werking van de Kabinetten werden gevoelig verminderd. Bovendien werd beslist om het terugbetalingsschema van het overbruggingskrediet te herzien zodat ook hier de uitgaven voor 2000 konden gedrukt worden; de in 1999 vervallen leningen werden geherfinancierd. (125).

Het begrotingstekort is volgens de Algemene Toelichting voor twee derden toe te schrijven aan de betaling van infrastructuurwerken (in de sector "Bijstand aan personen") die zich het volgende jaar niet zullen herhalen.

Ondanks het feit dat de betalingskredieten sterker werden verminderd dan de beleidskredieten, blijven de gesplitste ordonnanceringskredieten in absolute bedragen hoger dan de gesplitste vastleggingskredieten zodat een afbouw van de encours mogelijk is.

Volgens de financiële toestand eind 1999, kan het begrotingsdeficit nog gefinancierd worden met de in het verleden opgebouwde reserves.

9.3. De meerjarenraming 2000-2004

In de Algemene Toelichting bij de initiële begroting 2000 werd een meerjarenraming van de globale ontvangsten van de decretale en de reglementaire begroting opgenomen.

Het uitgangspunt is de begroting 2000 (globaal tekort van 0,33 miljard, hetzij -0,04 mia. reglementair en -0,29 mia. decretaal). Gegeven het vereiste nulsaldo (126), worden de globale uitgaven bepaald per saldo.

De projectie houdt rekening met een inflatiepercentage van 1,3% en vertrekt van de hypothese dat de inspanning voor de uitgebreide herfinanciering van de Franse Gemeenschap (+0,8 mia.) volledig wordt gecompenseerd door een verhoging van de trekkingsrechten op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De gewestelijk dotatie en de bijzondere dotatie van de Franse Gemeenschap evolueren volgens de inflatie. De overige dotaties van de Franse Gemeenschap (personeel en cultuur) stijgen nominaal met slechts 1%.

Het resultaat van deze oefening is een gemiddelde nominale groei van 1,2% voor de globale ontvangsten (127) en slechts 0,6% voor de uitgaven (128) wat gevoelig lager is dan in het verleden.

125 Voorheen had de FGC een akkoord gesloten met de S.P.A.B.S.B. (Société publique d'administration des Bâtiments scolaires bruxellois – Openbare maatschappij voor het beheer van de schoolgebouwen te Brussel) dat voorzag in een vaste dotatie als annuïteit voor de terugbetaling van de overbruggingslening (10 miljard BEF, hetzij een aandeel van 25%) zodat volledige aflossing tegen het jaar 2016 mogelijk was.

126 Nulsaldo inclusief aflossingen indirecte schuld (decretale begroting).

127 Hetzij 1,22% voor de decretale ontvangsten en 1,08% voor de reglementaire ontvangsten.

128 Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de decretale en de reglementaire uitgaven.

Het globaal begrotingsdeficit voor de decretale en reglementaire bevoegdheden evolueert van 0,16 miljard in 2001 tot 0,13 miljard in 2002 en 2003 en 0,12 miljard in 2004.

Dit impliceert dat, zoals in het verleden, de uitgavenkredieten niet integraal kunnen benut worden en de financiële reserves gedeeltelijk worden aangesproken om de deficits te dekken.

Dit meerjarenplan houdt nog geen rekening met de budgettaire impact van de recent genomen maatregelen in de welzijnssector.

De Afdeling beklemtoont dat in elk geval de in het Samenwerkingsakkoord van november 1999 vooropgestelde verbintenissen dienen gerespecteerd te worden, ongeacht van reeds genomen of toekomstige initiatieven.

9.4. Besluit

De Franse Gemeenschapscommissie heeft het voorbije jaar de aanbeveling van de Afdeling ruimschoots nageleefd aangezien op het niveau van de decretale bevoegdheden een boni van 0,3 miljard BEF werd gerealiseerd. Niet recurrente ontvangsten lagen hiervan aan de basis.

In de initiële begroting 2000 wordt een tekort van 0,3 miljard vooropgesteld. Indien evenwel de voorziene ontvangsten integraal worden gerealiseerd en de benuttingsgraad van de uitgavenkredieten zich op het niveau van de twee voorbije jaren situeert, is het mogelijk om het budgettair evenwicht, zoals bepaald in het Samenwerkingsakkoord voor de periode 2000-2002, te verwezenlijken.

De in het verleden geboekte tekorten konden steeds door de financiële reserves worden opgevangen.

De Afdeling wenst nogmaals de aandacht te vestigen op het feit dat, rekening houdend met de ontvangstenevolutie, een neerwaartse ombuiging van de uitgavengroei vóór uitputting van de reserves zal nodig zijn. Dergelijke ombuiging blijkt eveneens uit de door de Gemeenschapscommissie opgestelde meerjarenraming.

De Afdeling wenst haar aanbeveling tot uitwerking van een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma in herinnering te brengen en betreurt dat er in de loop van het jaar geen kas- en ordonnanceringsgegevens worden medegedeeld.

De verbintenis die werd aangegaan in het voorgaande Samenwerkingsakkoord betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 1996-1999 (en die in het nieuwe Samenwerkingsakkoord voor de periode 2000-2002 opnieuw is opgenomen) tot optimalisering van het thesauriebeheer met het oog op de vermindering van de schuldgraad van de gezamenlijke overheid werd, zoals vorige jaren, ook in 1999 nagekomen.

10. De Lokale Overheden

10.1. Uitvoering van de begrotingen 1995-1999 en normaleleving

In het verleden vertegenwoordigde het vorderingenoverschot van de sector Lokale Overheden een waardevolle bijdrage tot de begrotingssaldi van de Gezamenlijke Overheid. Het budgettair belang van deze sector en de doelstellingen die voor deze sector in het Samenwerkingsakkoord van november 1999 werden vooropgesteld voor de jaren 2000 en volgende, rechtvaardigen dat er een bijzondere aandacht aan wordt besteed.

De methodologische aspecten van de gegevensverzameling in verband met de sector van de Lokale Overheden zullen in dit Verslag niet aan bod komen (129). Men moet vooral voor ogen houden dat bepaalde geaggregeerde gegevens afkomstig van andere bronnen dan de Nationale Rekeningen de intercommunales omvatten, om die maar te noemen, terwijl het merendeel daarvan in ESR-termen niet tot de sector overheidsbesturen behoren (130).

De Akkoorden van 1994, 1996 en 1999 inzake begrotingssaldi hebben aan de lokale overheden de doelstellingen van tabel II 34 toegewezen.

Tabel II 34
Doelstellingen van de Lokale Overheden inzake begrotingssaldi 1995-2001
en realisaties 1995-1999

(in % van het BBP)

	1995 (a)	1996 (b)	1997 (b)	1998 (b)	1999 (b)	2000 (c)	2001 (c)
Doelstelling (d)	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,15	0,15
Realisatie (e)	0,4	0,3	0,1	-0,0			
Realisatie (f)	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1		

- (a) akkoord van 1994.
- (b) samenwerkingsakkoord van 1996.
- (c) samenwerkingsakkoord van 1999.
- (d) in ESER79-termen tot in 1999.
- (e) in ESER79-termen.
- (f) in ESR95-termen.

129 Zie daarvoor de *Nationale Rekeningen 1998 van de overheidsbesturen* (blzz.19-20) en ook de jaarlijkse brochure *De financiën van de lokale overheden* van het Gemeentekrediet/Dexia.

130 De opvolging van de financiële situatie van de Lokale Overheden zou echter ook betrekking moeten hebben op de toestand van de intercommunales, zowel wat de lasten betreft die zouden voortvloeien voor de gemeenten uit een buitensporige schuld van de intercommunales als wat de mogelijkheid betreft om via intercommunales omvangrijke extra budgettaire verrichtingen uit te voeren.

In het verleden overtroffen de realisaties van de Lokale Overheden altijd de hun opgelegde doelstelling; in het algemeen was dat het begrotingsevenwicht. De laatste jaren komt tot uiting dat het vorderingenoverschot van de Lokale Overheden aan het verminderen is. Dat is te verklaren door het feit dat de groei van de primaire uitgaven duidelijk groter is dan die van de ontvangsten, terwijl de rentelasten juist sterk afnemen.

Tabel II 35

Evolutie van de ontvangsten van de Lokale Overheden tussen 1995 en 1999

(index: 1995=100)

	Ontvangsten	Totale uitgaven	Finale primaire uitgaven	Rentelasten
Evolutie 1995-1999	110,1	116,6 lopende uitgaven : 118,3 kapitaaluitgaven : 126,6	119,7	84,1

Bron : berekeningen op basis van de gegevens van de NBB

Een deel van die groei schuilt weliswaar in de kapitaaluitgaven (die onderhevig zijn aan de "electorale cyclus") maar de lopende uitgaven kennen een gestage groei. Die hangt onder meer samen met de uitgaven inzake personeel en met de overdrachten aan de gezinnen (OCMW's).

Ter herinnering : het Samenwerkingsakkoord voor de periode 2000-2002 stelt duidelijk : "In het licht van de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 zullen de Gewesten de gemeenten aansporen om de principes van een goed budgettair beleid strikt toe te passen en uitgavenbeslissingen in extremis, ook bij ontvangst van éénmalige buitengewone opbrengsten, te vermijden. Tevens zullen de Gewesten de gemeenten aansporen om bij voorrang elke buitengewone opbrengst afkomstig van de verkoop van financiële activa, zoals aandelen of deelnemingen in ondernemingen, aan te wenden voor de vermindering van hun schuld of derwijze dat hun financieringssaldo in ESR95-termen zo weinig mogelijk wordt beïnvloed".

Tenslotte stelt men een recente toename van de schuld vast, in absolute termen, die blijkt uit de volgende tabel.

Tabel II 36
Evolutie van de schuld van de lokale sector 1995-1999 (a) (b)

	<i>Miljarden BEF</i>				
	31/12/1995	31/12/1996	31/12/1997	31/12/1998	31/12/1999
Investeringsschuld	443,3	449,3	436,5	448,3	459,3
Schuld uit saneringsleningen	116,1	109,5	99,8	102,4	99,3
Totale schuld op lange termijn	559,4	558,8	536,3	550,7	558,6
Schuld op korte termijn (c)	79,2	76,3	60,3	58,0	69,0
Totale schuld	638,6	635,1	596,6	608,7	627,6
Financiële activa	145,3	133,3	168,9	161,9	148,8
Nettoschuld	493,3	496,4	427,7	446,8	478,8
Beleggingen in effecten van de overheidsschuld (d)	0	10	57	40	17
Totale schuld – consolideerbare activa (e)	638,6	625,1	539,6	548,7	610,6

- (a) Schuld volledig of gedeeltelijk ten laste van de lokale sector; de gedeeltelijk ten laste zijnde schuld bestaat voornamelijk in een saneringsschuld van 30 miljard.
- (b) Deze door Dexia verstrekte gegevens kunnen niet als zodanig vergeleken worden met de gegevens steunend op de Nationale Rekeningen (NBB, Federaal Planbureau, ...).
- (c) Inclusief de zichtrekeningen in debet voor kredietopening.
- (d) Bedragen bij benadering.
- (e) Die raming dient om de weerslag op de op het Europees vlak gehanteerde "geconsolideerde brutoschuld" te benaderen.

Bron: Dexia

Tussen 1995 et 1997 verminderde de totale schuld met meer dan 40 miljard BEF terwijl de financiële activa toenamen met 23 miljard ; de weerslag op de schuld van de Gezamenlijke Overheid was zelfs groter omdat bij de vermindering van de schuld 57 miljard aan beleggingen in effecten van de overheidsschuld moet toegevoegd worden, om de "consolidatie" (131) mogelijk te maken. Dat werd mogelijk gemaakt dankzij de opbrengst van de beursintroductie van Dexia Belgium, daar de regionale voogdijoverheden en de Federale Regering ertoe hadden oproepen om die uitzonderlijke inkomsten niet aan te wenden voor recurrente uitgaven maar om ze bij voorrang aan te wenden voor schuldvermindering. Het gecumuleerd effect van de schuldvermindering en van de consolidatie heeft ten belope van ongeveer 100 miljard bijgedragen tot de verlaging van de schuld volgens de Europese normen (geconsolideerde brutoschuld).

Tussen 1997 en 1999 daarentegen is de schuld opnieuw gestegen met meer dan 30 miljard, terwijl de financiële activa verminderden met 20 miljard. De beleggingen in effecten van de overheidsschuld daalden zelf met 40 miljard. Daardoor verhoogt de schuld van de Gezamenlijke Overheid met ongeveer 70 miljard BEF.

131 Voor de berekening van de schuldgraad naar Maastricht-normen wordt er geen rekening gehouden met de schulden tussen deelsectoren van de overheid. Concreet : als een gemeente fondsen belegt in overheidspapier in plaats van ze aan te houden als rekeninggoeden, dan heeft dat een positieve invloed op de bruto geconsolideerde schuld.

Men moet attent zijn voor de dubbele negatieve evolutie die gevormd wordt enerzijds door de groei van de schuld en anderzijds door de vermindering van de financiële activa (en in het bijzonder de consolideerbare activa).

10.2. Vooruitzichten voor het begrotingsjaar 2000

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de gegevens inzake begrotingssaldi van de Lokale Overheden voor 1998, 1999 en 2000. Het betreft uitsluitend de gewone dienst (exclusief de investeringen, die in de buitengewone dienst opgenomen zijn) en het eigen dienstjaar (d.w.z. zonder rekening te houden met de saldi van de voorgaande dienstjaren).

Tabel II 37

Globaal begrotingssaldo in functie van de begrotingen van de provincies en gemeenten 1998-2000 (gewone dienst, eigen dienstjaar)

	<i>Miljarden BEF</i>		
	Begrotingen 1998	Begrotingen 1999	Begrotingen 2000
Gemeenten	- 0,4	- 2,8	- 3,3
Provincies	+ 0,4	+ 0,0	- 0,1
Totaal	0,0	- 2,8	- 3,5

Bron: Eigen berekeningen volgens gegevens van het Gemeentekrediet van België/Dexia

Dergelijke begrotingssaldi kunnen niet vergeleken worden met de begrotingssaldi van de Gemeenschappen en de Gewesten (132). Rekening houdend met bovenvernoemde realisaties van 1998 en 1999 in ESR95-termen, geeft de voor 1999 en 2000 voorziene evolutie daarentegen een interessante aanwijzing.

Aangezien steeds meer OCMW's betrokken zijn bij experimentele projecten - wat de boekhoudkundige gegevens moeilijk vergelijkbaar maakt - is het moeilijk het begrotingssaldo te geven voor de OCMW's (saldo eigen dienstjaar niet gedekt door gemeentelijke bijdrage). *A priori* kan men een negatief saldo verwachten van ongeveer -1,9 miljard BEF (133) in 2000, in vergelijking met -1,8 in 1999 en -2,7 miljard BEF in 1998.

Er moet dus rekening gehouden worden met een mogelijk negatief begrotingssaldo van $\pm 5,4$ miljard BEF, wat een nieuwe verslechtering betekent wat het begrotingssaldo betreft, aangezien een identieke berekeningswijze -2,7 miljard gaf in 1998 en -4,6 miljard in 1999.

132 Dit zijn inderdaad verschillende concepten. Voor meer uitleg kan men de tekst "specificiteit van de begrotingssaldi van de Lokale Overheden" raadplegen in *De Financiën van de plaatselijke overheden in 1999*, Gemeentekrediet/Dexia, blz.35.

133 Dit geraamde bedrag wordt bekomen door het samentellen van het saldo van het eigen dienstjaar van de 463 OCMW's die een begrotingsboekhouding hebben (-1,14 miljard BEF) en van het resultaat van het boekjaar na uitzonderlijk resultaat en na gemeentelijke subsidies voor de 123 Vlaamse piloot-OCMW's (-0,7 miljard BEF); in laatstgenoemd geval verbetert het resultaat met 0,5 miljard ingeval het uitzonderlijk resultaat niet in rekening wordt gebracht.

Er moet benadrukt dat deze saldi de financiering van de investeringen niet omvatten; die wordt bij de buitengewone dienst ondergebracht en wordt meestal gefinancierd door leningen (134).

10.3. Meerjarenvooruitzichten

In zijn *Economische vooruitzichten 2000-2005* legt het Federaal Planbureau de volgende evolutie voor inzake vorderingensaldo van de lokale overheden, *bij ongewijzigd beleid* (135).

Tabel II 38
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-)
van de Lokale Overheden voor de periode 1998-2005

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
In miljarden BEF	22.1	1.2	-0,3	1,1	1,6	-4,6	-15,0	-38,2
In % van het BBP	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,3

Bron: Federaal Planbureau, *Economische vooruitzichten 1998-2005*, blz. 74-75 en 125

Volgens de *Economische vooruitzichten* van het Planbureau zou het begrotingssaldo van de lokale overheden in 2000 negatief worden, om dan weer lichtjes positief te worden in 2001 en 2002 en daarna, vanaf 2003 maar vooral 2004, in steeds grotere mate te verslechteren. Deze evolutie wat 2000 betreft, stemt overeen met wat op basis van de begrotingen 2000 van de provincies, gemeenten en OCMW's werd vastgesteld.

Onderstaande tabel geeft de evolutie van de schuld en de rentelasten weer.

Tabel II 39
Evolutie van de schuld en van de rentelasten van de lokale overheden (a)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Schuld	6,7	6,4	6,2	5,9	5,7	5,5	5,4	5,5
Rentelasten	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3

(a) Ter herinnering : de benadering volgens de Nationale Rekeningen verschilt van die van Dexia in Tabel II 36.

Bron: Federaal Planbureau, *Economische vooruitzichten 2000-2005*, blz.126

134 In 1998 en 1999 werden de investeringen ten belope van 56,1% gefinancierd door leningen die rechtstreeks ten laste vallen van de gemeenten.

135 Dit houdt bijvoorbeeld geen rekening met de kost van de hervorming van de politiediensten, tenzij die voor de Plaatselijke Overheden als nul wordt beschouwd.

Na een daling van de schuldgraad van de Lokale Overheden, uitgedrukt in % van het BBP, stelt men vanaf 2003/2004 een stagnatie vast, en dan opnieuw een stijging. Als gevolg hiervan stagneren de rentelasten tussen 0,3 en 0,4% van het BBP.

10.4. Besluit

Het Samenwerkingsakkoord betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002 gaat voor de Lokale Overheden uit van vorderingsoverschot van 0,15% van het BBP in 2000 en 2001.

Het jaar 1999 werd afgesloten met een gering overschot.

De begrotingen die voor 2000 werden ingediend wijzen op een geringe verslechtering van de begrotingssaldi ten opzichte van het vorige jaar.

Die factoren wijzen erop dat er weinig kans is dat de door het Samenwerkingsakkoord vooropgestelde doelstelling spontaan nageleefd wordt, en dat des te minder indien de uitgaven sneller blijven groeien dan de ontvangsten. De Afdeling is dus bezorgd over de verslechtering van het lopend saldo van de Lokale Overheden en over de nieuwe stijging van hun schuld. Ze is van mening dat daarin een potentiële structurele verslechtering van de financiële situatie van de Lokale Overheden schuilgaat.

Volgens de Economische Vooruitzichten van het Federaal Planbureau tenslotte zullen de Lokale Overheden bij ongewijzigd beleid een quasi-evenwicht kennen van 2000 tot 2003, waarbij naargelang van het jaar een licht vorderingstekort of vorderingenoverschot kan ontstaan. Volgens diezelfde vooruitzichten zou de toestand bij ongewijzigd beleid echter beduidend verslechteren vanaf 2004, jaar waarin men de samenloop zou zien van stijgende, met de "electorale cyclus" samenhangende, investeringsuitgaven en van trendmatig stijgende lopende uitgaven.

BIJLAGEN

*De nummering van de bijlagen is afgestemd op de indeling van de tekst
(Deel I – Deel II).*

Bijlage II. 1. - TOTALE ONTVANGSTEN VAN DE FEDERALE OVERHEID 1998-1999

miljoenen BEF

	1998 Realisaties	Initieel	Begrotings- controle	1999 Vermoedelijke ontvangsten	Realisaties	% variatie '99 rea. / '98 rea.
LOPENDE FISCALE ONTVANGSTEN						
Directe belastingen						
Verkeersbelasting	38.183,0	42.800,0	40.000,0	41.200,0	38.497,6	0,8%
Belasting op de inverkeerstelling	8.612,0	8.150,0	8.350,0	8.800,0	9.468,2	9,9%
Eurovignet	3.839,6	3.700,0	3.850,0	3.400,0	3.923,8	2,2%
Compenserende heffing inzake accijnzen	8.309,1	8.300,0	8.700,0	8.900,0	8.693,4	4,6%
Belasting op spelen en weddenschappen en automatische ontspanningstoestellen	1.927,4	1.900,0	1.820,0	1.900,0	2.027,3	5,2%
Onroerende voorheffing	1.831,3	1.990,0	1.920,0	2.300,0	2.836,3	54,9%
Onroerende voorheffing	5.271,9	5.430,0	5.453,0	1.907,0	1.764,5	-66,5%
Roerende voorheffing	98.340,7	105.600,0	92.000,0	80.500,0	89.054,4	-9,4%
w.o. : R.V. dividenden	40.187,9	41.600,0	38.000,0	42.000,0	44.146,4	9,8%
: R.V. andere	60.042,2	65.000,0	55.000,0	39.000,0	45.202,0	-24,7%
: Kohieren	-1.889,4	-1.000,0	-1.000,0	-500,0	-294,0	-84,4%
Voorafbetalingen	370.569,7	367.900,0	373.000,0	354.700,0	356.791,3	-3,7%
Kohieren	-29.715,2	-22.920,0	-22.693,0	-23.800,0	-20.865,4	-29,8%
w.o. : Kohieren vennootschappen	5.104,5	3.600,0	4.997,0	5.000,0	3.886,1	-23,9%
: Kohieren natuurlijke personen	2.932,2	5.050,0	5.050,0	4.400,0	6.554,6	123,5%
: Kohieren B.N.V.	-37.751,9	-31.570,0	-32.740,0	-33.200,0	-31.306,1	-17,1%
Bedrijfsvoorheffing	1.001.587,0	1.047.600,0	1.033.800,0	1.052.000,0	1.065.002,5	6,3%
w.o. : Bronheffing	990.672,3	1.038.700,0	1.024.800,0	1.043.000,0	1.053.860,7	6,4%
: Kohieren	10.914,7	8.900,0	9.000,0	9.000,0	11.141,8	2,1%
Andere	825,1	950,0	800,0	800,0	830,4	0,6%
<i>Totaal Directe Belastingen</i>	<i>1.509.581,6</i>	<i>1.571.400,0</i>	<i>1.547.000,0</i>	<i>1.532.607,0</i>	<i>1.558.024,5</i>	<i>3,2%</i>
Douane	49.050,1	50.400,0	50.400,0	46.400,0	46.941,3	-4,3%
Accijnzen en diversen	225.185,9	218.300,0	225.900,0	225.900,0	229.462,8	1,9%
<i>Totaal Douane en Accijnzen</i>	<i>274.236,0</i>	<i>268.700,0</i>	<i>276.300,0</i>	<i>272.300,0</i>	<i>276.404,0</i>	<i>0,8%</i>
B.T.W. en zegelrechten	678.047,4	693.000,0	702.200,0	710.200,0	728.476,1	7,4%
Registratierechten en diversen	93.798,1	91.300,0	93.400,0	96.200,0	98.689,0	5,2%
<i>Totaal B.T.W. en Registratie</i>	<i>771.845,5</i>	<i>784.300,0</i>	<i>795.600,0</i>	<i>806.400,0</i>	<i>827.165,1</i>	<i>7,2%</i>
<i>Totaal lopende fiscale ontvangsten</i>	<i>2.555.663,1</i>	<i>2.624.400,0</i>	<i>2.618.900,0</i>	<i>2.611.307,0</i>	<i>2.661.593,6</i>	<i>4,1%</i>
LOPENDE NIET-FISCALE ONTVANGSTEN						
Financiën	32.999,8	34.763,0	47.154,2	41.272,8	46.828,2	41,9%
Andere	63.411,0	65.918,5	68.525,5	66.835,1	55.352,8	-12,7%
<i>Totaal lopende niet-fiscale ontvangsten</i>	<i>96.410,8</i>	<i>100.681,5</i>	<i>115.679,7</i>	<i>108.107,9</i>	<i>102.181,0</i>	<i>6,0%</i>
LOPENDE ONTVANGSTEN	2.652.073,9	2.725.081,5	2.734.579,7	2.719.414,9	2.763.774,6	4,2%
KAPITAALONTVANGSTEN						
FISCALE	33.626,8	29.500,0	34.600,0	35.300,0	35.962,6	6,9%
NIET-FISCALE	10.234,4	14.932,3	16.448,9	4.715,1	6.221,0	-39,2%
(a)						
KAPITAALONTVANGSTEN	43.861,2	44.432,3	51.048,9	40.015,1	42.183,6	-3,8%
TOTAAL	2.695.935,1	2.769.513,8	2.785.628,6	2.759.430,0	2.805.958,2	4,1%

BRON : Algemene Toelichting
Conjunctuurnota, Studie en Documentatiedienst

(a) Na uitsluiting van privatiseringsopbrengsten ten belope van 44,0 miljard BEF.

	1998 Realisaties	Initieel	Begrotings- controle	1999 Vermoedelijke ontvangsten	Realisaties	% variatie 99 rea. / 98 rea.
LOPENDE FISCALE ONTVANGSTEN						
Directe belastingen						
Verkeersbelasting	38.183,0	42.800,0	40.000,0	41.200,0	38.497,6	0,8%
Belasting op de inverkeerstelling	8.612,0	8.150,0	8.350,0	8.800,0	9.468,2	9,9%
Eurovignet	3.839,6	3.700,0	3.850,0	3.400,0	3.923,8	2,2%
Compenserende heffing inzake accijnzen	8.309,1	8.300,0	8.700,0	8.900,0	8.693,4	4,6%
Belasting op spelen en weddenschappen en automatische ontspanningstoestellen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Onroerende voorheffing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Roerende voorheffing	98.340,7	105.600,0	92.000,0	80.500,0	89.054,4	-9,4%
w.o. : R.V. dividenden	40.187,9	41.600,0	38.000,0	42.000,0	44.146,4	9,8%
: R.V. andere	60.042,2	65.000,0	55.000,0	39.000,0	45.202,0	-24,7%
: Kohieren	-1.889,4	-1.000,0	-1.000,0	-500,0	-294,0	-84,4%
Voorafbetalingen	370.569,7	367.900,0	373.000,0	354.700,0	356.791,3	-3,7%
Kohieren	-29.715,2	-22.920,0	-22.693,0	-23.800,0	-20.865,4	-29,8%
w.o. : Kohieren vennootschappen	5.104,5	3.600,0	4.997,0	5.000,0	3.886,1	-23,9%
: Kohieren natuurlijke personen	2.932,2	5.050,0	5.050,0	4.400,0	6.554,6	123,5%
: Kohieren B.N.V.	-37.751,9	-31.570,0	-32.740,0	-33.200,0	-31.306,1	-17,1%
Bedrijfsvoorheffing	488.380,2	492.866,7	478.591,6	496.791,6	509.794,1	4,4%
w.o. : Bronheffing	477.465,5	483.966,7	469.591,6	487.791,6	498.652,3	4,4%
: Kohieren	10.914,7	8.900,0	9.000,0	9.000,0	11.141,8	2,1%
Andere	825,1	950,0	800,0	800,0	830,4	0,6%
<i>Totaal Directe Belastingen</i>	<i>987.344,2</i>	<i>1.007.346,7</i>	<i>982.598,6</i>	<i>971.291,6</i>	<i>996.188,0</i>	<i>0,9%</i>
Douane	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Accijnzen en diversen	224.620,1	217.700,0	225.300,0	225.300,0	228.931,0	1,9%
<i>Totaal Douane en Accijnzen</i>	<i>224.620,1</i>	<i>217.700,0</i>	<i>225.300,0</i>	<i>225.300,0</i>	<i>228.931,0</i>	<i>1,9%</i>
B.T.W.	152.059,2	162.313,8	167.044,5	171.486,1	187.056,1	23,0%
Registratierechten en diversen	70.427,2	66.900,0	68.913,0	70.055,0	71.549,0	1,6%
<i>Totaal B.T.W. en Registratie</i>	<i>222.486,4</i>	<i>229.213,8</i>	<i>235.957,5</i>	<i>241.541,1</i>	<i>258.605,1</i>	<i>16,2%</i>
<i>Totaal lopende fiscale ontvangsten</i>	<i>1.434.450,7</i>	<i>1.454.260,5</i>	<i>1.443.856,1</i>	<i>1.438.132,7</i>	<i>1.483.724,1</i>	<i>3,4%</i>
LOPENDE NIET-FISCALE ONTVANGSTEN						
Financiën	32.904,0	34.763,0	47.154,2	41.272,8	43.725,0	32,9%
Andere	63.592,0	65.918,5	68.525,5	66.835,1	57.809,0	-9,1%
<i>Totaal lopende niet-fiscale ontvangsten</i>	<i>96.496,0</i>	<i>100.681,5</i>	<i>115.679,7</i>	<i>108.107,9</i>	<i>101.534,0</i>	<i>5,2%</i>
LOPENDE ONTVANGSTEN	1.530.946,7	1.554.942,0	1.559.535,8	1.546.240,6	1.585.258,1	3,5%
KAPITAALONTVANGSTEN						
FISCALE	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
NIET-FISCALE	9.484,0	14.932,3	16.448,9	4.715,1	6.221,0	-34,4%
(a)						
KAPITAALONTVANGSTEN	9.484,0	14.932,3	16.448,9	4.715,1	6.221,0	-34,4%
TOTAAL	1.540.430,7	1.569.874,3	1.575.984,7	1.550.955,7	1.591.479,1	3,3%

BRON : Algemene Toelichting
Conjunctuurnota, Studie- en Documentatiedienst.

(a) Na uitsluiting van privatiseringsopbrengsten ten belope van 44,0 miljard BEF.

**Bijlage II.3. - UITGAVENKREDIETEN EN DE AANREKENINGEN VAN DE FEDERALE
OVERHEID 1998-1999**

miljoenen BEF

	1998			1999		
	Kredieten eigen aan het jaar	Ordonnan- ceringen	Realisatie- graad	Kredieten eigen aan het jaar	Ordonnan- ceringen	Realisatie- graad
	(1)	(2)	(3)=(2/1)	(1)	(2)	(3)=(2/1)
1. DOTATIES	12.498,2	12.465,7	99,7%	13.030,5	13.047,8	100,1%
2. AUTORITEITSDEPARTEMENTEN	311.558,8	300.280,4	96,4%	322.841,3	310.728,4	96,2%
- Eerste Minister	21.017,8	20.150,5	95,9%	21.813,8	20.952,2	96,1%
- Justitie	39.946,5	38.163,7	95,5%	42.761,4	42.208,6	98,7%
- Binnenlandse Zaken	13.296,1	13.203,0	99,3%	14.502,7	13.990,2	96,5%
- Buitenlandse Zaken	10.953,6	10.062,9	91,9%	11.256,0	10.222,8	90,8%
- Ontwikkelingssamenwerking	21.967,9	20.659,0	94,0%	22.717,8	21.582,9	95,0%
- Landsverdediging	98.320,0	96.801,0	98,5%	101.020,3	97.393,3	96,4%
- Rijkswacht	30.085,3	29.376,4	97,6%	31.853,1	30.810,3	96,7%
- Financiën	56.042,8	52.131,4	93,0%	56.369,9	53.057,4	94,1%
- Ambtenarenzaken	1.177,1	983,5	83,6%	1.183,9	1.162,2	98,2%
- Regie der Gebouwen	18.751,7	18.749,0	100,0%	19.362,4	19.348,5	99,9%
3. SOCIALE CEL	558.682,9	552.104,0	98,8%	587.206,9	564.033,3	96,1%
- Pensioenen	224.992,4	224.043,9	99,6%	232.105,2	229.010,0	98,7%
- Tewerkstelling en Arbeid	24.314,3	21.417,6	88,1%	21.880,0	19.738,7	90,2%
- Soc. Zaken, Volksgez. en Leefmilieu	118.729,2	115.995,5	97,7%	140.373,5	122.436,4	87,2%
- Algemene toelage Soc. Zekerheid	190.647,0	190.647,0	100,0%	192.848,2	192.848,2	100,0%
4. ECONOMISCHE CEL	161.273,4	157.081,6	97,4%	179.221,9	167.510,1	93,5%
- Middenstand en Landbouw	49.037,9	48.114,1	98,1%	58.449,5	49.142,7	84,1%
- Economische Zaken	12.564,9	11.481,9	91,4%	12.547,0	11.774,1	93,8%
- Verkeer en Infrastructuur	91.195,0	89.010,0	97,6%	99.655,4	98.023,1	98,4%
- PTT	8.475,6	8.475,6	100,0%	8.570,0	8.570,2	100,0%
5. PROVISIES	1.949,2	0,0	0,0%	1.286,0	0,0	0,0%
6. FINANCIERING EUROPESE UNIE	42.771,4	41.790,2	97,7%	47.199,8	45.467,1	96,3%
<i>PRIMAIRE UITGAVEN</i>	1.088.733,9	1.063.721,9	97,7%	1.150.786,4	1.100.786,7	95,7%
7. RIJKSSCHULD	646.324,5	643.900,0	99,6%	626.451,6	599.072,2	95,6%
ALGEMEEN TOTAAL	1.735.058,4	1.707.621,9	98,4%	1.777.238,0	1.699.858,9	95,6%

Bron : Administratie van de Begroting en Controle op de Uitgaven

Bijlage II. 4. - TOTALE ONTVANGSTEN VAN DE FEDERALE OVERHEID 1999-2000.

miljoenen BEF

	1999 Realisaties	2000 Initieel	2000 Begrotings- controle	% variatie '00 bc./ '99 rea.
LOPENDE FISCALE ONTVANGSTEN				
Directe belastingen				
Verkeersbelasting	38.497,6	42.000,0	42.700,0	10,9%
Belasting op de inverkeerstelling	9.468,2	9.200,0	10.000,0	5,6%
Eurovignet	3.923,8	3.450,0	4.000,0	1,9%
Compenserende heffing inzake accijnzen	8.693,4	9.400,0	9.000,0	3,5%
Belasting op spelen en weddenschappen	2.027,3	1.900,0	2.100,0	3,6%
en automatische ontspanningstoestellen	2.836,3	2.300,0	2.200,0	-22,4%
Onroerende voorheffing	1.764,5	1.482,0	1.400,0	-20,7%
Roerende voorheffing	89.054,4	78.000,0	91.000,0	2,2%
w.o. : R.V. dividenden	44.146,4	40.000,0	43.000,0	-2,6%
: R.V. andere	45.202,0	38.000,0	48.000,0	6,2%
: Kohieren	-294,0	0,0	0,0	
Voorafbetalingen	356.791,3	368.700,0	374.000,0	4,8%
Kohieren	-20.865,4	-30.400,0	-29.720,0	42,4%
w.o. : Kohieren vennootschappen	3.886,1	4.500,0	4.000,0	2,9%
: Kohieren natuurlijke personen	6.554,6	4.000,0	-38.900,0	-693,5%
: Kohieren B.N.V.	-31.306,1	-38.900,0	5.180,0	-116,5%
Bedrijfsvoorheffing	1.065.002,5	1.098.500,0	1.116.500,0	4,8%
w.o. : Bronheffing	1.053.860,7	1.089.500,0	1.106.000,0	4,9%
: Kohieren	11.141,8	9.000,0	10.500,0	-5,8%
Andere	830,4	775,0	800,0	-3,7%
<i>Totaal Directe Belastingen</i>	<i>1.558.024,5</i>	<i>1.585.307,0</i>	<i>1.623.980,0</i>	<i>4,2%</i>
Douane	46.941,3	44.300,0	44.300,0	-5,6%
Accijnzen en diversen	229.462,8	228.550,0	233.800,0	1,9%
<i>Totaal Douane en Accijnzen</i>	<i>276.404,0</i>	<i>272.850,0</i>	<i>278.100,0</i>	<i>0,6%</i>
B.T.W.	728.476,1	730.225,0	752.700,0	3,3%
Registratierechten en diversen	98.689,0	102.825,0	105.700,0	7,1%
<i>Totaal B.T.W. en Registratie</i>	<i>827.165,1</i>	<i>833.050,0</i>	<i>858.400,0</i>	<i>3,8%</i>
<i>Conjunctuurbuffer</i>			-25.400,0	
<i>Totaal lopende fiscale ontvangsten</i>	<i>2.661.593,6</i>	<i>2.691.207,0</i>	<i>2.735.080,0</i>	<i>2,8%</i>
LOPENDE NIET-FISCALE ONTVANGSTEN				
Financiën	46.828,2	35.179,0	36.170,5	-22,8%
Andere	55.352,8	70.155,3	78.486,3	41,8%
<i>Totaal lopende niet-fiscale ontvangsten</i>	<i>102.181,0</i>	<i>105.334,3</i>	<i>114.656,8</i>	<i>12,2%</i>
LOPENDE ONTVANGSTEN	2.763.774,6	2.796.541,3	2.849.736,8	3,1%
KAPITAALONTVANGSTEN				
FISCALE	35.962,6	36.700,0	37.800,0	5,1%
NIET-FISCALE	6.221,0	14.355,5	13.010,6	109,1%
KAPITAALONTVANGSTEN	42.183,6	51.055,5	50.810,6	20,5%
TOTAAL	2.805.958,2	2.847.596,8	2.900.547,4	3,4%

Bijlage II. 5. - RIJKSMIDDELENONTVANGSTEN VAN DE FEDERALE OVERHEID 1999 -2000

miljoenen BEF

	1999 Realisaties	2000 Initieel	2000 Begrotings- controle	% variatie '00 bc./ '99 rea.
LOPENDE FISCALE ONTVANGSTEN				
Directe belastingen				
Verkeersbelasting	38.497,6	42.000,0	42.700,0	10,9%
Belasting op de inverkeerstelling	9.468,2	9.200,0	10.000,0	5,6%
Eurovignet	3.923,8	3.450,0	4.000,0	1,9%
Compenserende heffing inzake accijnzen	8.693,4	9.400,0	9.000,0	3,5%
Belasting op spelen en weddenschappen en automatische ontspanningstoestellen	0,0	0,0	0,0	
Onroerende voorheffing	0,0	0,0	0,0	
Roerende voorheffing	89.054,4	78.000,0	91.000,0	2,2%
w.o. : R.V. dividenden	44.146,4	40.000,0	43.000,0	-2,6%
: R.V. andere	45.202,0	38.000,0	48.000,0	6,2%
: Kohieren	-294,0	0,0	0,0	
Voorafbetalingen	356.791,3	368.700,0	374.000,0	4,8%
Kohieren	-20.865,4	-30.400,0	-29.700,0	42,3%
w.o. : Kohieren vennootschappen	3.886,1	4.500,0	4.000,0	2,9%
: Kohieren natuurlijke personen	6.554,6	4.000,0	-38.900,0	-693,5%
: Kohieren B.N.V.	-31.306,1	-38.900,0	5.180,0	-116,5%
Bedrijfsvoorheffing	509.794,1	539.480,3	558.600,8	9,6%
w.o. : Bronheffing	498.652,3	530.480,3	548.100,8	9,9%
: Kohieren	11.141,8	9.000,0	10.500,0	-5,8%
Andere	830,4	775,0	800,0	-3,7%
<i>Totaal Directe Belastingen</i>	<i>996.188,0</i>	<i>1.020.605,3</i>	<i>1.060.380,8</i>	<i>6,4%</i>
Douane	0,0	0,0	0,0	
Accijnzen en diversen	228.931,0	227.950,0	233.200,0	1,9%
<i>Totaal Douane en Accijnzen</i>	<i>228.931,0</i>	<i>227.950,0</i>	<i>233.200,0</i>	<i>1,9%</i>
B.T.W. en zegelrechten	187.056,1	166.058,4	187.684,4	0,3%
Registratierechten en diversen	71.549,0	75.884,0	76.269,0	6,6%
<i>Totaal B.T.W. en Registratie</i>	<i>258.605,1</i>	<i>241.942,4</i>	<i>263.953,4</i>	<i>2,1%</i>
<i>Conjunctuurbuffer</i>			-25.400,0	
<i>Totaal lopende fiscale ontvangsten</i>	<i>1.483.724,1</i>	<i>1.490.497,7</i>	<i>1.532.134,2</i>	<i>3,3%</i>
LOPENDE NIET-FISCALE ONTVANGSTEN				
Financiën	43.725,0	34.524,5	35.463,2	-18,9%
Andere	57.809,0	70.155,3	78.486,3	35,8%
<i>Totaal lopende niet-fiscale ontvangsten</i>	<i>101.534,0</i>	<i>104.679,8</i>	<i>113.949,5</i>	<i>12,2%</i>
LOPENDE ONTVANGSTEN	1.585.258,1	1.595.177,5	1.646.083,7	3,8%
KAPITAALONTVANGSTEN				
FISCALE	0,0	0,0	0,0	
NIET-FISCALE	6.221,0	14.355,5	13.010,6	109,1%
KAPITAALONTVANGSTEN	6.221,0	14.355,5	13.010,6	109,1%
TOTAAL	1.591.479,1	1.609.533,0	1.659.094,3	4,2%

Bijlage II.6. - EVOLUTIE VAN DE BEGROTINGSKREDIETEN VAN DE FEDERALE OVERHEID 1999-2000

miljoenen BEF

	1999 Aangepaste begroting (1)	Initiële begroting (2)	2000 Aanpassing (3)	Aangepaste begroting (4)	% variatie 2000/1999 (5) =(4)/(1)
1. DOTATIES	13.032,5	13.448,9	213,9	13.662,8	4,8%
2. AUTORITEITSDEPARTEMENTEN	318.639,7	328.494,6	3.249,2	331.743,8	4,1%
- Eerste Minister	21.784,3	20.434,2	1.606,5	22.040,7	1,2%
- Justitie	42.735,1	46.276,8	-373,5	45.903,3	7,4%
- Binnenlandse Zaken	14.259,5	14.508,6	310,5	14.819,1	3,9%
- Buitenlandse Zaken	10.900,3	11.499,6	623,5	12.123,1	11,2%
- Ontwikkelingssamenwerking	22.689,5	24.400,0	-5,7	24.394,3	7,5%
- Landsverdediging	99.166,9	101.020,0	-524,7	100.495,3	1,3%
- Rijkswacht	31.165,2	32.505,0	-347,7	32.157,3	3,2%
- Financiën	55.400,0	55.807,0	1.690,0	57.497,0	3,8%
- Ambtenarenzaken	20.538,9	22.043,4	270,3	22.313,7	8,6%
3. SOCIALE CEL	570.451,4	586.897,0	6.494,5	593.391,5	4,0%
- Pensioenen	231.998,6	238.766,0	41,5	238.807,5	2,9%
- Tewerkstelling en Arbeid	21.789,4	21.143,7	2.922,0	24.065,7	10,4%
- Soc. Zaken, Volksgez. en Leefmilieu	123.815,4	131.737,3	4.490,0	136.227,3	10,0%
- Algemene toelage Soc. Zekerheid	192.848,0	195.250,0	-959,0	194.291,0	0,7%
4. ECONOMISCHE CEL	169.840,9	169.307,2	-54,4	169.252,8	-0,3%
- Middenstand en Landbouw	49.226,2	49.678,7	695,6	50.374,3	2,3%
- Economische Zaken	12.572,9	11.912,6	261,8	12.174,4	-3,2%
- Verkeer en Infrastructuur	108.041,8	107.715,9	-1.011,8	106.704,1	-1,2%
5. DIVERSEN	2.142,2	4.684,3	1.479,7	6.164,0	187,7%
6. FINANCIERING EUROPESE UNIE	47.199,8	52.255,0	-2.394,3	49.860,7	5,6%
PRIMAIRE UITGAVEN	1.119.164,3	1.150.402,7	7.508,9	1.157.911,6	3,5%
7. RIJKSSCHULD	630.880,7	615.182,3	10.551,2	625.733,5	-0,8%
ALGEMEEN TOTAAL	1.750.045,0	1.765.585,0	18.060,1	1.783.645,1	1,9%

Bron : Algemene Toelichting

**Bijlage II.7. - DE BELANGRIJKSTE MACRO-ECONOMISCHE PARAMETERS GEHANTEERD BIJ DE
OPMAAK VAN DE BEGROTING**

Wijzigingspercentage in volume - tenzij anders vermeld

	1999		2000	
	Initiële begroting (a)	Begrotings- controle (a)	Initiële begroting (a)	Begrotings- controle (b)
Privé-verbruik	2,1	2,4	1,8	2,1
Overheidsverbruik	1,6	1,9	1,7	1,0
Bruto kapitaalvorming	3,5	4,2	0,7	4,5
Finale nationale bestedingen	2,3	2,7	1,6	2,9
Uitvoer van goederen en diensten	4,3	3,0	5,1	6,8
Invoer van goederen en diensten	4,4	4,0	4,0	6,6
Netto-uitvoer (bijdrage tot BBP-groei)	0,1	-0,7	1,0	0,4
Bruto binnenlands product	2,4	2,0	2,5	3,2
Algemeen indexcijfer der consumptieprijzen	1,3	1,0	1,3	1,5
Gezondheidsindex	1,4	1,2	1,3	1,3
Reëel beschikbaar inkomen van de particulieren	1,8	1,7	2,1	2,3
spaarquote van de particulieren	14,4	13,9	14,2	16,1
Binnenlandse werkgelegenheid (verandering in duizendtallen)	41,8	33,1	38,5	53,4
Werkloosheidsgraad (Eurostat standaard)	8,1	8,2	9,0	8,5
Saldo lopende rekening (in % BBP)	5,8	4,2	4,0	4,3

BRON: Algemene Toelichting
INR - Economische Begrotingen

(a) Volgens de ESER79-methodologie

(b) Volgens de ESR95-methodologie

Bijlage II. 8. - EVOLUTIE VAN SOCIALE ZEKERHEID VOOR WERKNEMERS IN 1997-1998

miljoenen BEF

	1997 Realisaties	Initieel	Begrotings- controle	1998 Vermoedelijk	Voorlopige realisaties	% variatie '98 voorl. rea '97 verm.
Uitkeringsinstellingen						
Uitgaven	1.422.418	1.472.920	1.475.241	1.468.624	1.472.039	3,5%
Prestaties	1.336.325	1.383.957	1.382.553	1.383.284	1.385.996	3,7%
Z.I.V. Gezondheidszorg	403.752	425.159	424.759	424.759	427.847	6,0%
Z.I.V. Uitkeringen	95.050	99.476	98.481	98.989	98.989	4,1%
R.V.P.	452.871	471.249	470.048	472.318	472.016	4,2%
R.K.W.	121.731	123.068	122.863	123.794	123.794	1,7%
F.A.O.	5.417	5.682	5.677	5.523	5.468	0,9%
F.B.Z.	13.752	14.070	13.788	13.788	13.659	-0,7%
R.V.A. loopbaanonderbreking	5.561	6.395	6.409	6.409	6.473	16,4%
R.V.A. werkloosheid	182.639	182.881	186.097	184.848	184.664	1,1%
R.V.A. brugpensioen	52.783	53.599	52.042	50.551	50.612	-4,1%
NPM-Invaliditeit	2.120	1.704	1.701	1.603	1.833	-13,5%
HVK-ZIV	333	340	354	368	365	9,6%
Pool der Zeelieden -Wachuitkeringen	316	334	334	334	276	-12,7%
Andere	86.093	88.963	92.688	85.340	86.043	-0,1%
Eigen ontvangsten	99.161	94.374	92.693	89.878	91.575	-7,7%
Bijdragen	24.822	24.492	25.165	24.790	24.802	-0,1%
Andere	74.339	69.882	67.528	65.088	66.773	-10,2%
Lopende behoeften	1.323.257	1.378.546	1.382.547	1.378.747	1.380.464	4,3%
Overdracht globaal beheer	1.317.724	1.386.233	1.388.556	1.384.437	1.384.421	5,1%
Saldo uitkeringsinstellingen	-5.533	7.687	6.009	5.690	3.957	
Globaal beheer						
Ontvangsten globaal beheer	1.349.594	1.385.775	1.388.133	1.402.280	1.390.949	3,1%
Bijdragen	879.884	898.675	900.347	909.066	909.066	3,3%
Staats tussenkomst	188.613	193.758	193.006	193.006	193.006	2,3%
Andere ontvangsten - Globaal beheer	279.358	291.080	292.262	297.669	286.338	2,5%
- Loonmatiging	107.930	108.690	109.279	110.180	110.180	2,1%
- Alternatieve financiering	113.575	113.091	113.763	114.432	114.432	0,8%
- Overige ontvangsten	57.853	69.299	69.220	73.057	61.726	6,7%
Opbrengsten beleggingen	0	80	337	647	647	
Diverse ontvangsten	1.739	2.182	2.181	1.892	1.892	8,8%
Uitgaven globaal beheer	1.322.666	1.391.508	1.393.385	1.390.040	1.390.024	5,1%
Overdrachten naar sectoren	1.317.635	1.386.233	1.388.556	1.384.437	1.384.421	5,1%
Andere	5.031	5.275	4.829	5.603	5.603	11,4%
Saldo globaal beheer	26.928	-5.733	-5.252	12.240	925	
Globaal saldo	21.395	1.954	756	17.930	4.882	

Bron : VADE MECUM - Begroting van de Sociale Zekerheid

Bijlage II. 9. - EVOLUTIE VAN SOCIALE ZEKERHEID VOOR WERKNEMERS IN 1999

miljoenen BEF

	1998 Voorlopige realisaties	1999 Initieel	1999 Begrotings- controle	% variatie '99 bc./ '98 voorl.
<i>Uitkeringsinstellingen</i>				
Uitgaven	1.472.039,0	1.520.750,8	1.518.561,0	3,2%
Prestaties	1.385.996,0	1.426.745,0	1.424.425,0	2,8%
Z.I.V. Gezondheidszorg	427.847,0	448.164,0	448.164,0	4,7%
Z.I.V. Uitkeringen	98.989,0	101.760,0	101.760,0	2,8%
R.V.P.	472.016,0	487.387,0	484.516,0	2,6%
R.K.W.	123.794,0	125.295,0	125.145,0	1,1%
F.A.O.	5.468,0	5.555,0	5.541,0	1,3%
F.B.Z.	13.659,0	13.381,0	13.092,0	-4,2%
R.V.A. loopbaanonderbreking	6.473,0	7.030,0	7.483,0	15,6%
R.V.A. werkloosheid	184.664,0	186.729,0	186.701,0	1,1%
R.V.A. bruggpensioen	50.612,0	49.392,0	49.870,0	-1,5%
NPM-Invaliditeit	1.833,0	1.417,0	1.519,0	-17,1%
HVK-ZIV	365,0	356,0	356,0	-2,5%
Pool der Zeelieden -Wachuitkeringen	276,0	279,0	278,0	0,7%
Andere	86.043,0	94.005,8	94.136,0	9,4%
Eigen ontvangsten	91.575,0	91.641,9	92.286,0	0,8%
Bijdragen	24.802,0	25.687,2	25.685,0	3,6%
Andere	66.773,0	65.954,7	66.601,0	-0,3%
Lopende behoeften	1.380.464,0	1.429.108,9	1.426.275,0	3,3%
Overdracht globaal beheer	1.384.421,0	1.436.842,9	1.434.358,0	3,6%
Saldo uitkeringsinstellingen	3.957,0	7.734,0	8.083,0	
<i>Globaal beheer</i>				
Ontvangsten globaal beheer	1.390.949,0	1.438.194,6	1.444.935,0	3,9%
Bijdragen	909.066,0	936.313,0	929.848,0	2,3%
Staatstussenkomst	193.006,0	195.345,0	195.096,0	1,1%
Andere ontvangsten - Globaal beheer	286.338,0	302.377,4	316.729,0	10,6%
- Loonmatiging	110.180,0	115.509,4	114.549,0	4,0%
- Alternatieve financiering	114.432,0	118.352,0	120.443,0	5,3%
- Overige ontvangsten	61.726,0	68.516,0	81.737,0	32,4%
Opbrengsten beleggingen	647,0	1.987,4	1.093,0	68,9%
Diverse ontvangsten	1.892,0	2.171,8	2.169,0	14,6%
Uitgaven globaal beheer	1.390.024,0	1.449.785,9	1.449.097,0	4,2%
Overdrachten naar sectoren	1.384.421,0	1.436.842,9	1.434.358,0	3,6%
Andere	5.603,0	12.943,0	14.739,0	163,1%
Saldo globaal beheer	925,0	-11.591,3	-4.162,0	
Globaal saldo	4.882,0	-3.857,3	3.921,0	

BRON : VADE MECUM - Begroting van de Sociale Zekerheid

Bijlage II.10 - DE SOCIALE ZEKERHEID VOOR ZELFSTANDIGEN - 1997-1998

miljoenen BEF

	1997 Realisaties	Initieel	Begrotings- controle	1998 Vermoedelijk	Realisaties	% variatie '97 real. / '98 voorl.
ONTVANGSTEN						
<i>1. Bijdragen (a+b-c)</i>	80.699,0	81.107,1	81.562,7	81.562,7	83.130,8	3,0%
a) KB nr 38 en achterstallen	77.799,2	78.010,0	78.465,6	78.465,6	79.645,4	2,4%
b) Netto opbrengst consolid.	215,7	250,0	250,0	250,0	274,8	27,4%
c) Vennootschapsbijdrage	2.667,1	2.847,1	2.847,1	2.847,1	3.208,4	20,3%
d) Diversen	17,0	0,0	0,0	0,0	2,2	
<i>2. Rijkstoelage</i>	38.130,0	38.778,2	38.625,7	38.625,7	38.625,7	1,3%
<i>3. FFEZ</i>	6.693,6	6.632,7	6.672,1	6.711,4	6.800,0	1,6%
<i>4. Diversen</i>	447,1	419,6	419,6	419,6	377,8	-15,5%
Totale ontvangsten	125.969,7	126.937,6	127.280,1	127.319,4	128.934,3	2,4%
VOORAFNAMES						
<i>1. Administratiekosten RSVZ</i>	3.761,9	4.186,1	4.304,2	4.253,4	3.932,6	4,5%
a) centrale diensten	1.506,5	1.930,7	1.983,3	1.983,3	1.674,5	11,2%
b) diensten derden	2.255,4	2.255,4	2.320,9	2.270,1	2.258,1	0,1%
<i>2. Leningslasten</i>	1.476,8	1.622,7	1.740,5	1.740,5	1.416,1	-4,1%
<i>3. Transfer-ZIV</i>	3.324,1	3.521,6	3.521,6	3.521,6	3.521,6	5,9%
Totaal voorafnames	8.562,8	9.330,4	9.566,3	9.515,5	8.870,3	3,6%
Beschikbaar saldo voor het globaal financieel beheer	117.406,9	117.607,2	117.713,8	117.803,9	120.064,0	2,3%
UITGAVEN						
<i>1. Pensioensector</i>	69.583,9	71.190,0	70.116,2	70.143,3	70.244,1	0,9%
a) prestaties	69.795,1	71.397,0	70.308,3	70.335,4	70.456,7	0,9%
b) Eigen inkomsten	211,2	207,0	192,1	192,1	212,6	0,7%
<i>2. Gezinsbijslagsector</i>	13.477,2	13.898,3	13.917,6	13.917,6	13.341,6	-1,0%
<i>3. Faillissementsverzekering</i>	0,6	175,0	175,0	175,0	19,5	
<i>4. ZIV-uitkeringen</i>	5.063,2	5.189,5	5.050,7	5.050,7	5.050,7	-0,2%
a) prestaties	5.599,3	5.719,1	5.575,2	5.575,2	5.575,2	-0,4%
b) diversen	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	0,0%
c) Eigen inkomsten	538,5	532,0	526,9	526,9	526,9	-2,2%
<i>5. ZIV-zorgen</i>	24.536,4	26.288,3	26.414,2	26.683,9	25.708,8	4,8%
a) prestaties	26.818,8	27.824,6	28.241,1	28.513,2	27.780,8	3,6%
b) diversen	516,9	962,9	882,2	880,2	377,9	-26,9%
c) Eigen inkomsten	2.799,3	2.499,2	2.709,1	2.709,5	2.449,9	-12,5%
Totaal te financieren behoeften RSVZ	112.661,3	116.741,1	115.673,7	115.970,5	114.364,7	1,5%
Te financieren (-) of overschot (+)	4.745,6	866,1	2.040,1	1.833,4	5.699,3	

BRON : RSVZ - begrotingsdocumenten.

Bijlage II.11 - DE SOCIALE ZEKERHEID VOOR ZELFSTANDIGEN - 1998-1999

miljoenen BEF

	1998	1999		% var. '99 bc. / '98 voorl.
	Realisaties	Initieel	Begrotings- controle	
ONTVANGSTEN				
<i>1. Bijdragen (a+b-c)</i>	83.130,8	84.113,6	83.766,9	0,8%
a) KB nr 38 en achterstallen	79.645,4	80.942,2	80.395,5	0,9%
b) Netto consolideringsbijdrage	274,8	260,0	260,0	-5,4%
c) Vennootschapsbijdrage	3.208,4	2.911,4	3.111,4	-3,0%
d) Diversen	2,2	0,0	0,0	
<i>2. Rijkstoelage</i>	38.625,7	39.166,4	39.089,2	1,2%
<i>3. FFEZ</i>	6.800,0	6.941,2	7.063,9	3,9%
<i>4. Diversen</i>	377,8	460,3	460,3	21,8%
Totale ontvangsten	128.934,3	130.681,5	130.380,3	1,1%
VOORAFNAMES				
<i>1. Administratiekosten RSVZ</i>	3.932,6	4.190,8	4.146,0	5,4%
a) centrale diensten	1.674,5	1.870,2	1.808,1	8,0%
b) diensten derden	2.258,1	2.320,6	2.337,9	3,5%
<i>2. Leningslasten</i>	1.416,1	1.535,7	1.439,7	1,7%
<i>3. Transfer-ZIV</i>	3.521,6	3.639,5	3.639,5	3,3%
Totaal voorafnames	8.870,3	9.366,0	9.225,2	4,0%
<i>Beschikbaar saldo voor het globaal financieel beheer</i>	120.064,0	121.315,5	121.155,1	0,9%
UITGAVEN				
<i>1. Pensioensector</i>	70.244,1	70.734,0	70.914,0	1,0%
a) prestaties	70.456,7	70.983,7	71.163,7	1,0%
b) Eigen inkomsten	212,6	249,7	249,7	17,5%
<i>2. Gezinsbijslagsector</i>	13.341,6	14.103,2	14.108,9	5,8%
<i>3. Faillissementsverzekering</i>	19,5	175,0	175,0	
<i>4. ZIV-uitkeringen</i>	5.050,7	5.032,3	5.032,3	-0,4%
a) prestaties	5.575,2	5.558,0	5.558,0	-0,3%
b) diversen	2,4	2,4	2,4	0,0%
c) Eigen inkomsten	526,9	528,1	528,1	0,2%
<i>5. ZIV-zorgen</i>	25.708,8	27.417,0	27.889,5	8,5%
a) prestaties	27.780,8	29.624,7	29.652,9	6,7%
b) diversen	377,9	600,4	1.020,6	170,1%
c) Eigen inkomsten	2.449,9	2.808,1	2.784,0	13,6%
Totaal te financieren behoeften RSVZ	114.364,7	117.461,5	118.119,7	3,3%
<i>Te financieren (-) of overschot (+)</i>	5.699,3	3.854,0	3.035,4	

BRON : RSVZ - begrotingsdocumenten.

Bijlage II. 12. - DE BEGROTINGEN VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN (a)(b)
 Samenvattend overzicht - jaarcijfers 1989 - 2000 (niet-geconsolideerd)

miljoenen BEF

	1989 aangepast	1990 aangepast	1991 aangepast	1992 aangepast	1993 aangepast	1994 aangepast	1995 aangepast	1996 aangepast	1997 aangepast	1998 aangepast	1999 aangepast	2000 initieel
VLAAMSE GEMEENSCHAP												
Ontvangsten	342.466,3	351.346,7	391.299,8	407.425,1	435.626,7	462.604,7	491.093,1	508.427,9	549.885,5	574.928,2	612.620,9	629.431,5
% variatie		2,6%	11,4%	4,1%	6,9%	6,2%	6,2%	3,5%	8,2%	4,6%	6,6%	2,7%
Uitgaven (d)	363.208,8	380.185,9	422.953,9	441.265,2	482.005,4	504.037,8	521.681,1	536.026,9	561.439,5	585.335,2	602.226,0	619.526,2
% variatie		4,7%	11,2%	4,3%	9,2%	4,6%	3,5%	2,7%	4,7%	4,3%	2,9%	2,9%
Saldo	-20.742,5	-28.839,2	-31.654,1	-33.840,1	-46.378,7	-41.433,1	-30.588,0	-27.599,0	-11.554,0	-10.407,0	10.394,9	9.905,3
FRANSE GEMEENSCHAP												
Ontvangsten	171.460,8	173.445,3	183.087,3	191.596,5	209.553,1	214.934,4	225.533,9	223.793,8	230.288,4	233.885,5	240.960,5	241.771,1
% variatie		1,2%	5,6%	4,6%	9,4%	2,6%	4,9%	-0,8%	2,9%	1,6%	3,0%	0,3%
Uitgaven	183.743,9	182.321,2	191.678,8	198.803,4	217.464,1	222.793,4	233.312,8	230.571,0	237.314,1	240.299,5	247.008,4	246.342,3
% variatie		-0,8%	5,1%	3,7%	9,4%	2,5%	4,7%	-1,2%	2,9%	1,3%	2,8%	-0,3%
Saldo	-12.283,1	-8.875,9	-8.591,5	-7.206,9	-7.911,0	-7.859,0	-7.778,9	-6.777,2	-7.025,7	-6.414,0	-6.047,9	-4.571,2
WAALS GEWEST												
Ontvangsten	89.554,7	85.219,8	95.829,6	101.637,9	114.344,0	135.443,3	149.743,9	156.821,2	161.921,8	174.992,9	201.370,5	184.799,5
% variatie		-4,8%	12,4%	6,1%	12,5%	18,5%	10,6%	4,7%	3,3%	8,1%	15,1%	-8,2%
Uitgaven	97.401,2	101.865,8	113.889,9	121.541,2	131.998,0	153.521,8	166.685,9	175.631,8	176.210,3	187.246,1	210.200,4	194.470,8
% variatie		4,6%	11,8%	6,7%	8,6%	16,3%	8,6%	5,4%	0,3%	6,3%	12,3%	-7,5%
Saldo	-7.846,5	-16.646,0	-18.060,3	-19.903,3	-17.654,0	-18.078,5	-16.942,0	-18.810,6	-14.288,5	-12.253,2	-8.829,9	-9.671,3
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST												
Ontvangsten	29.843,4	29.656,0	34.112,3	42.408,8	44.960,8	41.952,0	47.223,6	50.930,2	51.581,7	54.919,1	58.332,7	60.645,7
% variatie		-0,6%	15,0%	24,3%	6,0%	-6,7%	12,6%	7,8%	1,3%	6,5%	6,2%	4,0%
Uitgaven	30.262,5	35.835,3	44.068,1	49.074,7	51.164,3	50.399,8	55.105,4	57.875,1	59.088,9	62.202,5	63.710,4	65.909,9
% variatie		18,4%	23,0%	11,4%	4,3%	-1,5%	9,3%	5,0%	2,1%	5,3%	2,4%	3,5%
Saldo	-419,1	-6.179,3	-9.955,8	-6.665,9	-6.203,5	-8.447,8	-7.881,8	-6.944,9	-7.507,2	-7.283,4	-5.377,7	-5.264,2
DUITSLALIGE GEMEENSCHAP												
Ontvangsten	2.682,5	3.211,6	3.535,8	3.402,4	3.572,6	3.625,6	3.574,6	3.674,7	3.866,7	4.011,3	4.011,0	4.676,1
% variatie		19,7%	10,1%	-3,8%	5,0%	1,5%	-1,4%	2,8%	5,2%	3,7%	0,0%	16,6%
Uitgaven	3.083,5	3.110,0	3.495,5	4.692,7	3.829,9	4.399,1	4.415,0	4.032,2	4.179,1	4.244,2	4.427,6	4.832,7
% variatie		0,9%	12,4%	34,2%	-18,4%	14,9%	0,4%	-8,7%	3,6%	1,6%	4,3%	9,1%
Saldo	-401,0	101,6	40,3	-1.290,3	-257,3	-773,5	-840,4	-357,5	-312,4	-232,9	-416,6	-156,6
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE												
Ontvangsten	2.117,7	1.570,3	982,8	1.166,3	1.559,0	1.193,2	1.933,2	1.501,4	1.850,7	1.950,3	1.957,2	2.110,6
% variatie		-25,8%	-37,4%	18,7%	33,7%	-23,5%	62,0%	-22,3%	23,3%	5,4%	0,4%	7,8%
Uitgaven	2.117,7	1.570,3	982,8	1.904,1	1.687,8	1.835,8	2.092,1	1.999,8	1.866,5	2.199,1	2.386,1	2.103,5
% variatie		-25,8%	-37,4%	93,7%	-11,4%	8,8%	14,0%	-4,4%	-6,7%	17,8%	8,5%	-11,8%
Saldo	0,0	0,0	0,0	-737,8	-128,8	-642,6	-158,9	-498,4	-15,8	-248,8	-428,9	7,1
FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE												
Ontvangsten						6.037,9	7.763,8	7.790,7	7.868,2	8.189,3	8.514,0	8.232,5
% variatie							28,6%	0,3%	1,0%	4,1%	4,0%	-3,3%
Uitgaven						6.737,6	8.167,1	8.423,4	7.867,9	8.326,7	8.700,7	8.526,1
% variatie							21,2%	3,1%	-6,6%	5,8%	4,5%	-2,0%
Saldo						-699,7	-403,3	-632,7	0,3	-137,4	-186,7	-293,6
TOTAAL (c)												
Ontvangsten	638.125,4	644.449,7	708.847,6	747.637,0	809.616,2	865.791,1	926.866,1	952.939,9	1.007.263,0	1.052.876,6	1.127.766,8	1.131.667,0
% variatie		1,0%	10,0%	5,5%	8,3%	6,9%	7,1%	2,8%	5,7%	4,5%	7,1%	0,3%
Uitgaven	679.817,6	704.888,5	777.069,0	817.281,3	888.149,5	943.725,3	991.459,4	1.014.560,2	1.047.966,3	1.089.853,3	1.138.659,6	1.141.711,5
% variatie		3,7%	10,2%	5,2%	8,7%	6,3%	5,1%	2,3%	3,3%	4,0%	4,5%	0,3%
Saldo	-41.692,2	-60.438,8	-68.221,4	-69.644,3	-78.533,3	-77.934,2	-64.593,3	-61.620,3	-40.703,3	-36.976,7	-10.892,8	-10.044,5

a) Exclusief de aflossingen en de schuldbeheersverrichtingen op de directe schuld.

b) Inclusief de verrichtingen op de organieke fondsen en exclusief de verrichtingen op de afzonderlijke sectie.

c) Interne transferten inbegrepen.

d) Kredieten 1998 volgens ontwerp van eindrekening 1998 (inclusief kredieten voor aankoop gebouwen eind 1998).

BRON : Begrotingsdocumenten.

Bijlage II. 13. - DE ORDONNANCERINGEN OP DE BEGROTINGEN VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN (a) (b)
 Samenvattend overzicht - jaarcijfers 1989 - 1999 (niet geconsolideerd)

miljoenen BEF

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
VLAAMSE GEMEENSCHAP											
Ontvangsten	325 017,5	346 216,5	381 297,2	398 227,4	435 877,5	461 172,9	492 417,9	509 135,1	553 390,3	581 595,3	618 260,9
Uitgaven (d)	333 779,4	370 109,3	396 969,5	428 033,4	458 753,9	497 556,8	509 783,0	529 294,5	548 981,1	569 770,3	601 173,1
Lopend	327 300,3	352 309,2	382 649,7	411 687,8	443 661,0	475 502,3	494 236,6	514 911,3	534 628,1	554 969,4	580 215,8
Overdrachten	6 479,1	17 800,1	14 319,8	16 345,6	15 092,9	22 054,5	15 546,4	14 383,2	14 353,0	14 800,9	20 957,3
<i>Saldo</i>	<i>-8 761,9</i>	<i>-23 892,8</i>	<i>-15 672,3</i>	<i>-29 806,0</i>	<i>-22 876,4</i>	<i>-36 383,9</i>	<i>-17 365,1</i>	<i>-20 159,4</i>	<i>4 409,2</i>	<i>11 825,0</i>	<i>17 087,8</i>
FRANSE GEMEENSCHAP (e)											
Ontvangsten	168 510,3	173 407,7	174 028,4	188 517,9	208 649,6	214 952,6	220 985,1	220 364,3	226 879,0	230 272,0	233 713,3
Uitgaven	175 123,6	180 324,1	192 589,9	197 240,9	217 509,0	221 996,8	228 067,7	224 703,9	231 264,3	235 926,3	239 696,4
Lopend	172 153,1	175 290,7	187 352,6	193 497,8	213 243,5	218 117,9	225 330,1	222 202,1	229 179,4	233 056,4	237 103,7
Overdrachten	2 970,5	5 033,4	5 237,3	3 743,1	4 265,4	3 878,9	2 737,6	2 501,8	2 084,9	2 869,9	2 592,7
<i>Saldo</i>	<i>-6 613,3</i>	<i>-6 916,4</i>	<i>-18 561,5</i>	<i>-8 723,0</i>	<i>-8 859,4</i>	<i>-7 044,3</i>	<i>-7 082,6</i>	<i>-4 339,6</i>	<i>-4 385,3</i>	<i>-5 654,3</i>	<i>-5 983,1</i>
WAALS GEWEST											
Ontvangsten	87 281,0	84 111,6	91 521,3	101 063,3	111 792,9	132 752,5	141 236,5	155 126,1	164 564,6	178 145,1	205 797,0
Uitgaven	76 176,7	101 930,0	108 565,2	113 014,1	123 618,6	145 015,0	161 098,6	162 999,4	167 677,7	177 469,6	192 032,9
Lopend	65 116,2	94 178,0	105 481,5	110 668,3	118 500,5	137 265,1	151 490,1	158 142,1	160 918,2	169 851,5	185 877,4
Overdrachten	11 060,6	7 752,0	3 083,7	2 345,8	5 118,1	7 749,9	9 608,5	4 857,3	6 759,1	7 618,1	6 155,5
<i>Saldo</i>	<i>11 104,3</i>	<i>-17 818,4</i>	<i>-17 043,9</i>	<i>-11 950,8</i>	<i>-11 825,7</i>	<i>-12 262,5</i>	<i>-19 862,1</i>	<i>-7 873,3</i>	<i>-3 113,1</i>	<i>675,5</i>	<i>13 764,1</i>
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST											
Ontvangsten	28 662,1	29 840,5	33 304,9	35 745,7	39 507,1	40 023,8	46 483,0	51 121,0	51 813,7	58 227,1	58 184,3
Uitgaven	24 627,1	36 380,0	37 590,3	44 341,9	50 623,4	48 862,9	53 260,9	54 720,5	55 645,8	58 449,8	57 575,7
Lopend	21 748,5	30 026,5	32 519,6	39 142,7	43 695,8	46 735,8	50 793,0	52 098,4	53 329,5	56 450,3	55 729,6
Overdrachten	2 878,7	6 353,6	5 070,7	5 199,2	6 927,6	2 127,1	2 467,9	2 622,1	2 316,3	1 999,5	1 846,1
<i>Saldo</i>	<i>4 035,0</i>	<i>-6 539,5</i>	<i>-4 285,4</i>	<i>-8 596,2</i>	<i>-11 116,3</i>	<i>-8 839,1</i>	<i>-6 777,9</i>	<i>-3 599,5</i>	<i>-3 832,1</i>	<i>-222,7</i>	<i>608,6</i>
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP											
Ontvangsten	1 082,5	3 339,8	3 138,8	3 365,6	3 471,6	3 571,6	3 670,6	3 669,8	3 862,1	3 955,4	4 074,9
Uitgaven	1 091,5	2 839,9	3 022,4	3 639,8	4 041,5	4 341,2	4 337,7	3 935,5	4 133,4	3 990,4	4 307,4
Lopend	1 027,6	2 706,1	2 971,5	3 375,5	3 884,0	4 125,3	4 183,7	3 804,5	3 962,6	3 836,4	4 126,4
Overdrachten	63,9	133,8	50,9	264,3	157,5	216,0	154,0	130,9	170,8	154,0	181,0
<i>Saldo</i>	<i>-9,1</i>	<i>499,9</i>	<i>116,4</i>	<i>-274,2</i>	<i>-569,9</i>	<i>-769,6</i>	<i>-667,1</i>	<i>-265,6</i>	<i>-271,3</i>	<i>-35,0</i>	<i>-232,5</i>
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE											
Ontvangsten	0,0	1 569,0	2 114,0	1 170,8	1 401,0	1 124,8	1 514,2	2 154,6	1 860,5	1 810,2	2 012,9
Uitgaven	0,0	1 482,1	899,5	883,6	1 168,4	1 652,8	1 873,4	1 914,0	1 849,9	1 854,4	1 869,1
Lopend	-	1 479,3	879,2	811,5	1 078,1	1 401,4	1 640,4	1 429,2	1 557,0	1 685,7	1 683,7
Overdrachten	-	2,9	20,3	72,1	90,2	251,4	233,0	484,8	292,9	168,7	185,4
<i>Saldo</i>	<i>0,0</i>	<i>86,9</i>	<i>1 214,5</i>	<i>287,1</i>	<i>232,6</i>	<i>-528,0</i>	<i>-359,2</i>	<i>240,7</i>	<i>10,6</i>	<i>-44,2</i>	<i>143,8</i>
FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE											
Ontvangsten	-	-	-	-	-	5 700,6	7 438,2	7 874,0	7 855,0	7 861,7	8 689,0
Uitgaven	-	-	-	-	-	3 668,6	6 731,4	9 506,2	8 180,1	8 060,1	8 371,2
Lopend	-	-	-	-	-	3 668,6	5 134,3	6 813,3	6 925,8	7 440,0	7 924,1
Overdrachten	-	-	-	-	-	0,0	1 597,1	2 692,9	1 254,3	620,1	447,1
<i>Saldo</i>	-	-	-	-	-	<i>2 032,0</i>	<i>706,8</i>	<i>-1 632,2</i>	<i>-325,1</i>	<i>-198,4</i>	<i>317,8</i>
TOTAAL (c)											
Ontvangsten	610 553,3	638 485,1	685 404,6	728 090,7	800 699,7	859 298,8	913 745,5	949 445,0	1 010 225,2	1 061 866,8	1 130 732,3
Uitgaven	610 798,3	693 065,5	739 636,8	787 153,7	855 714,8	923 094,2	965 152,7	987 073,9	1 017 732,3	1 055 520,9	1 105 025,8
Lopend	587 345,6	655 989,7	711 854,1	759 183,6	827 103,0	890 873,6	932 808,2	959 400,9	990 500,6	1 027 289,7	1 072 660,7
Overdrachten	23 452,8	37 075,8	27 782,7	27 970,1	26 851,3	36 618,6	32 344,5	27 673,0	27 231,3	28 231,2	32 365,1
<i>Saldo</i>	<i>-245,0</i>	<i>-54 580,3</i>	<i>-54 232,2</i>	<i>-59 063,0</i>	<i>-55 015,1</i>	<i>-63 795,4</i>	<i>-51 407,2</i>	<i>-37 628,9</i>	<i>-7 507,1</i>	<i>6 345,9</i>	<i>25 706,5</i>

(a) Exclusief aflossing en de schuldbeheersverrichtingen op directe schuld

BRON : 1991-1998 Rekenhof, 1999 Administraties van Gemeenschappen en Gewesten, Thesaurietoestand, Rekenhof

(b) Inclusief de verrichtingen op de organieke fondsen en exclusief de verrichtingen op de afzonderlijke sectie

(c) Inclusief interne transferten

(d) Met inbegrip van de ordonnancerings m.b.t. de aankoop van gebouwen eind 1998 (9,3 mia.)

**Bijlage II. 14. - NETTO TE FINANCIEREN SALDO VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN OP KASBASIS
Samenvattend overzicht - jaarcijfers 1989 - 1999 (niet geconsolideerd)**

miljoenen BEF

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
VLAAMSE GEMEENSCHAP											
- Ontvangsten	348.259	354.733	389.967	417.827	450.885	486.593	506.460	526.215	574.142	600.296	638.127
- Uitgaven	308.578	376.160	403.004	445.388	482.781	506.845	529.268	550.383	567.092	584.677	604.082
- Begrotingssaldo	39.681	-21.427	-13.037	-27.561	-31.896	-20.252	-22.808	-24.168	7.050	15.619	34.045
- Andere verrichtingen (e)											8.231
- N F S	39.681	-21.427	-13.037	-27.561	-31.896	-20.252	-22.808	-24.168	7.050	15.619	42.276
FRANSE GEMEENSCHAP (f)											
- Ontvangsten	175.204	175.786	186.718	193.747	213.672	217.078	219.307	220.339	225.316	228.224	232.745
- Uitgaven	169.509	184.565	201.700	202.928	218.297	228.083	227.492	226.342	230.746	238.026	239.174
- Begrotingssaldo	5.695	-8.779	-14.982	-9.181	-4.625	-11.005	-8.185	-6.003	-5.430	-9.802	-6.429
- Andere verrichtingen											
- N F S	5.695	-8.779	-14.982	-9.181	-4.625	-11.005	-8.185	-6.003	-5.430	-9.802	-6.429
WAALS GEWEST											
- Ontvangsten	86.669	81.014	103.144	102.614	113.138	135.327	143.204	157.179	170.145	182.586	211.663
- Uitgaven	68.935	105.490	106.053	117.194	122.822	141.930	163.039	169.960	173.258	181.154	194.665
- Begrotingssaldo	17.734	-24.476	-2.909	-14.580	-9.684	-6.603	-19.835	-12.781	-3.113	1.432	16.998
- Andere verrichtingen						1.479	3.333	-4.648	-2.532	-8.090	-6.972
- N F S	17.734	-24.476	-2.909	-14.580	-9.684	-5.124	-16.502	-17.429	-5.645	-6.658	10.026
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST											
- Ontvangsten (a)		57.969	36.629	35.746	39.454	40.032	46.483	51.122	51.814	58.256	58.184
- Uitgaven	17.868	31.359	41.707	45.656	45.439	52.328	53.328	56.595	52.019	58.414	58.873
- Begrotingssaldo	-17.868	26.610	-5.078	-9.910	-5.985	-12.296	-6.845	-5.473	-205	-158	-688
- Andere verrichtingen					53	-395	543	289	-193	998	1.770
- N F S	-17.868	26.610	-5.078	-9.910	-5.932	-12.691	-6.302	-5.184	-399	840	1.081
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP											
- Ontvangsten (c)	963	2.469	4.238	2.882	3.419	3.226	3.553	3.474	3.862	3.955	4.074
- Uitgaven (c)	1.048	2.638	3.147	3.421	3.646	3.894	4.024	3.893	4.227	4.085	4.266
- Begrotingssaldo	-85	-169	1.091	-539	-227	-668	-471	-419	-365	-130	-192
- Andere verrichtingen			169	409	163	206	94	122	-4	9	-4
- N F S	-85	-169	1.260	-130	-64	-462	-377	-297	-369	-122	-196
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE (b)											
- Ontvangsten (d)		1.569	2.114	1.171	1.401	1.073	1.678	1.982	1.852	2.095	2.781
- Uitgaven		1.088	829	943	1.151	1.648	1.417	2.131	2.074	1.715	1.767
- Begrotingssaldo		481	1.285	228	250	-575	261	-149	-222	380	1.015
- Andere verrichtingen											
- N F S		481	1.285	228	250	-575	261	-149	-222	380	1.015
FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE											
- Ontvangsten						5.701	7.401	7.874	7.855	7.862	8.689
- Uitgaven						3.165	6.731	9.506	8.180	8.060	8.371
- Begrotingssaldo						2.536	670	-1.632	-325	-198	318
- Andere verrichtingen											
- N F S						2.536	670	-1.632	-325	-198	318
TOTAAL											
- Ontvangsten	611.095	673.540	722.810	753.987	821.969	889.030	928.086	968.185	1.034.985	1.083.273	1.156.263
- Uitgaven	565.938	701.300	756.440	815.530	874.136	937.893	985.299	1.018.810	1.037.596	1.076.131	1.111.197
- Begrotingssaldo	45.157	-27.760	-33.630	-61.543	-52.167	-48.863	-57.213	-50.625	-2.611	7.142	45.066
- Andere verrichtingen	0	0	169	409	216	1.290	3.970	-4.237	-2.729	-7.083	3.024
- N F S	45.157	-27.760	-33.461	-61.134	-51.951	-47.573	-53.243	-54.862	-5.340	59	48.091

(a) De middelen 1989 werden bij gebrek aan goedgekeurde middelenbegroting slechts begin 1990 doorgestort.

BRON : Schatkistoestand van de Gemeenschappen en de Gewesten, Rekenhof.

(b) Oppericht vanaf 1989; effectief in werking getreden vanaf 1990.

(c) Met inbegrip van de verrichtingen op de organieke fondsen.

(d) Met inbegrip van de terugstorting van de renteloze lening ten belope van 1,2 miljard BEF die begin 1997 aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd toegestaan (terugstorting van 100 mio. in 1997, 300 mio. in 1998 en 800 mio. in 1999).

(e) Derdengelden (gemeentelijke en provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing).

(f) Exclusief C-fondsen.

Bijlage II.15. - DE DIRECTE SCHULD VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP 1991 - 1999

miljoenen BEF

einde :	Lange termijn	Halflange termijn	Korte termijn met R C	Beleggingen overschotten	Totaal	waarvan overname	Netto te financieren saldo
1991	23.000			9.965	13.035		-13.035
1992	38.000		2.596		40.596		-27.561
1993	71.500	4.933		3.940	72.493		-31.897
1994	93.500			755	92.745		-20.252
1995	149.679	5.900		3.347	152.232	36.679	-22.808
1996	153.654	13.690	17.016		184.360	44.639	-24.168
1997	147.362	10.165	18.145		175.672	43.001	7.050
1998	133.987	5.073	30.360		169.420	52.368	15.619
1999	131.416		9.746		141.162	66.386	42.276 (a)
1998							
januari	141.553	6.769	43.638		191.960	43.001	-16.288
februari	140.834	13.708	23.860		178.402	43.001	-2.730
maart	135.834	13.706	20.005		169.545	43.001	6.127
april	132.834	10.662	27.843		171.339	43.001	4.333
mei	133.284	10.707	22.246		166.237	43.001	9.435
juni	130.334	13.648	21.421		165.403	43.001	10.269
juli	126.609	19.630	27.602		173.841	43.001	1.831
augustus	137.149	13.181	23.039		173.369	54.029	13.331
september	137.148	9.194	17.875		164.217	54.029	22.483
oktober	137.136	7.269	20.518		164.923	54.017	21.765
november	137.127	5.323	10.278		152.728	54.007	33.950
december	133.987	5.073	30.360		169.420	52.368	15.619
1999							
januari	133.985	8.152	36.531		178.668	52.366	-9.250
februari	133.392	6.157	23.585		163.134	52.363	6.281
maart	132.585	0	19.684		152.269	52.357	17.140
april	134.585	0	26.817		161.402	52.357	8.007
mei	128.294	1.200	16.399		145.893	51.266	22.425
juni	126.794	1.200	18.676		146.670	51.266	21.648
juli	124.751	1.200	31.421		157.372	51.261	10.941
augustus	122.091	1.200	20.030		143.321	51.261	24.992
september	118.590	1.200	7.576		127.366	51.261	40.947
oktober	115.078	1.200	2.815		119.093	51.249	49.208
november	116.268	0	2.454		118.722	51.239	49.569
december	131.416	0	9.746		141.162	66.386	42.276

(a) Met inbegrip van de derdengelden (gemeentelijke en provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing).

Bron : Departement Algemene Zaken, Administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management, Afdeling Financieel Management - Nieuwsbrief Kasbeheer.

Bijlage II. 16. - DE INDIRECTE SCHULD VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP 1990 - 1999

miljoenen BEF

Toestand per 31 12 :	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1. GECONSOLIDEERD	227.994,9	243.010,1	258.975,3	263.220,3	264.574,5	204.731,6	186.086,2	178.067,8	157.227,8	151.406,3
Ondergeschikte Besturen	36.035,9	35.598,0	35.343,8	33.935,1	32.122,0	30.901,4	28.379,5	26.585,5	22.402,9	20.955,9
Gesubsidieerde werken - wegen	22.747,5	22.863,6	23.208,9	22.443,5	21.433,4	20.817,8	19.540,0	18.310,0	14.889,9	13.853,4
Slachthuizen	98,8	93,3	87,5	81,5	71,2	68,6	57,6	50,3	32,9	28,0
Waterwerken	10.616,2	10.243,6	9.850,2	9.438,1	8.911,7	8.576,4	7.976,2	7.473,8	6.825,2	6.461,2
Bejaardenflats	996,9	962,2	925,3	886,2	832,0	801,3	741,4	691,8	605,1	567,5
Kinderkribben	86,9	83,3	79,5	75,5	70,1	67,0	61,1	56,3	49,7	45,8
Toerisme		3,6	3,6	3,6	3,5	3,5	3,3	3,2	0,0	0,0
Saneringslening	1.489,6	1.348,4	1.188,8	1.006,7	800,1	566,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Ziekenhuissector (VFBZ)	9.030,8	9.739,6	10.287,1	10.193,8	9.916,9	9.857,1	9.254,3	8.775,1	6.495,2	6.070,6
V.F.B.Z. Bejaardenzorg	5.474,9	5.866,3	4.242,7	4.279,5	4.238,7	4.211,0	3.974,4	3.763,7	3.060,5	2.879,9
V.F.B.Z. Volksgezondheid	3.555,8	3.873,3	6.044,4	5.914,3	5.678,2	5.646,1	5.280,0	5.011,4	3.434,8	3.190,7
School- en Universiteitsgebouwen	15.107,3	19.490,4	24.517,1	24.034,7	23.949,5	10.462,2	9.601,7	9.285,4	(b)	(b)
Universiteiten - Academische sector	11.133,9	11.404,9	11.166,6	10.765,5	10.770,0	10.462,2	9.601,7	9.285,4	(b)	(b)
ARDIFIN	3.973,4	8.085,5	13.350,6	13.269,2	13.179,5	(b)	(b)	(b)	(b)	(b)
Waterbeleid en Milieubeleid	4.919,4	5.829,4	6.658,3	6.930,8	6.218,8	5.065,3	2.822,7	2.467,3	1.484,2	1.284,8
Watervoorziening (VMW)	3.428,7	3.587,7	3.688,2	3.993,5	3.457,5	3.022,4	895,5	702,8	395,9	300,5
Leefmilieu - industrie	1.072,5	844,2	711,0	582,1	464,1	368,9	278,5	199,4	134,1	89,4
VMM (ex-WZK, ex-VZM)	418,3	1.397,5	2.259,1	2.355,2	2.297,2	1.674,0	1.440,3	1.379,6	802,2	756,8
Overgenomen leningen							208,4	185,5	152,0	138,0
Huisvesting	36.199,1	37.190,5	37.959,1	40.689,7	42.006,0	15.784,4	11.935,9	8.800,2	6.387,5	5.193,0
Bouw- en aankooppremies	13.644,0	12.698,6	10.540,4	8.421,8	6.367,9	(b)	(b)	(b)	(b)	(b)
Saneringspremies	4.906,2	4.653,2	3.969,4	3.277,6	2.570,0	(b)	(b)	(b)	(b)	(b)
Herfinanciering - bouw en aankooppremies	3.994,6	5.235,9	9.136,1	12.136,0	14.751,2	(b)	(b)	(b)	(b)	(b)
Ex-NMH Ex-NLM	13.654,3	7.193,2	6.047,6	4.748,5	7.107,0	5.233,4	3.467,1	2.062,7	381,3	68,0
VHM		7.409,5	8.265,6	12.105,7	11.210,0	10.551,0	8.468,8	6.737,5	6.006,3	5.125,0
Diverse sectoren	2.768,5	3.672,0	3.352,1	2.968,7	3.569,8	3.232,2	2.830,7	2.479,5	2.162,8	1.884,8
Middenstandsopleiding		726,1	742,7	838,7	967,9	938,9	847,8	777,0	806,2	805,1
Philharmonie	31,1	29,4	27,6	25,8	21,9	19,8	17,6	15,4	13,1	10,7
O.V.V. Sociaal passief - Beheerspassief	1.210,9	1.468,4	1.303,2	1.138,1	911,4	746,3	581,2	416,0	250,9	115,1
Ballet van Vlaanderen					170,4	165,1	159,3	153,0	151,0	142,0
MUHKA					202,8	197,0	190,6	183,7	179,0	168,2
V.L.O.S.					464,2	453,1	440,9	427,5	403,4	381,4
BRTN	1.325,5	1.246,8	1.081,1	772,9	642,1	527,2	412,6	330,6	187,3	94,8
De Lijn	200,9	201,3	197,3	193,2	189,0	184,8	180,6	176,3	172,0	167,5
Amortisatiefonds (ALESH) (c)	97.344,9	102.013,9	105.915,9	102.462,9	98.909,8	96.038,6	94.562,5	91.959,6	88.398,1	78.708,8
Gewest										
Huisvestingsmaatschappijen										
FNSV - Gimvindus	26.545,0	26.545,0	30.941,8	32.769,3	32.769,3	11.432,7	(b)	(b)	(b)	(b)
AQUAFIN (a)	44,0	2.931,4	4.000,1	9.235,2	15.112,3	21.957,6	26.698,9	27.715,1	29.897,0	37.308,4
2. KORTE TERMIJN	447,7	772,2	2.662,6	3.494,0	3.210,0	2.422,0	718,0	0,0	0,0	0,0
Investeringsfonds (a)	447,7	772,2	2.662,6	3.494,0	3.210,0	2.422,0	718,0	0,0	0,0	0,0
3. ALGEMEEN TOTAAL (1 + 2)	228.442,6	243.782,3	261.637,9	266.714,3	267.784,5	207.153,6	186.804,2	178.067,8	157.227,8	151.406,3

(a) Raming van de Afdeling, niet opgenomen in schuldstatistiek van de Vlaamse Gemeenschap.

Bron: Schuldstatistiek, Vlaamse Gemeenschap.

(b) Overgenomen in de directe schuld.

(c) Ingevolge het eind 1994 afgesloten akkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Overheid werd 1,99 miljard BEF overgenomen door de Federale Overheid.

Bijlage II. 17. - DE DIRECTE SCHULD VAN DE FRANSE GEMEENSCHAP 1991 - 1999

miljoenen BEF

einde jaar:	Lange termijn	Halflange termijn	Korte termijn met R C	Beleggingen overschotten	Totaal waarvan overname	Netto te financieren saldo
1991	8.800		6.182		14.982	-14.982
1992	22.556		1.607		24.163	-9.181
1993	30.051		-1.263		28.788	-4.625
1994	34.947		4.846		39.793	-11.005
1995	41.570		6.407		47.977	-8.184
1996	41.414		12.566		53.980	-6.003
1997	46.111		13.298		59.410	-5.430
1998	52.433		16.779		69.212	-9.802
1999	45.984		29.657		75.641	-6.429
1998						
januari	45.966		26.779		72.745	-13.336
februari	45.745		31.756		77.501	-18.091
maart	52.245		25.584		77.829	-18.420
april	51.245		32.434		83.679	-24.269
mei	50.861		31.983		82.844	-23.434
juni	51.361		30.778		82.139	-22.729
juli	51.961		30.447		82.408	-22.998
augustus	51.961		29.898		81.859	-22.449
september	51.961		29.260		81.221	-21.811
oktober	51.833		29.162		80.995	-21.585
november	52.133		27.246		79.379	-19.969
december	52.433		16.779		69.212	-9.802
1999						
januari	55.798		27.466		83.264	-14.052
februari	55.572		33.483		89.055	-19.843
maart	56.581		39.710		96.291	-27.079
april	56.906		40.643		97.549	-28.337
mei	56.522		40.606		97.128	-27.916
juni	56.522		41.697		98.219	-29.007
juli	56.522		39.132		95.654	-26.442
augustus	56.522		38.212		94.734	-25.522
september	56.522		41.065		97.587	-28.375
oktober	56.386		40.953		97.339	-28.127
november	56.044		38.030		94.073	-24.862
december	45.984		29.657		75.641	-6.429

Bron: Schatkisttoestand

Bijlage II. 18. - DE INDIRECTE SCHULD VAN DE FRANSE GEMEENSCHAP 1990-1999

miljoenen BEF

Toestand per 31/12 :	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1. Universiteiten	15.897,2	21.975,8	22.160,4	21.715,3	21.396,9	20.820,9	20.550,1	20.406,7	20.753,2	20.579,2
- Vrije universiteiten : investeringen academische sector					14.390,9	13.877,9	13.676,1		14.037,5	13.954,2
- ASLK					13.322,0	12.819,8	12.646,5		13.033,7	12.995,9
- GKB-Dexia					866,3	866,3	848,7		804,1	775,0
- vroegere oefenplein Etterbeek					202,6	191,8	180,9		199,7	183,3
- NMKN: investeringen academische sector					7.006,0	6.943,0	6.874,0		6.715,7	6.625,1
- Universiteiten van de FG					3.446,4	3.415,4	3.381,5		3.303,6	3.259,0
- Vrije universiteiten					3.559,6	3.527,6	3.492,5		3.412,1	3.366,1
2. Schuld paracommunautaire instellingen			1.772,2	3.479,7	2.470,3	2.351,1	2.228,8	2.103,0	1.973,6	1.840,2
				(a)				(d)		
- CGRI 1992		-	-	-	69,6	62,8	55,8	127,6	41,1	33,4
1993		-	-	-	79,0	79,0	79,0		79,0	79,0
- ONE 1992		-	-	-	499,7	450,5	400,0	827,0	294,8	239,7
1993		-	-	-	478,8	478,8	478,8		478,8	478,8
- RTBF 1992		-	-	-	626,3	564,6	501,3	1.122,6	369,2	300,1
1993		-	-	-	686,5	686,5	686,5		686,5	686,5
- SIDA 1992		-	-	-	14,9	13,4	11,9	25,9	8,8	7,1
1993		-	-	-	15,5	15,5	15,5		15,5	15,5
3. Kredietlijnen (GKB-Dexia)		42,4	47,0	92,3	555,2	593,6	823,8	1.114,2	1.208,8	1.338,1
- cultuur		-	-	11,0	456,9	482,1	704,1	929,7	1.019,5	1.160,0
- sporthal (Jambes)		42,4	47,0	81,3	98,3	111,5	119,7	184,5	189,3	178,1
4. Sociale sector (c)	7.922,0	6.728,0	7.089,0	8.004,5						
- Huisvesting derde leeftijd : kinderdagverblijven		543,0	551,0	-	-	-	-	-	-	-
- Bouw ziekenhuizen		6.185,0	6.538,0	-	-	-	-	-	-	-
5. Andere (c)		17,0	267,0	140,3						
- Sportinfrastructuur			251,0	140,3						
- Tourisme		17,0	16,0	(b)						
6. TOTAAL	23.819,2	28.763,2	31.335,6	33.432,1	24.422,4	23.765,6	23.602,7	23.623,9	23.935,6	23.757,5
P.M.										
Overbruggingsleningen (e)				11.950,0	22.044,5	30.042,5	35.145,3	37.774,1	39.600,5	39.519,5
ten laste van - Franse Gemeenschap : Waals Gewest				9.000,0	17.654,5	24.065,5	28.297,3	30.527,1	32.084,5	32.084,5
- Franse Gemeenschapscommissie				2.950,0	4.390,0	5.977,0	6.848,0	7.247,0	7.516,0	7.435,0

(a) Waarvan 893,1 miljoen aan het Waals Gewest werden overgedragen op 1-1-1994.
- Dienst voor Toerisme: 64,4 miljoen.

Bron: Administratie van Begroting en Thesaurie

- Fonds voor gehandicapten : 828,7 miljoen

(b) Inbegrepen in de schuld van de sociale sector

(c) Op 1-1-94 overgedragen aan het Waals Gewest

(d) Het hierna vermeld bedrag bevat de gehele schuld.

(e) Globaal overzicht van het uitstaand bedrag

Bijlage II. 19. - DE DIRECTE SCHULD VAN HET WAALS GEWEST 1991 - 1999

miljoenen BEF

einde:	Lange termijn	Halflange termijn	Korte termijn met R C	Beleggingen overschotten	Totaal waarvan overname	Netto te financieren saldo
1991	-		2.909	-	2.909	-2.909
1992	17.000		940	451	17.489	-14.580
1993	33.000			5.828	27.172	-9.683
1994	49.000			16.662	32.338	-5.166
1995	65.522			16.687	48.835	-16.497
1996	54.004		27.717	15.467	66.254	-17.419
1997	80.884		14.989	24.041	71.832	-5.578
1998	86.726		20.084	28.327	78.483	-6.651
1999	75.101		29.930	36.575	68.457	10.027
1998						
januari	83.529		18.707	24.821	77.415	-5.583
februari	83.727		7.334	16.364	74.697	-2.865
maart	83.727		11.904	21.860	73.771	-1.938
april	81.227		10.722	16.855	75.094	-3.262
mei	80.727		17.272	20.341	77.658	-5.826
juni	70.727		12.289	6.442	76.574	-4.742
juli	74.727		19.845	-3	94.575	-22.743
augustus	79.727		7.834	-3	87.564	-15.732
september	79.727		1.505	-3	81.235	-9.403
oktober	80.227		10.616	11.986	78.856	-7.024
november	79.226		15.820	24.954	70.092	1.740
december	86.726		20.084	28.327	78.483	-6.651
1998						
januari	85.226		12.763	13.407	84.582	-6.099
februari	88.516		7.911	10.823	85.604	-7.120
maart	88.516		7.314	14.348	81.483	-2.999
april	82.531		2.663	8.453	76.742	1.742
mei	82.531		3.361	11.451	74.441	4.042
juni	81.031		8.949	11.952	78.029	454
juli	79.031		27.736	11.267	95.501	-17.017
augustus	79.031		13.030	2.979	89.083	-10.599
september	78.531		-5.065	2.979	70.488	7.996
oktober	78.031		12.551	23.949	66.633	11.850
november	78.031		6.868	24.990	59.910	18.573
december	75.101		29.930	36.575	68.457	10.027

Bron : Schatkisttoestand.

Bijlage II. 20. - DE INDIRECTE SCHULD VAN HET WAALS GEWEST 1990 - 1999

miljoenen BEF

Toestand per 31/12 :	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Nationale Sectoren (S.W.S.)	16.274,5	15.962,0	15.610,0	15.214,0	14.767,0	14.264,0	13.696,5	13.057,5	12.337,1	11.525,7
Lokale besturen	23.410,0	23.490,0	23.895,5	24.906,6	25.118,0	23.679,7	22.204,6	20.642,0	18.681,6	17.025,5
Gesubsidieerde werken, water, slachthuizen (K.B. 1959)	21.190,0	21.460,0	22.075,5	22.296,6	22.720,0	21.578,5	20.347,2	19.008,8	17.561,5	16.027,3
Intercommunales	-	-	-	1.000,0	1.000,0	1.000,0	1.000,0	960,3	885,0	783,8
Leningen Charleroi-Luik (2.75 mia.)	2.220,0	2.030,0	1.820,0	1.610,0	1.398,0	1.101,2	857,4	672,9	235,1	214,4
Sociaal huisvesting (excl. ALESH)	4.026,8	4.265,9	4.560,7	3.945,8	3.757,2	3.372,8	2.975,8	2.604,9	2.139,9	1.764,6
Prefinancieringspremies	2.320,0	2.620,0	2.979,0	2.432,0	2.315,2	2.006,8	1.690,4	1.363,6	1.031,1	706,6
S.R.W.L. (leningen 1987 - 1988)	1.706,8	1.645,9	1.581,7	1.513,8	1.442,0	1.366,0	1.285,4	1.241,3	1.108,8	1.058,0
Leefmilieu - Leningen sanering industriële ondern.	440,0	390,0	340,0	290,0	241,6	194,4	147,9	101,6	66,9	38,3
Watervoorziening	1.700,0	1.800,0	3.617,2	4.028,9	5.201,5	5.099,7	4.925,7	4.711,0	4.673,4	4.462,8
S.W.D.E.	1.700,0	1.800,0	1.650,0	1.522,0	1.495,0	1.393,2	1.249,5	1.101,0	1.155,3	1.052,6
Lening intercommunale watervoorziening			1.967,2	2.506,9	3.706,5	3.706,5	3.676,2	3.610,0	3.518,1	3.410,2
Sociale sector (a)				8.684,0	9.257,3	9.584,9	9.194,6	8.812,8	8.382,6	7.908,7
Bejaardenflats, kinderkribben (K.B. 1959)				859,0	964,3	940,6	913,4	882,0	845,9	805,1
Ziekenhuissector (K.B. 1959)				7.825,0	8.293,0	8.017,0	7.707,9	7.368,8	6.986,9	6.567,0
Waal's Agentschap voor de Integratie van gehandicapte Personen				-	-	627,3	573,3	562,0	549,8	536,6
Sportsector (a)				640,3	612,2	584,1	556,0	524,2	482,3	464,9
I.E.G. Mouscron				140,3	112,2	84,1	56,0	28,0		
Sportinfrastructuur				500,0	500,0	500,0	500,0	496,2		
Toerisme - Site des Barrages de l'Eau d'Heure (a)				-	15,0	14,1	13,2	12,2	11,1	9,8
Permanente vorming (I.F.P.C.M.) (a)				621,3	846,7	816,7	788,9	757,9	720,9	680,3
Schuld sociale huisvesting - ALESH (b)	90.323,4	97.985,4	102.303,4	102.874,2	99.585,4	98.689,0	99.070,5	98.891,8	96.987,5	93.101,6
TOTAAL	136.174,7	143.893,3	150.326,8	161.205,1	159.401,9	156.299,4	153.573,7	150.115,9	144.483,3	136.982,2

(a) Schuld m.b.t. tot de bevoegdheden waarvan de uitoefening door de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie is overgedragen vanaf 1 januari 1994.

Bron: Waals Gewest.

(b) Rekening houdend met de schuldherschikking binnen het ALESH die tussen de Federale Overheid en de Gewesten in het voordeel van deze laatste in de loop van 1994 werd doorgevoerd: schuldvermindering voor het Waals Gewest van 3.518,4 miljoen BEF per einde 1994.

Bijlage II. 21. - DE DIRECTE SCHULD VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST 1991 - 1999

miljoenen BEF

einde:	Lange termijn	Halflange termijn	Korte termijn met R C	Beleggingen overschotten	Totaal waarvan overname	Netto te financieren saldo
1991	3.000		2.084	6	5.078	-5.078
1992	12.544		2.673	229	14.988	-9.910
1993	21.112		0	192	20.921	-5.932
1994	33.874		1.114		34.988	-12.690
1995	46.651		-5.391		41.260	-6.302
1996	48.908		2.554		51.462	-5.185
1997	47.797		4.027		51.824	-399
1998	50.242		704		50.946	840
1999	43.294		6.530		49.824	1.081
1998 (a)						
januari	41.364		8.585		49.949	-4.452
februari	44.889		4.120		48.301	-2.803
maart	44.889		5.076		49.965	-4.467
april	41.489		8.594		50.083	-4.585
mei	41.489		9.967		51.456	-5.959
juni	46.489		3.918		50.407	-4.910
juli	46.189		2.824		49.013	-3.516
augustus	45.576		4.365		49.940	-4.443
september	45.476		3.669		49.145	-3.648
oktober	45.476		2.059		47.535	-2.038
november	45.080		577		45.656	-159
december	43.953		704		44.657	840
1999 (a)						
januari	43.240		3.838		47.078	-2.421
februari	42.754		3.340		46.094	-1.437
maart	42.754		4.220		46.700	-2.043
april	42.554		5.012		47.566	-2.909
mei	42.554		5.562		48.116	-3.459
juni	42.554		7.161		49.715	-5.058
juli	42.554		4.892		47.446	-2.788
augustus	41.415		6.517		47.931	-3.274
september	38.315		8.430		46.745	-2.088
oktober	38.315		6.109		44.423	234
november	37.900		4.410		42.310	2.347
december	37.045		6.530		43.576	1.081

(a) Gecumuleerde maandelijkse gegevens : exclusief de in de directe schuld overgenomen indirecte schulden.

Bron: Schatkisttoestand
Administratie Financiën en Begroting,
Financiële dienst

Bijlage II. 22. - DE INDIRECTE SCHULD VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST 1990 - 1999

miljoenen BEF

Toestand per 31/12 :	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Lokale besturen & Agglomeratie	7.370,5	7.113,1	6.880,0	14.620,1	11.245,1	9.625,9	6.693,3	5.082,6	3.415,9	1.398,7
Gesubsidieerde werken	3 602,4	3 454,9	3 335,4	3 324,6	2 964,6	2 878,3	1 379,2	1 278,3	1 173,1	1 062,8
Schulden van lokale besturen - B.G.H.G.T. (a)	3 768,1	3 658,2	3 544,6	11 295,5	8 280,5	6 747,6	5 314,1	3 804,3	2 242,8	335,9
* Thesaurielening 1977 (1 915 mio)	772,1	662,2	548,6	429,5	306,6	177,9	43,8	22,4	0,0	0,0
* Demuyter-lening (opname 4 700 mio)	1 996,0	1 996,0	1 900,0	1 900,0	950,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
* Hatry I-lening gemeenten (7 973,8 mio)				6 070,0	5 000,0	3 500,0	2 000,0	0,0	0,0	0,0
* Hatry I-lening aggro (1 000 mio)	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
* Hulpfonds gemeenten (vroegere Fonds 208)				800,0	800,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
* Nieuwe leningen B.G.H.G.T.					1 223,9	3 069,7	3 270,3	3 781,9	2 242,8	335,9
* Te regulariseren met federale Thesaurie (vervallen leningen Demuyter, Hatry I en II)			96,0	1 096,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Agglomeratie	258,5	241,0	226,4	214,7	2.463,2	2.463,2	(d)	(d)	(d)	(d)
Aggro. leningen tlv. Gewest (geb. Vorst, St Joost)	258,5	241,0	226,4	214,7	202,3	202,3	-	-	-	-
Thesaurielening tlv. Gewest door consolidatie (b)					1 800,0	1 800,0	-	-	-	-
Investeringslen. tlv. Gewest door consolidatie (b)					460,9	460,9	-	-	-	-
Sociale huisvesting - Herfinanciering premies	4,2	2,6	1,4	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Leefmilieu			757,0	697,8	653,8	717,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Lening waterzuiveringsinstal. indust. ond. (c)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	0,0	0,0	0,0	0,0
Gewestelijk Agentschap voor Netheid			757,0	697,8	653,8	717,3	(d)	(d)	(d)	(d)
Watervoorziening - B.I.W.D.	11,5	10,8	10,1	9,3	8,6	7,7	6,8	6,1	5,2	4,2
Openbaar vervoer - M.I.V.B. (e)	14.041,4	15.031,9	15.822,7	16.626,8	18.739,7	18.102,5	17.425,5	2.036,6	423,6	0,0
G.O.M.B. - leningen bij G.K.B	1.025,4	907,9	1.362,9	1.151,8	864,5	650,1	469,5	288,0	129,2	72,8
Aanschaf industriegronden	1 025,4	907,9	912,9	701,8	489,5	368,9	282,0	194,2	129,2	72,8
Militair hospitaal			450,0	450,0	375,0	281,2	187,5	93,8	0,0	0,0
Brandweer - Dienst voor Brandweer en Dringende medische hulp			603,9	579,6	539,8	637,6	(d)	(d)	(d)	(d)
Schuld sociale huisvesting - ALESH (f)	21.008,7	19.668,7	18.681,7	17.528,7	14.402,7	13.106,0	12.726,5	12.343,9	11.939,1	11.707,5
TOTAAL	43.720,2	42.976,0	44.346,1	51.429,5	48.917,4	45.310,3	37.321,6	19.757,2	15.913,0	13.183,2
				(a)				(e)	(e)	

- (a) De statistiek houdt, inzake de schulden van de Lokale Overheden, rekening met de terugvorderbaarheid van deze schulden door het Gewest op de Lokale Overheden. De bijzondere verhoging van het schuldbedrag van de sector Lokale Besturen in 1993 is te wijten aan de statistische aanpassing die door het Secretariaat van de Afdeling werd doorgevoerd naar aanleiding van de in de loop van 1993 gewijzigde financieringswijze van bepaalde schulden van de Brusselse gemeenten via de oprichting van het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (afgekort : B.G.H.G.T.) dat het beheer van de schulden heeft overgenomen (effect van de statistische aanpassing geraamd op 7 miljard frank).
Zie terzake eveneens de toelichting opgenomen in het Jaarverslag van de Afdeling van mei 1996 (blz 85).
- (b) Bepaalde schulden van de Brusselse Agglomeratie (ten belope van 2,3 miljard frank eind 1994) werden in de indirecte schuld van het Gewest opgenomen ingevolge de consolidatie van de Agglomeratiebegroting en de Gewestbegroting met ingang van begrotingsjaar 1995. Deze overgenomen schulden werden tot en met begrotingsjaar 1994 buiten beschouwing gelaten in het kader van de evaluatie van de begrotingsuitvoering met de door de Afdeling aanbevolen saldi.
- (c) De uitstaande schuld was verwaarloosbaar klein.
- (d) Schulden die in 1996 in de directe schuld werden overgenomen. Deze schuldovername werd buiten beschouwing gelaten in het kader van de evaluatie van de begrotingsuitvoering voor 1996 met het door de Afdeling aanbevolen saldo voor dat jaar.
- (e) Gelet op het in 1996 afgesloten beheerscontract tussen het Gewest en de M.I.V.B., wordt de vóór 1989 gevormde schuld die in 1989, ingevolge de regionalisering van de bevoegdheden inzake openbaar vervoer, door het Gewest werd overgenomen, vanaf 1997 beschouwd als een gewaarborgde schuld van het Gewest (hetzij 13.7739 miljard BEF eind 1988).
De leningen die vanaf 1 januari 1997 door de M.I.V.B. worden afgesloten genieten enkel de gewestwaarborg.
De gedebudgetteerde schuld van het Gewest beperkt zich dus vanaf 1997, ingevolge voormeld beheerscontract, tot de in de periode 1989-1996 opgebouwde schuld die eind 1997 nog 2,0366 miljard en eind 1998 nog 0,4236 miljard bedroeg.
Eind 1999 was deze schuld volledig terugbetaald.
- (f) Rekening houdend met de jaarlijkse bijdrage van 1 miljard frank van de Federale Overheid in de aflossing van de schuld van het Gewest t.o.v. het ALESH gedurende de periode 1991-1995. Rekening houdend met de schuldherschikking binnen het ALESH die tussen de Federale Overheid en de Gewesten in het voordeel van deze laatste in de loop van 1994 werd doorgevoerd : schuldvermindering voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 1,6907 miljard BEF per einde 1994.

Bron : Gewestelijke schuldstatistieken, Rekenhof en ALESH.

Bijlage II. 23. - DE DIRECTE SCHULD VAN DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP 1991 - 1999 (a)

einde:	Lange termijn	Halflange termijn	Korte termijn met R C	Beleggingen overschotten	miljoenen BEF	
					Totaal waarvan overname	Netto te financieren saldo
1991				1.785	-1.785	1.785
1992				1.247	-1.247	-538
1993				1.019	-1.019	-228
1994				351	-351	-668
1995	250		250	381	119	-470
1996	598		-60		538	-419
1997	867		-25		842	-304
1998	1.067		-44		1.022	-180
1999	1.265		-26		1.239	-217
1998						
januari	852		-32		821	22
februari	1.097		-143		954	-112
maart	1.079		-51		1.028	-186
april	1.079		-72		1.007	-165
mei	1.079		-164		915	-73
juni	1.079		-118		961	-119
juli	1.079		-58		1.021	-179
augustus	1.079		-73		1.006	-164
september	1.079		-73		1.006	-164
oktober	1.079		-113		966	-124
november	1.079		-134		945	-103
december	1.067		-44		1.022	-180
1999						
januari	1.252		-169		1.083	-61
februari	1.235		-82		1.153	-131
maart	1.217		-56		1.161	-139
april	1.217		-45		1.172	-150
mei	1.217		-118		1.099	-77
juni	1.217		-85		1.132	-109
juli	1.217		-14		1.203	-181
augustus	1.217		-13		1.204	-182
september	1.217		32		1.249	-226
oktober	1.217		-46		1.171	-148
november	1.217		-125		1.092	-70
december	1.265		-26		1.239	-217

(a) Exclusief saldi op begrotingsfondsen.

Bron : Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Schatzamt - Monatliche Kassenlage.

Bijlage II. 24. - DIRECTE EN INDIRECTE SCHULD VAN DE FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE 1991-1999

								miljoenen BEF
per einde :	Lange termijn	Halflange termijn	D I R E C T E		Totaal waarvan overname	Netto te financieren saldo	INDIRECTE Overbruggingslening	
			Korte termijn met R C	Beleggingen overschotten (a)				
1991								
1992								
1993							2.950,0	
1994	1.171,0			2.301,0	-1.130,0	1.171,0	2.536,0	4.390,0
-Ex-provinciale	1.056,4							
-Fonds voor gehandicapten	64,1							
-Kinderkribben	50,5							
1995	1.175,2			3.007,8	-1.832,6	1.175,2	706,8	5.977,0
-Ex-provinciale	996,8							
-Fonds voor gehandicapten	128,3							
-Kinderkribben	50,1							
1996	699,2			1.375,6	-676,4	699,2	-1.632,2	6.847,6
-Ex-provinciale	528,4							
-Fonds voor gehandicapten	121,8							
-Kinderkribben	49,0							
1997	193,0			1.050,5	-857,5	193,0	-325,1	7.247,3
-Ex-provinciale	30,1							
-Fonds voor gehandicapten	115,1							
-Kinderkribben	47,8							
1998	235,7			851,8	-616,1	235,7	-198,7	7.516,0
-Ex-provinciale	28,7							
-Fonds voor gehandicapten	108,2							
-Kinderkribben	48,7							
-Overgedragen schuld FCC (b)	50,1							
1999	173,5			1.169,6	-996,1	173,5	317,8	7.435,0
-Ex-provinciale	25,4							
-Fonds voor gehandicapten	101,2							
-Kinderkribben	46,9							
-Overgedragen schuld FCC (b)	0,0							

(a) Met betrekking tot de decretale verrichtingen.

Bron : Algemene Toelichting 1999 en Schatkisttoestand.

(b) Schuld gecontracteerd door de Franse cultuurcommissie en ten laste van de reglementaire begroting.